

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

50 РОКІВ РОЗВИТКУ

Вінниця
ВНТУ
2010

УДК 378.4 (477.44) (03)
ББК 74.58 я2(4Укр-4ВІН)
В 48

Видання присвячене 50-річчю Вінницького національного технічного університету – флагману науки, освіти та культури Подільського регіону, знаному в Україні та за кордоном самобутньому навчальному закладу з сучасними навчальними планами та оригінальною системою виховання.

В книзі висвітлена історія розвитку університету та сучасний рівень науково-практичної підготовки спеціалістів та наукових кадрів вищої кваліфікації, вшановані наукові школи та здобутки вчених та викладачів університету, які разом з численними випускниками роблять вагомий внесок у розвиток науки та культури України.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова
Б. І. МОКІН
ректор Вінницького національного технічного університету

Заступник голови
В. В. ГРАБКО
перший проректор

Члени редколегії
О. Н. РОМАНЮК
проректор з НПР по ОНП та НМЗ
А. В. ПИСКЛЯРОВА
проректор з НПР по ОВП
В. М. МІЗЕРНИЙ
проректор з НПР по ІНВ та МІ
В. І. КОВАЛЬЧУК
проректор з НПР по МТЗ
О. Д. АЗАРОВ
директор ІнІТКІ
А. С. ВАСЮРА
директор ІнАЕКСУ
В. М. КИЧАК
директор ІнРТЗП
М. І. НЕБАВА
директор ІнМ
Ю. А. БУРЄННІКОВ
директор ІнМТ
Г. С. РАТУШНЯК
директор ІнБТЕГП
В. Г. ПЕТРУК
директор ІнЕЕК
В. Б. МОКІН
директор ІнМАД
А. І. ВЛАСЮК
директор КІВЦ

ISBN 978-966-641-350-8
© ВНТУ, 2010

Борис Іванович Мокін.

Ректор ВНТУ,
Заслужений діяч науки і техніки України,
доктор технічних наук, професор,
академік Національної академії
педагогічних наук України

У 2010 році Вінницькому національному технічному університету (ВНТУ) виповнюється 50 років з дня створення.

Сьогодні ВНТУ – центр науки, освіти та культури Подільського економічного регіону, сучасний вищий навчальний заклад з власними оригінальними навчальними планами та власною оригінальною концепцією виховання.

Університет відомий не лише в Україні, а і далеко за її межами, готує фахівців для майже 70 країн Європи, Азії, Африки та Південної Америки.

В університеті діє оригінальна система інтеграції навчання з виробництвом, що не має аналогів в Україні, та ефективна система підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації.

Керує університетом демократично обраний колективом на посаду ректора в 1989 році Борис Іванович Мокін. Він – Заслужений діяч науки і техніки України (1995 р.), доктор технічних наук (1985 р.), професор (1987 р.), академік (1992 р., з 2002 року член Президії) Національної академії педагогічних наук України, академік декількох українських і міжнародних громадських академій.

Працюючи у цьому вищому навчальному закладі з 1971 року, він пройшов шлях від асистента до ректора. Лише в період з 1987 по 1989 роки покидав Вінницю для роботи директором Навчально-методичного кабінету Мінвузу УРСР, куди був делегований з посади проректора Вінницького політехнічного інституту (ВПІ). Але і в цей період не втрачав зв'язків з ВПІ, виконуючи наукову тематику.

У 1990 році був обраний до Верховної Ради УРСР, яка з 1991 року стала Верховною Радою України 1-го скликання. Виконував обов'язки голови підкомісії з вищої освіти Комісії з питань освіти та науки. Роботу народним депутатом України суміщав з виконанням обов'язків ректора ВПІ.

Автор біля 400 наукових робіт, із яких 11 монографій та більше 50 винаходів. Особисто підготував 5 докторів та більше 20 кандидатів наук, з 1990 року і по-сьогодні керує спеціалізованою вченою радою із захисту докторських дисертацій.

Ректор Б. І. Мокін – автор 11 документально-публіцистичних книг, а також численних публіцистичних статей з найактуальніших проблем освіти, науки, громадсько-політичного життя, має персональний сайт. Він є членом Національної спілки журналістів України, а в 2005 році відзначений Почесною Грамотою цієї організації.

Борис Іванович є відомим вченим у галузі моделювання складних систем. Очолює наукову школу «Розробка математичних моделей процесів, що протікають в енергетичних та екологічних системах, інформаційно-вимірювальних систем та систем автоматичного й автоматизованого керування цими процесами». В науковій школі Б. І. Мокіна захищено 5 докторських та понад 30 кандидатських дисертацій, опубліковано більше 1000 наукових праць, серед них понад 20 монографій, близько 20 навчальних посібників, отримано більше 200 авторських свідоцтв і патентів на винаходи, близько 10 золотих срібних та бронзових медалей на міжнародних виставках винаходів, понад 30 свідоцтв про реєстрацію авторського права на комп'ютерні програми. За значний особистий внесок у винахідницьку діяльність Б. І. Мокін відзначений медаллю Генрі Коанда.

З травня 2005 року Б. І. Мокін є членом Національного комітету України з автоматичного керування. Як дійсний член Національної академії педагогічних наук України керує дослідженнями також і в галузі педагогіки вищої школи та інформаційних технологій викладання інженерних дисциплін у вищих технічних навчальних закладах. Академік Мокін визнаний одним з кращих освітян України, нагороджений медаллю «К. Д. Ушинський». У 1999 році нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня.

Під керівництвом Б. І. Мокіна в університеті впроваджені в життя п'ять нових технологій навчання: прийому до університету; інтеграції навчання з виробництвом; організації навчального процесу за кредитно-модульною системою; підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації; гуманізації та гуманітаризації технічної освіти.

Особливістю навчання у ВНТУ є те, що всі студенти стаціонару на першому курсі отримують в лабораторіях та майстернях університету робітничі професії за програмами профтехучилищ, які відповідають їх майбутній інженерній кваліфікації, а на кожному наступному курсі (до четвертого) протягом одного триместру працюють на підприємствах та в організаціях у відповідності з отриманою робітничою професією.

Навчально-наукову діяльність в університеті здійснюють 47 кафедр, 43 із яких очолюють доктори наук, професори; біля 70 % викладачів мають наукові ступені та звання.

Головний навчальний корпус ВНТУ

При університеті успішно функціонують п'ять спеціалізованих вчених рад для захисту докторських та кандидатських дисертацій за 12 науковими спеціальностями.

За активністю винахідницької діяльності вже протягом тривалого часу ВНТУ є одним з кращих серед вищих навчальних закладів держави. Щорічно винахідники ВНТУ отримують близько 160 патентів України на винаходи та корисні моделі.

Дух новаторства, жадоба до пошуку та нових відкриттів передається тут від викладачів до студентів, що сприяє поповненню лав винахідників молодими талановитими науковцями. А тому і не дивно, що університет уже більше 15 років — єдиний представник від України в Міжнародній федерації винахідницьких асоціацій (IFIA). Беручи активну участь у міжнародних виставках винаходів, які проводились під егідою IFIA, винахідники університету неодноразово ставали пере-

Льодовий палац ВНТУ

можцями і збагатили скарбничку своїх нагород багатьма медалями.

ВНТУ видає шість фахових наукових періодичних видань, у тому числі філософський та електронний (з публікацією матеріалів одночасно українською, російською та англійською мовами) журнали. Ці журнали визнаються як в наукових колах України, так і за її межами як серйозні українські наукові періодичні видання.

Усі 12 корпусів університету компактно розташовані в одному мікрорайоні; шість з них об'єднані в єдиний комплекс. ВНТУ має науково-технічну бібліотеку з фондом майже 1 млн. примірників, добре оснащені лабораторії, потужну комп'ютерну мережу з виходом в Інтернет, комп'ютерний кластер, сучасний стадіон, легкоатлетичний манеж, льодовий палац, 13 відкритих спортивних майданчиків, сім гуртожитків, кожна кімната в яких телефонізована і має доступ до Інтернету, їдальню, спортивно-оздоровчу базу на березі Південного Бугу.

Навчальний корпус № 1

Кафедри університету оснащені сучасним лабораторним і комп'ютерним обладнанням, а Центр культурології і виховання студентів має більше художніх полотен і експозиційних залів в якості творчих лабораторій, ніж спеціалізовані художні музеї багатьох міст України.

Університет, який в своїй структурі має Центр гендерних досліджень, створений за ініціативи та безпосереднього фінансування ООН.

В університеті є сучасна поліграфічна база, завяки чому оперативно і якісно друкуються навчальні посібники та монографії.

Університет випускає щомісяця громадсько-політичний часопис «Імпульс», котрий користується авторитетом не лише в університеті, а й в регіоні.

При університеті працюють Локальна академія CISCO та IT академія Microsoft.

ВНТУ має двосторонні угоди про наукове і науково-технічне співробітництво з багатьма зарубіжними університетами: Данським технічним університетом, Лундським технологічним інститутом (Швеція), Шаньдунським університетом (КНР), Університетом м. Євле (Швеція), з технічними університетами міст Яси, Сучава, Бакеу (Румунія), Люблінським технічним університетом (Польща), університетом м. Дананг (В'єтнам); Санкт-Петербурзьким державним технічним університетом (Росія); Грузинським технічним університетом (м. Тбілісі) та іншими.

Університет є колективним членом Міжнародної асоціації університетів, Європейської асоціації університетів, Всесвітнього оптичного товариства (SPIE), Міжнародної академії наук вищої школи, Міжнародної асоціації комп'ютерної техніки (ACM), Всесвітнього товариства інженерів-енергоменеджерів, Європейського товариства «Ергономіка та людський фактор» тощо.

Колектив університету в усіх своїх ланках працює кваліфіковано, самовіддано і патріотично.

В університеті широкі права має профспілкова організація та органи студентського самоврядування, діяльність яких служить каталізатором демократичних процесів в колективі.

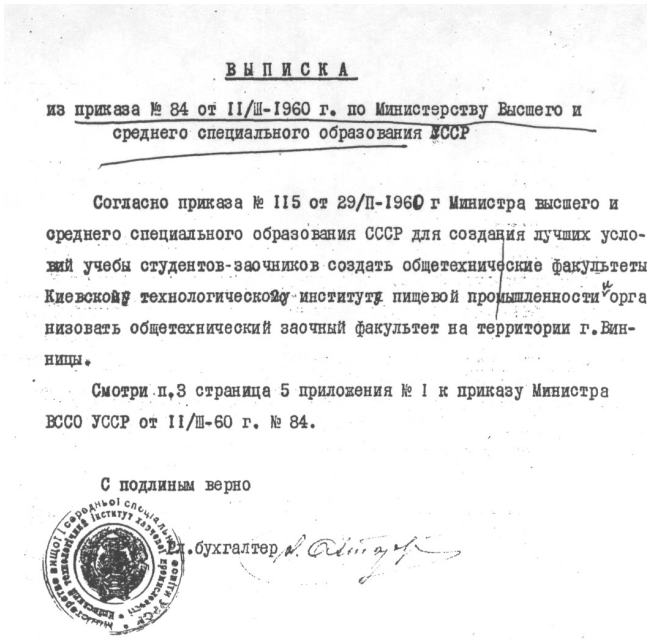

ВЫПИСКА

из приказа № 84 от II/Ш-1960 г. по Министерству Высшего и среднего специального образования УССР

Согласно приказа № 115 от 29/П-1960 г Министра высшего и среднего специального образования СССР для создания лучших условий учебы студентов-заочников создать общетехнические факультеты Киевскому технологическому институту пищевой промышленности и организовать общетехнический заочный факультет на территории г.Винницы.

Смотри п.3 страница 5 приложения № 1 к приказу Министра ВССО УССР от II/Ш-60 г. № 84.

С подлинным верно

Ст.бухгалтер

Витяг з наказу Міністерства Вищої та середньої спеціальної освіти УРСР про створення загальнотехнічного заочного факультету у м. Вінниці

Всі надбання, якими знаний Вінницький національний технічний університет, створювались не одне десятиліття. А розпочалась історія ВНТУ у 1960 році, коли у Вінниці було створено загальнотехнічний факультет Київського технологічного інституту харчової промисловості. Під нього було виділено площі старого навчального корпусу Вінницького енергетичного технікуму, які складалися з 14 аудиторій та 11 кімнат. Виконавцем обов'язків декана новоствореного факультету було призначено С. К. Журавльова, якого уже в 1961 році змінив Роман Юрійович Кігель, який став першим деканом, обраним за конкурсом.

В кінці 1960–1961 навчального року вперше 130 студентів 3 курсу закінчили загальнотехнічний факультет і були переведені в інші ВНЗ на другий етап навчання.

З 1 січня 1962 року загальнотехнічний факультет виділений на самостійний баланс.

На факультеті в 1961–1962 навчальному році навчалися 1431 студент, в тому числі на вечірньому відділенні – 490. В цей період була створена Рада факультету, яка забезпечувала керівництво навчально-виховною, методичною та науково-дослідною роботою, вибирала за конкурсом викладачів кафедри.

Роман Юрійович Кігель.
Заслужений працівник освіти України,
засновник Вінницького політехнічного
інституту, керівник вузу
з 1961 по 1976 роки, професор

В 1963 році, в період діяльності загальнотехнічного факультету, нараховувалось доцентів – 6, старших викладачів – 6, викладачів – 5, асистентів 15.

За роки діяльності в складі Київського технологічного інституту харчової промисловості Вінницький загальнотехнічний факультет підготував і випустив близько 1000 сту-

Перше приміщення університету

Приміщення по вул. Леніна (нині Соборна), де з 1965 р. розміщувався ВФ КПІ

дентів третього курсу, які були переведені на другий етап навчання в різні ВНЗ країни.

З метою вдосконалення якості підготовки фахівців без відриву від виробництва та, враховуючи відкриття у Вінницькому загальнотехнічному факультеті підготовки інженерів за спеціальностями, які більше відповідають профілю Київського політехнічного інституту (КПІ), наказом № 536 від 7 жовтня 1964 року Вінницький загальнотехнічний факультет підпорядковано останньому як Вінницький філіал КПІ (ВФ КПІ).

В 1964–1965 навчальному році відкрито стаціонарне відділення з відривом від виробництва. На 1 курс було зараховано 50 студентів, в т. ч. 25 по спеціальності «Технологія машинобудування, металорізальні верстати і інструменти» і 25 студентів по спеціальності «Електронні прилади». На 1 курс вечірнього відділення зараховано 75 осіб, на заочне відділення – 636 осіб.

На початку вересня 1965 року ВФ КПІ розмістився в приміщенні по вул. Леніна, 19 і в школі № 15 мікрорайону «Вишенька». В цей же час проводилось будівництво навчального комплексу для філії в мікрорайоні «Вишенька». В його будівництві брали участь 65 організацій і підприємств Вінницької області різних міністерств і відомств. Вкладено в цю будівлю і на закупівлю обладнання для лабораторій та навчальних приміщень більше 2,5 млн. крб.

У 1965–67 рр. в структурі філіалу було 11 кафедр, а саме – кафедри вищої математики, фізики, загальнонаукових дисциплін, загальноінженерних дисциплін, опору матеріалів, нарисної геометрії, технології машинобудування, енергетики, іноземних мов, марксизму-ленінізму, радіотехніки та електронних приладів.

В 1967–68 навчальному році була створена кафедра фізичного виховання. Низка кафедр змінювали свою структуру та назви у зв'язку з розвитком філії. І вже у 1968–69 навчальному році в структурі філіалу були 4 факультети та 17 кафедр, зокрема факультет машинобудування, в який входили кафедри технології машинобудування, металорізальних верстатів та інструментів, загальноінженерних дисциплін, фізичного виховання, факультет енергетики та радіоелектроніки з кафедрами електронних приладів, радіотехніки, теоретичних основ електротехніки, енергетики, вечірній факультет, в який входили кафедри іноземних мов, опору матеріалів, теоретичної ме-

Будівництво навчального комплексу ВФ КПІ у 1960-х роках

Вигляд збудованих навчальних корпусів ВФ КПІ

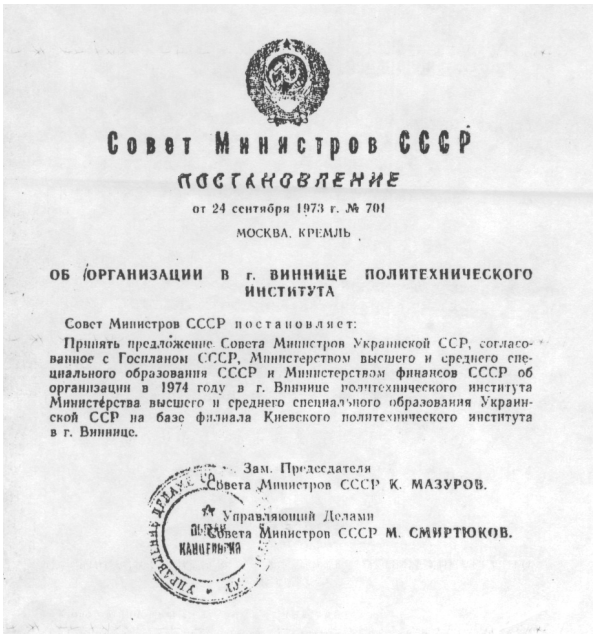

Совет Министров СССР

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

от 24 сентября 1973 г. № 701

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ОБ ОРГАНИЗАЦИИ В г. ВИННИЦЕ ПОЛИТЕХНИЧЕСКОГО ИНСТИТУТА

Совет Министров СССР постановляет:

Принять предложение Совета Министров Украинской ССР, согласованное с Госпланом СССР, Министерством высшего и среднего специального образования СССР и Министерством финансов СССР об организации в 1974 году в г. Виннице политехнического института Министерства высшего и среднего специального образования Украинской ССР на базе филиала Киевского политехнического института в г. Виннице.

Зам. Председателя Совета Министров СССР К. МАЗУРОВ.

Управляющий Делами Совета Министров СССР М. СМИРТЮКОВ.

Постанова Ради Міністрів СРСР
про створення Вінницького
політехнічного інституту

ханіки, історії КПРС і марксистсько-ленінської філософії, хімії, загальнотехнічний факультет з кафедрами вищої математики, фізики, нарисної геометрії і креслення, політичної економії.

Вінницький політехнічний інститут (ВПІ) було створено 1 січня 1974 року на базі Вінницької філії КПІ на підставі Постанови Ради Міністрів СРСР № 701 від 24 вересня 1973 року та наказу МВ та ССО УРСР № 765 від 27 вересня 1973 року.

Вінницький політехнічний інститут став сьомим в Україні в цій групі вузів.

У 1976 році підготовка спеціалістів здійснювалась за спеціальностями: електричні станції; електричні мережі і системи; електропостачання промислових підприємств, міст та сільського господарства; електроенергетика; технологія машинобудування; металорізальні верстати та інструменти; машинобудування; автоматика і телемеханіка; електронні обчислювальні машини; радіотехніка; конструювання та виробництво радіоапаратури; промислове та цивільне будівництво; автомобілі та автомобільне господарство.

Заслужений працівник народної освіти України, кандидат економічних наук, професор Роман Юрійович Кігель як керівник з 1961 по 1976 роки, домігся створення політехнічного інституту і створив першу третину сучасної матеріальної бази. Пам'ять про нього як засновника навчального закладу увіковічена меморіальною дошкою.

Меморіальна дошка
пам'яті Р. Ю. Кігеля

У 1976 році ректором Вінницького політехнічного інституту було призначено доктора технічних наук, професора Івана Васильовича Кузьміна.

Крім великої діяльності, пов'язаної з розбудовою Вінницького політехнічного інституту, заслужений діяч науки і техніки УРСР І. В. Кузьмін активно займався науково-дослідною роботою. Ним опубліковано 3 підручники, більше 20 монографій та навчальних посібників, близько 300 наукових статей і доповідей, більше 40 методичних розробок, отримано близько 100 авторських свідоцтв на винаходи і патенти. Під керівництвом І. В. Кузьміна виконано більше 50 науково-дослідних робіт, він підготував більше 10 докторів і 30 кандидатів наук.

З приходом нового ректора в структурі інституту було проведено ряд реорганізаційних заходів.

Станом на 1 січня 1979 року чисельність професорсько-викладацького складу була така: всього викладачів штатних – 415 осіб, з них професорів – 9, докторів наук – 8, доцентів – 118, з них кандидатів наук – 116, старших викладачів – 107, з них кандидатів наук – 24, викладачів і асистентів – 24. Навчально-допоміжний персонал – 203 особи. Адміністративно-господарський персонал (в тому числі працівники науково-дослідного сектору) – 620 осіб.

В 1978–1979 навчальному році було прийнято на навчання 1349 осіб, випущено 923 спеціалісти. Загальний контингент студентів складав 7077 осіб.

В структуру ВПІ входило 5 факультетів з денною формою навчання – енергетичний, машинобудівний, автоматики та обчислювальної техніки, радіотехнічний, інженерно-будівельний, які включали в себе 32 кафедри, а також вечірній, заочний і загальнотехнічний факультети.

Для підготовки фахівців вищої кваліфікації у 1978 році відкрита аспірантура, в якій в перший рік існування навчались 14 чол., та

Іван Васильович Кузьмін.
Заслужений діяч науки і техніки УРСР,
ректор ВПІ у 1976–1989 рр.,
доктор технічних наук, професор

спеціалізована Рада по захисту кандидатських дисертацій за двома спеціальностями.

В цей же період суттєво зростає обсяг госпдоговірної тематики, який складав 1,9 млн крб.

В 1979–80 рр. у ВПІ вперше на навчання прийнято 14 іноземних студентів на перший курс інженерно-будівельного факультету за спеціальністю «Промислове та цивільне будівництво».

У 1980 році введено в експлуатацію новий навчальний корпус інженерно-будівельного факультету.

В 1986 році введено в дію лабораторний корпус інженерно-будівельного факультету та корпус кафедри фізичного виховання.

В зв'язку зі змінами у напрямках підготовки фахівців, в інституті були здійснені реорганізаційні заходи по приведенню у відповідність спеціальностей. У 1988 році на перший курс інституту приймали за такими спеціальностями: електричні станції; електроенергетичні системи та мережі; електропостачання (по галузях); технологія машинобудування; металорізальні верстати та інструменти; автомобілі та автомобільне господарство; автоматика та управління в технічних системах; мікроелектроніка та напівпровідникові прилади; обчислювальні машини, комплекси, системи та мережі; програмне забезпечення обчислювальної техніки та автоматизованих систем; радіотехніка; конструювання та технологія радіоелектронних засобів; промислове та цивільне будівництво.

Навчальний корпус інженерно-будівельного факультету

У 1989 році у вузі працювало 6 факультетів з денною формою навчання, вечірній та заочний факультети. Загальнотехнічний факультет здійснив підготовку останніх фахівців і припинив свою роботу.

Як ректор, І. В. Кузьмін вивів Вінницький політехнічний інститут в число провідних вищих закладів освіти України, відкрив ряд нових спеціальностей і створив другу третину матеріальної бази.

У 1989 році на посаду ректора колективом було обрано Бориса Івановича Мокіна.

На всі форми навчання у 1989 році на перший курс було прийнято 1398 студентів, а ви-

Корпус кафедри фізичного виховання

пуск фахівців склав 1255 чол. Загалом навчалось у вузі 8055 студентів. В аспірантурі навчалось 110 чол.

На 36 кафедрах працювало 579 чол. професорсько-викладацького персоналу, з них 21 чол. – доктори наук, професори та 236 кандидатів наук. Навчально-допоміжний персонал склав 303 чол., а адміністративно-господарський – 1547 чол.

У 1989 році завершилось будівництво навчально-лабораторного корпусу енергетичного факультету.

З 1990 року в структурі Вінницького політехнічного інституту відбулось чимало змін. За денною формою навчання інститут готував фахівців з 15 спеціальностей. В інституті було 39 кафедр, 19 з яких – випускаючі.

У 1990 році припинено набір на вечірню форму навчання.

Обсяг наукової тематики складав 13,5 млн. карбованців.

З метою інтеграції вузу в Європейську та світову систему вищої освіти, в 1991 році ректором вивчався досвід канадо-американської системи вищої технічної освіти, з якої було взято до своїх навчальних планів все краще.

В результаті було запропоновано проводити навчання не за двосеместровою системою, а за тритриместровою, причому щороку один триместр використовувати для опановування робітничої професії, яка відповідає майбутній інженерній спеціальності. Це привело до проведення суттєвої реформи як структури інституту, так і організації навчального процесу.

Навчально-лабораторний корпус енергетичного факультету

У 1992 році відкрився факультет фундаментальної та економічної підготовки. Радіотехнічний факультет розділився на факультет радіоелектроніки та факультет електронного апаратобудування. Машинобудівний факультет розділився на факультет технології машинобудування та факультет транспортного машинобудування. На базі кафедри історії та теорії культури відкрився культурно-художній центр інституту.

Утворився факультет інтеграції навчання з виробництвом, основною задачею якого стала організація та проведення третього (робочого) триместру протягом навчального року.

40 кафедр було розподілено між 12 факультетами інституту. Відкрились нові спеціальності: економіка та управління в машинобудуванні; економіка та управління в будівництві.

Протягом 1993–2003 років було відкрито ще 17 нових спеціальностей: електропривод та автоматизація промислових установок та технологічних комплексів; радіомовлення, радіозв'язок і телебачення; електронні прилади та пристрої; теплогазопостачання, вентиляція та охорона повітряного басейну; теплоенергетика; менеджмент організацій; інтелектуальні системи прийняття рішень; технологія і устаткування відновлення та підвищення зносостійкості машин і конструкцій; електротехнічні системи і комплекси транспортних засобів; біотехнічні та медичні апарати і системи; телекомунікаційні системи та мережі; метрологія та вимірювальна техніка; лазерна та оптоелектронна техніка; міське будівництво та господарство; захист інформації в комп'ютерних системах та мережах; адміністративний менеджмент у сфері захисту інформації із обмеженим доступом; екологія та охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування.

У 1993 році започатковано видання науково-технічного журналу «Вісник ВПІ».

У 1994 році, на виконання одного із положень програми входження в світовий освітній простір та для забезпечення адекватності аналогічним вузам країн заходу, Вінницький політехнічний інститут було реорганізовано у Вінницький державний технічний університет.

В цьому ж році підписано перший договір про співробітництво із закордонними вузами

Вінницькому державному технічному університету

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 20 квітня 1994 р. № 244

Київ

Про вдосконалення мережі вищих навчальних закладів

Кабінет Міністрів України ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Прийняти пропозицію Міністерства освіти, Міністерства охорони здоров"я, Міністерства сільського господарства і продовольства, погоджену з відповідними Радами народних депутатів, Міністерством фінансів, Міністерством економіки, про створення:

Вінницького державного технічного університету на базі Вінницького політехнічного інституту, що ліквідується;

2. Створення зазначених вищих навчальних закладів здійснити в межах асигнувань на підготовку кадрів, що передбачаються відповідно Міністерству освіти, Міністерству охорони здоров"я і Міністерству сільського господарства та продовольства, у сфері управління яких перебували ліквідовані інститути.

Виконуючий обов'язки
Прем'єр-міністра України Ю. ЗВЯГІЛЬСЬКИЙ

Міністр
Кабінету Міністрів України І. ДОЦЕНКО

Постанова Кабінету Міністрів України про створення Вінницького державного технічного університету

– з Ясським технічним університетом (Румунія).

Університет прийнято до Міжнародної федерації винахідницьких асоціацій (IFIA).

Щотижневик газети «За інженерні кадри» перейшов у новий формат, а незабаром отримав нову назву «Імпульс».

Згідно із започаткованою системою підготовки фахівців у 1995 році дипломи отримали перші бакалаври. Перші 106 випускників факультету перепідготовки економічних кадрів отримали дипломи про здобуття другої вищої освіти.

У 1995 році здано в експлуатацію новий навчальний корпус факультету автоматики та комп'ютерних систем управління.

У 1996 році вперше 21 випускник університету отримав кваліфікацію магістра.

В цьому ж році університет вперше, в рамках програми Tampus-Tacis, виконав спільний проект з Данським технічним університетом із Копенгагена та технологічним інститутом Лундського університету із Швеції по організаційному та методичному забезпеченню підготовки магістрів за Європейськими стандартами.

Створено вузол глобальної мережі Інтернет, на базі якого утворився університетський центр електронних комунікацій «Інтерцек».

У 1997 році створено департамент магістратури, аспірантури та докторантури, на базі якого у 2002 році було створено інститут магістратури, аспірантури та докторантури, факультет довузівської підготовки, на який покладено функції координування діяльності, пов'язаної з підготовкою кадрів вищої кваліфікації, який пізніше переріс в інститут довузівської підготовки.

З 1997 року до нині навчання студентів проводиться у 8 інститутах.

В 2003 році, враховуючи рівень розвитку, інтегрованість в світовий освітянський простір, інтенсивність наукових досліджень, ефективність підготовки кадрів вищої кваліфікації, рівень виховання студентів, культурні та ділові зв'язки, університету було надано статус національного.

Враховуючи досягнення університету на теперішній час, можна впевнено стверджувати, що ректор Б. І. Мокін не тільки перетворив політехнічний інститут на технічний університет, домігся надання статусу національного, відкрив понад п'ятнадцять спеціальностей і створив третю третину матеріальної бази, але й інтегрував вуз в систему Європейської і світової вищої освіти, який

Навчальний корпус факультету автоматики та комп'ютерних систем управління

Відвідування університету Президентом України Л. Д. Кучмою

Присвоєння Ю. В. Тимошенко звання почесного професора ВНТУ

готує сьогодні фахівців широкого спектру технічних та менеджерських спеціальностей більше ніж в 50 напрямках науково-технічного поступу, здатних на рівних конкурувати як з європейськими, так і американськими спеціалістами.

За останні 10 років університет відвідало багато високих політичних та державних діячів і відомих вчених, серед яких Президент України Л. Д. Кучма, прем'єр-міністри України В. П. Пустовойтенко, А. К. Кінах, В. Ф. Янукович, Ю. І. Єхануров, Ю. В. Тимошенко, народні депутати В. М. Чорновіл, В. О. Яворівський, О. О. Мороз, Р. І. Іваничук, Є. К. Марчук, А. С. Гриценко, П. О. Порошенко; міністри П. М. Таланчук, С. М. Ніколаєнко, Ю. В. Луценко, С. Л. Тигіпко, відомі вчені В. Г. Кремень, В. П. Семиноженко, А. В. Чебикін, В. В. Скопенко, ректори багатьох провідних вищих навчальних закладів.

Під час зустрічі з Президентом Національної академії педагогічних наук України В. Г. Кременем

Усі вони визнали високий рівень підготовки фахівців в нашому університеті.

УНІВЕРСИТЕТ ЯК РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР НАУКИ

В. В. Грабко

Науково-дослідна робота була і залишається одним із пріоритетних напрямів діяльності нашого навчального закладу з дня його заснування.

Наукова робота в університеті виконується за рахунок коштів державного бюджету, госпдоговорів та грантів.

З жовтня 2002 року університет включений до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави.

Наукову діяльність проводять наукові колективи кафедр та відокремлені наукові підрозділи: Науково-дослідний інститут проблем моделювання багатозв'язних систем, 17 науково-дослідних лабораторій (НДЛ), 6 науково-навчальних центрів.

Керує науково-дослідною роботою перший проректор з наукової роботи, міжнародних зв'язків та економічної політики доктор технічних наук, професор Володимир Віталійович Грабко. Він обіймає цю посаду з 1 листопада 1998 р. по теперішній час.

З перших днів свого існування наш навчальний заклад зарекомендував себе як осередок науки і освіти у Вінницькому регіоні, генератор наукових і технічних ідей та винаходів, розробник нових освітніх технологій.

Наш університет успішно співробітничав у рамках виконання наукових досліджень з такими провідними підприємствами, організаціями і установами колишнього СРСР та України: ВО «Брянський машинобудівний завод»; Ленінградський завод гідроавтоматики; ВО «Каучук» (м. Москва); завод «Таджикгідроагрегат» (м. Душанбе); завод «Зерноградгідроагрегат» (Ростовська область); НВО «Арсенал» (м. Київ), НВО «НАТИ» (м. Москва); ВО «Ленлес» (м. Санкт-Петербург); ЦКБ «Градієнт» (м. Ростов на Дону); НВО «Завод Арсенал» (м. Київ); ВО «Дніпропетровський комбайновий завод»; ВО «Вінницький завод тракторних агрегатів»; ПКТІ «Гідроагрегат» (м. Вінниця), Інститут електродинаміки НАН України; Інститут автоматики НАН України; Вінницький олієжиркомбінат; Вінницький завод «Кристал»; Вінницький завод радіотехнічної апаратури (зараз ВАТ «Маяк»); Науково-дослідний гірничорудний інститут (м. Кривий Ріг); Всесоюзний науково-дослідний інститут легких сплавів (м. Москва); ЦКБ інформаційної техніки (м. Вінниця); ВО «Термінал» (м. Вінниця); ВО «Жовтень» (м. Вінниця); НВО «Астрофізика» (м. Москва); ВАТ ЕК «Хмельницькобленерго»; ПЕО «Вінницяенерго»; Ладижинська ТЕС; НЕК «Укренерго» та іншими, у т. ч. з підприємствами та організаціями оборонних галузей промисловості. З багатьма з цих підприємств, організацій і установ ВНТУ підтримує зв'язки і сьогодні.

У різні роки керівництво виконанням науково-дослідних робіт на рівні навчального закладу здійснювали проректори: С. Й. Ткаченко, В. С. Осадчук та С. В. Юхимчук.

Станіслав Йосипович Ткаченко з 12 квітня 1971 р. по 23 березня 1972 р., займаючи основну посаду декана вечірнього факультету, виконував обов'язки з організації і керівництва науково-дослідними роботами кафедр Вінницького філіалу Київського політехнічного інституту. З 6 вересня 1974 р. по 31 серп-

ня 1980 р. і з 8 жовтня 1987 р. по 11 листопада 1992 р. С. Й. Ткаченко – проректор з наукової роботи Вінницького політехнічного інституту.

Володимир Степанович Осадчук з 23 березня 1972 р. по вересень 1974 р., займаючи посаду завідувача кафедри електронних приладів, виконував обов'язки з організації і керівництва науково-дослідними роботами кафедр Вінницького філіалу Київського політехнічного інституту. З 14 липня 1980 р. по 8 жовтня 1987 р. В. С. Осадчук – проректор з наукової роботи Вінницького політехнічного інституту.

Сергій Васильович Юхимчук був проректором з наукової роботи Вінницького політехнічного інституту (з 1994 р. – Вінницького державного технічного університету) з 9 березня 1993 р. по 20 жовтня 1998 р.

На основі багаторічних теоретичних і прикладних досліджень та розробок в університеті сформувались визнані в Україні та за її межами наукові школи, які створюють основний науковий потенціал університету:

Розробка математичних моделей процесів, що протікають в енергетичних та екологічних системах, інформаційно-вимірювальних систем та систем автоматичного та автоматизованого керування цими процесами (науковий керівник – академік АПНУ, д. т. н., проф., заслужений діяч науки і техніки України Б. І. Мокін). Дослідження у рамках наукової школи проводяться, починаючи з 1972 року. На сьогодні в науковій школі підготовлено 9 докторів та більше 30 кандидатів наук.

Відмовостійкі високопродуктивні АЦП і ЦАП із ваговою надлишковістю для реєстрування, опрацювання та скремблювання сигналів (науковий керівник – д. т. н., проф., заслужений працівник освіти України О. Д. Азаров). Дослідження у рамках наукової школи проводяться, починаючи з 1980 року. На сьогодні в науковій школі підготовлений 1 доктор та 10 кандидатів наук.

Теорія розрахунку і розробка вібраційних і віброударних процесів і машин (науковий керівник – д. т. н., проф. Р. Д. Іскович-Лотоцький). Дослідження в напрямі діяльності наукової школи почали проводитися з 1967 року під керівництвом к. т. н., доц. І. Б. Матвєєва. З 1987, після захисту докторської дисертації, школу очолив учень І. Б. Матвєєва – Р. Д. Іскович-Лотоцький. На сьогодні в науковій школі підготовлено 1 доктор та 13 кандидатів наук.

Розробка методів та засобів математичного моделювання та обробки інформації в комп'ютеризованих системах автоматики та управління (науковий керівник– д. т. н., проф. Р. Н. Квєтний). Дослідження у рамках наукової школи проводяться, починаючи з 1993 року. На сьогодні в науковій школі підготовлено 2 доктори та 16 кандидатів наук.

Оптико-електронні та інформаційно-енергетичні технології. (науковий керівник – д. т. н., проф., заслужений діяч науки і техніки України В. П. Кожем'яко). Дослідження у рамках наукової школи проводяться, починаючи з 1977 року. На сьогодні в науковій школі підготовлено 4 доктори і 51 кандидат наук.

Створення теорії, математичних моделей і методів синтезу складних систем контролю, діагностики й управління в промисловості, аерокосмічній і оборонній сферах (науковий керівник – д. т. н., проф., заслужений діяч науки УРСР, лауреат Державної премії УРСР І. В. Кузьмін). Дослідження у рамках наукової школи проводяться, починаючи з 1964 року. На сьогодні в науковій школі підготовлено більше 10 докторів і більше 30 кандидатів наук.

Автоматизація оптимального керування режимами електроенергетичних систем (науковий керівник – д. т. н., проф. П. Д. Лежнюк). Дослідження у рамках наукової школи проводяться, починаючи з 1979 року. На сьогодні в науковій школі підготовлено 1 доктор і 22 кандидати наук.

Формування ефективної моделі управління сучасним підприємством за умов поглиблення ринкових відносин (науковий керівник – д. е. н., проф. О. В. Мороз). Дослідження у рамках наукової школи проводяться, починаючи з 1999 року. На сьогодні в науковій школі підготовлений 1 доктор і 12 кандидатів наук.

Феноменологічні критерії руйнування суцільних, пористих та композиційних матеріалів у межах великих пластичних деформацій та застосування їх до вирішення технологічних задач механіки (науковий керівник – д. т. н., проф. В. А. Огородніков). Дослідження у рамках наукової школи проводяться, починаючи з 1972 року. На сьогодні в науковій школі підготовлено 3 доктори і 15 кандидатів наук.

Дослідження фізичних процесів у газових та напівпровідникових середовищах і розробка пристроїв мікроелектроніки на цій основі (науковий керівник – д. т. н., проф., заслужений діяч науки і техніки України В. С. Осадчук). Дослідження у рамках наукової школи проводяться, починаючи з 1965 року. На сьогодні в науковій школі підготовлено 6 докторів і 22 кандидати наук.

Інформаційно-вимірювальні системи в енергозберігаючих технологіях із застосуванням електромеханічних перетворювачів (науковий керівник – д. т. н., проф. В. О. Поджаренко). Дослідження у рамках наукової школи проводяться, починаючи з 1980 року. На сьогодні в науковій школі підготовлено 5 докторів і 14 кандидатів наук.

Теплообмін та гідродинаміка полікомпонентних поліфазних потоків і середовищ в елементах тепло- і біотехнологічного устаткування; аналіз та синтез тепло- і біотехнологічних систем (науковий керівник – д. т. н., проф., заслужений працівник народної освіти України С. Й. Ткаченко). Дослідження у рамках наукової школи проводяться, починаючи з 1967 року. На сьогодні в науковій школі підготовлений 1 доктор і 12 кандидатів наук.

Негатроніка (науковий керівник – д. т. н., проф. заслужений діяч науки і техніки України М. А. Філинюк). Дослідження у рамках наукової школи проводяться, починаючи з 1985 року. На сьогодні в науковій школі підготовлено 2 доктори і 14 кандидатів наук.

Щорічно науковці університету подають до друку в середньому біля 50 монографій, більше 100 підручників і навчальних посібників, понад 1300 наукових статей та тез доповідей.

Для публікації результатів наукових досліджень університет за власні кошти видає 4 наукових журнали і 2 збірники наукових праць:

- науковий журнал «*Вісник Вінницького політехнічного інституту*» (головний редактор – академік АПНУ, д. т. н., професор Б. І. Мокін);
- міжнародний науково-технічний журнал «*Оптико-електронні інформаційно-енергетичні технології*» (головний редактор – д. т. н., професор В. П. Кожем'яко).
- міжнародний науково-технічний журнал «*Інформаційні технології та комп'ютерна інженерія*» (головний редактор – д. т. н., професор О. Д. Азаров);
- електронне наукове видання «*Наукові праці Вінницького національного технічного університету*» (головний редактор – академік АПНУ, д. т. н., професор Б. І. Мокін);
- науково-технічний збірник «*Сучасні технології, матеріали та конструкції в будівництві*» (головний редактор – д. т. н., професор І. Н. Дудар);
- збірник «*Sententiae: наукові праці Спілки дослідників модернової філософії (Паскалівського товариства)*» (головний редактор – д. філос. н., професор О. І. Хома).

Наукові журнали ВНТУ

Фахівці вузу постійно беруть участь у наукових та науково-технічних конференціях, з'їздах, симпозіумах та конгресах. Декілька міжнародних та всеукраїнських наукових форумів традиційно проводяться у ВНТУ щорічно або один раз у два роки.

Для підготовки кадрів вищої кваліфікації у вузі працюють п'ять спеціалізованих вчених рад для захисту кандидатських та докторських дисертацій за 12 спеціальностями.

Першу спеціалізовану вчену раду К 068.34.01 по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук у Вінницькому національному технічному університеті (тоді ще Вінницькому політехнічному інституті) було відкрито у 1978 році за такими спеціальностями:

05.11.13 – Прилади і методи контролю природного середовища, речовин, матеріалів і виробів (нині – Прилади і методи контролю та визначення складу речовин);

05.11.16 – Інформаційно-вимірювальні системи (в науці та промисловості) (у 2007 р. ця наукова спеціальність повністю увійшла до спеціальності 05.13.05).

Протягом 1978–1989 рр. цю раду очолював д. т. н., професор Іван Васильович Кузьмін.

У грудні 1990 року наказом ВАК СРСР у нашому ВНЗ було створено першу у Вінниці спеціалізовану вчену раду Д 05.052.01 по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук за спеціальностями:

05.13.16 – Застосування обчислювальної техніки, математичного моделювання і математичних методів в наукових дослідженнях;

05.13.08 – Обчислювальні машини, системи та мережі, елементи і пристрої обчислювальної техніки та систем керування.

У 1999 році, враховуючи рекомендації експертних рад, президія ВАК України постановою № 1-03/7 затвердила новий Перелік спеціальностей наукових працівників, згідно з яким назву і шифр спеціальності 05.13.16 було змінено на 01.05.02 – Математичне моделювання та обчислювальні методи (з технічних наук), а спеціальність 05.13.08 було розділено на дві: 05.13.05 – Елементи та пристрої обчислювальної техніки та систем керування та 05.13.13 – Обчислювальні машини, системи та мережі.

У 2007 році, у зв'язку з введенням у дію наказу ВАК України № 141 від 14.03.2007 р. «Про роботу органів атестації наукових і науково-педагогічних кадрів в галузі технічних наук» (зі зміною і доповненням до Переліку спеціальностей), спеціалізованій вченій раді Д 05.052.01 надано право проводити захист дисертацій за спеціальностями:

01.05.02 – Математичне моделювання та обчислювальні методи (технічні науки);

05.13.05 – Комп'ютерні системи та компоненти;

05.13.06 – Інформаційні технології.

З дня створення цієї ради її головою є ректор ВНТУ, академік АПНУ, д. т. н., професор Борис Іванович Мокін.

До складу спеціалізованої вченої ради Д 05.052.01 входять провідні фахівці України з міст Києва і Вінниці: О. Д. Азаров, В. О. Багацький, В. В. Грабко, В. Я. Данилов, В. М. Дубовой, С. М. Захарченко, Р. Н. Квєтний, І. В. Кузьмін, П. Д. Лежнюк, В. М. Лисогор, О. Є. Литвиненко, В. А. Лужецький, В. Б. Мокін, А. М. Пєтух, О. Н. Романюк, М. А. Філинюк, І. І. Хаймзон, Ю. С. Яковлєв.

У 1993 році на основі ради К 068.34.01 в університеті створено ще одну спеціалізовану вчену раду Д 05.052.02 по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук за спеціальностями: 05.11.16, 05.11.13 та 05.11.08 – Радіовимірювальні прилади, і певний час ця рада була єдиною в Україні, де могли захищатися науковці за спеціальністю 05.11.08.

У 2007 році, у зв'язку з введенням у дію наказу ВАК України № 141 від 14.03.2007 р. «Про роботу органів атестації наукових і науково-педагогічних кадрів в галузі технічних наук» (зі зміною і доповненням до Переліку спеціальностей), цій спеціалізованій вченій раді надано право проводити захист дисертацій за спеціальностями:

05.11.08 – Радіовимірювальні прилади;

05.11.13 – Прилади та методи контролю та визначення складу речовин;

05.11.17 – Біологічні та медичні прилади і системи.

Протягом 1990–2000 років і цю раду очолював д. т. н., професор Борис Іванович Мокін, а з 2000 року її головою є директор ІнІТКІ, завідувач кафедри обчислювальної техніки ВНТУ, д. т. н., професор Олексій Дмитрович Азаров.

До складу спеціалізованої вченої ради Д 05.052.02 входять провідні фахівці України з міст Києва, Житомира і Вінниці: В. І. Водотовка, Є. Т. Володарський, С. М. Злепко, В. М. Кичак, В. П. Кожем'яко, В. Д. Кузовик, В. В. Кухарчук, В. Ю. Кучерук, В. П. Манойлов, В. С. Осадчук, О. В. Осадчук, С. В. Павлов, В. Г. Петрук, В. О. Поджаренко, В. А. Порєв, О. М. Роїк, М. А. Філинюк, І. І. Хаймзон.

У 1994 році відкрито спеціалізовану вчену раду К 05.052.03 по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальностями:

05.02.03 – Системи приводів;

05.03.05 – Процеси та машини обробки тиском.

У 2007 році, у зв'язку з наказом ВАК України за № 141 від 14.03.2007 р., спеціальність

05.02.03 – Системи приводів повністю увійшла до спеціальності 05.02.02 – Машинознавство, наказом ВАК України за № 636 від 08.10.2007 року підтверджені повноваження спеціалізованої вченої ради К 05.052.03 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту кандидатських дисертацій за спеціальностями:

05.02.02 – Машинознавство (за напрямом – Системи приводів);

05.03.05 – Процеси та машини обробки тиском.

Головою ради є завідувач кафедри металорізальних верстатів та обладнання автоматизованого виробництва ВНТУ, д. т. н., професор Ростислав Дмитрович Іскович-Лотоцький.

До складу спеціалізованої вченої ради К 05.052.03 входять провідні фахівці України з міст Києва та Вінниці: В. Ф. Анісімов, В. П. Бочаров, Ю. А. Бурєнніков, О. В. Грушко, О. В. Дерібо, Г. Й. Зайончковський, Л. Г. Козлов, В. М. Михалевич, О. В. Нахайчук, Р. Р. Обертюх, В. І. Савуляк, І. В. Севостьянов, І. О. Сивак, С. О. Скрябін, С. Й. Ткаченко, Ю. Є. Шамарін.

У 2003 році в університеті відкрито четверту спеціалізовану вчену раду К 05.052.04 по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальностями:

05.23.05 – Будівельні матеріали та вироби;

05.23.08 – Технологія та організація промислового та цивільного будівництва.

Протягом 2003–2007 років раду очолював професор кафедри містобудування та архітектури ВНТУ, д. т. н., професор Михайло Федорович Друкований.

З листопада 2007 р. головою ради є завідувач кафедри менеджменту в будівництві, охорони праці і безпеки життєдіяльності ВНТУ, д. т. н., професор Василь Романович Сердюк.

До складу спеціалізованої вченої ради К 05.052.04 входять провідні фахівці України з міст Києва, Дніпропетровська, Рівного і Вінниці: Ю. В., Бєлявський, О. Л. Дворкін, М. Ф. Друкований, І. Н. Дудар, О. М. Лівінський, Й. Й. Лучко, О. І. Менейлюк, А. С. Моргун, В. П. Очеретний, Г. С. Ратушняк, О. В. Христич, В. В. Чистяков, В. В. Швець.

У 2004 році в університеті відкрито п'яту спеціалізовану вчену раду К 05.052.05 по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальностями:

05.09.03 – Електротехнічні комплекси та системи;

05.14.02 – Електричні станції, мережі і системи.

Головою ради є завідувач кафедри електричних станцій та мереж ВНТУ, д. т. н., професор Петро Дем'янович Лежнюк.

До складу спеціалізованої вченої ради К 05.052.05 входять провідні фахівці України з міст Києва, Кременчука, Хмельницького і Вінниці: М. Й Бурбело, В. В. Грабко, В. Ц. Зелінський, В. М. Кутін, В. В. Кухарчук, Б. І. Мокін, В. В. Назаров, Д. Й. Родькін, Б. С. Рогальський, В. П. Розен, О. Є. Рубаненко, М. П. Свиридов, Є. М. Танкевич.

Науковці ВНТУ тісно співпрацюють з академічними установами України. Успішно функціонує НДЛ відмовостійких інформаційно-обчислювальних і керувальних систем, яка створена спільним наказом Міністерства освіти України та НАН України. Успішно працюють Центр культурології та виховання студентів вузу і НДЛ проблем вищої школи, які мають статус академічних з подвійним підпорядкуванням – АПН України та ВНТУ.

На сьогодні ВНТУ – член Міжнародної асоціації університетів, член Європейської асоціації університетів, колективний член Українського відділення Всесвітнього товариства інженерів-енергоменеджерів, Всесвітнього оптичного товариства, Європейського товариства «Ергономіка та людський фактор», Міжнародної Академії наук вищої школи та ряду галузевих громадських академій.

ВНТУ має двосторонні угоди про співробітництво в галузі науки з технічними університетами та науковими установами Росії, Бєларусі, Грузії, Великобританії, Греції, Ізраїлю, Китаю, Румунії, Польщі, Португалії, Франції, Швеції.

Вже протягом тривалого часу ВНТУ за активністю винахідницької діяльності є одним з кращих серед вищих навчальних закладів України. Щорічно співробітники університету подають до Українського інституту промислової власності більше 150 заявок на винаходи та отримують патенти України (у тому числі у співавторстві зі студентами).

Університет є на даний час єдиним від України асоційованим членом Міжнародної федерації винахідницьких асоціацій (IFIA).

Медалі, отримані винахідниками ВНТУ на Міжнародних виставках

Монографії та навчальні посібники, опубліковані за результатами наукових досліджень

Лише за останні декілька років винахідники ВНТУ нагороджені на різних міжнародних виставках винаходів, які проводились під егідою IFIA, дванадцятьма золотими, сімома срібними та чотирма бронзовими медалями.

В університеті приділяється постійна увага питанням посилення впливу науки на розв'язання задач освіти і виховання.

Результати наукових досліджень вчених університету широко використовуються у навчальному процесі. У навчальний процес впроваджуються результати всіх дисертацій (докторських, кандидатських та магістерських), результати виконання науково-дослідних робіт, які фінансуються з державного бюджету.

Для написання навчально-методичної літератури використовуються результати науково-дослідних робіт, які проводяться в університеті. Широко практикується включення науково-дослідних або дослідно-конструкторських розділів у дипломні і курсові проекти всіма випускними кафедрами. Тематика цих розділів відповідає науковим напрямам кафедр та напрямам наукової діяльності керівників проектів – викладачів кафедр. За наявності достатнього самостійного доробку у студента з обраної наукової тематики і відповідності його рівня знань певним вимогам, на початку п'ятого курсу він може бути зарахований на навчання у магістратурі. У такому випадку випускною кваліфікаційною роботою студента є магістерська дисертація, яка у повній мірі є самостійною науково-дослідницькою роботою.

Обдарована молодь залучається до виконання науково-дослідних робіт, які фінансуються за рахунок асигнувань з державного і місцевого бюджету, на госпдоговірних умовах, до виконання досліджень, що проводяться за грантами на рівні держави та міжнародних фондів.

Для активного й цілеспрямованого залучення студентської молоді до наукової роботи на другому та третьому курсах всі студенти університету вивчають дисципліну «Основи науково-дослідної роботи» (ОНДР), а на четвертому – проходять науково-дослідну та конструкторсько-технологічну практику в наукових підрозділах університету, а також у 24 філіях його кафедр. Це суттєво підвищує ефективність підготовки кадрів через інтеграційні зв'язки науки з виробництвом.

Під час вивчення курсу ОНДР студенти отримують індивідуальні завдання, зміст яких пов'язаний з аналізом наявного обладнання, технологічних процесів і аналізом нових прогресивних розробок за допомогою мережі «Інтернет» та інших джерел інформації. В рамках вивчення курсу ОНДР студенти ознайомлюються також з основними нормативними актами в галузі інтелектуальної власності, вивчають основи проведення патентних досліджень, правила складання заявки на винахід.

Близько половини статей та тез доповідей науковців ВНТУ публікуються за участю молоді. Студенти, магістранти, аспіранти університету беруть активну участь у міжнародних, регіональних, обласних наукових та науково-технічних конференціях та семінарах.

Зважаючи на значні досягнення ВНТУ в розвитку й забезпеченні плідної діяльності

наукових шкіл, упровадженні в навчальний процес досягнень сучасної науки, широкому залученні студентів до виконання наукових досліджень, їх досягнення в конкурсах наукових робіт та олімпіадах, у створенні в університеті гарних умов для молодих науковців щодо підготовки й захисту дисертацій, ВНТУ відзначено на міжнародних виставках навчальних закладів численними нагородами.

Здобутки у напрямі інтеграції освіти і науки представлялись університетом на міжнародних виставках навчальних закладів. На цих виставках ВНТУ нагороджений такими відзнаками:

– Міжнародна виставка навчальних закладів «СУЧАСНА ОСВІТА В УКРАЇНІ 2007» — Срібна медаль у номінації «Інтеграція науки і освіти у вищому навчальному закладі» (лютий 2007 року);

– Міжнародна виставка навчальних закладів «СУЧАСНА ОСВІТА В УКРАЇНІ 2009» — Золота медаль у номінації «Інтеграція науки і освіти – необхідна умова підвищення якості підготовки фахівців у вищих навчальних закладах» (лютий 2009 року);

Особливи успіхи має студентська команда ВНТУ з програмування, яка із року в рік здобуває призові місця на міжнародних та всеукраїнських олімпіадах.

Зокрема у 2007 році команда студентів університету у 32-й Міжнародній студентській олімпіаді з програмування ACM-2007 (м. Бухарест) посіла 2 місце серед 44 команд-учасників, а в 2-й відкритій міжнародній олімпіаді з програмування ім. С. А. Лебедева – В. М. Глушкова «KPI-OPEN» посіла 3 місце серед 49 команд-учасників.

У фіналі першості світу, який відбувся у квітні 2008 року у м. Банфф (Канада), команда студентів-програмістів ВНТУ у складі Д. Коржика, А. Козачука та Д. Білоуса посіла 32 місце серед 102 команд з кращих університетів світу.

Незмінним керівником і тренером команди є к. т. н., доцент Володимир Іванович Месюра.

Сьогодні неможливо проводити наукові дослідження без застосування обчислювальної техніки. Переважна більшість комп'ютерів університету, загальна кількість яких перевищує 1000 одиниць, сконцентрована в комп'ютерних центрах науково-навчальних інститутів.

Команда програмістів ВНТУ

Всі комп'ютери з'єднані в загальноуніверситетську мережу з безкоштовним цілодобовим виходом для студентів та співробітників до всесвітньої мережі Internet. Загальна пропускна здатність зовнішніх каналів складає 60 Мбіт/с, що дозволяє активно залучати її як для виконання науково-дослідних робіт, так і в лабораторному практикумі більшості спеціальних дисциплін. Функціонально вся мережа розподілена на адміністративний та загальний фізично роз'єднані сегменти, що дозволяє ефективно здійснювати керівництво підрозділами університету з дотриманням всіх необхідних вимог безпеки і доступу до інформації. Зв'язок між навчальними корпусами здійснюється оптичними каналами зв'язку зі швидкістю пересилання інформації понад 10 Гбіт/с.

Обов'язки впровадження нових науково-навчальних комп'ютерних технологій в університеті покладені на начальника загальноуніверситетського центру нових навчально-наукових комп'ютерних технологій з правами заступника першого проректора, к. т. н., доцента Михайла Петровича Розводюка.

М. П. Розводюк

ВНТУ є базовим вузом регіону з упровадження телекомунікаційних технологій.

В університеті функціонує створений на базі вузла

Internet загальноуніверситетський центр електронних комунікацій InterCec, у якому активно працюють студенти університету. Постійне нарощування потужності каналів зв'язку та оновлення мережного обладнання надає можливості студентам набути навички для майбутньої роботи системними адміністраторами комп'ютерної мережі. Широке залучення студентів для виконання обов'язків інженерів комп'ютерних центрів також сприяє не лише набуттю необхідних знань з обслуговування обчислювальної техніки, але й спробі сил в інженерній діяльності. Переважна більшість сайтів інститутів, факультетів, кафедр та підрозділів розроблена із залученням студентського творчого потенціалу. Тому, не випадково, що більшість студій Web-дизайну регіону створена випускниками та студентами ВНТУ.

Багато програмних продуктів для наукових досліджень, навчального процесу, бухгалтерських та економічних розрахунків розроблені науковцями та студентами університету, їх пріоритет зафіксований у Державному департаменті інтелектуальної власності.

В одному з комп'ютерних класів

ІНСТИТУТ МАГІСТРАТУРИ, АСПІРАНТУРИ ТА ДОКТОРАНТУРИ

В. Б. Мокін

Інститут магістратури, аспірантури та докторантури (ІнМАД) створений у 1996 році спочатку як департамент по координації магістерської підготовки на всіх факультетах на виконання проекту за програмою TEMPUS – TACIS, спільного з Данським технічним університетом із Копенгагена та Технологічним інститутом Лундського університету зі Швеції.

З 1997 року підрозділ було розширено за рахунок об'єднання з відділом аспірантури та докторантури, а пізніше до його структури увійшли й спеціалізовані вчені ради. Створення інституту дало змогу адміністрації університету чіткіше координувати підготовку науковців в усіх напрямках на всьому шляху від студентських років на старших курсах до захисту докторських дисертацій.

Керує інститутом з листопада 2000 року д. т. н, професор Віталій Борисович Мокін.

Інститут впроваджує нову технологію підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації, розроблену академіком АПНУ, д. т. н., проф. Борисом Івановичем Мокіним у 1991 році. Переваги цієї технології перед іншими полягають у тому, що, вступивши до аспірантури, аспіранти не втрачають час на пошук теми і керівника, на ознайомлення з

С. В. Бевз

науковими роботами інших авторів у вибраному науковому напрямку, на освоєння методики постановки експериментів та обробки його результатів, на вироблення навичок написання статей та оформлення звітів про наукову роботу – все це вони опановують ще на етапі магістерської підготовки.

Перший випуск магістрів у ВНТУ відбувся у 1996 році – це був перший випуск магістрів в Україні, які навчались за спеціальними навчальними планами. У той час деканом факультету магістерської підготовки був к. т. н., проф. Ю. А. Бурєнніков.

З листопада 1996 року до березня 1997 року посаду начальника Департаменту координації магістерської підготовки обіймав к. т. н., доц. С. В. Павлов.

З грудня 1997 року по жовтень 2000 року Департаментом магістратури, аспірантури та докторантури керував к. т. н., доц. Ю. В. Булига.

З січня 2002 року в ІнМАД введено посаду заступника директора по магістратурі, на яку призначено к. т. н., доц. Світлану Володимирівну Бевз.

Відділ аспірантури, який увійшов до ІнМАД складовою частиною, має довшу історію – його було відкрито у Вінницькому політехнічному інституті за трьома науковими спеціальностями наказом Мінвузу СРСР № 948 ще в 1976 році. У 1977 р. здійснено перший набір аспірантів, до яких потім було переведено групу аспірантів з інших ВНЗ. У 1980 році відбувся перший випуск аспірантів ВНТУ.

Докторантуру у Вінницькому національному технічному університеті було відкрито за трьома науковими спеціальностями наказом Державного комітету з народної освіти УРСР № 400 від 26 жовтня 1988 року. У 1988 р. було здійснено перший набір докторантів.

З 1976 р. по вересень 2003 р. завідувачем аспірантури та докторантури була А. Г. Цісар.

З вересня 2003 року очолює аспірантуру Ольга Олександрівна Новікова.

З грудня 2003 року в ІнМАД введено посаду заступника директора з аспірантури, докторантури та спецрад, на яку призначено к. т. н., доцента Світлану Михайлівну Москвіну.

О. О. Новікова

Кожен студент навчається в магістратурі наукового напряму за спеціально розробленими, відповідно до вимог Болонської конвенції, індивідуальними навчальними планами, орієнтованими на напрямок його наукових досліджень.

В ІнМАД упроваджено інформаційну систему автоматизації документообігу, моніторингу та управління навчальним процесом магістерської підготовки відповідно до вимог Болонського процесу. Інформаційна система дозволяє оптимізувати процеси взаємодії профільних інститутів університету та ІнМАД, з використанням веб-технологій, здійснити автоматичне формування звітності та документації навчального процесу: індивідуального навчального плану магістрантів, розкладу занять та екзаменаційної сесії, журналу рейтингу магістрантів, заліково-екзаменаційних відомостей, особових карток магістрантів; реалізує розрахунок рейтингу магістрантів за узагальненими науково-навчальними критеріями та забезпечує автоматизацію поточного документообігу в ІнМАД.

С. М. Москвіна

Кращі випускники магістратури за свої наукові досягнення традиційно нагороджуються почесними дипломами магістрів ВНТУ, а їх імена вписуються до

Працівники оргвідділу ІнМАД зліва направо: С. В. Бевз, В. Б. Мокін, С. М. Москвіна, І. О. Чернова, О. Л. Гладковська, О. О. Паскал (верхній ряд); О. О. Новікова, Л. В. Мороз, Г. П. Тульчій (нижній ряд)

Почесної книги магістрів Вінницького національного технічного університету, яка започаткована ще у 1996 році – коли у ВНТУ було випущено перший потік магістрів. Сьогодні Почесна книга зберігається у музеї ВНТУ.

У 2009 році в аспірантурі проходили підготовку перспективні молоді науковці за 23 науковими спеціальностями за чотирма галузями наук.

З 1994 р. по грудень 2009 року співробітниками ВНТУ захищено 46 докторських, 342 кандидатські дисертації та 809 осіб отримали дипломи магістрів, які готувались за спеціальними індивідуальними програмами.

З кожним днем університет зміцнює свої позиції, зростає його науковий потенціал. З часу відкриття аспірантури підготовку пройшли 653 особи, серед них 324 захистили дисертації, що складає 49,6 %. Докторантуру закінчили 16 осіб, серед них 10 захистили дисертації, що складає 62,5 %.

Нині в докторантурі навчаються 4 докторанти: спеціальність 05.14.02 – О. Є. Рубаненко, спеціальність 05.13.05 – М. П. Боцула, спеціальність 01.05.02 – О. Б. Мокін, спеціальність 05.13.05 – О. К. Колесницький.

Протягом 2004–2009 рр. середня ефективність аспірантури перевищувала 40 %, а у 2004 році склала рекордну величину – 64 %. Середня ефективність докторантури за цей же період перевищила 80 %. Крім того, у 2002 році ученими ВНТУ захищено сім докторських дисертацій, що було одним з найкращих показників серед ВНЗ України у відносному вимірі.

Такі результати підтверджують правильність і успішність розроблених та впроваджених в університеті методів підвищення ефективності роботи аспірантури та докторантури в підготовці науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації та дозволяють стверджувати, що наш університет є одним із найбільш передових університетів України.

Докторанти ВНТУ: О. К. Колесницький, О. Б. Мокін, О. Є. Рубаненко, М. П. Боцула

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЧАСТИНА

В. В. Богачук

Науково-дослідна частина (НДЧ) створена наказом ректора Вінницького політехнічного інституту № 144 від 12.06.1987 року та підпорядковується першому проректору з наукової роботи, міжнародних зв'язків та економічної політики.

Начальником НДЧ, з правами заступника першого проректора з 1 лютого 2010 року є к. т. н., доцент Володимир Васильович Богачук.

НДЧ створена на базі науково-дослідного сектора (НДС), утвореного у 1973 році.

На сьогодні НДЧ – один з головних структурних підрозділів університету.

Найважливішими завданнями науково-дослідної частини є: організація, координування та виконання фундаментальних і прикладних досліджень за пріоритетними напрямами розвитку в галузі технічних, природничих та гуманітарних наук; організація, координування та виконання робіт зі створення науково-технічних розробок і надання науково-технічних послуг; підвищення якості підготовки фахівців за рахунок використання у навчальному процесі результатів наукових досліджень; поглиблення співпраці з установами НАН України та галузевих академій; розвиток матеріально-технічної бази для проведення науково-дослідних робіт, захист прав інтелектуальної власності, організація і координування науково-дослідної роботи студентів.

Одним з основних підрозділів науково-дослідної частини є науково-організаційний відділ. З лютого 1984 року завідувачем цього відділу є Майя Іванівна Пашенко. Головні завдання відділу – організація та координація проведення всіх наукових досліджень та дослідно-конструкторських робіт, які фінансуються з коштів державного бюджету, грантів та госпдоговорів; економічне обґрунтування, планування і організація фінансового забезпечення наукової діяльності; надання консультативних послуг співробітникам університету з усього кола питань організації наукової роботи; рекламування розробок науковців університету (формування переліків зразків науково-технічної продукції університету, що пропонуються до впровадження у виробництво; підготовка рекламних проспектів для участі у виставках); супровід пропозицій щодо участі науковців ВНТУ в конкурсах на бюджетне фінансування; забезпечення державної реєстрації наукових тем; аналіз та узагальнення матеріалів за результатами наукової та науково-технічної діяльності; організація діяльності науково-технічної ради університету; організаційний супровід підготовки кандидатур студентів науковців на здобуття іменних стипендій.

Співробітники НДЧ зліва направо — Г. М. Степанова, В. І. Ольшанська, О. Г. Смирнова, М. І. Пашенко, О. В. Дерібо, Т. А. Петрасюк, Л. М. Кондратьєва

Важливим підрозділом є відділ з питань інтелектуальної власності. З січня 2002 року цей відділ очолює Людмила Миколаївна Кондратьєва. Головними завданнями відділу є координація і організація всіх робіт у сфері захисту об'єктів інтелектуальної власності університету, надання консультацій щодо оформлення заявок на всі види об'єктів інтелектуальної власності до Українського інституту промислової власності, координація і організація студентської наукової роботи, організація і підготовка наукових конференцій, які проводить ВНТУ.

З лютого 2010 року в НДЧ введено посаду вченого секретаря, на яку призначено Олександра Володимировича Дерібо.

До структури НДЧ входять такі наукові підрозділи:

– Науково-дослідний інститут проблем моделювання багатозв'язних систем (директор – д. т. н., професор Б. І. Мокін);

науково-дослідні лабораторії:

– екологічних досліджень та екологічного моніторингу (науковий керівник і завідувач – д. т. н., професор В. Б. Мокін);

– ефективних будівельних конструкцій (завідувач і науковий керівник – к. т. н., доцент О . В. Войцехівський);

– автоматизованих систем управління енергоресурсами та транспорту (науковий керівник – д. т. н., професор Б. І. Мокін, завідувач – к. т. н., доцент О. Б. Мокін);

– технічного захисту інформації (завідувач і науковий керівник – к. т. н., доцент Ю. Є. Яремчук);

– математичного та імітаційного моделювання електричних мереж (науковий керівник – д. т. н., професор Б. І. Мокін, завідувач – к. т. н., доцент В. В. Камінський);

– відмовостійких інформаційно-обчислювальних та керувальних систем (науковий керівник – д. т. н., професор О. Д. Азаров);

– гендерних досліджень (науковий керівник – д. філос. н., професор О. І. Хома, завідувач – к. філос. н., доцент І. О. Головашенко);

– проблем вищої школи (науковий керівник – академік НАПНУ, д. т. н., професор Б. І. Мокін);

– механіки будівельних конструкцій, грунтів та матеріалів (науковий керівник – д. т. н., професор А. С. Моргун);

– мікрокомп'ютерних медичних систем (науковий керівник – д. т. н., професор С. М. Злепко);

– гідродинаміки (завідувач і науковий керівник – к. т. н., доцент І. В. Коц);

– соціологічних досліджень (науковий керівник – к. соц. н., доцент А. В. Слободянюк, завідувач Л. В. Косарєва);

– спектрофотометрії природних середовищ (науковий керівник – д. т. н., професор В. Г. Петрук);

– Науково-технічний центр «Аналого-цифрові системи» (науковий керівник д. т. н., професор О. Д. Азаров, завідувач – к. т. н. В. Я. Стейскал).

У різні роки НДЧ (НДС) очолювали:

Віктор Михайлович Гаврилов – в. о. начальника НДС з 8 січня 1973 р. по 22 вересня 1973 р.

Олександр Васильович Сандуляк – начальник НДС з 1 квітня 1974 р. по 24 серпня 1976 р.

Володимир Андрійович Гончаров – начальник НДС з 15 грудня 1976 р. по 13 лютого 1978 р.

Олег Васильович Дупляк – в. о. начальника НДС з по 13 лютого 1978 р. по 10 жовтня 1979 р.

Володимир Іванович Дерев'янко – начальник НДС з 10 жовтня 1979 р. по 31 травня 1983 р.

Анатолій Михайлович Зарічний – начальник НДС з 1 червня 1983 р. по 20 червня 1987 р.

Сергій Макарович Злепко – начальник НДС з 20 липня 1987 р. по 12 жовтня 1987 р., начальник НДЧ з 12 жовтня 1987 р. по 21 липня 1991 р.

Сергій Леонтійович Яблочніков – заступник проректора по НДЧ з 1 жовтня 1991 р. по 13 листопада 1993 р.

Володимир Віталійович Грабко – заступник проректора з наукової роботи з 1 грудня 1993 р. по 20 жовтня 1998 р.

Олекесандр Володимирович Дерібо – начальник НДЧ з 22 грудня 1998 р. по 23 січня 2010 р.

КОМП'ЮТЕРНИЙ ІНФОРМАЦІЙНО-ВИДАВНИЧИЙ ЦЕНТР

А. І. Власюк

11 травня 1994 року, за наказом ректора Вінницького державного технічного університету, з метою впровадження сучасних видавничих та інформаційних технологій, швидкого і зручного обміну інформацією між підрозділами університету, на базі структурного підрозділу інституту — комп'ютерної мережі ВДТУ, був створений комп'ютерний інформаційно-видавничий центр (КІВЦ).

Очолює КІВЦ з дня його заснування директор, к. т. н. Анатолій Іванович Власюк.

Основні напрямки діяльності КІВЦ:

– видання, виготовлення та розповсюдження паперової версії журналу «Вісник Вінницького політехнічного інституту», виготовлення та супровід інтернет-версії журналу;

– видання, виготовлення та розповсюдження паперових версій наукових монографій, що видаються у ВНТУ, виготовлення та супровід електронних версій монографій;

– виготовлення та розповсюдження паперової версії університетського часопису «Імпульс», виготовлення та супровід повнокольорової інтернет-версії часопису;

– виготовлення паперових версій міжнародного науково-технічного журналу «Оптико-електронні інформаційно-енергетичні технології», міжнародного науково-технічного журналу «Інформаційні технології та комп'ютерна інженерія», збірки наукових праць спілки дослідників модерної філософії «Sententaie», науково-технічного збірника «Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві»;

– друкування методичних вказівок, навчальних посібників, підручників, монографій;

– виготовлення поліграфічної, рекламної та сувенірної продукції для потреб ВНТУ;

– створення та підтримка сайту наукових конференцій, які відбуваються у ВНТУ.

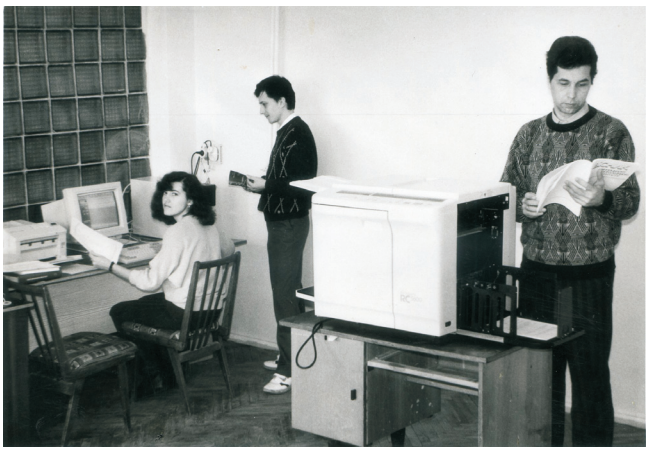

Виготовлення першого номера журналу «Вісник Вінницького політехнічного інституту» у грудні 1993 року

Від початку створення в КІВЦ працювали: А. І. Власюк, В. М. Шпігунов, Г. М. Багдасар'ян, Т. В. Первушина (Данюк), В. М. Нікітчук, В. Л. Яремчук, Т. М. Афанасьєва, В. Г. Трапезніков, К. М. Ободянська, К. Т. Хаджініязов, П. Д. Подоляк. З кінця 1994 року в КІВЦ працюють О. О. Кушнір, В. Т. Голубєва, з 1996 — Т. С. Криклива та В. В. Гнатюк. В 1995 році, до складу КІВЦ була передана друкувально-множильна дільниця ННВЦ «Модуль». Після приєднання друкувально-множильної дільниці співробітниками КІВЦ стали: В. Д. Войтова, О. О. Зудов, Т. М. Соболєва, Т. П. Берестюк, Г. С. Задорожна, М. І. Севастьянова, Л. Г. Данілова, Л. І. Блашко.

Наприкінці 90-х років співробітниками КІВЦ стали: М. Д. Коваль, О. С. Рекута, В. І. Бондарук, В. М. Радзіховський, Є. Є. Тихонюк, О. О. Левко, О. В. Поремський, В. С. Белзецький, К. Д. Бухін, В. В Титаренко, О. В. Гуркало, С. М. Шушляпін, Т. А. Ягельська. З 2000 року — Н. Г. Шевчук та Т. І. Андреєва.

В грудні 2001 року Вінницький державний технічний університет був внесений в Державний реєстр видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції та отримав «Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів

Відділ оперативної поліграфії КІВЦ ВНТУ

видавничої продукції». В цей же час до колективу КІВЦ приєднались В. Ф. Ленський (з 2002 р.), Р. С. Белзецький (з 2003 р.), О. М. Болотов, С. А. Малішевська, О. В. Мензул (з 2004 р.), Н. О. Мазур (з 2006 р.). В жовтні 2006 року в склад КІВЦ ВНТУ була передана копіювально-розмножувальна дільниця ВНТУ. Тоді ж співробітником КІВЦ стала Т. М. Ковтун.

З 2007 року співробітниками КІВЦ стали Л. Г. Хльосткіна, О. М. Власюк, С. Г. Могила. З 2008 року в КІВЦ працює А. А. Андреєв.

Нині особовий склад центру налічує понад 20 чоловік. Усі співробітники центру є висококваліфікованими спеціалістами.

Центр укомплектований сучасною поліграфічною технікою, яка дозволяє вчасно і з високою якістю виготовляти різноманітну поліграфічну продукцію.

Починаючи з грудня 1993 року, в КІВЦ видається журнал «Вісник Вінницького політехнічного інституту» – один із перших україномовних технічних журналів незалежної України.

З початку створення журналу перед ним ставилось декілька задач, які є актуальними і на сьогоднішній день:

— інформаційне обслуговування професійної наукової діяльності провідних вчених та наукових шкіл технічного університету;

— допомога молодим вченим, здобувачам та аспірантам університету оперативно публікувати результати власних досліджень;

— слугувати своєрідною лабораторією з унормування україномовної технічної термінології;

— сприяти поширенню в Україні та в світі інформації про наукові досягнення Вінницького національного технічного університету.

Співробітники КІВЦ ВНТУ. 1-й ряд зліва направо: С. М. Шушляпін, Т. М. Ковтун, В. Т. Голубєва, Т. І. Андреєва, Т. П. Берестюк, О. М. Власюк, О. В. Мензул, С. Г. Могила, Г. С. Задорожна; 2-й ряд зліва направо: В. М. Шпігунов, Г. М. Багдасар'ян, Т. С. Криклива, А. А. Андреєв, С. А. Малішевська, А. І. Власюк, В. Ф. Ленський, В. В. Гнатюк, Р. С. Белзецький, О. М. Болотов, Л. Г. Хльосткіна, О. О. Кушнір

Для журналу характерний високий рівень науковості і об'єктивності в подачі матеріалу. З першого номера журналом опікується авторитетна редакційна колегія, сформовано висококваліфікований штат рецензентів.

Починаючи з першого номера, журнал безоплатно розсилається у бібліотеки провідних навчальних закладів та основних наукових закладів України, а також у провідні бібліотеки країн СНД та дальнього зарубіжжя.

З квітня 2007 року розпочав своє функціонування створений в КІВЦ ВНТУ сайт наукового журналу «Вісник Вінницького політехнічного інституту» (http://visnyk.vstu.vinnica.ua/). Електронна версія журналу є точною копією паперової версії – наукового видання, визнаного ВАК України фаховим у галузях технічних, економічних та педагогічних наук. На сайті подані повнотекстові статті кожного випуску журналу у форматі PDF, починаючи з першого номера 2004 року, інформація для авторів журналу про правила оформлення та подання рукописів статей, коротка історична довідка про журнал та перелік адрес бібліотек, куди коштом університету надсилалися та надсилаються паперові примірники журналу. Сайт обладнаний пошуковою системою контекстного та сервісного пошуку за прізвищами авторів та ключовими словами в анотаціях та статтях.

У лютому 2008 року обидві версії журналу «Вісник Вінницького політехнічного інституту» отримали від ISSN International Centre у Парижі міжнародні серійні номери періодичних видань: ISSN 1997-9266 для паперової версії і ISSN 1997-9274 для електронної.

26 листопада 1996 року університет отримав перший блок номерів ISBN, з чого і розпочалась офіційно видавнича діяльність в університеті. Першою книгою з номером ISBN, виданою у ВДТУ, була книга Бориса Мокіна «Рік поза політикою, або Вінницький детектив» (ISBN 966-7199-00-2), першою технічною монографією, виданою в університеті – монографія Б. І. Мокіна, В. В. Грабка, Дінь Тхань В'єта «Математичні моделі та інформаційно-вимірювальні системи для технічної діагностики трансформаторних вводів» (ISBN 966-7199-02-9).

За 12 років – з 1997 по 2009 рік – в університеті видано та виготовлено понад 400 найменувань технічних, публіцистичних, художніх та науково-популярних видань, накладами від 100 до 1000 примірників кожне.

Крім того, в друкарні КІВЦ ВНТУ з 1994 по 2009 рік виготовлено понад 1500 найменувань підручників, навчальних посібників, методичних вказівок та інших видів навчально-методичної літератури.

З дня створення КІВЦ також виготовляє різноманітну поліграфічну продукцію – вітальні адреси та поздоровлення, грамоти, дипломи, листівки, анкети, бланки тощо.

З січня 1994 року в КІВЦ виконується верстка та виготовлення університетського часопису «Імпульс», який тоді називався «За інженерні кадри». Часопис «Імпульс» — щомісячник Вінницького національного технічного університету, заснований 24.04.1994 року. В рік виходить 11 номерів. В газеті висвітлюються найважливіші події в житті університету, досягнення співробітників та студентів ВНТУ в науці, навчанні, громадському житті, мистецтві та спорті, розповіді про цікавих людей. Спеціальні рекламні випуски щомісячника розсилаються по всіх середніх школах Вінницької області.

Повнокольорова інтернет-версія усіх номерів часопису «Імпульс», починаючи з першого номера 2004 року, роміщена за адресою http://universum.vinnica.ua/impuls.

В КІВЦ створені та супроводжуються сайт наукових публікацій, з повнотекстовими електронними версіями монографій, виданих у ВНТУ (http://universum.vinnica.ua). Зараз він нараховує більше 250 найменувань монографій у форматі PDF.

У 2008 році в КІВЦ створено сайт «Наукові конференції ВНТУ. Електронні наукові видання» (http://conf.vstu.vinnica.ua) з електронними версіями публікацій матеріалів конференцій, що проводяться у ВНТУ.

На усіх сайтах, що супроводжуються КІВЦ, встановлені програмні засоби, що дозволяють відслідковувати популярність сторінок сайтів, зацікавленість відвідувачів, географію відвідувань тощо.

ЦЕНТР ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ

Ю. Є. Яремчук

Очолює центр інформаційних технологій і захисту інформації (ЦІТЗІ) директор к. т. н., доцент Юрій Євгенович Яремчук.

До складу ЦІТЗІ входять: ІТ Академія Microsoft, Локальна Академія CISCO, авторизований тестувальний центр Pearson VUE, авторизований тестувальний центр Prometric, науково-дослідна лабораторія технічного захисту інформації (НДЛ ТЗІ).

З серпня 2005 року в університеті працює Локальна Академія CISCO.

Заняття в Академії проводяться в комп'ютерних класах із найсучаснішим обладнанням від компанії CISCO Systems, яке проходить постійну модернізацію згідно з вимогами часу.

При цьому комп'ютерні класи Академії використовуються не лише для проведення занять для слухачів Академії, а й лабораторних занять для студентів, які вивчають дисципліни, пов'язані з мережевими технологіями.

Під час занять слухачі мають можливість отримати практичні знання, які необхідні для проектування та обслуговування локальних і глобальних мереж, а також практичні навички роботи з обладнанням CISCO.

Навчальна програма академії CISCO дає змогу слухачам опанувати всі необхідні знання в галузі сучасних мережевих технологій. В програму входять як виключно практичні теми, що розкривають методи проектування, монтажу і підтримки комп'ютерних мереж, так і теоретичні відомості, які дозволяють слухачам здійснювати налагодження мережі, пошук та усунення несправностей, а також адміністрування складних інформаційних структур. Навчальну програму розроблено провідними фахівцями Cisco Systems Inc і вона постійно оновлюється відповідно до тенденцій розвитку мережевих технологій. Всі розділи навчальної програми забезпечені методичними матеріалами, які постійно оновлюються фахівцями CISCO залежно від змін програми. По закінченню кожного семестру слухачі отримують міжнародний сертифікат, що має унікальний номер. Після проходження повного курсу навчання слухач складає фінальний іспит, за що також отримує відповідний сертифікат. Фінальний та проміжні іспити складаються безпосередньо на сайті Cisco Systems.

Закінчивши навчання, слухачі Академії мають змогу отримати міжнародний сертифікат CISCO, який практично гарантує можливість працевлаштування в провідних компаніях світу, де використовуються мережеві технології.

В Академії викладають висококваліфіковані, сертифіковані інструктори CISCO.

С. М. Захарченко

Координує роботу в Академії заступник директора з інформаційних та мережевих технологій к. т. н., доцент Сергій Захарченко, який є викладачем Академії та інструктором CCNA та CCAI.

За час існування Локальної Академії CISCO в ній пройшли навчання понад 120 фахівців, серед яких приблизно три чверті – це студенти та випускники ВНТУ, крім того навчання пройшли провідні викладачі університету, які викладають дисципліни, пов'язані з мережевими технологіями.

Студенти та випускники Академії CISCO університету беруть активну участь у щорічних олімпіадах з мережевих технологій, що їх проводить компанія CISCO. У 2007 році випускник академії CISCO, студент ВНТУ Олександр Нестеров став фіналістом Першої Всеукраїнської олімпіади з мережевих технологій CISCO.

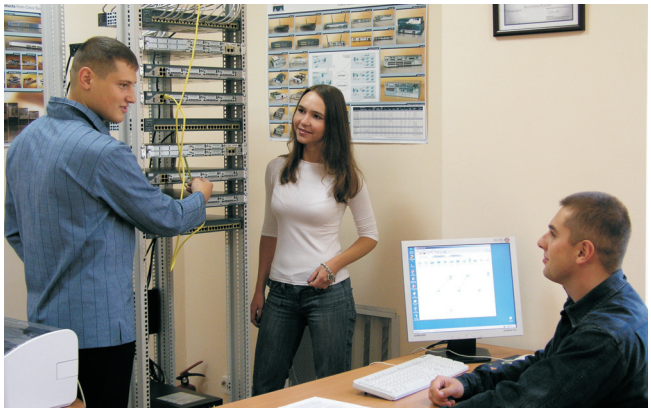

Клас CISCO

У грудні 2008 року в університеті відкрито IT Академію Microsoft, де є можливість пройти навчання з близько 200 курсів, які покривають весь спектр технологій компанії Microsoft – від операційних систем, засобів розробки високого рівня та засобів розробки драйверів до серверів різного призначення, системних бібліотек та інших ресурсів.

Для проведення занять в IT Академії створено клас із сучасних комп'ютерів, об'єднаних в локальну мережу з виходом в Internet і на які встановлені ліцензовані програмні продукти Microsoft, а також навчальні матеріали у вигляді електронних бібліотек, книг, документації тощо.

Заняття в Академії Microsoft проводяться не лише для слухачів Академії. Провідні викладачі, які задіяні до викладання в Академії, проводять лабораторні заняття з програмних дисциплін для студентів ВНТУ.

Компанія Microsoft оперативно вносить зміни до навчальних планів IT Академій, щоб забезпечити відповідність навчального процесу новим програмним продуктам, які надходять на ринок.

Переважна більшість навчальних матеріалів і тестів в Академії Microsoft англійською мовою. Лекції викладачів Академії проводяться українською мовою з адаптацією оригінальної термінології.

Навчання в IT Академії забезпечують висококваліфіковані фахівці та викладачі університету, які пройшли сертифікацію на найвищі рівні фахівців Microsoft, а також найвищий рівень MCT – тренера Microsoft. Зокрема, це к. т. н., доцент Денис Катєльніков, який першим в нашому університеті досяг рівня MCT.

Завершивши навчання, слухачі IT Академії також мають змогу отримати міжнародні сертифікати Microsoft, які на сьогодні є гарантованою перепусткою до престижної та високооплачуваної роботи як в Україні, так і за її межами.

IT Академія Microsoft, окрім організації навчального процесу, організовує одноденні лекції та семінари з новітніх технологій Microsoft. Для проведення цих заходів залучаються як викладачі Академії нашого університету, так і провідні фахівці компанії Microsoft. Ці заходи безкоштовні, і відвідати їх можуть усі бажаючі.

З серпня 2006 року в ВНТУ працює авторизований тестувальний центр Pearson VUE, а у серпні 2009 року було відкрито міжнародний авторизований тестувальний центр Prometric.

Prometric та Pearson VUE (Virtual University Enterprise) – це два світових лідери у галузі сертифікації з всесвітньо відомою мережею центрів тестування, вони мають договори з такими відомими компаніями, як Microsoft, Cisco Systems, Intel, IBM, Adobe, Sun Microsystems, Hewlett Packard, Oracle та багатьма іншими. Prometric та Pearson VUE реєструють кандидатів на проходження тестування за певною програмою компанії і визначають, чи відповідають вони вимогам компанії. Усі бажаючі можуть замовити та скласти сертифікаційні іспити практично з будь-якого продукту провідних постачальників світу.

Наявність у ВНТУ авторизованих тестувальних центрів від Prometric та Pearson VUE дозволяє студентам, слухачам і викладачам університету складати тести за різного роду академічними, професійними, корпоративними, державними програмами та курсами в

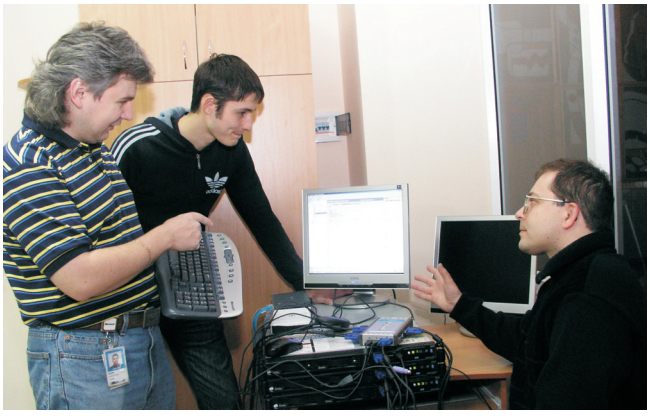

Клас IT Microsoft

Клас Prometric та Pearson VUE

галузі освіти, інформаційних технологій, управління та безпеки, фінансових послуг, державного регулювання, зайнятості, страхування, юридичних послуг, нерухомості, будівництва, здоров'я, медицини, а також інших галузей. Серед них такі відомі тести, як TOEFL (Test of English as a Foreign Language) та Certified MBA. Складати можна навіть тести водіїв. Всього це декілька тисяч тестів від близько 400 компаній, асоціацій, організацій, співтовариств, а також органів державної влади різних країн світу.

Особливе значення авторизовані центри тестування мають для слухачів IT Академії Microsoft та Академії мережевих технологій CISCO нашого університету, тому що здавати сертифікаційні екзамени можна безпосередньо після проходження курсу навчання в цих академіях й отримати сертифікат, що документально підтверджує отримані знання і визнається в будь-якій організації будь-якої країни світу, а також і значною мірою сприяє професійному та кар'єрному росту. При цьому випускники академій CISCO та Microsoft мають можливість складання сертифікаційних екзаменів на пільгових умовах.

У 2008 році на базі IT Академії Microsoft створено та впроваджено обчислювальний кластер, який вільно та безкоштовно використовується науковцями, викладачами та студентами університету. Створений кластер дозволяє на суперкомп'ютерному рівні виконувати високопродуктивні обчислення і вирішувати надскладні наукові та інженерні задачі, що передбачають розпаралелювання обчислень і потребують великих витрат машинного часу та обчислювальних ресурсів.

Нині кластерні архітектури наймасовіше використовуються для побудови високопродуктивних обчислювальних систем. У списку ТОП-500 найпотужніших суперкомп'ютерів світу більше 70 відсотків систем є кластерами. Вчені та науковці за допомогою кластерів ефективно вирішують багато наукових та інженерних задач, що дозволяють розпаралелювати обчислення і використовувати розпаралелювання алгоритмів. Крім того, зростає проблема підготовки кадрів, здатних працювати з високопродуктивними системами і взагалі з паралельними архітектурами. В цьому зв'язку кожному ВНЗ, який здійснює підготовку сучасних IT-спеціалістів та на сучасному рівні проводить наукові дослідження, необхідно мати власну високопродуктивну систему для забезпечення наукових і навчальних потреб ВНЗ. Нині близько 20 % усіх кластерів світу встановлено в академічних структурах і використовується в освітніх цілях. З точки зору архітектури обчислювальних систем, ситуація у ВНЗ в цілому відповідає тенденціям інших сегментів ринку високопродуктивних систем.

Наш університет також отримав право доступу до української Grid-системи, який надав йому Київський національний університет імені Тараса Шевченка в рамках співпраці з цим університетом.

З 2008 року університет здійснює підписку MSDN AA – академічну програму спілки розробників Microsoft, що дає можливість безкоштовно встановлювати ліцензійне програмне забезпечення корпорації Microsoft на всі комп'ютери університету, що задіяні в навчальному процесі, а також на всі домашні комп'ютери студентів і викладачів університету. Згідно з умовами підписки на MSDN AA всі програмні продукти Microsoft, які будуть встановлені на комп'ютери на час дії підписки, а також на час навчання студентів в університеті, можна буде використовувати й після їх завершення. На сьогодні підписка MSDN AA містить понад 200 різних програмних продуктів Microsoft, приблизна вартість яких складає понад $70000. Склад пакета програмних продуктів MSDN AA постійно оновлюється. Разом з програмним забезпеченням Microsoft надає також доступ до служб Інтернету та служб технічної підтримки для програмного забезпечення.

В університеті у складі центру ЦІТЗІ функціонує науково-дослідна лабораторія технічного захисту інформації (НДЛ ТЗІ), на базі якої виконуються всі види робіт із захисту

інформації, в тому числі і державної таємниці, та надає відповідні послуги фізичним та юридичним особам на підставі ліцензії Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

У рамках цієї діяльності центр ЦІТЗІ надає повний спектр послуг фізичним та юридичним особам з технічного захисту інформації. Зокрема, це побудова комплексних систем захисту інформації та атестація автоматизованих систем; атестація виділених приміщень на витік інформації акустичними та віброакустичними каналами, а також каналами побічних електромагнітних випромінювань і наведень (ПЕМВН); інструментальна перевірка та атестація екранованих і серверних приміщень; експертиза програмних продуктів на відповідність нормативним документам системи технічного захисту інформації; спецдослідження та атестація об'єктів електронно-обчислювальної, копіювальної техніки на витік інформації каналами ПЕВМН; створення моделей загроз; пошук різноманітних закладних пристроїв, а також прихованих пристроїв спостереження; встановлення та монтаж різноманітних пристроїв – активних засобів захисту від витоку інформації акустичними, віброакустичними каналами та каналами ПЕВМН; організація закритих нарад, семінарів, засідань тощо; надання консультативних послуг з технічного захисту інформації. І це далеко не весь спектр послуг, які надає центр.

На центр ЦІТЗІ покладено також функції забезпечення та організації технічного захисту інформації в університеті, в тому числі і підтримку комплексної системи захисту інформації університету, яка дає можливість здійснювати обробку та зберігання конфіденційної інформації в університеті за допомогою персонального комп'ютера, атестованого за всіма вимогами до технічного захисту інформації, про що засвідчує атестат відповідності автоматизованої системи, виданий Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України.

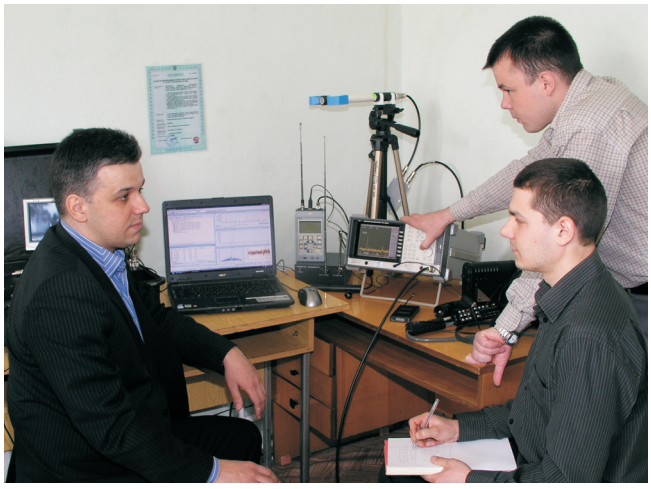

Лабораторія ННЦ ЗІККС

У рамках діяльності центру ЦІТЗІ в університеті створено та атестовано спеціальне виділене приміщення – аудиторію для проведення закритих нарад, семінарів, засідань та інших заходів, де оперуватимуть інформацією з обмеженим доступом. Приміщення облаштовано сучасними спеціалізованими пристроями активного захисту інформації від витоку акустичними та віброакустичними каналами зв'язку, зокрема генератором шуму та віброперетворювачами.

Лабораторію НДЛ ТЗІ облаштовано сучасним вимірювальним і пошуковим обладнанням, а також спеціалізованим програмним забезпеченням, яке дозволяє здійснювати оперативне виявлення та блокування усіх можливих технічних каналів витоку інформації.

Всі роботи в лабораторії виконуються висококваліфікованими сертифікованими фахівцями, які пройшли спеціальну підготовку з технічного захисту інформації та стажувалися у відомих ліцензіатів України, а також мають відповідні посвідчення та свідоцтва державного зразка. Всі вони – випускники нашого університету: Максим Притула, Олександр Головатюк, Мирослав Степуленко та Олексій Новак.

Центр ЦІТЗІ залучений до наукових досліджень визначення та аналізу характеристик вітчизняних аналогів радіонепрозорих тканин, що виготовляються Київським державним науково-дослідним інститутом текстильно-галантерейної промисловості в рамках науково-експериментальних досліджень щодо створення перших вітчизняних аналогів радіонепрозорих тканин.

На базі центру ЦІТЗІ також проводяться семінари із залученням провідних фахівців з Києва – авторів нормативно-правових актів України у сфері технічного захисту інформації, в яких беруть участь представники державних владних структур Вінницької та сусідніх областей.

УНІВЕРСИТЕТ ЯК РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ З ВИЩОЮ ТЕХНІЧНОЮ ОСВІТОЮ

Навчальну та методичну роботу у ВНТУ спрямовано на забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців – гармонійно розвинених особистостей, здатних в умовах ринкової економіки до постійного оновлення знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін в різних галузях техніки, технологій, системах управління.

Організацію навчальної та науково-методичної роботи в університеті покладено на проректора з цього напрямку, професора, д. т. н. Олександра Никифоровича Романюка. З 1992 по 2009 рік проректором ВНТУ з навчально-методичної роботи був к. т. н., професор Василь Олександрович Леонтьєв.

О. Н. Романюк

Вінницький національний технічний університет, який є одним із лідерів у реформуванні вищої освіти в Україні, здійснив суттєве оновлення змісту освіти та широке впровадження у навчальний процес інноваційних технологій кредитно-модульної системи, прогресивних методів оцінювання знань студентів тощо. У 2009 році ВНТУ на правах повного членства прийнято в Європейську асоціацію університетів, що об'єднує понад 800 ВНЗ з 46 країн Європи.

Організація навчально-виховного процесу в університеті завжди здійснювалась у межах чіткого виконання законодавчих та нормативних документів і спрямовувалась на підвищення якості підготовки фахівців для суспільства та господарства України.

Університет готує бакалаврів, спеціалістів та магістрів за денною та заочною формами навчання у 8 навчально-наукових інститутах: на 14 факультетах за 22 напрямками з 32 спеціальностей. Післядипломна підготовка фахівців проводиться на 4 факультетах підвищення кваліфікації.

В. О. Леонтьєв

Навчально-наукову діяльність в університеті здійснюють 47 кафедр, 36 із яких мають філії на підприємствах м. Вінниці та області, 36 очолюються докторами наук, професорами, біля 84 % викладачів випускних кафедр та 72 % викладачів університету мають наукові ступені та звання; 2 % викладачів кафедр мають почесні звання «Заслужений», а 10 % є академіками та членами-кореспондентами державних галузевих і громадських Академій.

Незважаючи на складний для України перехідний період її розвитку, університет не тільки зберіг створений в попередні роки науково-педагогічний і науково-технічний потенціал, але й активно розвивається в усіх напрямках.

Навчальний процес у ВНТУ базується на принципах науковості, гуманізму, демократичності, безперервності та ступеневості навчання. Його регламентовано такими документами: освітньо-професійною програмою, навчальними планами, робочими програмами навчальних дисциплін, навчальними графіками та розкладом занять і контрольних заходів. Основою навчального плану є навчальна дисципліна, яка реалізується з використанням різноманітних видів навчальних

занять: лекції, практичні, лабораторні, семінарські та індивідуально-консультативні заняття.

Велику увагу приділено самостійній роботі студентів, яка забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених робочою навчальною програмою дисципліни: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, збірниками завдань, комплектами індивідуальних завдань, практикумами, комп'ютерними навчальними комплексами, методичними рекомендаціями з організації СРС та ін.

Аудиторії та лабораторії університету оснащені сучасним обладнанням, що дозволяє проводити навчальний процес на високому професійному рівні, впроваджувати новітні технології навчання і забезпечувати якість освіти на рівні всесвітньо визнаних університетів. Навчання студентів здійснюється у 8 навчальних корпусах. Загальна площа навчально-лабораторних корпусів складає 73137 кв. м. Університет має в своєму розпорядженні достатньо розвинуту навчально-лабораторну базу. Всі кафедри, які проводять лабораторні практикуми, мають у своєму складі навчальні лабораторії.

Базовою вимогою для випускника ВНТУ є професійне володіння інформаційними технологіями. В університеті функціонує 82 комп'ютерні класи. Створено 1157 навчальних дисплейних місць, 921 з яких підключено до мережі Інтернет. Кожний навчальний інститут має мультимедійний екран.

З метою розвитку та використання єдиної національної науково-освітньої телекомунікаційної мережі України, розвитку засад інформаційного суспільства, повноправного входження України в глобальний інформаційний простір ВНТУ у 2004 році став членом Асоціації користувачів Української науково-освітньої телекомунікаційної мережі «УРАН».

Використовуючи весь свій потенціал як провідного вищого навчального закладу Вінниччини, університет швидкими темпами зміцнює матеріально-технічну базу, здійснює автоматизацію навчального процесу, впрваджуючи найсучасніші досягнення комп'ютерних та телекомунікаційних технологій. Продовжується також впровадження інформаційних технологій у навчальний процес та в систему управління університетом. У 2010 р. планується ввести в дію комп'ютерну систему моніторингу успішності знань.

ВНТУ співробітничає з навчальними закладами I–II рівнів акредитації з метою надання їм допомоги та залучення до вступу у ВНТУ їхніх випускників. Створено 17 навчальних комплексів з цими закладами.

Університет активно співпрацює з підприємствами й організаціями України з метою адаптації навчального процесу до потреб сучасного виробництва, залучає до викладання провідних фахівців.

В університеті проводиться планомірна робота з удосконалення концепцій навчання, пошуку нових принципів побудови навчального процесу, розробки та вдосконалення нових технологій навчання. За багаторічну науково-педагогічну діяльність з інноваційного розвитку освіти України університет нагороджено:

– срібною медаллю у номінації «Розвиток міжнародного співробітництва в галузі освіти» (лютий 2001 року) на Міжнародній виставці навчальних закладів «СУЧАСНА ОСВІТА В УКРАЇНІ 2001»;

– срібною медаллю у номінації «Інноваційні педагогічні технології у навчальному процесі» (лютий 2004 року) на Міжнародній виставці навчальних закладів «СУЧАСНА ОСВІТА В УКРАЇНІ 2004»;

– бронзовою медаллю у номінації «Упровадження нових форм організації навчально-виховного процесу» (лютий 2006 року) на Міжнародній виставці навчальних закладів «СУЧАСНА ОСВІТА В УКРАЇНІ 2006».

На виставці «ОСВІТА УКРАЇНИ. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ» ВНТУ відзначено почесним званням «Лауреат конкурсу» у номінації «Інновації у вихованні молоді» (жовтень 2006 року); «Сучасна освіта в Україні – 2009» – почесним званням «Лідер у створенні сучасних засобів навчання» і дипломом «За високі творчі досягнення в інноваційному оновленні сучасної системи освіти», а на виставці «Інноватика в освіті України» – найвищою нагородою: почесним званням «Лауреат конкурсу».

В університеті всі предмети викладаються українською мовою. Наукові та навчально-методичні публікації професорсько-викладацького складу видавалися виключно українською мовою, в україномовному середовищі проводилися усі навчально-виховні та

громадсько-політичні заходи. Сформоване в університеті україномовне середовище забезпечує виховання молоді в дусі патріотизму та активної діяльності для блага України.

Важливим напрямком діяльності університету залишалось підвищення кваліфікації. Постійна і наполеглива робота триває над удосконаленням професійного рівня та майстерності професорсько-викладацького складу. Щорічно не менше 20 відсотків викладачів підвищують кваліфікацію за різними формами у ВНТУ.

Значне поліпшення кадрового, методичного та матеріального забезпечення навчального процесу, чітка система контролю якості аудиторних занять і самостійної роботи студентів сприяли новому рівню якості підготовки фахівців в університеті, що підтверджувалось підсумками захисту дипломних проектів та робіт. У 2009 році близько 50 % проектів, виконаних студентами денної форми навчання, оцінено на «відмінно», 129 випускників (спеціалістів, магістрів) отримали дипломи з відзнакою. Істотно переглянуто й модернізовано навчальні плани та програми за взірцями кращих світових університетів технічного спрямування.

ГОЛОВНИЙ ЦЕНТР ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ

Для організаційного забезпечення навчального процесу та координації роботи усіх навчально-наукових інститутів створено **Головний центр організації та методичного забезпечення навчання** (ГЦОМЗН), директором якого є к. т. н., доцент Геннадій Леонідович Лисенко.

Заступником директора ГЦОМЗН є к. т. н., доцент С. Є. Тужанський.

Ключовою задачею є сприяння підвищенню ефективності навчального процесу в університеті через організаційні та дидактичні засоби, які спрямовані на реалізацію змісту освіти на відповідному освітньо-кваліфікаційному рівні. Спрямованість навчального процесу на передачу студентам наукових знань, реалізується через цілеспрямовану діяльність науково-педагогічного колективу з застосуванням сучасних інформаційних технологій.

Г. Л. Лисенко

Для підготовки спеціалістів в університеті впроваджено сучасну технологію організації навчального процесу, яка полягає в тому, що, по-перше, навчальний рік на перших трьох курсах бакалаврату розбито на три рівні частини (триместри), два із яких є навчальними, а один – робочим (за робітничими професіями); по-друге, кожна дисципліна розбивається на декілька «модулів» з обов'язковим контролем їх засвоєння кожним студентом за кредитно-модульною системою; по-третє, кожен студент при набранні відповідної сумарної кількості рейтингових балів за результатами модульного контролю з тієї чи іншої навчальної дисципліни має право на отримання відповідної позитивної екзаменаційної оцінки без складання іспиту з цієї дисципліни; по-четверте, кожен студент для допуску до складання іспиту повинен протягом триместру набрати порогову кількість рейтингових балів до оцінки FX за системою ECTS.

Переваги цієї технології полягають у тому, що, по-перше, вона стимулює систематичне, щоденне освоєння студентами навчальних дисциплін; по-друге, унеможливлює отримання студентами незароблені оцінки на екзаменах; по-третє, вивільняє студентам достатньо часу щодня на освоєння тих розділів

С. Є. Тужанський

навчальних дисциплін, які плануються на самостійну роботу студентів; по-четверте, стимулює освоєння викладачами сучасних інформаційно-насичених методик викладання навчального матеріалу, а по-п'яте, вона дозволяє рівномірно впродовж року розподілити навантаження на підприємства та організації, які забезпечують робочі триместри студентам університету.

В університеті здійснено перехід від проведення лекційних та практичних занять «парами» до проведення їх протягом однієї академічної години. Це дало можливість спланувати розклад занять так, щоб жодного дня у студентів не було більше трьох аудиторних пар навчання за обов'язковою основною програмою і не було «вікон» між парами. Крім того, це спонукало викладачів більше насичувати інформацією свої заняття. А за рахунок збільшення частоти зустрічей з викладачами піднялося у кожного студента рівень знань, який залишається в його пам'яті від попереднього заняття до початку наступного, від чого збільшилась ефективність засвоєння кожної дисципліни в цілому.

Крім опанування основної спеціальності студенти-відмінники мають можливість поглиблено вивчати іноземні мови, а також за заочною формою навчання отримувати другу спеціальність. Лише в нашому університеті в Україні студентам будь-якої спеціальності, котрі мають видатні спортивні досягнення, створена можливість паралельно освоїти спеціалізацію «Менеджмент організацій фізкультури і спорту».

До складу ГЦОМЗН входять Методична рада університету, навчальний відділ, науково-методичний відділ, центр дистанційної освіти (ЦДО), міжінститутські методико-диспетчерські центри та науково-технічна бібліотека.

Методичний аспект забезпечення навчального процесу визначає **Методична рада** університету. До складу ради входять директори навчально-наукових інститутів та провідні представники професорсько-викладацького складу.

Навчальний відділ здійснює планування, організацію і управління навчальною діяльністю та контроль за якістю і ефективністю навчального процесу, облік та звітність з питань навчальної роботи. До компетенції НВ також входить розробка проектів наказів і розпоряджень щодо організації навчального процесу, погодження та контроль виконання наказів і директивних вказівок Міністерства освіти і науки України, місцевих органів влади, наказів та розпоряджень ректора з питань організації навчального процесу.

Керував навчальним відділом з 1986 по 2010 рік Василь Прокопович Омельянчук.

Через **міжінститутські методико-диспетчерські центри** здійснюється диспетчеризація та координація в межах усього університету раціонального використання аудиторного фонду для проведення навчальних занять і запровадження сучасних вимог до діловодства на основі інформаційних технологій.

Співробітники навчального відділу: Н. О. Герасимлюк, Н. В. Іванова, Т. О. Стрикун, В. О. Шолохов, Л. В. Ревякіна, Н. В. Шайдюк, В. П. Омельянчук

Науково-методичний відділ (НМВ) очолює кандидат історичних наук, доцент Людмила Прокопівна Громова. До цього на цій посаді понад двадцять років працювала Г. П. Котлярова.

Л. П. Громова

Основними завданнями науково-методичного відділу є розробка та впровадження новітніх технологій навчання, узагальнення та поширення передового досвіду з науково-методичної, навчально-методичної й організаційно-методичної роботи, участь у впровадженні в навчальний процес положень Болонської декларації, кредитно-модульної системи, триместрової організації навчального року, дистанційної освіти, методів активного навчання тощо.

Для належного методичного забезпечення та організації навчального процесу розроблені й постійно оновлюються положення про дипломне та курсове проектування у ВНТУ, про методику управління та контролю якості навчання, інструкції зі складання робочих планів дисциплін, методичні вказівки до оформлення дипломних і курсових проектів (робіт), рекомендації щодо підготовки індивідуальних планів викладачів та складання плану роботи кафедри й ін.

У 1993 році при методичному кабінеті було створено сектор редакційно-видавничої діяльності для редагування та коректування рукописів навчальної й інструктивно-методичної літератури. Координує та організовує роботу з цього напрямку провідний редактор Валентина Олександрівна Дружиніна.

Тоді ж університет отримав право надавати грифи рукописам навчальної літератури (навчальний посібник, курс лекцій, лабораторний практикум, практикум, збірник задач, методичний посібник, методичні вказівки тощо). За підготовку рукопису і виготовлення оригінал-макету інструктивно-методичної та навчальної літератури авторам (укладачам) виплачується винагорода в грошовому еквіваленті.

Всього ж з 1993 р. по 2009 р. викладачами ВНТУ видано 8 підручників, біля 80 навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки України, понад 925 найменувань навчальної літератури з грифом ВНТУ та 550 найменувань методичних вказівок. І вся ця література активно використовується в навчальному процесі.

У 2009 році викладачами кафедри ММСС під керівництвом В. Б. Мокіна та Б. І. Мокіна у співавторстві з провідними фахівцями в галузі екології та захисту навколишнього середовища була підготовлена і надрукована серія методичних посібників (8 назв) щодо прийняття рішень з моніторингу та управління водними ресурсами різних областей України.

Співробітники науково-методичного відділу: Н. О. Андрущенко, В. О. Дружиніна, З. В. Поліщук, Л. П. Громова, О. Д. Скалоцька, Т. О. Старічек

У 2009 році на базі ВНТУ була здійснена, за фінансової підтримки Європейської Комісії в рамках проекту ТЕМПУС, публікація двох навчальних посібників з інформаційної безпеки та захисту персональних даних. При науково-методичному відділі працює семінар підвищення педагогічної майстерності викладачів.

З 2007/2008 навчального року головним напрямком його діяльності стала підготовка викладачами дистанційних курсів з різних дисциплін, що їх вони викладають, та розміщення цих курсів у системі дистанційного навчання eLearning Server. Робота семінару організована на базі Центру дистанційної освіти ВНТУ та під його керівництвом. За 2 роки слухачі семінару підготували 44 дистанційних курси.

Кожні два роки НМВ організовує у ВНТУ конкурси педагогічної майстерності та на кращу навчальну літературу.

Планування та організація роботи Методичної ради ВНТУ проводиться згідно з Положенням про Методичну раду ВНТУ.

Центр дистанційної освіти очолює к. т. н., доцент Мирослав Боцула.

Центр створено в університеті у січні 2004 року з метою підвищення ефективності та якості професійної підготовки фахівців з використанням сучасних інформаційних технологій та індивідуалізації навчання в університеті.

Центр дистанційної освіти забезпечує:

- координацію робіт з розвитку та впровадження дистанційного навчання в університеті;
- розроблення необхідних нормативних документів щодо дистанційного навчання в університеті;
- розроблення дидактичного та методичного забезпечення дистанційних курсів, а також створення цих курсів за певними напрямками підготовки;
- створення наукових основ, науково-методичне та системотехнічне забезпечення технологій дистанційного навчання, а також його кадрове та матеріально-технічне забезпечення;
- розроблення критеріїв, засобів і систем контролю якості дистанційного навчання;
- розроблення дистанційних курсів та організація створення банку атестованих дистанційних курсів;
- здійснення освітньої діяльності за технологіями дистанційного навчання, включаючи проведення підсумкового контролю осіб, що навчаються дистанційно;
- підвищення кваліфікації кадрів з технологій дистанційного навчання.

Центр дистанційної освіти забезпечено навчальними комп'ютерними класами та лекційною аудиторією з засобами мультимедіа і відео-зв'язку, потужним сервером і виділеним інтернет-каналом зв'язку.

Роботу центру забезпечують висококваліфіковані фахівці та викладачі.

У центрі дистанційної освіти використовується ліцензійне програмне забезпечення провідних комп'ютерних фірм, а також розробляються власні програмні продукти.

З 2007 року Центр дистанційної освіти в рамках угоди про стратегічне партнерство здійснює співробітництво з ЗАТ «ГиперМетод» (Санкт-Петербург, Російська Федерація) – провідним розробником засобів дистанційного навчання в Росії. За цією угодою університет безкоштовно отримує сучасні програмні засоби для дистанційного навчання та має постійну технічну підтримку від одного з лідерів виробництва систем дистанційного навчання міжнародного рівня.

З 2004 року в університеті використовується платформа дистанційного навчання eLearning Server, яка на даний час безкоштовно оновлюється за допомогою ЗАТ «ГиперМетод» до сучасної версії.

В центрі дистанційної освіти також використовуються: програма створення навчальних матеріалів «ЦДО-Курс»; програма підготовки навчальних матеріалів дистанційних курсів «TutorPublisher»; редактор тестових

Клас ЦДО

завдань «TestEditor»; підсистема обміну тестами до системи дистанційного навчання «eLearning Server»; програма контролю доступу з локальної мережі в Інтернет; програма експертної оцінки матеріалів дистанційних курсів Expert-Mr, пілотна web-версія відеоінтернетного комплексу дистанційного виконання лабораторних робіт; програмний комплекс створення дистанційних курсів «Lecturer»; програмне забезпечення iNstructor – інноваційний інструмент для викладачів, що проводять заняття в комп'ютерних класах; нова версія засобу створення електронних курсів eAuthor CBT та багато інших програм.

Центром дистанційної освіти розроблено необхідні навчально-методичні посібники для організації дистанційного навчання в університеті.

На сьогодні в центрі дистанційної освіти зареєстровано та розміщено на сервері дистанційного навчання близько 250 курсів і ще приблизно 40 знаходяться на стадії впровадження. Лише у 2009 році впроваджено 79 курсів дистанційного навчання. Порівняно з 2007 роком кількість реалізованих курсів зросла втричі і темпи зростання збільшуються.

Для організації і проведення прийому студентів до Вінницького національного технічного університету щорічно створюється **приймальна комісія**, головним завданням якої є формування контингенту студентів із числа найбільш підготовленої і здібної молоді.

Приймальна комісія під головуванням ректора вирішує всі питання, пов'язані з прийомом на навчання.

У приймальній комісії застосовується мережева база даних на базі Microsoft SQL Server 2000 Desktop Engine (MSDE). Ця система забезпечує оперативну обробку інформації, ефективне прийняття рішень під час приймальної кампанії, зв'язок із інформаційною системою «КОНКУРС», яку впроваджено Міністерством освіти і науки України для надання можливості абітурієнтам оперативно одержувати інформацію про конкурсну ситуацію у вищих навчальних закладах через мережу Інтернет. Крім того, для посилення контролю за достовірністю сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання та зв'язку із системою перевірки сертифікатів Українського центру оцінювання якості освіти була розроблена та впроваджена автоматизована система контролю оригінальності сертифікатів зовнішнього незалежного тестування, яка дозволяє автоматично контролювати достовірність сертифікатів.

Відповідальний секретар приймальної комісії у 2010 році – Олександр Анатолійович Паянок.

У свій час відповідальними секретарями приймальної комісії були Ю. В. Лук'яненко, Ю. В. Булига, Г. В. Горячев, С. М. Захарченко.

Члени приймальної комісії: О. А. Паянок, О. М. Козачко, Н. В. Ляховченко, С. І. Сухоруков

НАУКОВО-ТЕХНІЧНА БІБЛІОТЕКА

Т. С. Савчук

Історія науково-технічної бібліотеки, що є навчальним, науковим, інформаційним та культурно-освітнім підрозділом університету, – невід'ємна частина його історії.

З 2004 року бібліотеку очолює Тетяна Степанівна Савчук.

Науково-технічну бібліотеку створено у 1960 році одночасно з відкриттям загальнотехнічного факультету Київського інституту харчової промисловості. Її першим бібліотекарем, а згодом і директором була Марія Миколаївна Щегоцька. У 1960 році фонд бібліотеки складав всього 6000 примірників.

Фонд швидко зростав, поповнювався новими надходженнями. Великий вклад у це внесли директори бібліотеки, якими у свій час були М. П. Афанасьєва, Г. В. Чаловська.

У 1970 році у бібліотеці вперше створено відділ обслуговування читачів, до складу якого ввійшов навчальний абонемент і читальний зал.

У 1986 році бібліотеці було виділено новий висотний навчальний корпус. З часом відкрито нові бібліотечні пункти на 5-ти кафедрах. Сьогодні бібліотечні послуги забезпечують 45 штатних працівників.

Важливе місце в науковій, навчальній, виховній діяльності займає довідково-інформаційне обслуговування, роль і значення якого зростає.

У рамках інформування професорсько-викладацького складу, аспірантів, студентів бібліотека щомісяця проводить Дні інформації, де можна ознайомитись з новою літературою. Інформаційно-бібліографічний відділ кожного місяця готує інформаційні бюлетені «Нові надходження до НТБ» та передає їх на кафедри, а також виставляє на сайті бібліотеки: library.vstu.vinnica.ua

До наукових конференцій, що проводяться в університеті, бібліотека організовує тематичні виставки. Культурно-освітня робота бібліотеки є складовою частиною виховної роботи університету. Активно запроваджуються масові форми роботи з читачами шляхом оформлення книжково-ілюстративних виставок, літературних вернісажей, проведення оглядів, прем'єр книг, літературно-музичних вечорів, конференцій, зустрічей з цікавими людьми.

Ядро книжкового фонду складає навчальна література: підручники, посібники, довідкові видання, універсальні і галузеві енциклопедії, словники. За видами документів в фонді представлені книги, брошури, періодичні видання, спеціальні види нормативно-технічної документації, промислові каталоги, патенти, дисертації, автореферати. Щороку в бібліотеку надходить близько 15 тисяч примірників нових книг.

Бібліотека своєчасно відгукується на важливі процеси в соціально-політичному, економічному житті країни: вивчення історії України, популяризація традицій, обрядів народу, мови, культурних цінностей.

Популяризація літератури з краєзнавства є пріоритетним напрямком просвітницької роботи бібліотеки. Розроблено комплекс заходів «Славетна плеяда Вінниччини». Щорічно бібліотека бере участь у Днях М. Коцюбинського, В. Стуса, М. Трублаїні, Шевченківських вечорах.

Загальний фонд книгозбірні становить 825372 примірники, зокрема: наукової літератури – 183566 прим., навчальної – 324105 прим., художньої – 13380 прим., авторефератів – 1082 прим., дисертацій – 949 прим., журналів – 162017 прим. Річна передплата складає понад 300 назв журналів.

У бібліотеці зібрано вітчизняну та зарубіжну літературу з питань машинобудування, радіотехніки, мікроелектроніки, енергетики, автоматики та комп'ютеризованих систем управління, лазерної техніки, промислового та цивільного будівництва, комп'ютерних систем та мереж, автомобілів та автомобільного господарства.

Сьогодні у структурі бібліотеки 7 відділів: комплектування та обробки літератури, інформаційно-бібліографічний відділ, відділ суспільно-гуманітарних знань, відділ обслуговування навчальною літературою, відділ обслуговування науковою літературою, відділ основного книгозберігання, інформаційно-

Працівники НТБ ВНТУ. Зліва направо 1 ряд: Г. Д. Павлишина, О. М. Баранова, С. О. Васюта, Л. В. Бородій, І. А. Педоренко, І. В. Присяжнюк; 2 ряд: В. І. Федорчук, Т. С. Савчук, Н. П. Банкова, Л. В. Квятківська, К. В. Дєдова, Т. І. Ніколаєва; 3 ряд: Н. М. Закупень, О. І. Бондар, М. В. Єршова, Л. Д. Ласавуц, Л. Д. Андронік, Л. А. Криштафович, В. В. Жеребкова, Т. Є. Притуляк, Е. І. Бурдигіна, Н. І. Слободянюк, Л. Д. Юдіна, О. В. Гуцол, М. А. Фадеєва, І. А. Волкова, Л. М. Желюк, Н. І. Пакалюк, В. Л. Яремчук, С. В. Пирогова, Т. С. Попелевська, Т. В. Моргунська

обчислювальний центр. До послуг користувачів – 4 абонементи, 8 читальних залів, де можуть одночасно займатися 650 відвідувачів.

Протягом року бібліотеку відвідує в середньому понад 42 тисячі користувачів, які отримують близько 850 тисяч примірників документів.

Протягом останніх років автоматизація стала одним з головних напрямків розвитку бібліотечної справи. Саме засоби автоматизації можуть задовольнити попит на якісну, оперативну інформацію.

З 1991 року починається автоматизація в НТБ. Саме тоді був створений сектор автоматизації бібліотеки, пізніше, в 2003 році на його базі започатковано інформаційно-обчислювальний центр. Основним завданням сектору було створення електронного каталогу для автоматизованого пошуку та обслуговування читачів, а також впровадження в НТБ нових технологій з автоматизації бібліотечно-бібліографічних процесів, розвитку інформаційних технологій з метою отримання доступу до віддалених баз даних. Поряд із традиційними картковими каталогами з 1991 року ведеться електронний. До двох баз даних «BIBL» («Книги», «Журнальні статті») є доступ в мережі Інтернет. Обсяг електронного каталогу НТБ на кінець 2009 року складав 145705 назв документів, або 415846 примірників і процес поповнення йде постійно.

З 2006 року на основі придбаного програмного забезпечення «УФД/Бібліотека» автоматизовано основні технологічні процеси: комплектування, обробка, каталогізація, інформаційно-довідкове обслуговування, облік видачі літератури, списання, управління бібліотечною діяльністю, проведення переобліку фонду, статистична звітність. У НТБ ВНТУ вперше на Вінниччині було запроваджено нові технології: виготовлення ламінованих читацьких квитків, штрих-кодування документів, також створено WEB-сайт. На сьогодні комп'ютерна мережа НТБ містить 30 робочих станцій і 2 сервери.

НТБ ВНТУ забезпечує безкоштовний доступ до наукового повнотекстового елек-

Виставка «На вічнім шляху до Шевченка»

В одному з читальних залів НТБ ВНТУ

тронного журналу Springer, реферативних баз даних Clobal H, CAB Abstracts, ETD WEB. Це унікальна можливість доступу до інтерактивних баз даних журналів, книг, довідників і колекцій он-лайн архівів. Також для більш якісного обслуговування читачів створена і постійно оновлюється база даних повнотекстових електронних підручників і посібників з можливістю скачування окремих розділів, яка доступна в локальній мережі університету.

Історію бібліотеки творили люди. Крізь неї пройшло декілька поколінь бібліотекарів. Серед них люди, які більшу частину свого трудового життя присвятили роботі в науково-технічній бібліотеці Вінницького національного технічного університету, це: Н. К. Капкіна, Г. М. Дубова, О. Ф. Домрачева, Н. Ф. Волинець, В. С. Большего, А. С. Панченко, Т. С. Кондратюк, Н. С. Єфімова, Н. Ф. Герасимчук, Н. В. Шаманська, Н. І. Слободянюк, Т. М. Афанасьєва, В. Г. Трапезніков, І. А. Педоренко, Л. Д. Юдіна, Н. П. Банкова, Л. М. Желюк.

Бібліотека сьогодні – не лише місце книговикористання, книгочитання, але й мозковий центр університету і знаходиться в епіцентрі академічного та дослідницького процесів у ВНТУ.

ГОЛОВНИЙ ЦЕНТР ДОВУЗІВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

Головний центр довузівської підготовки (ГЦДП) функціонує як один з основних організаційних і навчально-методичних структурних підрозділів Вінницького національного технічного університету.

Метою діяльності центру є підготовка абітурієнтів до вступу у ВНЗ, яка дозволяє забезпечити системний підхід у формуванні якісного контингенту студентів 1-го курсу і його найбільш раціонального розподілу за напрямками підготовки. Підготовка майбутніх абітурієнтів передбачає створення оптимальних умов майбутнім студентам для якісного завершення середньої освіти, або поліпшення раніше отриманих знань.

Організація навчального процесу в центрі довузівської підготовки передбачає широкі можливості для навчання школярів, котрі проживають як у місті, так і в сільській місцевості, на умовах денного, вечірнього та заочного навчання.

Для здійснення своєї діяльності ГЦДП має розвинуту матеріально-технічну базу, яка поповнюється паралельно з розвитком і розширенням діяльності університету з підготовки спеціалістів. Заняття в центрі довузівської

С. Г. Авдєєв

підготовки проводяться в окремому корпусі, у світлих, добре облаштованих аудиторіях.

Очолює Головний центр довузівської підготовки доцент кафедри загальної фізики і фотоніки, відмінник освіти України Сергій Григорович Авдєєв.

До структурних підрозділів Головного центру довузівської підготовки належать: підготовче відділення, заочна фізико-математична школа, вечірні та заочні підготовчі курси.

На підготовчому відділенні, яке фактично є нульовим курсом стаціонару університету, слухачі мають можливість ліквідувати прогалини в знаннях і підготуватися до проходження зовнішнього незалежного оцінювання знань. Слухачі підготовчого відділення одержують поглиблену підготовку з математики, фізики, української мови і літератури. До навчальної роботи зі слухачами запрошуються кращі викладачі університету. Із кожних десяти випускників підготовчого відділення дев'ять стають студентами й навчаються на місцях держзамовлення. Підготовче відділення значною мірою сприяє свідомому вибору професії. На підготовчому відділенні центру довузівської підготовки за бажанням можна отримати за програмою професійно-технічного навчання одну із чотирьох робітничих професій: слюсаря-електромонтажника; електрозварювальника; оператора комп'ютерного набору; радіомонтажника.

Дворічна заочна фізико-математична школа призначена для надання додаткових освітніх послуг учням 10-х і 11-х класів загальноосвітніх шкіл м. Вінниці й Подільського регіону. Учні школи мають можливість навчатися у висококваліфікованих спеціалістів з фізики й математики та краще підготуватись до вступу в університет й успішного навчання за обраною спеціальністю. Навчальні групи заочної фізико-математичної школи формуються на основі результатів вступного тестування, що дозволяє диференціювати навчальний процес, враховуючи рівень підготовки учнів.

Досить популярними на сьогоднішній день є вечірні й заочні підготовчі курси, які функціонують на умовах надання платних послуг населенню. На підготовчі курси приймаються особи із закінченою повною середньою освітою, а також учні 11-х класів загальноосвітніх шкіл та випускних курсів технікумів і профтехучилищ. На заочних підготовчих курсах навчаються абітурієнти Вінницької області й ряду сусідніх областей, таких як Хмельницька, Житомирська, Чернівецька, Одеська, Черкаська і Львівська.

З 1992 року і по сьогодні директором підготовчих курсів й ЗФМШ працює Майя Віталіївна Прибельська, яка на громадських засадах також виконує обов'язки заступника директора ГЦДП.

З 2001 по 2009 роки в центрі довузівської підготовки навчалися біля 9000 осіб, більшість з яких стали студентами нашого університету.

Успішна діяльність центру довузівської підготовки можлива лише завдяки розробці та використанню досконалих навчальних програм дисциплін, які повністю відповідають потребам якісної підготовки до вступу у ВНТУ. Обов'язковими компонентами навчальних програм для всіх підрозділів центру є регулярний контроль та оцінювання знань учнів за допомогою тестових технологій.

Викладачами ГЦДП постійно проводиться робота зі створення комплексу навчально-методичної літератури, яка щорічно оновлюється відповідно до вимог сьогодення. Ознайомитися з навчально-методичними матеріалами можна на сайті ГЦДП ВНТУ: indp.vstu.vinnica.ua.

Викладачі ГЦДП – це представники професорсько-викладацького складу університету, а також кваліфіковані, з великим педагогічним стажем, вчителі шкіл і працівники наукових установ м. Вінниці. Чимало з них мають наукові ступені та вчені звання.

М. В. Прибельська

Для створення широких можливостей ознайомлення слухачів і учнів цент-

Викладачі ГЦДП. Зліва направо: верхній ряд: П. Д. Остапенко, Т. І. Федорчук, В. Т. Творун, С. Г. Авдєєв, С. Г. Резнік, А. Ф. Дода, І. М. Поспєлов, Нижній ряд: Ю. А. Зелінська, А. П. Творун, Н. В. Остапенко, Т. І. Найко, М. В. Прибельська, Т. О. Данилюк

ру зі всіма напрямками підготовки спеціалістів у ВНТУ проводиться велика профорієнтаційна робота. До профорієнтаційної роботи залучаються, крім викладачів і співробітників з профільних інститутів, завідувачі кафедр і провідні вчені університету. Учні центру регулярно знайомляться з тенденціями розвитку професій і змінами, які відбуваються під впливом технічного прогресу.

Довузівська підготовка абітурієнтів у Вінницькій філії Київського політехнічного інституту розпочалась відкриттям підготовчих курсів у вересні 1970 р. на умовах надання платних послуг населенню. Довгий час підготовчі курси очолювала А. М. Баннікова. З 1980 року підготовчі курси вже Вінницького державного політехнічного інституту очолювала М. Т. Змієвська.

Заняття на підготовчих курсах

З 1-го вересня 1974 року при Вінницькому політехнічному інституті було відкрите підготовче відділення, яке готувало до вступу в університет молодих людей з трудовим стажем та демобілізованих з лав Радянської Армії.

Завідували підготовчим відділенням в різні роки: доц. В. М. Ребедайло (1974–1977), доц. В. М. Левченко (1977–1983), доц. Є. Л. Страшевський (1983–1994), доц. В. Я. Дучал (1994–2000).

В 2000 році підготовчі курси й підготовче відділення були об'єднані в факультет довузівської підготовки. Деканом факультету був призначений доц. С. Г. Авдєєв З 2001 року при факультеті довузівської підготовки відкрито заочну фізико-математичну школу. Цього ж року факультет довузівської підготовки стає Інститутом довузівської підготовки. В 2009 році Інститут довузівської підготовки реорганізовано в головний центр довузівської підготовки.

УНІВЕРСИТЕТ ЯК РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР ВИХОВНОЇ РОБОТИ І ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ

А. В. Писклярова

Виховна робота у ВНТУ орієнтована на гармонійний, інтелектуальний, культурний та світоглядний розвиток особистості студента з активною громадською позицією у суспільстві, направлена на формування національної свідомості, працелюбності, організованості, дисциплінованості та відповідальності.

Виховна робота є вагомою складовою підготовки фахівців. Відповідно до Концепції виховної роботи, розробленої в університеті, шляхом реалізації навчальних програм та в позанавчальний час, викладачами та органами студентського самоврядування впроваджується наскрізна програма виховання, яка передбачає формування у студентів наукового світогляду, суспільної активності та таких значимих загальнолюдських моральних і етичних рис, як любов до своєї країни і народу, патріотизм, чесність і правдивість, працелюбність, гуманність, висока духовність і культура.

Завдання виховного процесу реалізуються через ректорат, Вчену раду, інститути, факультети, кафедри, академічні групи, студентське самоврядування, профспілковий комітет університету.

Керує цим напрямком діяльності університету проректор з науково-педагогічної роботи по організації виховного процесу к. т. н. Анна Валеріївна Писклярова. Вона ж формує річну комплексну програму реалізації виховної роботи та гуманітарної політики у ВНТУ, яка затверджується на засіданні Вченої ради університету.

Програма складається з тринадцяти розділів:

культурно-просвітницька робота та організація студентського дозвілля;

культурно-просвітницька робота науково-технічної бібліотеки;

екологічне виховання і захист навколишнього середовища;

оздоровчо-спортивна робота;

робота з іноземними студентами;

робота кураторів академічних груп;

правове виховання та забезпечення охорони правопорядку в гуртожитках та на території університету;

гуманізація та гуманітаризація навчально-виховного процесу;

робота освітньо-ґендерного центру;

соціологічні дослідження та соціально-психологічний супровід навчально-виховного процесу;

робота служби психологічної підтримки;

робота органів студентського самоврядування.

У підпорядкуванні проректора з науково-педагогічної роботи по організації виховного процесу знаходиться Головний центр виховної роботи та Інститут гуманітарно-педагогічних проблем.

ІНСТИТУТ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ

Т. Б. Буяльська

У грудні 2000 року на базі Центру культурології і виховання студентів був створений навчально-науковий інститут Гуманітарно-педагогічних проблем та виховання (ІнГППВ) з метою активізації наукових досліджень в галузі гуманітарних наук (педагогічних зокрема); впровадження науково-методичних розробок в практику викладання гуманітарних дисциплін та виховної роботи; активізації творчих здібностей студентів; поглиблення та розширення науково-методичної бази для здійснення культурно-просвітницької роботи; залучення студентів до наукової діяльності в галузі гуманітарних наук. У вересні 2008 року була здійснена реорганізація інституту шляхом виділення із структури ІнГППВ частини структурних підрозділів орієнтованих на поглиблення та реформування завдань організаційно-виховної роботи. Реорганізований Інститут гуманітарно-педагогічних проблем (ІнГПП) має в своїй структурі:

- Центр культурології та виховання студентів (ЦКіВС);
- Лабораторію соціологічних досліджень ВНТУ;
- Психологічну службу ВНТУ.

А також гуманітарні кафедри (подвійного підпорядкування), що входять до складу професійно-спеціалізованих навчально-наукових інститутів та до складу профільно-об'єднуючого навчально-наукового інституту гуманітарно-педагогічних проблем (ІнГПП):

- Культурології, соціології, педагогіки та психології (КСПП) – *Інститут екології та екологічної кібернетики*;
- Філософії (Ф) – *Інститут електроенергетики та електромеханіки*;
- Українознавства, політології і права (УПП) – *Інститут менеджменту*;
- Мовознавства (МЗ) – *Інститут радіотехніки, зв'язку та приладобудування*;
- Іноземних мов (Ім) – *Інститут інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії*;

Докладна інформація про навчально-наукову діяльність кафедр представлена в розділах відповідних інститутів.

Інститут гуманітарно-педагогічних проблем очолює к. ф. н., Заслужений працівник народної освіти, зав. кафедрою КСПП (з 1990 р.), директор ЦКіВС (з 1990 р.), професор Тамара Болеславівна Буяльська.

У 1992–2008 рр. – Т. Б. Буяльська обіймала посаду проректора з виховної роботи та наукової роботи в галузі гуманітарних наук, 1992–2009 рр. – головний редактор університетського часопису «Імпульс», 1995–2000 рр. – член експертної ради з гуманітарних наук при Міністерстві освіти України. Учасниця Міжнародних, Всеукраїнських та регіональних наукових конференцій. За досягнення в гуманітарній діяльності та виховній роботі Тамара Болеславівна нагороджена почесними Дипломами та Грамотами університету, Обласної ради народних депутатів, Облдержадміністрації, Міністерства освіти і науки України, Президії АПНУ. Нею підготовлено більше 70-ти наукових статей і публікацій з проблем гуманізації, духовності, мистецтва.

Секційне засідання Міжнародної науково-практичної конференції «Гуманізм і освіта»

Заступник директора ІнГПП – завідувач кафедри мовознавства, доктор філологічних наук, професор Лариса Євстафіївна Азарова.

Історія інтегрального інституту гуманітарно-педагогічних проблем починається з 1992 року, коли за ініціативою Т. Б. Буяльської була створена науково-методична рада з проблем гуманізації та гуманітаризації технічної освіти, що поєднувала зусилля всіх кафедр по впровадженню в навчально-виховну практику авторського проекту «Гуманізація технічної освіти у ВПІ» та орієнтувала на інтеграцію природничо-наукового, технічного і гуманітарного знання в просторі вищої освіти.

Сьогодні Науково-методична рада з проблем гуманізації здійснює колективне керівництво навчальним, науковим та методичним процесами ІнГПП.

Починаючи з 1992 року, за ініціативи кафедри культурології та за активної участі не тільки гуманітарних, але і технічних кафедр, один раз на 2 роки проводяться Всеукраїнські та Міжнародні науково-практичні конференції «Гуманізм і освіта» до яких долучаються науковці з різних регіонів України та країн СНД, Польщі, Румунії, Швеції.

Представницький рівень учасників, висновки та рекомендації заключних пленарних засідань, зміст великої кількості представлених наукових доповідей віддзеркалюють як масштаб, так і зростаючу актуальність проблем: гуманістична місія освіти; специфіка викладання гуманітарних дисциплін в технічних ВНЗ; університети як центри культури, знань та досліджень; людина в технічному і гуманітарному вимірах; гуманізм і духовність в контексті науково-технічного поступу; проблеми розвитку та перспективи єдиного європейського освітнього простору тощо.

Щорічно в університеті упродовж двох тижнів проводяться науково-технічні конференції професорсько-викладацького складу, співробітників та студентів університету. Традиційно перший тиждень роботи конференції присвячується гуманітарним проблемам.

Роботу гуманітарної конференції (що завжди розпочинається з пленарного засідання) представляють такі секції: культурології; філософії; педагогіки та психології; соціології та конфліктології; політології; права; українознавства; іноземних мов; технічного перекладу; мовознавства; фізичного виховання та спортивного менеджменту.

На пленарному засіданні студенти презентують свої доповіді не тільки українською, але і англійською мовами. Дискусії і обговорення проводяться мовою, на якій представлена доповідь. Заявки на участь в роботі конференції щорічно подають понад 250 студентів, а в роботі конференції щорічно беруть участь понад 600 осіб.

Теми студентських доповідей свідчать про розмаїття інтересів в царині гуманітарних знань. Науковий інтерес студентів до філософських, соціологічних, правових, психологічних, мистецтвознавчих, мовних проблем тощо, не тільки долає межі вузької спеціалізації, але надає нової якості професійним знанням, поглиблює фахову компетентність.

Пленарне засідання Міжнародної науково-практичної конференції «Гуманізм і освіта»

Проведення науково-просвітницької гуманітарної конференції у межах науково-технічної конференції в нашому університеті є не тільки ознакою часу, але і свідченням про збереження тих високих традицій університетської освіти, яка завжди була епіцентром культуротворчих і цивілізаційних процесів.

Значна частина студентів бере участь у роботі як гуманітарних, так і технічних секцій університетської конференції. Ця інтелектуальна тенденція зіставлення або поєднання різних проблемних просторів віддзеркалює оптимальні шляхи пошуку гармонії між гуманітарними і технічними знаннями.

В контексті завдань ІнГПП його структурні підрозділи та кожна з гуманітарних кафедр проводять різноманітні заходи та здійснюють багатовекторну роботу по підвищенню загальнокультурного рівня студентської молоді, поглибленню фахового професіоналізму, формуванню національної інтелігенції.

Кафедра культурології, соціології, педагогіки та психології

Завідувач кафедри – професор Т. Б. Буяльська. З моменту створення кафедра стала методологічним та навчально-методичним центром по реалізації завдань гуманізації та гуманітаризації технічної освіти. Кафедра здійснює науково-методичне керівництво Центром культурології і виховання студентів. Спрямовуючи свою діяльність на удосконалення методики викладання гуманітарних дисциплін, викладачі кафедри приділяють значну увагу залученню студентів до надбань національної та світової культури, розвитку у молоді художніх здібностей і талантів, організації різноманітних творчих та культурно-просвітницьких гуртків, мистецьких клубів та лекторіїв.

Професор кафедри Михайло Петрович Стрельбицький керує літературною асоціацією ВНТУ «Студентська муза» та веде однойменну сторінку в університетському часописі «Імпульс». Видано дві колективних збірки творів студентів-студмузівців (фантастичні оповідання, 2000 рік); збірник поезій та критики (25 авторів-студентів) «Літа імпульсивні» (2001 рік); окремими книжками – поезію студентів ВНТУ.

Михайло Стрельбицький заснував і кілька років очолює студентський «Клуб істинних шанувальників Тараса Шевченка». Підсумком щорічних конкурсів інтерпретаторів «Кобзаря» стала підготовлена разом зі студентами

Викладачі та співробітники КСПП у виставковій залі ЦК і ВС

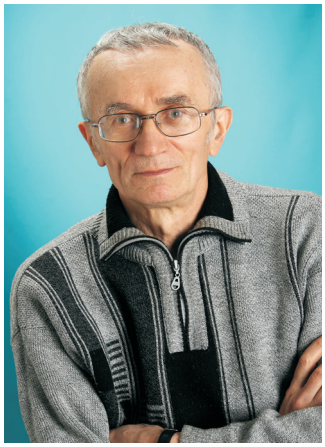

М. П. Стрельбицький

радіопрограма «Тарас Шевченко – ключ до вічності», яка відзначена на Всеукраїнському конкурсі радіопрограм «Калинові острови» дипломом «За краще втілення теми «Національна ідея і молодь». Він також ініціював щорічний творчий фестиваль ВНТУ «Вдячність Коновалюкові».

Михайло Петрович є Лауреатом літературної премії імені О. Білецького, автором 16 книжок поезій, понад 300 літературно-критичних, літературознавчих і публіцистичних статей, 50 наукових статей. Нагороджений літературними преміями: журналу «Дружба народов» за кращу публікацію року; Республіканською в галузі літературно-мистецької критики; обласною імені М. М. Коцюбинського.

Доцент кафедри Леонід Філонов, Заслужений працівник культури України, редактор щотижневої телепрограми «Вінницький плин» та «Відверто», упродовж багатьох років готує за участю студентів ВНТУ молодіжну телепрограму «Вважаю так». Виготовив більше 10 культурологічних телефільмів, які використовуються в навчально-виховному процесі.

Він є Лауреатом Всеукраїнського телефестивалю «Україна диво-дивовижна» та дипломантом Всеукраїнського телерадіофестивалю «Калинові острови», є автором першої в Україні навчальної програми з курсу «Українська культура» для студентів Вищих технічних навчальних закладів (видано у видавництві Вища школа, 1991 р.).

Має нагороди: медаль Всеукраїнського товариства «Просвіта» – «Будівничий України»; Лауреат Всеукраїнського товариства ім. Якова Гальчевського в номінації «Громадський діяч». Має ордени Князя Володимира III ступеня та Івана Мазепи. Ним опубліковано понад 80 наукових та науково-популярних статей.

Кафедра здійснює проведення своєрідних занять «Практична культурологія», яких немає в інших ВУЗах України. У процесі цих занять студенти отримують досвід живого спілкування з високими зразками професійного і аматорського мистецтва: музика, театр, кіно, хореографія, художнє слово.

Заняття організуються і проводяться для студентів I–III курсів всіх спеціальностей в актовій залі університету один раз на місяць, згідно розкладу кожного факультету. Заняття «Практична культурологія» – це своєрідні лекції-концерти (або театральні вистави, кіно-лекторії, мистецькі діалоги та зустрічі), які веде викладач кафедри за участю професійних мистецьких колективів (музичних, танцювальних, вокальних, театральних). Інколи програми занять передбачають виступи найкращих самодіяльних колективів як нашого університету, так і нашого міста.

Кожне заняття дарує можливість зустрітися з професійними акторами, вокалістами, музикантами музично-драматичного театру ім. М. Садовського, філармонічної концертної зали «Плеяда»; викладачами і студентами му-

Заняття з практичної культурології на тему «Оркестр народних інструментів»

Заняття з практичної культурології на тему «Свято рідної мови»

зичного училища ім. М. Леонтовича, лауреатами різних конкурсів; відомими письменниками; народними майстрами Вінниці і Вінницької області. Варто зауважити, що заняття культурологічного практикуму передбачають, перш за все, збагачення та поглиблення художнього досвіду студентської молоді, розвиток асоціативного мислення, набуття умінь декодувати різноманітні художні знаки і символи, розуміти мову мистецтва тощо.

Головна мета занять «Практична культурологія» – набуття практики невимушеного, свідомого, адекватного перебування в культурно-мистецькому середовищі.

Такий культурологічний практикум – це ноу-хау нашого університету, ефективність і важливість якого підтверджена не тільки багаторічною практикою його проведення, схвальними відгуками колег з інших навчальних закладів України, а також колег з Данії та Швеції, але й творчими роботами самих студентів, а також результатами численних незалежних анкетувань.

Кафедра філософії

Завідувач кафедри філософії – доктор філософських наук, професор Олег Ігорович Хома, автор понад 10 академічних перекладів філософських творів французьких авторів, переважної більшості перекладів і коментарів до творів Блеза Паскаля. Олег Ігорович зорієнтував роботу кафедри на дослідження історико-філософських питань Нового часу та ґендерних проблем.

2001 року, наказом ректора ВНТУ, на базі кафедри створена наукова Лабораторія ґендерних досліджень, а 2006 року – створено міжуніверситетський Центр історико-філософських досліджень «Renatus».

О. І. Хома в музеї Г. Сковороди

При кафедрі постійно діють науково-просвітницькі гуртки, що присвячені різноманітній тематиці: філософське осмислення сучасності (керівник О. І. Хома), ґендерні проблеми українського суспільства (керівники І. О. Головашенко, Е. І. Чухрай), неорелігії XXI століття (керівник М. В. Андреєва).

Доцент кафедри філософії Анатолій Теклюк очолює, створений ним в 1995 році, університетський клуб інтелектуального товариства «Баюн», за допомогою якого відбувається популяризація інтелектуальних ігор як прогресивного та ефективного засобу виховання та навчання в університеті.

Назва клубу має свої витоки в давньослов'янській міфології, згідно з якою бог Велес був не лише покровителем скотарства та багатства, а й богом знань та мудрості. Він має два міфологічних втілення у птиці Гамаюн та котові Баюнові. Обидва слова «гамаюнити», «баюнити» означають наспівувати, розповідати, тобто доносити до людей інформацію, давати знання, а це і є одним із завдань клубу.

За 15 років свого існування КІТ «Баюн» провів десятки різноманітних турнірів з таких інтелектуальних ігор як «Що? Де? Коли?», брейн-ринг, «Своя гра», відео-реалії, мудрологія, квест та ін. Стали традиційними Регулярний чемпіонат Кота Баюна, чемпіонат студентів ВНТУ, чемпіонат першокурсників ВНТУ.

Діяльність клубу вийшла й за межі університету, саме за його ініціативи та зусиль проводився Кубок університетів Вінниці, Студентська інтелектуальна ліга, переможець якої отримав тижневу подорож до Польщі та Чехії, турнір по екстремальному брейн-рингу. А з 2005 року клуб почав проводити всеукраїнські фестивалі: «Березневі ігри Кота Баюна» (2005), «Козацька сотня» (2006), «Всесвіт українського слова» (2007), «Баюнале» (2008, 2009), на які приїжджають команди інтелектуалів з Львова, Івано-Франківська, Чернігова, Одеси, Києва, Тернополя, Миколаєва, Житомира, Харкова, Луганська.

У 2003 році голову Клубу інтелектуального товариства «Баюн» Анатолія Теклюка було нагороджено грамотою Міжнародної асоціації клубів «Що? Де? Коли?» за розвиток інтелектуальних ігор та унікальну акцію – турнір на найвищій вершині України, горі Говерлі.

Кафедра мовознавства

Завідувач кафедри мовознавства – доктор філологічних наук, професор, заступник директора ІнГПП Лариса Євстахіївна Азарова.

Провідні науковці кафедри щорічно проводять олімпіади з української мови, а також готують студентів для участі в Міжнародних конкурсах української мови імені Петра Яцика.

Кафедра мовознавства здійснює підготовку фахівців для зарубіжних країн. Це один із напрямів міжнародного співробітництва університету. Завдяки зусиллям викладачів іноземні та українські студенти неодноразово посідали призові місця на обласних та міжнародних олімпіадах і конкурсах знавців української мови.

Викладачі кафедри мовознавства здійснюють тематичні оглядові екскурсії до музеїв, виставок; ознайомлюють студентів-іноземців з традиціями святкувань різноманітних свят в Україні; проводять вікторини з іноземними студентами: «Що я знаю про Україну?», «Кращий знавець української мови», «Визначні місця на туристичних картах України»; беруть активну участь у проведенні Дня слов'янської писемності та культури, Дня університету, Свята рідної мови, Шевченківських читань, вечорів, присвячених видатним українським поетам і письменникам. Усі виховні заходи сприяють підвищенню загального культурного рівня студентів.

Кабінет етнографії кафедри мовознавства

2008 року на кафедрі мовознавства було створено кабінет української етнографії, оскільки мовне навчання неможливе без виховання національної свідомості молоді, без відродження національної культури, без системи знань про український народ, особливості його побуту й трудової діяльності, без знання звичаїв, традицій, вірувань, народної моралі. У кабінеті представлено різні зразки предметів українського побуту й культури XIX–XX століть. Це керамічні та дерев'яні вироби, вишиванки та інші самобутні витвори декоративно-ужиткового народного мистецтва, які завжди були символами гостинності й любові до рідної землі, оберегами українського народу. Сонячне світло ллється через вікна – і

Кафедра мовознавства: перший ряд – О. М. Цвіркун, В. Я. Корженко, Л. Є. Азарова, Ю. Л. Старовойт, А. С. Стадній, В. В. Кошельник; другий ряд – М. І. Балацька, Л. В. Горчинська, Н. Й. П'яст, О. В. Абрамчук, Л. І. Олійник, О. А. Цимбал, Т. Ю. Іванець, Г. В. Лепко, Т. О. Грабенко, Л. В. Солодар, І. А. Андрікевич, Л. В. Серечкова, Л. А. Радомська

від того на стінах виграють розгаптовані квітами й кетягами калини рушники. Яким затишком, теплом, спокоєм віє від них! Поряд із рушниками та вишиванками український народний одяг теж вирізняється своєю красою: чоловічі та дитячі сорочки, поясне вбрання, спідниці, запаски, плахти, хустки, брилі тощо. А над усім цим, немов на сторожі добра і спокою, щастя і любові, портрети наших безсмертних геніїв – Тараса Шевченка та Лесі Українки.

У кабінеті етнографії проводяться заняття з української мови, країнознавства, на яких іноземні студенти, що навчаються в нашому університеті, ознайомлюються з багатством української культури, звичаями, традиціями, народним побутом. Завдання викладачів кафедри полягає у тому, щоб дати молоді високі професійні знання, підготувати інтелігентних фахівців сучасного рівня та виховати в них гуманістичний світогляд.

Кабінет українознавства кафедри УПП

Кафедра українознавства, політології і права

Завідувач кафедри – доктор політичних наук, професор, академік Української академії політичних наук Валерій Олександрович Корнієнко.

Кафедрою проводиться значна культурно-просвітницька робота. Традиційними стали науково-просвітницькі конференції, присвячені знаменним датам в історії українського народу. Щорічно відзначаються День українського козацтва, День соборності України, день Конституції, день Європи тощо.

Кафедра організовує проведення семінарів з проблем виховання студентської молоді. Основною метою виховної роботи є вдосконалення навчального процесу як єдиного процесу навчання і виховання.

Особливою популярністю у студентів користуються краєзнавчі екскурсії та семінари,

Кафедра українознавства, політології і права. Зліва на право: С. Я. Цуркан, С. Г. Денисюк, В. О. Корнієнко, Л. П. Громова, А. Б. Пономаренко, А. І. Безуглий, І. Д. Похило, С. С. Плахотнюк

які висвітлюють історію Поділля. Створений на базі кафедри кабінет українознавства є базою для проведення українознавчих заходів, зокрема, для іноземних студентів.

На лекціях і практичних заняттях викладачі кафедри запроваджують методи та засоби, спрямовані головним чином на освоєння студентами надбань наукової, духовної, моральної культури.

В рамках науково-педагогічної і виховної діяльності кафедра співпрацює з різними громадськими організаціями та Вінницькою обласною державною адміністрацією. Активними партнерами кафедри у виховному та навчальному процесі є Інститут соціальних технологій, асоціація «Аналітикум», яка створена як громадська науково-просвітницька організація. Ця співпраця сприяє розробці та впровадженню нових методів освіти та поширенню нового досвіду, участі науковців у розробці та реалізації обласних та державних програм, а також розвитку освіти і менеджменту в галузі суспільно-політичних наук.

Кафедра іноземних мов

Завідувач кафедри – кандидат філологічних наук, доцент Ірина Сергіївна Степанова.

Знання мови – незаперечна перевага і серйозна передумова успішного професійного зростання у будь-якій галузі. Проте вивчення мови – справа нелегка, потребує багато зусиль і систематичної праці. Саме тому викладання на кафедрі побудовано на єдності навчання і виховання, що і визначає основні напрямки навчально-виховного процесу, які поділяються на такі, що проводяться як під час занять, так і в позааудиторний час.

Кафедра ІМ викладає англійську, німецьку та французьку мови студентам усіх технічних спеціальностей. Колектив кафедри приділяє увагу таким важливим аспектам викладання дисципліни у ВТНЗ, як міжпредметна інтеграція та гуманітарна складова в технічній освіті, спрямовуючи свої зусилля на формування всебічно розвинутого фахівця у своїй галузі.

Вже традиційно кафедрою ІМ проводиться низка заходів, розрахованих на тих студентів, чий інтерес до вивчення мов сягнув далеко за межі навчальної програми, хто зацікавлений в можливості отримати новий досвід спілкування, публічного виступу, ведення дискусії.

Традиційними є олімпіади з англійської та німецької мов. Завдання щороку змінюються та удосконалюються, наближуючись до формату завдань міжнародних іспитів. Більше півсотні студентів приходять щороку випробувати себе. Серед наших «олімпійців» є такі, що виборюють призові місця на Всеукраїнських олімпіадах з англійської мови.

Іншою нагодою показати свої знання та ораторську майстерність є засідання секції іноземних мов в межах щорічної науково-практичної конференції ВНТУ. Як правило, представляється рекордна кількість доповідей, тому з 2008 року виділено підсекції – «Країнознавство», «Людина і суспільство», «Методики вивчення мов».

Кафедрою іноземних мов проводиться студентський міжвузівський семінар «Мова –

Щорічна науково-практична конференція ВНТУ, секція іноземної мови

шлях до порозуміння та співробітництва», в якому беруть участь студенти та викладачі ВНТУ, ВДАУ, інституту іноземних мов ВДПУ та інституту філології й журналістики ВДПУ. Гостинна та водночас ділова атмосфера семінарського зібрання відтворює формат міжнародного наукового форуму: покажчики в коридорах, таблички про реєстрацію учасників, виступи, дискусія і коментарі, сертифікати про участь – все виключно іноземними мовами (німецькою або англійською).

Психологічна служба Вінницького національного технічного університету. Автор концепції – доцент, к. ф. н. Лариса Анатоліївна Мацко.

Л. А. Мацко

Вінницький національний технічний університет – це сучасний заклад освіти, адміністрація і колектив якого прагнуть досягти найвищого рівня як в змісті, так і в формах навчання, а також в створенні позитивного, гуманістично-орієнтованого культурного та психологічного середовища для студентів і викладачів. Основні завдання психологічної служби тісно пов'язані з завданням підготовки висококваліфікованого фахівця, що не лише володіє необхідним обсягом теоретичних знань, умінь та навичок, а й має необхідні професійно значущі особистісні якості, що дають йому змогу успішно адаптуватися до майбутньої професійної діяльності, прагнути фахового та особистісного самовдосконалення. Високий професіоналізм в сучасному світі завжди передбачає необхідний рівень знань, умінь і навичок і в сфері міжлюдських відносин, психології людини і соціальної групи.

Форми роботи психологічної служби:

– Індивідуальне психологічне консультування, що передбачає допомогу в знятті гострих негативних психічних станів та довготривалу роботу, спрямована на зміну ставлення до власних проблем, розуміння їх природи, формування позитивного мислення, тобто психологічне консультування та психологічна корекція;

– Проведення бесід та лекцій з психологічної тематики з урахуванням конкретних потреб та запитів студентів, кураторів, деканів;

– Проведення тренінгових занять зі студентами, магістрантами, викладачами із застосуванням сучасних психотехнік з багатьох напрямків, наприклад – тренінги креативності, спілкування, особистісного зростання, вирішення конфліктів, гендерні тренінги, тренінги формування позитивного мислення, тренінги працевлаштування та ін;

– Робота з кураторами академічних груп (проведення соціально-психологічних досліджень, допомога у вирішенні конкретних навчально-виховних проблем, виявлення психологічно дезадаптованих студентів та допомога їм).

Лабораторія Соціологічних Досліджень ВНТУ. Завідувач лабораторії – Лариса Віталіївна Косарєва. Науковий керівник лабораторії – к. соц. н., доцент Анатолій Володимирович Слободянюк.

Лабораторія соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету була створена 1 грудня 2002 року на підставі Указу Президента України «Про розвиток соціологічної науки в Україні» від 25 квітня 2001 року № 275/2001. Лабораторія соціологічних досліджень має офіційний інтернет-сайт http:\\socio-lab. osvita.com.ua, який представлений у тримовному варіанті (укр., рос., англ.) та постійно поповнюється новою інформацією про результати соціологічних досліджень, що були проведені на території України та в інших країнах світу.

Л. В. Косарєва та А. В. Слободянюк

Основними напрямками діяльності лабораторії є дослідження: механізмів функціонування і трансформації масової свідомості населення міста; стану

соціального захисту, соціальної роботи та соціальної політики; динаміки ціннісних орієнтацій студентської молоді; проблеми девіантної поведінки сучасної молоді; ролі університетської освіти у формуванні інтелектуальної еліти в Україні; проблеми освіти студентської молоді; проблеми проведення вільного часу та дозвілля; проблеми студентської сім'ї.

Лабораторією проводяться моніторинги серед студентів ВНТУ щодо соціальних проблем таких як: мотиви вибору професії та ставлення до неї сьогодні; проблеми соціальної адаптації студентів у ВНЗ; причини труднощів навчання у ВНЗ; професійна направленість студентів; стан життєвих цінностей молоді; проблема злочинності та погляди на громадський порядок; ставлення до тютюнопаління, вживання алкоголю та наркотичних речовин.

Співробітники лабораторії докладають максимум зусиль для створення сприятливих умов для функціонування та розвитку соціологічної науки, підвищення її ролі у здійсненні соціально-економічних і політичних реформ, зміцненні демократичних засад суспільства та забезпеченні прогнозованості суспільних процесів.

Центр культурології і виховання студентів (ЦК і ВС). Восени 1990 року у Вінницькому політехнічному інституті вперше серед технічних вузів України було створено культурно-художній центр (в подальшому Центр культурології і виховання студентів) як навчально-методичну базу для викладання дисциплін гуманітарного циклу в контексті проекту «Гуманізація технічної освіти у ВПІ».

Директор Центру – професор, Заслужений працівник народної освіти Т. Б. Буяльська, заступник директора – Ю. М. Потєєв. Методисти та екскурсоводи Центру – Л. Р. Мишанська, Н. Г. Ніколенко, О. В. Гречановська.

Відомо, що характер і зміст навчального процесу в технічному вузі значною мірою підпорядкований завданням вузької спеціалізації, не в змозі забезпечити реальної можливості для розвитку і збагачення всебічних інтелектуально-духовних потреб особистості, формування належного рівня культури, творення технічної інтелігенції.

Для подолання цього протиріччя і необхідно було створити культурологічний центр, як своєрідну міні-модель культури зі своєю духовною атмосферою, своїми художніми музеями і традиційними святами.

Культурно-художній центр є водночас і навчально-методичним лабораторним комплексом, і своєрідним мистецьким центром, що проводить дослідження, пов'язані з вивченням творчості подільських художників. Інформація про творчу спадщину сучасних подільських художників аналізується, систематизується і використовується у навчальному процесі.

Експозиції художніх залів ВНТУ є свідченням існування феномену «Подільський живопис» з своєрідною естетикою, філософією, кольоровою гамою. Художні музеї ЦК і ВС налічують понад 600 мистецьких творів (живописні полотна, скульптура, твори декоративно-ужиткового мистецтва – подільські рушники, витинанки, гончарні вироби, вироби з дерева, гобелени, писанки тощо).

Функціонування музеїв, як навчальних художніх лабораторій доводить, що безпосередня робота з живописними першотворами розвиває естетичні смаки студентів, сприяє пробудженню інтересу до мистецтва, розвитку здібностей його сприйняття і розуміння, розкриттю і реалізації особистих творчих можливостей у будь-якій сфері, в тому числі, і в професійній.

Художні музеї-лабораторії використовуються для проведення практичних занять, для підготовки семінарських занять, при організації і проведенні індивідуальної та самостійної роботи студентів. Сьогодні Центр

Меморіальна зала видатного художника України Ф. З. Коновалюка

Співробітники центру культурології і виховання студентів. 1-й ряд зліва направо: Е. І. Бурдигіна, Н. Г. Ніколенко, Ю. І. Кізімов, Т. Б. Буяльська, Ю. М. Потєєв, Г. В. Заїка, О. М. Смоляк; 2-й ряд зліва направо: Д. В. Мишанський, Л. Р. Мишанська, Т. В. Первушина, С. Л. Терук, М. І. Герасимчук, В. Д. Кравець, Г. М. Захарчук, С. В. Рикова, О. В. Коваленко, С. Ф. Воловодюк, С. М. Янчук

культурології і виховання студентів налічує такі художні навчальні лабораторії:

– Меморіальний художній музей видатного майстра українського живопису Ф. З. Коновалюка;

– Зала «Мініатюри Ф. З. Коновалюка»;

– Меморіальна зала родини вінницьких художників Довженко;

– Сучасний Подільський живопис;

– Подільська скульптура;

– Авангардний живопис Поділля;

– Українська народна ікона та декоративно-ужиткове мистецтво;

– Експозиційна зала;

– Виставкова зала студентських художніх робіт.

За період існування Центру проведено 160 презентацій художніх виставок Подільських митців та митців України, учасниками яких були: студенти університету, члени Національної спілки художників України, представники громадськості міста. В лабораторіях-музеях ВНТУ експонуються роботи членів Національної спілки художників України. Серед них роботи Президента Академії мистецтв України, Народного художника України Андрія Чебикіна, а також Заслужених художників України І. Синєпольського, О. Сидорова, В. Смаровоза, А. Сороки, М. Чорного, В. Шпаковського та Заслужених діячів мистецтв України Л. Гринюка, Ф. Панчука та інших.

До складу ЦКіВС входить також зала художньої періодики та навчально-методичної літератури з проблем культурології та мистецтвознавства; конференц-зала та комп'ютерний центр ІнГПП.

Зала Подільського мистецтва

Зала Подільської скульптури

Процес створення художніх музеїв – це результат багаторічної творчої співпраці Центру культурології зі Спілкою художників Вінниччини, митцями і аматорами як Вінницької області, так і інших регіонів України).

Центр культурології та виховання студентів, в якому постійно проходять творчі вечори (присвячені видатним постатям української та світової культури), літературно-мистецькі зустрічі, диспути, обговорення, конкурси та фестивалі, відіграє значну роль у навчально-виховному процесі та культурно-просвітницькій діяльності міста та області.

Гість з провінції Шаньдун (Китай) Ван Чжун в художньому музеї ВНТУ. Екскурсію проводить методист Л. Р. Мишанська

ГОЛОВНИЙ ЦЕНТР ВИХОВНОЇ РОБОТИ

З метою вдосконалення організації і проведення виховної роботи зі студентською молоддю та поліпшення методичного забезпечення виховного процесу в університеті створено Головний центр виховної роботи (ГЦВР).

В структуру ГЦВР входять: відділ по забезпеченню зв'язків з кафедрами, органами студентського самоврядування, студентським профкомом та профкомом працівників університету, редакція університетського часопису «Імпульс», клуб університету, музей історії університету, кафедра фізичного виховання, медичний пункт, санаторій-профілакторій.

Головний центр за посадою очолює проректор Анна Писклярова.

Заступником директора ГЦВР є к. ф. н. Анатолій Теклюк.

ГЦВР займається: комплексним і поточним плануванням та реалізацією виховної роботи в університеті; розробкою методичних матеріалів по організації виховного процесу; організацією дозвілля студентів в художніх та спортивних гуртках, а також в гуртожитках університету та в межах студентського містечка; організацією підготовки і проведення різноманітних культурно-просвітницьких та оздоровчих заходів; створенням умов для розвитку та реалізації лідерських задатків у студентів.

Координатором виховного процесу є Рада з виховної роботи, яка забезпечує якісну організаційну та методичну основу для реалізації завдань соціально-виховної роботи зі студентською молоддю, розробляє основні напрямки виховної роботи, координує роботу загальноуніверситетських і факультетських структур з проблем виховання, сприяє створенню нових організаційних форм та методів роботи, вирішує питання поселення та виселення студентів з гуртожитків університету, керує роботою кураторів груп, співпрацює з органами студентського самоврядування та студентським профспілковим комітетом з питань створення оптимальних умов для формування всебічно розвиненої особистості, підтримки обдарованої студентської молоді, спрямування виховної роботи на формування високого рівня професійної культури майбутнього спеціаліста.

До складу ради входять: проректор з науково-педагогічної роботи по матеріально-технічному забезпеченню, заступник директора Головного центру виховної роботи, корпус заступників з виховної роботи деканів факультетів, директор клубу, голова профкому студентів, директор студмістечка, начальник юридичного відділу та начальник відділу охорони праці, представники студентського самоврядування та

А. І. Теклюк

інші співробітники університету, що безпосередньо причетні до виховного процесу. Очолює раду проректор з виховної роботи.

Реалізація виховної роботи у студентських групах здійснюється через **інститут кураторів**. Це управлінська ланка, яка взаємодіє з іншими у системі позааудиторної виховної роботи і забезпечує її організацію на рівні студентської академічної групи. Саме куратори є ефективними посередниками між суб'єктами навчально-виховного процесу.

Застосовуючи в своїй роботі гуманістичні технології виховання, куратори суттєво впливають на формування єдиної корпоративної культури навчального закладу, забезпечують психологічні та організаційно-педагогічні умови для створення в університеті комфортного середовища, як ключового компонента соціальної ситуації розвитку особистості. Поєднуючи в своїй роботі викладацькі та виховні функції, куратор має можливість реально здійснити цілісний освітній процес, створивши систему тих специфічних взаємокомунікацій, що становлять собою соціальну ситуацію гармонійного професійно-особистісного розвитку майбутніх фахівців.

Діяльність куратора студентської групи має високу соціальну значущість і займає одне з центральних місць у формуванні національної свідомості і духовної культури молоді. Робота куратора ВНТУ становить собою свідому, доцільну діяльність щодо навчання, виховання і розвитку студентів.

Однією з умов професійного становлення і соціального самовизначення являється активна участь студентів в діяльності різних студентських об'єднань, побудованих на принципах самоврядування.

У Вінницькому національному технічному університеті активно працює **студентське самоврядування**, яке має чітку структуру та діє на підставі чинного законодавства, Статуту ВНТУ та Положення про студентське самоврядування в університеті.

Перші паростки самоврядування студентів ВНТУ проявились у 1993 році, коли за ініціативою студентів та за підтримки адміністрації ВНТУ був сформований загін по підтриманню порядку в гуртожитках та на території університету – самостійний підрозділ студентського самоврядування, створений з метою забезпечення та підтримання дисципліни і порядку в гуртожитках та на території університету. Діяльність загону будується на принципах законності, поваги, високої культури, тактовності, взаємодії з студентськими колективами, громадськими організаціями, адміністрацією університету і міліцією. Основні завдання загону: забезпечення громадського порядку в гуртожитках та на території університету, виявлення порушників правил проживання в гуртожитках, забезпечення особистої безпеки студентів, захист їх законних інтересів, запобігання правопорушенням і їх припинення.

У 2001 році було створено Президію студентського самоврядування університету. Наступним поштовхом для подальшого розвитку студентського самоврядування став проект «European Student self-governance practice in Ukrainian universities» програми TEMPUS, завдяки якому відбулося вивчення досвіду організації та всебічної діяльності аналогічних структур в університетах Франції та Великобританії.

Сфера діяльності органів студентського самоврядування охоплює: забезпечення і захист прав та інтересів студентів; сприяння навчальній, науковій, практичній та творчій діяльності студентів; організація співробітництва зі студентами ВНЗ і молодіжними організаціями; участь у всеукраїнських молодіжних та освітніх програмах; пропаганда здорового способу життя; забезпечення інформаційної, правової, психологічної, фізич-

Активісти студентського самоврядування. Перший ряд (зліва на право): І. Колос – Президент СтСВНТУ, О. Недбайко, І. Каліцінський, А. Воротняк, М. Бакалюк. Другий ряд: О. Лиса, О. Леонова, Н. Бондар

ної допомоги студентам; участь студентів у реалізації державної, соціальної молодіжної політики; координація роботи студентів із викладачами, кураторами, кафедрами, деканатами факультетів, дирекцією інститутів, адміністрацією університету.

Рада студентського самоврядування, спільно з адміністрацією і профкомом, бере активну участь у розподілі місць для поселення в гуртожитки університету, представники органів студентського самоврядування є членами стипендіальних комісій. Органи студентського самоврядування тісно співпрацюють із студентським профкомом у справах правового та соціального захисту студентів.

З числа мешканців гуртожитку створюються ремонтно-будівельні бригади, які беруть участь в укріпленні матеріально-технічної бази студентських гуртожитків протягом навчального року та під час канікул. Така робота сприяє розвитку відповідальності студентів, формує активну життєво-соціальну позицію.

Робота в Студентській раді формує лідерські якості, почуття відповідальності, дає нагоду реалізувати свої можливості. Школа студентського самоврядування дозволяє накопичити досвід організаційної роботи, що, безумовно, пригодиться в майбутньому в професійній сфері.

Сьогодні в університеті багато уваги приділяється естетичному вихованню студентів, організації дозвілля молоді. **Клуб ВНТУ** – університетський центр молодіжного дозвілля, що підтримує, розвиває і поглиблює творчі здібності, художні таланти і аматорство студентської молоді. Клуб організовує роботу колективів художньої самодіяльності, гуртків за інтересами, та запрошує до участі в студіях та ансамблях.

К. Федоренко

Протягом багатьох років клубом керувала Галина Севастьянова – талановитий організатор студентського дозвілля.

Нині цим підрозділом опікується не менш талановитий, молодий і креативний керівник – Катерина Федоренко.

Діяльність клубу направлена на формування національної самосвідомості, високого естетичного смаку, відповідає різноманітним запитам студентів університету. Саме для цього організовуються художні самодіяльні колективи, студенти університету активно залучаються до підготовки і проведення різних масових заходів. Форми і методи клубної роботи різні, вони з кожним роком удосконалюються й урізноманітнюються.

У зв'язку з необхідністю створення в університеті середовища, спрямованого на творчий саморозвиток, самоорганізацію особистості, в клубі університету організовуються різноманітні заходи, конкурси, вечори:

– посвята першокурсників у студенти;

– конкурс художньої самодіяльності студентів 1-го курсу «Студентська осінь»;

– фестиваль КВН 1-го курсу та ігри КВН збірних інститутських команд;

– святкові новорічні вечори;

– вечір, присвячений Міжнародному дню студента та вечір міжнародного студентського братерства;

– вечір, присвячений Дню Святого Валентина;

– конкурси «Міс ВНТУ» та «Містер Шарм»;

– вечір, присвячений Міжнародному жіночому дню 8 Березня;

– святкові концерти до Дня Перемоги, Дня ВНТУ та Дня науки.

Студенти ВНТУ мають можливість реалізовувати, розвивати і удосконалювати свої художні здібності і таланти в таких аматорських колективах:

– народний фольклорний самодіяльний ансамбль «Оберіг»;

Олег Філіпов та Ірина Філіпчук,
шоу-балет «Данс Едем»

– ансамбль народного танцю «Світанок»;
– ансамблі бального і естрадного танцю;
– шоу-балет «Данс Едем»;
– гурток східного мистецтва;
– вокальний ансамбль «Ноктюрн» і вокальна студія;
– студентський театр КВН;
– Команда КВН «Інженери».

Високий рівень художніх колективів ВНТУ дозволяє їм бути учасниками різноманітних свят та театралізованих вистав міського, обласного та республіканського рівнів і своїми силами забезпечувати концертні програми у дні свят.

Часопис «Імпульс» – це літопис найпотужнішого технічного ВНЗ Подільського регіону, знаного в Україні і світі – Вінницького національного технічного університету. Хроніка його життя, досягнень і перемог. Пропаганда здобутків виховує почуття гордості за свою alma-mater, вселяє так необхідний нині оптимізм, а школярам сприяє у виборі вірного життєвого шляху.

Газета пройшла тривалий час становлення і розвитку. Заснована під назвою «За інженерні кадри», невдовзі перетворилася з «бойового листка» на освітній і студентський часопис нової доби. У 90-х роках минулого століття багато закладів освіти через фінансові негаразди закривали свої видання. Наш університет зберіг газету, бо розумів, «як много важить слово».

Майже 8 років – з 1986 по 1994 рік – редактором газети (тоді «За інженерні кадри») був Іван Волошенюк – заслужений журналіст України, член Національної спілки письменників України, лауреат журналістської премії імені Гришина і всеукраїнських літературних премії імені Михайла Коцюбинського та імені Євгена Гуцала.

І. П. Зянько

І. С. Волошенюк

Понад півтора десятиліття головним редактором часопису була заслужений працівник народної освіти України, професор Тамара Буяльська. Нині головний редактор «Імпульса» – кандидат технічних наук, доцент Анна Писклярова. Редактор Ірина Зянько.

Диплом I ступеня та золота медаль II Всеукраїнського конкурсу засобів масової інформації «Вища школа-2008» у номінації «Вузівська багатотиражка»

А студенти і викладачі є не лише героями публікацій, а й активними співтворцями часопису, відображаючи на його сторінках багатогранне життя ВНЗ. Часто на шпальтах з'являється їхня авторська поезія, проза – університет ж бо готує не просто інженерів, а технічну інтелігенцію. Газета дотримується найкращих традицій студентської преси минулих років. І водночас прагне відслідковувати тенденції сучасної української журналістики, зокрема ЗМІ вишів держави і зарубіжжя.

Часопис має свою інтернет-версію **http://impuls.vstu.vinnica.ua/**, яка функціонує за принципом прес-служби – визначальною є оперативність подачі матеріалів, аби ЗМІ могли користуватися ними як прес-релізами.

А за адресою **universum.vinnica.ua/impuls** можна переглянути чи завантажити для подальшого друкування повнокольорову версію усіх номерів часопису, починаючи з 2004 року.

Редакція газети «Імпульс» нашого університету відзначена Дипломом I ступеня з врученням золотої медалі II Всеукраїнського конкурсу засобів масової інформації «Вища школа-2008» у номінації «Вузівська багатотиражка». Співзасновники конкурсу – Міністерство освіти і науки України, КНУ ім. Т. Шевченка та Асоціація працівників ЗМІ України. У «Вищій школі-2008» змагались понад 300 учасників – видання, телерадіокомпанії, редакції газет та журналів. Зокрема 153 ВНЗ України.

Першу екскурсію в музеї проводить ректор Б. І. Мокін

Щодо патріотичного виховання студентів, то формуванню толерантної свідомості, громадянсько-патріотичному вихованню сприяє участь наших студентів в таких заходах як зустрічі з ветеранами ВВВ, святкування Дня Перемоги, Дня міста, покладення квітів та вінків до пам'ятників, святкування знаменних для ВНТУ дат.

Одним із центрів патріотичного виховання студентів та співробітників ВНТУ є **Музей історії університету**. Музей – це застигла мить історії, але саме вона дає можливість проникнути в далеке чи близьке минуле, переконатись у достовірності подій минулого, або навіть зробити відкриття.

У навчально-виховні функції музею входить вивчення студентами історії навчального закладу з 1960 року – року заснування; виховання у колективу співробітників і студентів високих громадянських і моральних якостей, пошани і любові до університету; формування у них активної позиції в справі укріплення і подальшого розвитку рідного ВНЗ; популяризація досягнень ВНЗ; вивчення історії створення та розвитку кожного інституту; ознайомлення із досягненнями та здобутками ректорів Р. Ю. Кігеля, І. В. Кузьміна та Б. І. Мокіна; вивчення динаміки розвитку науково-дослідної частини, інституту магістратури, аспірантури та докторантури, комп'ютерного інформаційно-видавничого центру, науково-технічної бібліотеки, ЦК і ВС і т. ін. Експонати музею несуть інформацію про діяльність навчального закладу, про викладачів, студентів, випускників, їх досягнення у науці, виробництві, громадській та державно-управлінській сфері діяльності.

Організація фізичного виховання в університеті органічно поєднує академічні, тренувальні і самостійні заняття, які відбуваються в клубах за спортивними інтересами або за індивідуальними планами. В цьому проявляється намагання **кафедри фізичного виховання** створити умови і певну атмосферу для серйозної роботи студентів, без чого неможливе формування гармонійної особистості.

Оздоровчо-методичне забезпечення в університеті здійснюється через медичний пункт та санаторій-профілакторій університету, який працює по амбулаторному обслуговуванню студентів у відповідності з затвердженим графіком заїздів. Для студентів, що мають хронічні захворювання проводиться медикаментозне лікування, масаж, дієтичне харчування.

Стадіон ім. Я. І. Кулика. Корпус кафедри фізичного виховання

ВНУТРІШНЯ ТА МІЖНАРОДНА ІНТЕГРАЦІЯ

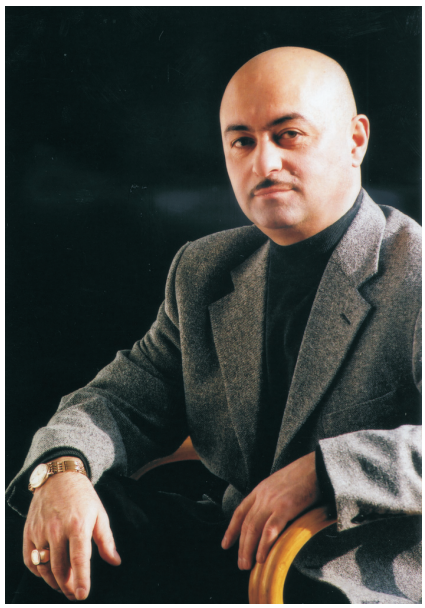

В. Мізерний

Одними з найважливіших складових якісної підготовки фахівців, які відповідають запитам сьогодення, є повноцінна інтеграція навчання з виробництвом, що сприяє глибшому сприйняттю обраної інженерної спеціальності і швидшій адаптації випускників до умов роботи на виробництві в ринкових умовах, та міжнародна інтеграція, спрямована на входження навчального закладу в європейський та світовий освітній і науковий простір.

Очолює напрямок інтеграційних технологій проректор з науково-педагогічної роботи по інтеграції навчання з виробництвом та міжнародній інтеграції Віктор Мізерний – кандидат технічних наук, професор, випускник факультету автоматики та обчислювальної техніки Вінницького політехнічного інституту 1980 року.

Він докладає немало зусиль для популяризації ВНТУ серед наукових установ та організацій світу, підвищення його конкурентоспроможності серед передових навчальних закладів освіти, пошуку закордонних партнерів для співробітництва з метою досягнення міжнародного визнання університету. Нагороджений Почесною грамотою Президії Академії педагогічних наук України «За вагомий внесок у становлення та розвиток нових освітніх технологій» та відзнакою Міністерства освіти і науки України «Відмінник освіти України».

Основними структурними підрозділами, які відповідають за організацію та успішне провадження вищенаведених напрямків, є Інститут інтеграції навчання з виробництвом та Головний центр міжнародних зв'язків.

Пріоритетом їх діяльності є створення умов для інтенсивного оволодіння студентами прогресивними вітчизняними освітніми технологіями, зорієнтованими на набуття практичних навичок разом з оволодінням фундаментальними знаннями, а також збагачення навчального процесу інноваційним досвідом зарубіжних країн.

ІНСТИТУТ ІНТЕГРАЦІЇ НАВЧАННЯ З ВИРОБНИЦТВОМ

Ідея інтеграції навчання з виробництвом запозичена у кращих університетів Канади і США. Впровадження її в навчальний процес за схемою «студент – робітник – бакалавр, інженер, магістр» почалось у Вінницькому політехнічному інституті (ВПІ) з вересня 1991 року за ініціативи ректора ВПІ професора Бориса Мокіна по узгодженню з Міністерством вищої та середньої освіти УРСР (наказ № 86 від 4 квітня 1991 року «Про проведення експерименту з нової технології підготовки фахівців у Вінницькому політехнічному інституті»). На першому етапі було створено факультет інтеграції навчання з виробництвом (ФІНВ), що дозволило сформувати необхідні умови для отримання студентами разом з ґрунтовними теоретичними знаннями повноцінної практичної підготовки. Згодом до складу факультету ввійшла новостворена однойменна кафедра ІНВ.

З метою поглиблення процесів інтеграції навчання з виробництвом у грудні 2000 року на базі ФІНВ та наявних на той час факультетів підвищення кваліфікації і перепідго-

Ю. Булига

товки кадрів у структурі університету було створено науково-навчальний інститут інтеграції навчання з виробництвом (ІнІНВ), основними задачами якого є забезпечення умов для органічного поєднання теоретичного і практичного досвіду у підготовці, формуванні та адаптації студентів до вимог та потреб сучасного виробництва; зрощення творчого потенціалу виробничників, професорсько-викладацького складу і студентів; підвищення кваліфікації та перепідготовка кадрів для різних галузей економіки.

Обов'язки директора інституту на громадських засадах виконує кандидат технічних наук, професор Віктор Мізерний.

Заступником директора інституту є кандидат технічних наук, доцент Юрій Булига.

Протягом усього терміну існування ФІНВ його деканом був кандидат технічних наук, доцент Анатолій Храбан.

На сьогодні до складу інституту входять такі підрозділи: кафедра інтеграції навчання з виробництвом (подвійного підпорядкування); центр підвищення кваліфікації керівників організацій та установ; центр підвищення кваліфікації в галузі енергетики; центр підвищення кваліфікації з сучасних комп'ютерних технологій; центр післядипломної освіти; інформаційно-аналітичний центр; комп'ютерний центр; навчально-виробничий центр «Будівельні технології»; навчально-виробничий центр «Спеціальні технології»; навчально-виробничий центр «Інноваційні технології»; організаційний відділ; відділ професійної підготовки студентів; відділ цільової підготовки та працевлаштування студентів.

Створенням наукового підґрунтя процесів інтеграції навчання та наукової діяльності студентів з виробництвом, розробленням стратегії їх розвитку, а також розв'язанням важливих поточних питань займається Рада інституту, до складу якої входять представники усіх профільних інститутів університету.

Набуває особливої актуальності проблема підготовки освіченої, гармонійно розвинутої особистості, здатної до постійного оновлення знань та практичних навичок, професійної мобільності і швидкої адаптації до змін ринкових умов та виробничих відносин. Принципово нові підходи до організації навчально-практичної підготовки студентів вимагають створення нової атмосфери відносин вищого навчального закладу з підприємствами та організаціями різної форми власності. Значна частка вищезазначеного досягається за рахунок:

- надання студентам протягом перших двох курсів робітничих професій, які корелюються з майбутніми інженерними спеціальностями (Ліцензія МОН України на 18 професій);
- моніторингу ринку праці в регіонах України, ґрунтовного вивчення потреб та вимог роботодавців різних секторів економіки та сільського господарства щодо практичних навичок і знань фахівця нової формації;
- працевлаштування студентів на другому та третьому курсах на вакантні робочі місця підприємств, організацій та фірм різної форми власності для проходження робочих триместрів у визначені графіком навчального процесу терміни і у відповідності до їх робітничих професій та законодавства України про працю;
- проходження студентами на четвертому курсі науково-дослідного та конструкторсько-технологічного практикуму в науково-дослідних інститутах та лабораторіях університету;
- проведення переддипломної практики студентів у місцях їх ймовірного майбутнього працевлаштування;
- поглиблення спеціальних знань керівників і фахівців різних галузей економіки шляхом підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів;

А. Храбан

Диплом лауреата конкурсу
«Інноватика в освіті України»

• залучення працедавців до реальної участі в обговоренні та формуванні навчальних планів і програм, здійснення ними аудиту отриманих студентами знань та практичних навичок через участь у державних екзаменаційних комісіях тощо.

Виробнича діяльність під час робочих триместрів дає можливість студентам не тільки вдосконалити практичні навички та підвищити кваліфікацію, а й сприяє формуванню професійних здібностей, необхідних для вирішення проблем і задач, з якими вони, в майбутньому молоді спеціалісти, зустрінуться на виробництві.

А тандем робочих триместрів і переддипломної практики студентів на виробництві створює умови для повної інформованості про можливості кожної із сторін, що має вирішальне значення для визначення тривалості схеми навчання, його специфіки, а також ролі і місця молодого спеціаліста на виробництві чи в бізнесі.

Багаторічний досвід підтвердив змістовність нових форм навчання, які повністю відповідають головним принципам входження в європейський освітній простір, європейським стандартам надання вищої технічної освіти і, як наслідок, створюють студентам університету кращі стартові можливості для завоювання ринку праці.

Перелік підприємств, де працюють студенти та випускники університету, сягнув далеко за десять сотень.

На виставці-презентації «Інноватика в освіті України», що відбулася в грудні 2009 року в Києві під патронатом Міністерства освіти і науки України та Академії педагогічних наук України, Вінницький національний технічний університет, представивши розробку «Інноваційна технологія підготовки фахівців на основі інтеграції навчання з виробництвом», відзначений найвищою нагородою – почесним званням «Лауреат конкурсу».

ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КЕРІВНИКІВ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ПІДПРИЄМСТВ

Діяльність центру, створеного у 1987 році в статусі факультету підвищення кваліфікації керівників організацій та підприємств, пов'язана з наданням освітніх послуг по підвищенню кваліфікації і перепідготовці керівників та спеціалістів різних секторів економіки та сільського господарства з охорони праці.

Директор центру — доктор технічних наук, професор Василь Сердюк.

Навчальний процес забезпечують досвідчені викладачі кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності ВНТУ, які регулярно проводять перепідготовку в Головному навчально-методичному центрі Держнаглядохоронпраці України.

Розпорядженням Вінницької обласної державної адміністрації на базі центру створено регіональний підрозділ модульного професійного навчання та обласний навчально-інформаційний центр з охорони праці, який включає сучасний комп'ютерний клас, спеціальні лабораторії для проведення навчання з робіт, що мають підвищену небезпеку, лекційну залу.

В. Сердюк

Центр плідно співпрацює з Вінницьким обласним центром зайнятості. Щорічно проходять навчання та перепідготовку близько 500 осіб.

ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ В ГАЛУЗІ ЕНЕРГЕТИКИ

В. Кутін

Створений як факультет підвищення кваліфікації в галузі енергетики наказом Міністерства енергетики та електрифікації СРСР і Міністерства вищої та середньої освіти УРСР у складі Вінницького політехнічного інституту в 1987 році.

Очолює центр доктор технічних наук, професор Василь Кутін.

Основним завданням центру є поглиблення спеціальних знань керівників і фахівців в галузі енергетики для творчого розв'язання виробничих, конструкторських, технологічних, економічних та інших проблем за допомогою оперативного застосування досягнень науки, обчислювальної техніки, передового вітчизняного та зарубіжного досвіду.

Навчання слухачів проводиться з відривом, без відриву та з частковим відривом від виробництва. Комплектування груп слухачів центру здійснюється на підставі прямих госпрозрахункових договорів з підприємствами, науковими, проектними організаціями і окремими громадянами. Основними напрямками підвищення кваліфікації керівних кадрів та спеціалістів в галузі енергетики є:

- нові методи експлуатації, обслуговування та ремонту розподільчих мереж;
- нові методи ремонту під напругою ЛЕП високої напруги;
- діагностика високовольтного обладнання;
- енергонагляд та енергоінспекція;
- охорона праці, технічна безпека та надзвичайні ситуації на виробництві;
- застосування комп'ютерної техніки в енергетиці;
- підвищення ефективності оперативного керування електричними мережами в умовах ринкових відносин.

Центр має ряд спеціалізованих аудиторій та лабораторії. Заняття проводять висококваліфіковані науковці університету, а також провідні спеціалісти з виробництва.

За період з 1988 по 2009 р. в центрі пройшли перепідготовку понад 4000 слухачів, у тому числі 205 іноземних представників з Болгарії, В'єтнаму, Куби та Китаю.

ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ З СУЧАСНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

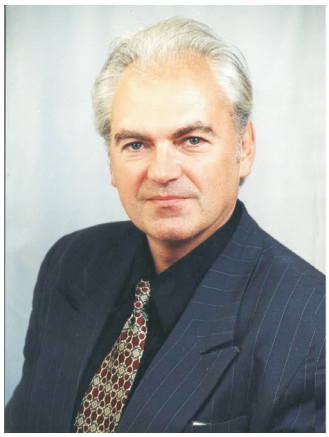

О. Гороховський

Центр створений у 2001 році з метою надання освітніх послуг професорсько-викладацькому складу та співробітникам університету, а також усім бажаючим, які мають вищу або середню технічну освіту, з підвищення рівня сучасної комп'ютерної грамотності та знань новітніх інформаційних технологій.

Директором центру є кандидат технічних наук, доцент Олександр Гороховський.

Підвищення кваліфікації фахівців проводиться з таких напрямків:

- сучасні комп'ютерні технології в освіті;
- сучасні комп'ютерні технології в офісі;
- мережеве адміністрування;
- програмування;
- геоінформаційні системи та технології;
- інформаційна безпека та захист персональних даних;
- 1С: Бухгалтерія.

Навчальний процес забезпечується досвідченими викладачами, які пройшли інструкторський тренінг і тестування в авторизованому навчальному центрі «КвазарМікро» та отримали міжнародний сертифікат Microsoft та Novell.

Після закінчення навчання за скороченим терміном слухачам видається документ встановленого зразка без присвоєння кваліфікації. Слухачам з тривалим терміном навчання додатково видається сертифікат фахівця за умови успішного складання тестів.

ЦЕНТР ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Навчання з отримання другої вищої освіти в університеті здійснюється ще з 1994 р, коли було отримано відповідний дозвіл згідно з наказом Міністерства освіти України № 7 від 13 січня 1994 р. та державної ліцензії щодо надання освітніх послуг.

Н. Остра

З того часу підготовлено більше 2500 фахівців з другою вищою освітою, які тепер вносять свій вклад у розбудову України.

Навчальний процес з отримання другої вищої освіти забезпечує професорсько-викладацький колектив у складі 20 докторів і 70 кандидатів наук.

Координує навчальний процес кандидат технічних наук, доцент Наталія Остра.

З 2005 року центр здійснює підвищення кваліфікації фахівців з числа безробітних на курсах цільового призначення за напрямом «Менеджмент організацій. Основи малого підприємництва» на замовлення Державного центру зайнятості.

Навчання за цим курсом здійснюється в рамках виконання програми про створення в Україні додаткових робочих місць, Закону України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні», а також задоволення потреб отримання відповідних знань серед незайнятої частини населення, які вирішили організувати власний бізнес.

Навчальний план підвищення кваліфікації з курсу «Менеджмент організацій. Основи малого підприємництва» передбачає, крім вивчення відповідних економічних дисциплін, виконання та захист бізнес-плану. В процесі навчання застосовуються інтерактивні форми проведення занять, тренінги, сучасні мультимедійні засоби навчання, комп'ютерна техніка та інтернет-технології. Забезпеченість слухачів підручниками та інформаційно-довідковими матеріалами дозволяє за короткий час підготувати приватних підприємців. Після завершення навчання та захисту бізнес-планів слухачі отримують знання, необхідні для відкриття власної справи, та свідоцтво державного зразка про підвищення кваліфікації.

ВІДДІЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Виконує комплекс робіт по формуванню пакету матеріалів для ліцензування робітничих професій; здійснює контроль за процесом надання робітничих професій випускними кафедрами; сприяє поглибленню участі випускних кафедр в реалізації програми інтеграції навчання з виробництвом.

Серія АВ ЛІЦЕНЗІЯ № 420120

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Вид господарської діяльності: професійної

Найменування юридичної особи: Вінницький національний технічний університет

Ідентифікаційний код юридичної особи: 02070693

Місцезнаходження юридичної особи: 21021 м. Вінниця, Шосе Хмельницьке , 95

Рішення про видачу ліцензії: ДАК від 01.07.2008 р., протокол № 72 (наказ Міністерства освіти і науки України від 07.07.2008р. №2180-л)

Строк дії ліцензії: 01.07.2008 р. - 01.07.2011 р.

Дата видачі ліцензії: 03.07.2008 р.

Міністр І.О.Вакарчук

Ліцензія Міністерства освіти і науки України

У відповідності з ліцензією Міністерства освіти і науки України про надання освітніх послуг навчальними закладами, пов'язаних з отриманням професійної освіти, в ВНТУ здійснюється підготовка студентів за вісімнадцятьма робітничими професіями.

Керівництво відділом здійснює заступник директора інституту Юрій Булига.

Освоєння робітничої професії студентами ВНТУ

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ВІДДІЛ

В. Бєлаш

Розробляє нормативну документацію для організації та навчально-методичного забезпечення проведення робочих триместрів студентів; планує комплекс робіт по моніторингу ринку праці в регіонах України з метою його ефективного використання для організації виробничої діяльності студентів; контролює дотримання строків проведення робочих триместрів студентів та забезпечення необхідних заходів з техніки безпеки і охорони життєдіяльності; підводить підсумки виробничої діяльності студентів; готує проекти наказів, розпоряджень, звітів щодо діяльності інституту тощо.

Очолює відділ Валентина Бєлаш.

ВІДДІЛ ЦІЛЬОВОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ СТУДЕНТІВ

Проводить профорієнтаційну роботу по залученню молоді з регіонів України для навчання в університеті на умовах цільової підготовки; здійснює аналіз ринку праці регіонів України відповідно до робітничих професій студентів та спеціальностей випускників університету; координує процес виробничої діяльності студентів під час робочих триместрів; організовує зустрічі та семінари з висококваліфікованими фахівцями різних установ та фірм для професорсько-викладацького складу та студентів; організовує зустрічі з працедавцями та презентації провідних підприємств і організацій в рамках «Ярмарки кар'єри» для студентів університету; готує угоди з підприємствами на підготовку фахівців.

О. Корнійчук

Начальник відділу – Олена Корнійчук.

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР

М. Знатнова

Основна діяльність центру полягає у розробленні сучасних програмних продуктів для потреб інституту інтеграції.

Начальником інформаційно-аналітичного центру є Марина Знатнова.

Фахівцями центру створено систему управління базами даних для організації та проведення робочих триместрів за кваліфікаціями, можливостями та вподобаннями студентів університету. Його колективом протягом останніх десяти років здійснюється перевірка знань та навичок студентів за результатами виробничої діяльності студентів під час робочих триместрів за допомогою тестових програм. Вони містять значний об'єм

Інформаційно-аналітичний центр

знань і є результатом тісної співпраці з кафедрами, які займаються підготовкою студентів з робітничих професій.

Інженерами-програмістами центру створено веб-сайт інституту (www.vstu.edu.ua/ua/inst/integ/ukr/), де відображена інформація для студентів, дирекцій інститутів, внутрішнього користування та для зовнішніх організацій.

КОМП'ЮТЕРНИЙ ЦЕНТР

А. Коренний

Забезпечує виконання плану навчального процесу інституту менеджменту та центрів перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів інституту інтеграції. В ньому відпрацьовуються тестові програми перевірки знань та навичок студентів молодших курсів.

Оснащений сучасною комп'ютерною та офісною технікою.

Начальник центру – Анатолій Коренний.

НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР «БУДІВЕЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

О. Тарануха

Центр створений у 2005 році з метою організації виробництва з виготовлення і дослідження властивостей тротуарної плитки та інших виробів з бетону з подальшим їх використанням для благоустрою території університету.

Центр оснащений сучасним високопродуктивним обладнанням. За період функціонування виготовлено та укладено близько 10 000 квадратних метрів тротуарної плитки. Діяльність центру забезпечується силами студентів інститутів будівництва та електроенергетики.

Тротуарна плитка, виготовлена в навчально-виробничому центрі «Будівельні технології»

Директор центру – доцент Олександр Тарануха.

НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР «СПЕЦІАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

В. Івацько

Центр створений у 2008 році. Директор центру – кандидат технічних наук, доцент Володимир Івацько.

Колектив центру виконує значний обсяг робіт по модернізації та відновленню матеріально-технічної бази університету. За короткий термін виготовлено понад 300 аудиторних та комп'ютерних столів, реставровано понад 500 парт аудиторного фонду, виготовлено та встановлено в корпусах університету понад 200 металопластикових вікон. Центр оснащений сучасною високое-

фективною технікою. Функціонування центру забезпечується силами студентів інституту машинобудування.

В цеху навчально-виробничого центру «Спеціальні технології» з виготовлення металопластикових вікон

Зварювальна дільниця центру «Спеціальні технології»

НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР «ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

Центр створений у 2009 році з метою практичної реалізації наукових розробок вчених університету в галузі енергозберігаючих технологій. За декілька місяців свого існування виготовлено та встановлено понад 1000 електронних баластів для покращення якості освітлення люмінесцентних ламп та збільшення терміну їх експлуатації зі суттєвою економією енергоспоживання.

О. Шеремета

Колективом центру розроблено та виготовляється універсальний стенд для виконання лабораторних робіт (у тому числі для дистанційного навчання) з схемотехнічних дисциплін.

Функціонування центру забезпечується силами студентів Інституту радіотехніки, зв'язку та приладобудування.

Директор центру – кандидат технічних наук, доцент Олександр Шеремета.

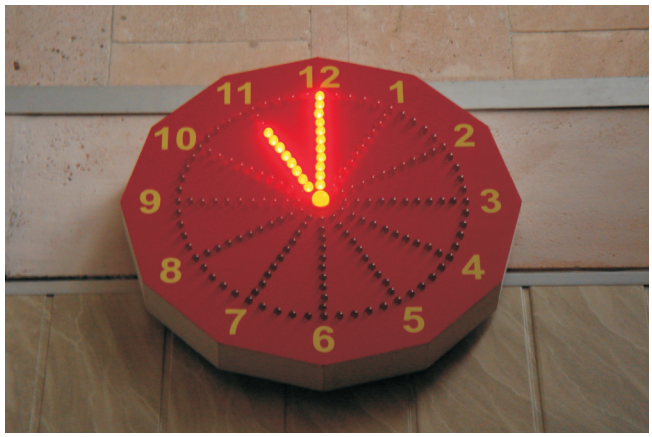

Годинник нового покоління, виготовлений в навчально-виробничому центрі «Інноваційні технології»

ГОЛОВНИЙ ЦЕНТР МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Підготовка іноземних громадян почалася в 1979 році, коли у Вінницькому політехнічному інституті (ВПІ) з'явилися перші 14 студентів з Сирії, Йорданії, Лівану, Танзанії, Сенегалу, Ємену, Коста-Ріки та Марокко.

Святкування Дня української мови

У подальші роки кількість іноземних студентів у ВПІ постійно зростала. Тому у 1982 році для організації навчання іноземних студентів при інженерно-будівельному факультеті було створено окремий структурний підрозділ – деканат по роботі з іноземними студентами, на який покладалось розв'язування всього комплексу питань, пов'язаних з їх навчанням, вихованням, перебуванням у м. Вінниця. Перший випуск іноземних студентів відбувся у 1984 році – це були виключно інженери-будівельники: Гаі Саліу (Сенегал); Моріс Діао Садек (Ліван); Абдулгауі Мухаммед Салем Шехао (Йемен); Ахмед Мухамед Салем Шехао, Аззам Мустафа Махмуд Шанті, Юсеф Мухамед Юсеф Саід, Фуад Ахмед Абдулкадер Хамдан, Ахмед Юсеф Ахмед Халіль (Йорданія); Моше Еліатоша Стефано (Танзанія); Фулгенсе Бітесигіле (Танзанія); Карлос Альберто Діас Гарсія (Коста-Ріка); Лахоіо Захрі (Марокко).

У цілому, з 1984 року по 2009 рік у нашому навчальному закладі підготовлено більш як 1500 фахівців з вищою освітою з широким спектром спеціальностей для більше ніж 70 країн Європи, Азії, Африки та Латинської Америки.

З початку появи іноземних студентів у різні роки керівниками підрозділу по роботі з іноземними студентами були такі викладачі: доцент Віктор Глібович Попов, доцент Валерій Володимирович Степурін, доцент Георгій Антонович Рудомін, доцент Володимир Іванович Нагул, професор Сергій Васильович Юхимчук.

У 1985 році введено посаду проректора з міжнародної роботи, на якій по 1992 рік працював кандидат технічних наук, доцент Михайло Євгенович Іванов.

У період з 1992 по 1998 роки на посаді проректора по виховній роботі та міжнародним зв'язкам працювала кандидат філологічних наук, проф. Тамара Болеславівна Буяльська.

З 1998 року функції першого проректора з наукової роботи, міжнародних зв'язків та економічної політики виконує доктор технічних наук, професор Володимир Віталійович Грабко.

21 квітня 2000 року на базі деканату по роботі з іноземними студентами створено новий структурний підрозділ – департамент міжнародних зв'язків (ДМЗ), а з 1 листопада 2000 року для підвищення ефективності робо-

В. Г. Попов

В. В. Степурін

Г. А. Рудомін

В. І. Нагул

С. В. Юхимчук

О. В. Осадчук

ти з іноземними студентами та організаціями і установами, які розташовані в інших країнах, департамент міжнародних зв'язків було реорганізовано в однойменний інститут (ІнМЗ). .

З 2006 року для підсилення роботи у напрямку міжнародної співпраці введено посаду проректора з науково-педагогічної роботи по інтеграції навчання з виробництвом та міжнародної інтеграції, на яку призначено кандидата технічних наук, професора Віктора Миколайовича Мізерного.

У жовтні 2009 року інститут міжнародних зв'язків трансформовано в структурний підрозділ університету – Головний центр міжнародних зв'язків. Директором призначено завідувача кафедри радіотехніки, доктора технічних наук, професора Олександра Володимировича Осадчука.

Нині підготовка фахівців для іноземних країн у ВНТУ здійснюється згідно з ліцензією Міністерства освіти та науки України (серія АВ № 420238, виданої 16.09.2008 р.).

За час незалежності України у ВНТУ навчалися громадяни з понад 50 країн: Анголи, Бангладеш, Беніну, Болівії, Ботсвани, Буркіни Фасо, Бурунді, В'єтнаму, Гани, Гвінеї, Греції, Єгипту, Зімбабве, Індії, Йорданії, Іраку, Ізраїлю, Ємену, Кабо-Верде, Камеруну, Кенії, Кіпру, Колумбії, Коморських островів, Конго, Коста-Ріки, Куби, Ліберії, Лівії, Мавританії, Мадагаскару, Малі, Марокко, Мексики, Мозамбіку, Монголії, Нігерії, Нікарагуа, Пакистану, Палестини, Панами, Перу, Португалії, Сан-Томе, Сенегалу, Сирії, Сьєрра-Леоне, Судану, Танзанії, Тунісу, Еквадору, Ефіопії, Чаду, Чилі, Шрі-Ланки, Еритреї.

Святкування Дня міста Вінниці (вересень 2009 р.)

З метою надання можливостей для підготовки і захисту дисертацій на здобуття вченого ступеня доктора філософії з технічних наук у 1985 році був здійснений перший прийом іноземців, випускників ВПІ, до аспірантури.

Еквадорські студенти на вечорі, присвяченому Дню міжнародного студентського співтовариства і єдності

Студент з Камеруну Бела Франк Крістіан Арістіде представляє свою країну

Майстер-клас з розпису писанок для іноземних студентів під час святкування Дня ВНТУ

Виставка робіт іноземних студентів

За останні вісімнадцять років підготовлено із числа випускників-іноземців нашого технічного університету більш як 50 докторів філософії з технічних наук.

ВНТУ має ліцензію державного зразка на підготовку іноземних студентів за програмами бакалаврату, магістратури та аспірантури, а також на навчання іноземних громадян на підготовчому відділенні, яке здійснює довузівську підготовку іноземних громадян для отримання освіти у вищих навчальних закладах України. Нині в університеті навчаються на контрактних засадах іноземні громадяни з 19 країн.

20 грудня 1999 року засновано Інформаційно-консультаційний центр «Освіта за кордоном». Основна функція центру це налагодження зв'язків з міжнародними фондами і організаціями – МФ «Відродження», IREX, «Євразія», ACTR/ACCELS, DAAD.

Крім опікування студентами-іноземцями ГЦМЗ розв'язує і інші актуальні питання, що пов'язані з міжнародною діяльністю університету — координує підписання договорів про наукове та навчальне співробітництво з університетами інших країн, організовує обмін делегаціями, забезпечує візову підтримку, забезпечує участь вчених ВНТУ в Міжнародних конгресах, конференціях, симпозіумах і семінарах тощо.

Успішною є робота ГЦМЗ у напрямку підготовки та реалізації міжнародних проектів програми Tempus-Tacis за пріоритетами Генерального Директорату з питань освіти та науки Європейської Комісії. Як приклад, можна навести успішне виконання у 1995–96 роках спільного проекту з Данським технічним університетом із Копенгагена та технологічним інститутом Лундського університету із Швеції, зі створення органі-

Екскурсія іноземних студентів до музею кафедри мовознавства ВНТУ

Матеріали реалізації міжнароднх проектів ВНТУ

Зустріч з керівником делегації Дрезденського технічного університету

Учасники міжнародного консорціуму університетів України, Німеччини та Данії

заційних структур та програм підготовки у ВНТУ магістрів за західноєвропейськими стандартами.

Протягом 2004–2007 років консорціумом університетів з України, Англії, Франції, Німеччини, Іспанії та Данії виконано проекти:

«European Students Self-Governance Practice in Ukrainian Universities» (на основі вивчення масштабного досвіду організації діяльності студентського самоврядування в європейських університетах розроблено перспективні моделі практики студентського самоврядування в університетах України у відповідності до положень Болонського процесу);

«European Experience in University Fundraising for Ukraine» (в рамках цього проекту було вивчено європейський досвід залучення ресурсів сторонніх організацій для розвитку університетської інфраструктури. Практичним результатом проекту стало спорудження на території університету льодового палацу «Айс-Авеню»);

Льодовий комплекс «Айс-Авеню»

«All-Ukrainian Network of Regional Consultant Points» (в рамках даного проекту створено регіональні консультативні центри системи ECTS в університетах-учасниках).

У 2007–2009 роках консорціумом університетів з України, Німеччини, Італії та Данії виконувалися проекти:

«Development of Strategy of UA Students International Mobility Using the ECTS Opportunities» (розроблено методичні матеріали для інформування студентів щодо можливостей та процедури отримання освіти за кордоном);

«Information Security and Data Protection (Issues and Principles, Implementation and Management) – EU Experience in UA Universities» (у рамках проекту розроблено спеціальні курси «Інформаційна безпека» та «Захист даних» для студентів економічних спеціальностей з відповідним навчально-методичним забезпеченням).

ВНТУ входить до першої десятки європейських університетів з Австрії, Англії, Іспанії, Італії, Німеччини, Франції, Фінляндії, Угорщини, України та Швеції, які задіяні у багатоетапному проекті «European Network Among the University Students' Association», фінансування якого здійснюється за рахунок гранту, наданого урядом Італії. Проект націлений на створення умов для тіснішого спілкування молоді, зорієнтований на захист європейських цінностей, на єдність Європейської спільноти.

Загальне керівництво проектами здійснювалося ректором університету професором

Матеріали проекту «Information Security and Data Protection»

Б. І. Мокіним Координаторами проектів були проректори університету В. В. Грабко, Т. Б. Буяльська та В. М. Мізерний.

Наш Вінницький національний технічний університет добре знаний уже не лише в Україні, а й у Європі і світі, як розробник різноманітних екологічних геоінфрмаційних систем. Нещодавно успішно виконано два проекти TACIS «Управління басейнами трансграничних річок: Фаза 2 для басейну Сіверського Донця» та «Управління басейнами трансграничних річок: Фаза 2 для річки Прип'ять» (наук. керівник проф. В. Б. Мокін). До речі, Єврокомісія ООН затвердила завідувача кафедри моніторингу і моделювання складних систем ВНТУ, д. т. н., проф. В. Б. Мокіна старшим експертом ООН від України.

ВНТУ є колективним членом Європейської асоціації університетів, Всесвітнього та Європейського оптичних товариств (SPIE та OSA), Українського відділення Всесвітнього товариства інженерів-електриків (IEEE), Європейського товариства «Ергономіка та людський фактор», Міжнародної асоціації комп'ютерної техніки (ACM) (м. Нью-Йорк), Українського відділення Всесвітнього товариства інженерів-енергоменеджерів, Міжнародної академії наук вищої школи, Міжнародної асоціації університетів. ВНТУ входить до складу міжнародних товариств по аграрній інженерії і основних агроінженерних установ країн СНД і Балтії.

З 1994 року ВНТУ є єдиним від України асоційованим членом Міжнародної федерації винахідницьких асоціацій (IFIA) (м. Женева).

Підтверджують високий науковий рівень університету виступи з доповідями учених університету (ректора ВНТУ, проф. Б. І. Мокіна, директора ІнМАД, проф. В. Б. Мокіна, проректора, проф. Т. Б. Буяльської) на конгресах IMEKO в Туріні (1994 рік), в Тампере (1997 рік), у Відні (2000 рік, 2003 рік), на конгресі ректорів і проректорів університетів країн-членів ЮНЕСКО в Брюсселі (1999 рік), а також участь у виставках винаходів, що проводяться щорічно під егідою IFIA в Ясах, Будапешті, Брюсселі, Пітсбурзі, Ново Сад, Белграді, Загребі, Бухаресті, з яких університетські вчені повертались завжди з великим комплектом медалей найвищого ґатунку. Найбільшу кількість медалей здобули професори В. С. Осадчук, О. В. Осадчук, В. П. Кожем'яко, С. В. Павлов, С. В. Юхимчук, В. В. Грабко, Ю. А. Бурєнніков, Л. Г. Козлов, А. М. Пєтух.

На 4-й Міжнародній виставці навчальних закладів України «Сучасна освіта в Україні – 2001» ВНТУ був нагороджений срібною медаллю у номінації «Розвиток міжнародного співробітництва в галузі освіти».

З 2003 по 2006 роки університет брав участь у різноманітних виставках новітніх технологій за підтримки МОН України (проф. Павлов С. В., проф. Осадчук О. В.) у містах Цзинань (Китай – 2003, 2004, 2005), Чанчунь (Китай – 2004), Нью-Делі (Індія – 2004), Шанхай (Китай – 2005), Краків (Польща – 2006), Ханой (СРВ – 2006).

Університет плідно співпрацює з Корпусом Миру США в Україні. З 1997 по 2004 роки волонтери Корпусу проводили заняття з мовної підготовки зі студентами університе-

Міжнародна виставка винаходів IFIA у м. Будапешті (Угорщина)

ту, а також викладали курси маркетингу та менеджменту англійською мовою. В 2002 році Корпус Миру надав грант по підтримці малих проектів, який був направлений на впровадження сучасних інформаційних технологій в навчальний процес.

Налагоджена співпраця з Програмою імені Фулбрайта в Україні. Регулярно проводяться презентації Програми, на яких професорсько-викладацькому складу та студентам надається вичерпна інформація щодо можливостей отримання відповідних грантів для проведення досліджень, стажування та продовження навчання в провідних університетах Сполучених Штатів Америки.

Разом з провідними західними компаніями в університеті створено ряд лабораторій:

- з дочірнім підприємством фірми «FESTO» (Німеччина) навчально-науковий комплекс «ВНТУ–ФЕСТО» для підготовки спеціалістів університету, підвищення кваліфікаційного рівня фахівців з пневмогідроавтоматики;
- з фірмою ALDEC (США) налагоджено науково-технічне співробітництво. Програмні продукти фірми використовуються при проведенні наукових досліджень, а також в навчальному процесі.
- на базі кафедри електромеханічних систем автоматизації в промисловості і на транспорті (ЕМСАПТ) згідно двостороннього договору між ВНТУ та компаніями «Schneider Electric» (Франція) та Siemens (Німеччина) відкрито навчальні авторизований центр та лабораторію, де наші студенти та науковці мають можливість опановувати сучасні технології побудови систем автоматизації та електроприводів.

Презентація програми імені Фулбрайта в Україні (ВНТУ)

- на базі кафедри інтелектуальних систем (ІС) разом з данською компанією CDM A/S відкрито лабораторію по проектуванню CRM-систем, для навчання студентів-програмістів. Координаторами проекту від ВНТУ стали директор ІнМЗ, завідувач кафедри ІС, проф. С. В. Юхимчук та доцент кафедри ІС доцент В. І. Месюра.

З 2004 по 2005 роки ВНТУ виконував спільний українсько-китайський проект «Створення оптоелектронних та лазерних технологій для нетрадиційних методів діагностики і терапії серцево-судинної системи людини» (наук. керівник проф. С. В. Павлов, та проф. В. П. Кожем'яко) з компанією по впровадженню нових технологій «Shandong Dongyue Science & Technology Development Co. LTD» (м. Цзинань, Китай).

Також ВНТУ виконує українсько-білоруський проект за підтримки ДФФД МОНУ «Розробка інтерактивних оптичних засобів для діагностики біотканин та гуморальних середовищ на основі спектрофотометрії та поляриметрії» (наук. керівник – проф. В. Г. Петрук) У грудні 2008 року на базі ВНТУ відкрито ІТ Академію Microsoft. В ІТ-академії може викладатися приблизно 200 навчальних курсів. Ці курси покривають весь спектр технологій компанії Microsoft – від операційних систем, засобів розробки високого рівня та засобів розробки драйверів до серверів різного призначення, системних бібліотек та інших ресурсів.

Сьогодні ВНТУ має 30 угод про співробітництво з міжнародними організаціями, навчальними закладами, фірмами, зокрема: з технічними університетами міст Яси, Сучава, Бакеу (Румунія); Данським технічним університетом; Лундським технологічним інститутом (Швеція); університетом м. Євле (Швеція); Люблінським технічним університетом (Польща); Ліверпульським університетом John Moores, Університетом м. Да Нанг (В'єтнам), Грузинським технічним університетом, Університетом м. Роскільд (Данія), Університетом м. Кордови (Іспанія), Університетом м. Салєрно (Італія), Шандунським та Хенанським університетами (Китай), Технічним університетом м. Дрезден (Німеччина), Браганським політехнічним інститутом та Новим університетом Лісабону (Португалія), Університетом «The Universite du Littoral Cote d'Opale» (Франція),

Підписання угоди про співпрацю з науковцями і бізнесовими колами КНР

Університетом «Шейх Анта ДІОП» (Сенегал), організаціями та установами Азербайджану: КБ космічного приладобудування, Азербайджанського Національного аерокосмічного агентства, Бакинським державним університетом; Санкт-Петербурзьким державним технічним університетом, Північнокавказьким державним технічним університетом м. Ставропіль.

П'ять угод укладено у 2008 році: з Шаньдунським Цзяотун Інститутом (КНР) по сумісному проекту «Визначення швидкості в момент зіткнення»; з польською фірмою «MP ALAMENTTI Sp.» на проведення випробувань металевих панелей; з Браганським політехнічним інститутом, Ризьким технічним університетом (Латвія), Бакинським державним університетом (Азербайджан) зі співробітництва у науковій і навчальній роботі.

Наукове та науково-технічне співробітництво університету із закордонними організаціями здійснювалося у таких напрямках:

- виконання сумісних наукових програм і проектів;
- розширення співпраці у створених спільно структурах;
- участь науковців університету у зарубіжних виставках, конференціях, семінарах тощо;
- стажування науковців, студентської молоді за кордоном;
- запрошення іноземних науковців для проведення спільних науково-технічних заходів;
- участь студентів, університетських студентських команд у міжнародних студентських олімпіадах, конференціях тощо.

Також ВНТУ співпрацює з Вищою школою комерції, м. Клермон-Ферану (Франція); Політехнічним інститутом Сетубалу (Сетубал, Португалія); Інститутом ISCTE (м. Лісабон, Португалія); Національним технічним університетом (Афіни, Греція); Національним Центром лазерних технологій В'єтнаму. По лінії співробітництва із зарубіжними навчальними закладами тільки за останні п'ять років 260 фахівців і студентів ВНТУ перебували у 15 закордонних країнах по лінії наукової роботи, навчання та участі у наукових конференціях, симпозіумах та олімпіадах.

Під час візиту надзвичайного та уповноваженого посла КНР до ВНТУ

Нагородження іноземних студентів ВНТУ за активну участь у громадській роботі та успіхи у навчанні

ЦЕНТР ТЕХНІЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ

М. Г. Прадівлянний

Директор центру кандидат педагогічних наук, доцент Микола Григорович Прадівлянний.

Сьогодні центр технічного перекладу готує фахівців технічних та економічних спеціальностей з поглибленим професійно спрямованим вивченням англійської та німецької мови, які здатні здійснювати перекладацьку та референтську діяльність, а отже, можуть працювати в галузі організаційно-управлінської, представницької, посередницької, збутово-постачальницької діяльності на підприємствах і в установах.

Потреба підготовки фахівців технічних та економічних спеціальностей, які здатні володіти іноземними мовами на професійному рівні, продиктована зростаючою кількістю міжнародних контактів, необхідністю підготовки майбутніх спеціалістів конкурентоспроможними не тільки на внутрішньому, а й на міжнародному ринку праці.

Володіння професійно спрямованою іноземною мовою дає можливість здійснювати пошук найефективніших форм організації та управління виробництвом шляхом вивчення світового фахового досвіду в галузі економіки та маркетингу.

Викладання іноземної мови здійснюють досвідчені викладачі, які мають високий рівень теоретичної підготовки та значний досвід практичного викладання іноземної мови в технічних вищих навчальних закладах, а також великий досвід роботи перекладачами та викладачами іноземних мов за кордоном (Німеччина, Польща, Швеція, Болгарія тощо). Вони досконало володіють сучасними методиками викладання професійно спрямованої іноземної мови для фахівців технічних та економічних спеціальностей, вміло застосовують накопичений досвід використання технічних засобів навчання а також засобів сучасних інформаційних технологій. Велика увага приділяється новим формам організації навчання іноземній мові на базі якісних технологій, які відкривають великі можливості в підвищенні якості навчання.

Центр повністю забезпечений науково-методичною літературою. При центрі функціонують дві кафедральні бібліотеки, де студенти можуть ознайомитися з передовою науковою думкою іноземною мовою. Обладнано також навчальну аудиторію, в якій студенти мають змогу ознайомитися з принципами роботи автоматизованого робочого місця перекладача. Викладання іноземних мов здійснюється на навчальному матеріалі, отриманому з автентичних джерел. Центр технічного перекладу співпрацює з представництвом Корпусу Миру США в Україні, яке делегує своїх фахівців для надання освітніх та консультаційних послуг викладачам та студентам кафедри.

Базові дисципліни, які читають викладачі центру: іноземна мова (англійська, німецька), теорія та практика технічного перекладу, термінознавство, ділова англійська мова.

До викладення деяких дисциплін залучалися викладачі з Канади (1994р.) і США (1996–1997, 1999–2004 роки).

Мета центру технічного перекладу – навчити студентів економічних та технічних спеціальностей спілкуватися професійно спрямованою іноземною мовою в усній і письмовій формі, щоб зробити їх відкритими для світу, дати їм змогу самостійно працювати на міжнародному ринку праці.

Високий професійний рівень викладачів центру та наявність сучасного методичного забезпечення дозволяє застосовувати комбінації традиційної методики з елементами інтенсивних методів навчання професійно орієнтованої іноземної мови, що значною мірою підвищує інтерес студентів до навчання.

Навчально-методичний потенціал центру підкріплено комплектами підручників з іноземних мов провідних видавництв світу (Macmillan, Cambridge University Press, Oxford, Harper Collins Publishers), кінотекою, довідковою літературою, галузевими термінологічними словниками. а також методичними розробками викладачів кафедри.

З березня 2002 року налагоджено тісну співпрацю із редакцією газети «All About

Accounting», для підвищення у студентської молоді рівня володіння діловою англійською мовою.

Викладачі центру проходять стажування в навчальних закладах Швеції (Lund University, Technical University of Denmark, University of Gavle), Німеччини (Technische Universitat Dresden), Франції (Universite du Littoral).

Гарною традицією центру стало щорічне проведення тижня англійської мови. Викладачі центру разом зі студентами проводять інтелектуальну гру «Брейн-ринг», під час якої учасники демонструють глибокі знання мовних і культурних цінностей, особливості географічного, політичного та економічного устрою англомовних країн. Також проводиться вікторина, де студенти мають змогу продемонструвати набуті знання англійської мови, звичаїв та традицій англомовних країн. Тиждень англійської мови традиційно завершується святковим концертом, в якому беруть участь не лише українські студенти, але й студенти-іноземці.

Викладачі центру вбачають роль іноземної мови як важливу складову професійної підготовки майбутніх фахівців та залучають студентів до наукової діяльності. З цією метою при центрі створені мовні гуртки, проводяться засідання круглих столів, читацьких груп, інформаційного клубу, клубу по перегляду іншомовних фільмів. Студенти успішно демонструють набуті знання з іноземної мови на регіональних та міжнародних конференціях, конкурсах, олімпіадах. Крім того, проводиться науково-дослідна робота зі студентами. Результатами цієї роботи є написання рефератів фахового характеру, виступи студентів з доповідями на конференціях.

Центр технічного перекладу розробляє нові методики навчання – дистанційне навчання, використання засобів сучасних інформаційних технологій, різноманітних технічних засобів навчання, аудіо- та відеообладнання.

Маючи високі знання з іноземних мов, випускники центру успішно працюють в державних та приватних установах як в Україні, так і за її межами, виконуючи різноманітні види діяльності у налагодженні контактів з представниками зарубіжних компаній.

Експертні висновки, отримані від викладачів англійської мови ВНТУ, а також висновки іноземних експертів (представників Данського технічного університету і Лундського технологічного інституту під час щорічного міжнародного співробітництва у рамках проекту TEMPUS/TACIS), а також деяких американських професорів свідчать про те, що рівень знань професійно спрямованої іноземної мови у студентів ВНТУ повністю відповідає рівню, необхідному для здійснення фахово спрямованої діяльності на міжнародному рівні.

Колектив центру технічного перекладу зліва направо:
М. Г. Прадівлянний, Т. Г. Рудницька, А. А. Слободянюк, Т. А. Кравець, Н. А. Насонова, О. В. Шестопал, Ю. О. Корсунь, О. Д. Ситник, А. В. Панасюк, Ю. В. Бойко, Н. В. Рибко, Г. В. Шелудченко

ІНСТИТУТ АВТОМАТИКИ, ЕЛЕКТРОНІКИ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ

А. С. Васюра

Інститут автоматики, електроніки та комп'ютерних систем управління (ІнАЕКСУ) за фаховим спрямуванням, кадровим складом і матеріально-технічною базою є одним з провідних навчально-наукових підрозділів ВНТУ.

В Інституті навчаються біля 700 студентів денної та заочної форм навчання, працюють висококваліфіковані викладачі, серед яких заслужений працівник освіти України, два заслужені діячі науки і техніки України, 8 докторів наук, 13 професорів, 43 кандидати наук, 38 доцентів, 13 дійсних членів галузевих та громадських академій України та інших країн. Середній відсоток викладачів випускних кафедр з науковим ступенем і вченим званням складає понад 83 %.

Очолює Інститут з дня його створення заслужений працівник освіти України, Відмінник освіти України, професор Міжнародної кадрової Академії, академік Української Технологічної Академії, професор кафедри автоматики та інформаційно-вимірювальної техніки Анатолій Степанович Васюра. Заступник директора з наукової роботи д. т. н., проф. кафедри метрології та промислової автоматики Володимир Юрійович Кучерук.

Сьогодні ІнАЕКСУ об'єднує факультети:

– автоматики та комп'ютерних систем управління (ФАКСУ);

– функціональної електроніки та лазерної техніки (ФФЕЛТ),

які здійснюють підготовку фахівців за напрямами:

– системна інженерія;

– метрологія та інформаційно-вимірювальні технології;

– оптотехніка.

Навчальний процес в Інституті відповідає сучасним вимогам підготовки фахівців згідно з положенням Болонської конвенції, кредитно-модульної системи навчання і спрямований на підвищення ролі та ефективності самостійної роботи студентів. Викладачі ІнАЕКСУ активно впроваджують новітні технології навчання, системи тестового контролю, плідно працюють над розробкою сучасного навчально-методичного забезпечення організації та контролю навчального процесу, впровадженням прогресивних форм і методів дистанційного навчання. Тільки за останні роки викладачами Інституту надруковано: один підручник, 115 навчальних посібників (з них: 15 – з грифом МОН України, 2 – англійською мовою), понад два десятки методичних вказівок. Матеріали розміщуються на сайтах кафедр Інституту.

В ІнАЕКСУ проводиться цілеспрямована робота з підвищення професійного рівня викладачів та підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, про що свідчать регулярні захисти кандидатських і докторських дисертацій (тільки за останні три роки захищено 5 докторських та 36 кандидатських дисертацій).

В. Ю. Кучерук

В Інституті сформувалися та успішно функціонують наукові школи:

– заслуженого діяча науки і техніки УРСР, д. т. н., проф. Івана Васильовича

Кузьміна «Питання теорії оцінки ефективності, якості та оптимальності складних автоматизованих систем контролю та управління; аналізу та синтезу складних авіаційних, космічних і виробничих систем»;

– заслуженого діяча науки і техніки України, д. т. н., проф. Володимира Прокоповича Кожем'яко «Оптико-електронні інформаційно-енергетичні технології»;

– д. т. н., проф. Романа Наумовича Квєтного «Розробка методів та засобів математичного моделювання пристроїв і систем автоматики та інформаційно-вимірювальної техніки»;

– д. т. н., проф. Володимира Михайловича Дубового «Моделювання та дослідження систем в умовах невизначеності»;

– д. т. н., проф. Володимира Олександровича Поджаренка «Розробка інформаційно-вимірювальних систем в енергозберігаючих технологіях із застосуванням електромеханічних перетворювачів»;

– д. т. н., проф. Сергія Володимировича Павлова «Біомедичні лазерні та оптико-електронні технології діагностування та терапії людини».

Підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів в Інституті здійснюється через докторантуру за науковими спеціальностями:

– 01.05.02 – «Математичне моделювання та обчислювальні методи»;

– 05.13.05 – «Комп'ютерні системи та компоненти»;

та аспірантуру за науковими спеціальностями:

– 01.05.02 – «Математичне моделювання та обчислювальні методи»;

– 05.11.13 – «Прилади і методи контролю та визначення складу речовин»;

– 05.11.17 – «Біологічні та медичні прилади і системи»;

– 05.13.05 – «Комп'ютерні системи та компоненти»;

– 05.13.06 – «Інформаційні технології»;

– 05.12.20 – «Оптоелектронні системи».

Наукове керівництво майбутніми кадрами вищої кваліфікації здійснюють 8 докторів наук і 7 провідних кандидатів наук Інституту.

Значна кількість вчених ІнАЕКСУ є членами спеціалізованих рад по захисту кандидатських і докторських дисертацій та редакційних колегій науково-технічних видань.

У 2001 році в Інституті засновано Міжнародний науково-технічний журнал «Оптико-електронні інформаційно-енергетичні технології» (ISSN 1681-7893), єдиний в Україні фаховий журнал такого спрямування.

Вчені Інституту беруть активну участь в роботі міжнародних та всеукраїнських наукових конференцій, семінарів і виставок, регулярно раз на два роки проводять на базі ІнАЕКСУ міжнародні науково-технічні конференції «Контроль і управління в складних системах», «Автоматика», «Фотоніка».

Науковці інституту виконують значні обсяги науково-дослідних робіт на замовлення, в т. ч. за держбюджетним замовленням. Наукові розробки та винаходи вчених ІнАЕКСУ неодноразово були представлені на Міжнародних науково-технічних виставках, виставках-презентаціях новітніх технологій України в: Угорщині, Польщі, Хорватії, Румунії, Сербії, Китаї, В'єтнамі, Індії тощо, отримали чимало нагород, призів та схвальних відгуків.

Налагоджені плідні наукові контакти між ІнАЕКСУ та Всесвітнім інститутом інженерів з електроніки та електротехніки IEEE, Китайським технологічним парком високих технологій, Новим університетом м. Лісабон (Португалія), Національним Центром лазерних технологій В'єтнаму, Технічним університетом м. Дублін (Ірландія), Ліверпульським технічним університетом, Хайфським Техніоном (Ізраїль,) Грузинським технічним університетом тощо.

За результатами наукових досліджень науковцями опубліковано чимало наукових праць, тільки за останні три роки надруковано 32 монографії, 520 статтей, в т. ч. 119 із студентами, отримано 125 патентів, в т. ч. 75 із студентами.

Студенти Інституту регулярно беруть участь у Всеукраїнських студентських олімпіадах і Всеукраїнських конкурсах наукових робіт та щороку посідають призові місця. У 2000 р. ІнАЕКСУ заснував Всеукраїнську олімпіаду із спеціальності «Системи управління та автоматики» і практично щороку проводить заключний етап олімпіади, на який запрошуються кращі студенти провідних університетів України.

Студенти, магістри і аспіранти ІнАЕКСУ неодноразово ставали призерами вітчизняних та міжнародних олімпіад, персональними стипендіатами Президента України,

Кабінету Міністрів та Верховної Ради України; нагороджувались дипломами Національної академії наук України, вигравали гранти міжнародних фондів на підтримку наукових досліджень та стажування за кордоном.

На базі ІнАЕКСУ постійно працює науково-технічна секція Вінницького обласного відділення Малої академії наук України, кращі випускники якої щороку поповнюють ряди абітурієнтів Інституту.

На факультетах Інституту навчалося чимало іноземних студентів, зокрема, з Росії, Китаю, Куби, В'єтнаму, Еквадору, Малайзії, Палестини, Лівану тощо, які тепер гідно представляють українську вищу школу в своїх країнах.

ІнАЕКСУ відомий не тільки своїми навчальними та науковими досягненнями, а й, зокрема, спортивними. Серед спортсменів збірних України, Вінницької області, міста — чимало студентів Інституту. Тут є майстри спорту міжнародного класу, володар Кубка світу, призери чемпіонатів світу, чемпіони Європи та України тощо.

Серед випускників Інституту різних років — голова обласної державної адміністрації, депутат Верховної Ради України, працівники міністерств, депутати обласної та міської Рад, чимало відомих провідних вчених, завідувачів кафедр, викладачів вищих навчальних закладів, керівників і висококваліфікованих спеціалістів підприємств, закладів і установ.

Вихованці ІнАЕКСУ успішно працюють не лише в Україні, чимало їх — у Росії, США, Канаді, Великій Британії, Іспанії, Ізраїлі, Німеччині, Польщі, Австралії та інших країнах світу.

ФАКУЛЬТЕТ АВТОМАТИКИ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ

Автоматика та комп'ютерні системи управління сьогодні є основою для ефективного управління як організаційною та науковою діяльністю, так і технологічними процесами, майже в усіх галузях промисловості, сільського господарства, торгівлі тощо. Без таких систем неможливо налагоджувати сучасне виробництво та розвивати бізнес. Тому фахівці, які готуються на кафедрах факультету автоматики та комп'ютерних систем управління (ФАКСУ), працюють на багатьох підприємствах та установах.

Сьогодні до складу факультету, який очолює декан, к. т. н., доц. Сергій Михайлович Догалець та заступник декана к. т. н., ст. викладач В'ячеслав Васильович Ковтун, входять три кафедри:

— автоматики та інформаційно-вимірювальної техніки (АІВТ) (завідувач — д. т. н., проф. Р. Н. Квєтний);

С. М. Довгалець

— комп'ютерних систем управління (КСУ) (завідувач — д. т. н., проф. В. М. Дубовой)

— інтеграції навчання з виробництвом (ІНВ) (завідувач — к. т. н., проф. В. М. Мізерний).

Кафедри АІВТ та КСУ здійснють підготовку фахівців за напрямом «Системна інженерія» із спеціалізаціями:

— комп'ютеризовані системи управління і автоматики;

— системи управління Internet-трейдингом;

— системи управління і автоматики, інформаційні технології в менеджменті та бізнесі;

— системи управління і автоматики на базі інтелектуальних технологій.

На факультеті працюють 35 штатних науково-педагогічних працівників, серед яких 4 доктори наук та 22 кандидати наук. За останні 3 роки на факультеті захищені 3 докторські та 17 кандидатських дисертацій. За останній рік співробітниками факультету було видано 49 статей та 80 публікацій в збірниках конференцій, серед них 55 – у співавторстві із студентами. Кращі студенти факультету постійно отримують іменні сти-

пендії різного рівня аж до стипендії Президента України.

Кафедри факультету мають свої філії на відомих в Україні фірмах «ІнноВінн» та «Арісент-Україна», де студенти мають можливість працювати на сучасному обладнанні. Підтримуються тісні зв'язки і з іншими підприємствами міста: «Team», «Торгівельно-промислова палата», «Техногаз» тощо, з відомими світовими лідерами в галузі інформаційних технологій: «Microsoft», «Sky IT Group», «SmartExe», «Netserity». Налагоджені контакти з підприємствами та університетами США, Великої Британії, Німеччини, Нідерландів, Ізраїлю. Це дає можливість студентам зробити вибір для проходження робітничого триместру, подальшого навчання та працевлаштування. Так, кілька випускників факультету продовжили навчання та отримали ступені докторів філософії в університеті ім. Джона Мурса в Ліверпулі (Велика Британія).

Залучення до професійної освіти молоді на факультеті починається ще зі шкільних років, через Малу академію наук. Під керівництвом провідних фахівців факультету, кожного року кращі її випускники отримують нагороди та призові місця.

Методична робота викладачів факультету спрямована не тільки на формування у студентів знань та навичок професійної діяльності, але й вміння самостійно навчатись. Для цього використовуються сучасні методи та технології тестового контролю знань, дистанційне навчання тощо. Викладачі постійно працюють над вдосконаленням курсів та методів навчання для підвищення його ефективності та мотивації у студентів для отримання якісної освіти.

З 2000 року на базі факультету щорічно проводиться другий етап Всеукраїнської студентської олімпіади із спеціальності «Системи управління і автоматика», де студенти ФАКСУ постійно займають призові місця. Для проведення олімпіади залучаються найкращі фахівці з усіх університетів країни, де проводиться підготовка за цією спеціальністю. За 10 років проведення олімпіади в ній взяли участь більше 400 студентів із 43 університетів України та Молдови.

Раз на два роки проводиться міжнародна конференція «Контроль і управління в складних системах», метою якої є обговорення питань контролю і управління технічними, екологічними, організаційно-економічними, медико-біологічними та іншими складними системами. У 2008 році дев'ятий раз було проведено конференцію, за підтримки Української секції Інституту інженерів з електротехніки та електроніки (IEEE).

В. В. Ковтун

Студенти факультету беруть активну участь в художній самодіяльності, спорті та громадській роботі. Серед студентів ФАКСУ є переможці конкурсів «Міс ВНТУ», «Містер Шарм», «Студентська осінь». Спортсмени ФАКСУ займали призові місця на спортивних змаганнях різного рівня. Серед студентів є призери чемпіонатів України, Європи та світу. Органи студентського самоврядування активно співпрацюють із співробітниками та адміністрацією факультету по адаптації студентів молодших курсів до навчання, покращенню умов навчання на факультеті та покращенні умов мешкання у гуртожитку.

Історія факультету починається з 1964 року, коли була відкрита його перша спеціальність «Електронні прилади», а незабаром – наступні спеціальності «Електронно-обчислювальні машини» (1970 р.) та «Автоматика і телемеханіка» (1972 р.) на різних кафедрах Вінницького філіалу Київського політехнічного інституту, які і стали стрижнем факультету автоматики та обчислювальної техніки (ФАОТ), що був створений у квітні 1974 р. до дня космонавтики.

Першим деканом факультету було обрано к. т. н., доцента В. С. Осадчука, а після його призначення на посаду проректора інституту з наукової роботи, деканами факультету були к. т. н., доцент В. М. Лисогор (з 1978 р.), к. т. н., доцент С. Г. Лютворт (з 1981 р.). На той час до складу факультету входили кафедри:

— обчислювальної техніки;

— автоматизованих систем управління;

— автоматики та інформаційно-вимірювальної техніки;

— електронних приладів;

— хімії;

— економіки промисловості та організації виробництва.

У 1985 р. згідно з рішенням Вченої Ради Вінницького політехнічного інституту відбувся розподіл ФАОТ на два факультети: факультет обчислювальної техніки та факультет автоматики та мікроелектроніки (ФАМ) у складі кафедр:

— автоматизованих систем управління;

— автоматики та інформаційно-вимірювальної техніки;

— електронних приладів, яка в 1987 році була перейменована в кафедру мікроелектроніки.

Деканами ФАМ обиралися: д. т. н., професор В. Т. Маліков (1985 р.); к. т. н., доцент А. С. Васюра (1988 р.), а після призначення А. С. Васюри проректором політехнічного інституту з навчальної роботи, деканом факультету був обраний к. т. н., доцент В. М. Кичак (1989 р.).

У 1992 році, у зв'язку з структурною реорганізацією університету та переведенням кафедри мікроелектроніки на інший факультет, ФАМ було перейменовано на факультет автоматики (ФА) у складі трьох кафедр:

— автоматизованих систем управління;

— автоматики та інформаційно-вимірювальної техніки;

— іноземних мов.

Деканом ФА в 1992 році було обрано к. т. н., професора А. С. Васюру.

В 1994 році факультет отримав назву Факультету автоматики та комп'ютерних систем управління (ФАКСУ), яка збереглася і донині. У 1995 році від кафедри автоматики та інформаційно-вимірювальної техніки було відокремлено кафедру метрології та промислової автоматики, яка також увійшла до складу ФАКСУ.

У 2002 р., на підставі рішення Вченої Ради Вінницького державного технічного університету та наказу ректора, був створений Інститут автоматики, електроніки та комп'ютерних систем управління (ІнАЕКСУ), до складу якого увійшов Факультет автоматики та комп'ютерних систем управління. Оскільки директором Інституту було обрано професора А. С. Васюру, відбулось обрання нового декана ФАКСУ. Ним став к. т. н., доцент М. М. Биков, а з листопада 2003 р. деканом обрано к. т. н., доцента С. М. Довгальця.

Кафедра автоматики та інформаційно-вимірювальної техніки

Р. Н. Квєтний

Кафедра автоматики та інформаційно-вимірювальної техніки (АІВТ) завжди була базовою кафедрою факультету. Протягом майже всього періоду її існування співробітники кафедри традиційно очолювали деканат: В. М. Лисогор, С. Г. Лютворт, В. Т. Маліков і, нарешті, А. С. Васюра, який з 1989 р. очолював факультет, а на сьогодні – директор Інституту АЕКСУ.

Очолює кафедру д. т. н., проф., дійсний член Української Технологічної Академії, старший член Всесвітнього інституту інженерів електроніки та електротехніки (IEEE Senior Member) Роман Наумович Квєтний.

У 2009 році виповнилось 37 років від першого набору кафедрою студентів спеціальності «Автоматика і телемеханіка» (з часом — «Комп'ютеризовані системи управління і автоматики»), а на сьогодні, напрям підготовки — «Системна інженерія», спеціальність «Системи управління і автоматики». Новим кроком втілення сучасних форм освіти став перехід до триступеневої системи підготовки спеціалістів: бакалавр – спеціаліст – магістр. Перший випуск магістрів ознаменувався яскравим захистом магістерських дисертацій молодими науковцями Віталієм Мокіним та Дмитром Комісаренком, які продовжили творчу роботу, захистили дисертації та продовжують наукову та педагогічну кар'єру. Віталій Борисович Мокін у 2007 р. захистив докторську дисертацію і сьогодні він є директором Інституту Докторантури, Аспірантури і Магістратури ВНТУ.

На сьогодні кафедра підготувала більше 30 магістрів, які поповнили ряди науковців, викладачів, управлінців. Серед тисяч випускників кафедри багато відомих керівників та провідних спеціалістів підприємств.

Кафедра АІВТ була і є ініціатором та організатором багатьох науково-технічних конференцій, на які збиралися провідні вчені

Росії, України, Білорусії, Литви, Грузії, Казахстану, Узбекистану, Молдови, Польщі, Германії, Англії та ін. Встановлені тісні стосунки між кафедрою та Ліверпульським Технічним Університетом ім. Дж. Мурса. На кафедрі працює осередок Всесвітнього Інституту Інженерів з Електроніки та Електротехніки (IEEE). Випускники кафедри успішно працюють на провідних підприємствах і фірмах України, Росії, Ізраїлю, США, Германії. На базі кафедр АІВТ та КСУ проводиться Всеукраїнська олімпіада зі спеціальності «Системи управління та автоматики», на якій студенти факультету займають призові місця.

За 37 років існування кафедри підготовлено біля 700 наукових публікацій та винаходів, понад 50 підручників, монографій та навчальних посібників, сотні методичних посібників.

У 2009 році науковцями кафедри виграно всесвітній тендер і отримано в числі провідних світових навчальних закладів лабораторію мікропроцесорної техніки від фірми «Тексас Інструментс».

Головні наукові напрямки кафедри:

– математичне моделювання систем (в першу чергу, інформаційно-вимірювальних) в умовах невизначеності. Ймовірнісне моделювання; інтервальне моделювання; методи обробки даних (інтерполяція, апроксимація, відновлення та фільтрація зображень на динамічному фоні), системи підтримки прийняття рішень. Керівник – професор, д. т. н. Р. Н. Квєтний;

– методи та засоби ефективного передавання інформації в умовах завад. Керівник – професор, д. т. н. А. Я. Кулик;

Часом народження кафедри слід вважати жовтень 1971 року, коли до Вінниці разом зі своїми учнями приїхав відомий вчений в галузі технічних вимірювань та промислової електроніки, д. т. н., професор Віктор Тихонович Маліков. Завдяки його зусиллям та науковим ідеям кафедра пов'язала свою діяльність з науковими колективами та вченими багатьох міст країни: Москви, Києва, Ленінграда, Харкова, Львова, Кишинева, Севастополя, Ташкента, Тбілісі, Каунаса та ін. Очолював кафедру В. Т. Маліков з 1971 року до своєї смерті 1989 р.

Становлення кафедри тісно пов'язане з розвитком університету, Вінницької наукової школи в галузі автоматики, вимірювальної техніки та управління. На кафедрі працювали два майбутніх ректори інституту: колишній ректор, доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки УРСР Іван Васильович Кузьмін, та нинішній ректор, доктор технічних наук, професор, академік АПНУ, заслужений діяч науки і техніки України Борис Іванович Мокін.

В 1978–1979 роках викладачами кафедри І. Я. Хаймзоном і М. І. Бандаком були захищені перші кандидатські дисертації, а у 1980 році було відкрито першу в інституті регіональну раду по захисту кандидатських дисертацій із спеціальності 05.11.13 «Прилади та пристрої контролю речовин, матеріалів та виробів», яка об'єднала провідних вчених Росії, України, Молдавії в галузі контрольно-вимірювальної техніки. Вже в перші місяці її роботи під керівництвом В. Т. Малікова успішно захистили дисертації молоді викладачі кафедри А. С. Васюра, С. Г. Лютворт, В. А. Поджаренко, Ю. А. Скідан. Це був початок цілої низки дисертаційних робіт, які були підготовлені на кафедрі. Кандидатами наук стала когорта майбутніх вчених, які очолили кафедри, стали провідними спеціалістами в нашій державі та за кордоном П. А. Молчанов, Р. Н. Квєтний, В. М. Дубовий, Є. В. Дубов, В. М. Папінов, С. Г. Кривогубченко, М. М. Данильчук, В. С. Бордюженко, А. Я. Кулик, В. В. Кухарчук, А. М. Бабченко, О. С. Гіренко, С. М. Довгалець, І. Є. Тютюнников, Ю. В. Шабатура, Р. В. Селезньова, М. М. Компанець, К. Ю. Кострова, Д. Ю. Комісаренко, О. М. Арапова, В. Ю. Коцюбинський, В. В. Кабачій, О. Ю. Скідан, І. В. Богач, О. Р. Бойко., О. М. Бевз, В. П. Посвятенко та ін. У 1990 році на кафедрі була захищена перша докторська Р. Н. Квєтним, а протягом наступних років – докторські дисертації В. О. Поджаренком, В. М. Лисогором, В. М. Дубовим. У 2009 році докторську дисертацію захистив А. Я. Кулик.

З 1989 року кафедру очолював В. О. Поджаренко, а з 1993 року і до сьогодні – Роман Наумович Квєтний, який є випускником Вінницького політехнічного інституту 1977 р. Має більше ніж 250 наукових публікацій, 15 книжок, серед яких підручник з грифом Міністерства освіти, 2 навчальних посібники англійською мовою, 8 монографій. Є автором

багатьох винаходів. Р. Н. Квєтного обрано Академіком Української Технологічної Академії та членом-кореспондентом Російської Академії Телекомунікацій та Інформатизації. Він є одним з небагатьох в Україні старших членів Всесвітнього Товариства Інженерів з Електроніки та Електротехніки (IEEE Senior Member). Під керівництвом Р. Н. Квєтного захистили кандидатські дисертації 16 здобувачів та аспірантів, 1 доктор наук. Його учні захистили 3 дисертації на ступінь доктора філософії в Ліверпульському Технічному університеті ім. Дж. Мурса. У 2006 році ним був прочитаний цикл лекцій в Вищій Менеджерській Школі в Легніці (Польща).

Напрямок наукових досліджень Р. Н. Квєтного – математичне моделювання та обчислювальні методи. На початку 90-х років ним був запропонований чисельно-аналітичний підхід до побудови імовірнісних моделей складних систем, який склав основу докторської дисертації та кількох монографій. В останнє десятиріччя школою Р. Н. Квєтного розроблено низку нових математичних моделей та інформаційних технологій в області багатовимірної інтерполяції, інтервального моделювання складних систем, прийняття рішень в умовах невизначеності. Р. Н. Квєтний є членом двох спеціалізованих рад по захисту дисертацій та редколегій декількох наукових журналів.

Кафедра комп'ютерних систем управління

На кафедрі комп'ютерних систем управління (КСУ) працюють 12 викладачів, серед яких 3 доктори наук і 8 кандидатів наук, а також 5 працівників науково-допоміжного персоналу та 8 аспірантів. Очолює кафедру д. т. н., проф., голова Вінницького відділення Всесвітнього інституту інженерів електроніки та електротехніки (IEEE) Володимир Михайлович Дубовой.

З 2007 року кафедра КСУ здійснює підготовку спеціалістів в галузі Автоматика та управління у напрямку «Системна інженерія» за спеціальністю «Системи управління і автоматики».

Крім того кафедра продовжує випускати студентів спеціальностей «Системи управління та автоматики» за навчальним планом, викладаючи їм всі основні профільні дисципліни. Підготовка за основною спеціальністю ведеться за напрямками:

– системи управління та автоматики, інформаційні технології в менеджменті та бізнесі,

– системи управління та автоматики на базі інтелектуальних технологій.

З початку 2009/2010 навчального року колектив кафедри веде роботу по відкриттю нового напряму підготовки фахівців «Автоматизація і комп'ютерно-інтегровані технології»

На кафедрі ведеться постійна робота з удосконалення навчально-методичного забезпечення. Створений електронний фонд навчально-методичної літератури. Усі методичні матеріали кафедри доступні через Інтернет.

Кафедра має сучасну лабораторну базу: лабораторії обчислювальних систем, систем автоматичного управління, комп'ютеризованих систем управління. Наразі ведеться робота по створенню нової лабораторії комп'ютерно-інтегрованих технологій. На базі існуючої на кафедрі сучасної комп'ютерної техніки (близько трьох десятків сучасних комп'ютерів) створюється інформаційна система «Кафедра».

Кафедра має постійний зв'язок з рядом провідних науково-технічних підприємств регіону, на яких було відкрито філії (компанія «Арісент-Україна» та ТОВ ЦКБІТ).

Головний науковий напрямок кафедри КСУ — «Моделювання і розробка складних інформаційних систем». В рамках головного наукового напрямку співробітники кафедри проводять досліди в галузях:

В. М. Дубовой

– моделювання та дослідження систем в умовах невизначеності (в тому числі теорія інформації та її застосування для дослідження розподілених інформаційно-вимірювальних систем);

– застосування інтелектуальних технологій (нечіткої логіки, нейронних мереж і генетичних алгоритмів) для розв'язування прикладних задач;

– управління якістю і надійністю, багатокритеріальний аналіз;

– автоматизована обробка зображень;

– розробка теорії, методів, моделей та алгоритмів ефективної обробки інформації в інтелектуальних системах управління;

– конструювання моделей соціо-техніко-економічних систем (СТЕС);

– моделювання та дослідження жорстких систем.

Поряд з науковою роботою, працівники кафедри виконують великий обсяг фундаментальних і прикладних наукових досліджень. Кафедра проводить велику науково-організаційну роботу: на базі кафедри кожні два роки проводиться Міжнародна конференція «Контроль та управління в складних системах».

Науковці кафедри підтримують тісні зв'язки з провідними навчально-науковими установами України, СНД і ряду інших країн.

Заснована кафедра у 1977 році професором І. В. Кузьміним і до 1997 року мала назву — кафедра автоматизованих систем управління (АСУ).

Першими співробітниками кафедри, крім І. В. Кузьміна, у 1977 році стали: доценти Ю. С. Данилюк, В. Д. Дель, Ю. П. Харитоненко, Л. М. Кошек, Л. О. Шарейко, асистенти А. І. Яковенко, М. М. Биков, М. П. Ільницький, П. Ф. Кулаков (Кутузов), В. Ю. Марущак, інженери А. П. Решетник, Л. А. Шепетко, співробітники науково-дослідної частини С. М. Москвіна, С. В. Юхимчук, С. Б. Дубіненко, секретар кафедри М. В. Лохманюк та завідувач лабораторіями О. Ф. Зубков.

З 1977 року кафедрою завідували:

– доктор технічних наук, професор Іван Васильович Кузьмін (1977–1992 рр.),

– доктор технічних наук, професор Олександр Петрович Ротштейн (1992-1999 рр.),

— доктор технічних наук, професор Володимир Михайлович Дубовой (з 1999 р.)

В різні роки на кафедрі працювало 7 докторів наук: І. В. Кузьмін (з 1977 р.); Л. А. Шарейко (1977-1999 рр.); О. П. Ротштейн (1980-1999 р.); Н. П. Байда (1982-1993 рр.); М. Л. Литвинов (1986-1991 р.); В. Ф. Кабаненко (1978-1992 рр.); В. М. Дубовой (з 1999 р.).

Колектив кафедри КСУ
Верхній ряд: С. О. Гоцман, С. П. Гришко, С. Д. Штовба, Ю. І. Мітюшкін, Т. М. Костенко, М. М. Биков, Д. О. Ковалюк, О. О. Ковалюк.
Нижній ряд: А. Ю. Пержун, В. М. Дубовой, Т. В. Грищук, І. В. Кузьмін, Л. М. Янчук, Т. М. Боровська, С. М. Москвіна, О. Д. Никитенко, В. В. Ковтун

З 1979 року кафедра розташовується у спеціально збудованому для неї окремому корпусі.

Наукові лабораторії розмістилися частково в корпусі кафедри АСУ (науковий керівник проф. І. В. Кузьмін і Л. М. Кошек, в головному корпусі (науковий керівник В. М. Лисогор), на вул. 600-річчя (наукові керівники проф. Н. П. Байда і доцент І. І. Татуревич). В складі науково-дослідної частини кафедри на той час працювало більше 120 співробітників.

Важливим додатком до матеріальної бази кафедри стали організовані філії кафедри на підприємствах ВЗРТА, ТОВ «Термінал», ЦКБІТ, на яких були, де і проводилися практики студентів і захист дипломних проектів.

Кафедра підготувала біля 1200 інженерів, 50 магістрів, понад 20 кандидатів наук і 7 докторів наук.

За більше ніж 30 років існування колективом кафедри виконано великий обсяг фундаментальних та прикладних наукових досліджень на суму понад 10 млн. карбованців СРСР, видано понад 20 монографій і сотні наукових статей, отримано більше 100 авторських свідоцтв на винаходи.

Значним є і науково-методичний доробок кафедри. Викладачами підготовлені та видані більше 30 навчальних посібників, сотні методичних вказівок.

Кафедра інтеграції навчання з виробництвом

Кафедра інтеграції навчання з виробництвом (ІНВ) створена у квітні 1992 року рішенням Вченої ради Вінницького політехнічного інституту в структурі однойменного факультету (ФІНВ) з метою розв'язання комплексу задач, які виникли в зв'язку з переходом навчального процесу на триместрову форму підготовки фахівців в умовах проведення експерименту з запровадження нових освітніх технологій.

Була визначена ключова задача кафедри, яка полягала у ґрунтовному сприянні органічному поєднанню навчання і виховання студентів у навчальному закладі з їх практичною роботою на підприємствах під час робочих триместрів та переддипломної практики з метою отримання більш якісної підготовки, яка б відповідала вимогам і потребам конкретного виробництва в умовах переходу економіки України до ринкових відносин.

Колектив кафедри в основному був сформований з висококваліфікованих фахівців з вищою технічною або економічною освітою, які мали значний досвід роботи на керівних посадах підприємств та організацій різних регіонів України, де і представляли інтереси інституту. Серед них були і заступник міністра, і директори, заступники директорів, головні інженери потужних підприємств, інші впливові на виробництвах особи, які займали посади старших викладачів кафедри за сумісництвом.

Було охоплено підприємства Києва, Харкова, Дніпропетровська, Запоріжжя, Миколаєва, Херсона, Одеси, Черкас, Житомира, Хмельницького, Львова, Рівного, а також Москви та Нижнього Новгорода для організації та проведення робочих триместрів студентів у відповідності до їх робітничих професій.

За період виробничої діяльності на підприємствах цих міст нашими студентами виконано значні обсяги різного спектру робіт — від будівництва цехів заводів до складання телевізорів та автомобілів.

Зліва направо: 1 ряд – Г. П. Завальнюк, Л. В. Семенець, В. С. Бєлаш, О. М. Корнійчук. 2 ряд – М. Ф. Король, О. В. Бурдейна, А. І. Власюк, В. Т. Івацько, В. М. Мізерний, О. І. Тарануха, М. В. Знатнова, В. І. Лукашевський, М. П. Орлов

І сьогодні колектив кафедри успішно справляється з поставленими задачами, взявши за основу системний підхід для забезпечення балансу між освітньою та виробничою діяльністю студентів, усвідомлює перспективу розвитку з метою досягнення належного рівня підготовки конкурентоспроможних фахівців, для вирішення сучасних завдань інтеграції в європейський економічний простір.

В сферу поточних обов'язків кафедри входить:

— контроль якості надання робітничих професій випускними кафедрами, сприяння покращенню матеріально-технічної бази з підготовки робітничих професій, підведення підсумків виробничого навчання студентів і, на основі їх аналіз, розроблення заходів з удосконалення інтеграційних процесів;

— підбір представників університету в регіонах України для вивчення ринку праці та організації робочих триместрів, забезпечення належної якості їх проведення у відповідності до робочих професій студентів;

— здійснення навчально-методичного керівництва і координація виробничої діяльності студентів, визначення змісту робочих триместрів з урахуванням особливостей виробничо-господарських процесів підприємств різної форми власності;

— сприяння поглибленню участі випускних кафедр в реалізації програми інтеграції навчального процесу з виробництвом, створенню творчих колективів по написанню навчальних посібників з підготовки робітничих професій;

— проведення нарад та семінарів з керівниками підприємств, організацій, установ різної форми власності з проблем інтеграції навчання з виробництвом, відпрацювання питань максимальної кореляції навчальних планів з потребами та вимогами сучасного виробництва; анкетування та опитування керівників підприємств і студентів щодо навчання та виробничої діяльності під час робочих триместрів, створення умов для їх органічного сполучення;

— проведення рекламних заходів щодо роз'яснення сутності, структури та змісту інноваційної системи навчання, її доцільності, переваг та перспектив розвитку.

Очолює кафедру інтеграції навчання з виробництвом з моменту її створення кандидат технічних наук, професор Віктор Мізерний.

Кафедра ІНВ має статус подвійного підпорядкування. Структурною одиницею вона входить до Інституту інтеграції навчання з виробництвом.

ФАКУЛЬТЕТ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ЕЛЕКТРОНІКИ ТА ЛАЗЕРНОЇ ТЕХНІКИ

Сьогодні на факультеті функціональної електроніки та лазерної технік (ФФЕЛТ), який очолює декан, к. т. н., доцент Наталія Іванівна Заболотна і заступник декана, ст. викладач Олександр Григорович Ігнатенко, діє три кафедри:

— кафедра лазерної та оптоелектронної техніки (ЛОТ), завідувач — заслужений діяч науки і техніки України, д. т. н., проф. В. П. Кожем'яко;

— кафедра метрології та промислової автоматики (МПА), завідувач — д. т. н., проф., В. О. Поджаренко;

— кафедра загальної фізики та фотоніки (ЗФФ), завідувач — д. т. н., проф. С. В. Павлов.

ФФЕЛТ здійснює підготовку фахівців денної та заочної форми навчання за напрямами:

— метрологія та інформаційно-вимірювальні технології зі спеціалізаціями:

метрологія та вимірювальна техніка;

метрологія, сертифікація та комп'ютеризовані системи управління якістю;

— оптотехніка із спеціалізаціями:

Н. І. Заболотна

О. Г. Ігнатенко

лазерна та оптоелектронна техніка в системах технічного зору та штучного інтелекту;

лазерна та оптоелектронна техніка в засобах телекомунікацій;

лазерна та оптоелектронна техніка в біомедичних системах та приладах.

Навчально-методичне забезпечення організації та контролю навчального процесу ФФЕЛТ відповідає сучасним вимогам кредитно-модульної системи, відповідно до цілей Болонського процесу. Викладачі факультету активно впроваджують новітні технології навчання, системи тестового контролю, працюють над розробкою і впровадженням прогресивних форм і методів дистанційного навчання.

Важливе місце в житті факультету відводиться також організації виховної роботи студентів, основною метою якої є передача молодому поколінню соціального досвіду, багатства духовної культури народу, формування на цій основі національної свідомості громадян України.

На факультеті навчаються іноземні студенти з Китаю, Еквадору, Малайзії, Росії. Чимало випускників ФФЕЛТ працюють у Росії, США, Ізраїлі, Англії, Німеччині, Канаді, Австралії та інших країнах світу.

Випускники факультету мають чудові перспективи працевлаштування в сучасних умовах, як в Україні, так і за кордоном. Вони потрібні усюди, де використовуються і обслуговуються новітні лазерні та оптико-електронні прилади, пристрої та системи, засоби вимірювання, системи автоматики і управління технологічними процесами, тобто в різних установах, де є інформаційні центри, відділи та лабораторії автоматизації, сертифікації, діагностики, зв'язку тощо.

Факультет ФЕЛТ має потужний кадровий склад викладачів, серед яких Заслужений діяч науки і техніки, 4 доктори наук, 20 кандидатів наук. Загальний відсоток викладачів кафедр факультету з науковим ступенем і вченим званням складає: по кафедрі ЛОТ – 100 %, МПА – 78 %, ЗФФ – 73 %.

На факультеті сформувались та успішно функціонують провідні наукові школи, в яких здійснюється підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації через аспірантуру. Тільки за останні три роки на ФФЕЛТ було захищено і затверджено 19 кандидатських дисертацій та 2 докторські дисертації.

З 2001 року на кафедрі ЛОТ факультету видається міжнародний науково-технічний журнал «Оптико-електронні інформаційно-енергетичні технології», (ISSN 1681—7893), випуск якого на сьогодні складає 18 номерів.

Факультет має давні плідні зв'язки з міжнародними науковими товариствами: міжнародним товариством з оптичних технологій SPIE та американським товариством оптиків OSA.

У 2001 році на базі кафедри ЛОТ було відкрито студентське відділення SPIE – VNTU SPIE Student Chapter, керівником якого є зав. каф. ЛОТ д. т. н., проф. В. П. Кожем'яко. За час його діяльності членами відділення було отримано 8 грантів (аспіранти А. А. Яровий (двічі), І. В. Мялківська, І. І. Тютюнник, О. В. Дроненко та студенти О. В. Маліночка, В. Власійчук і О. Штельмах) на відвідування міжнародних конференцій «Оптика і фотоніка» у США та Санкт-Петербурзі. У 2009 році, в рамках проведеного конкурсу сайтів студентських відділень організації SPIE, що проходив під час роботи конференції «Оптика і фотоніка – 2009» (США), сайт студентського відділення SPIE – VNTU посів почесне 1 місце.

У 2007 році було відкрито студентське відділення організації OSA, яке також створює можливості для подальшого наукового розвитку студентів та аспірантів. У 2008 році членом студентського відділення організації OSA О. Штельмахом був отриманий грант на відвідування міжнародної наукової конференції у м. Рочестер (США).

На базі факультету з 2000 року започатковано та проведено чотири міжнародні науково-технічні конференції з оптико-електронних інформаційних технологій «Фотоніка-ODS» (2002 р., 2005 р., 2008 р.) під патронатом міжнародного товариства SPIE. Кафедри ЛОТ та ЗФФ є співорганізаторами міжнародної науково-практичної конференції «Застосування ла-

зерів у медицині та біології» (м. Ялта, 2008 р., м. Гурзуф, 2009 р.).

Наукові здобутки факультету активно презентуються на міжнародних виставках. Так, за останні роки було отримано золоту та дві срібні медалі на Всесвітній виставці винаходів «Genius-2006» (Будапешт, 2006 р.), золоту медаль на Міжнародній виставці винаходів (Ново Сад, Сербія, 2006 р.), срібну та бронзову медалі на Міжнародній виставці винаходів (Бухарест, Румунія, 2006 р.), срібну медаль на Міжнародній виставці винаходів (Белград, Сербія, 2007.

Факультет підтримує творчі зв'язки з багатьма науковими та навчальними закладами України, зокрема: з Інститутом фізики напівпровідників НАН України, Національним Університетом «Львівська політехніка», Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут», Одеським національним університетом ім. І. І. Мечнікова, Харківським національним університетом радіоелектроніки, Вінницьким національним медичним університетом ім. М. І. Пирогова, Санкт-Петербурзьким інститутом точної механіки та оптики та ін.

Факультет функціональної електроніки та лазерної техніки бере свій початок з вересня 1994 року, коли була відкрита спеціальність «Лазерна та оптоелектронна техніка» на кафедрі інженерної та комп'ютерної графіки (зав. каф. д. т. н., проф. В. П. Кожем'яко), яка стала стрижнем для формування факультету. Згодом, у жовтні 1995 року для підготовки фахівців за спеціальністю «Лазерна та оптоелектронна техніка» на підґрунті передових здобутків наукової школи д. т. н., проф. В. П. Кожем'яки була організована випускна кафедра «Оптоелектронного приладобудування», яка входила спочатку до структури факультету радіоелектронного апаратобудування (ФРА), з березня 1997 року по серпень 1998 року — до факультету обчислювальної техніки (ФОТ), з 1999 року була перейменована на кафедру «Лазерної та оптоелектронної техніки» та увійшла до складу факультету автоматики та комп'ютерних систем управління (ФАКСУ).

У 2002 р. на підставі рішення Вченої Ради ВДТУ та наказу ректора ВДТУ з метою покращення оперативного керівництва всіма видами навчальної, методичної та науково-дослідної роботи факультет автоматики та комп'ютерних систем управління був реорганізований в Інститут автоматики, електроніки та комп'ютерних систем управління (ІнАЕКСУ), до структури якого було введено факультет функціональної електроніки та лазерної техніки (ФФЕЛТ). До складу ФФЕЛТ увійшли дві випускні кафедри: лазерної та оптоелектронної техніки, зав. каф. д. т. н., проф. В. П. Кожем'яко; електроніки, зав. каф. д. т. н., проф. В. С. Осадчук та кафедра загальної фізики, зав. каф. д. ф.-м. н., проф. П. М. Зузяк. Деканом ФФЕЛТ було обрано к. т. н., доц. Наталію Іванівну Заболотну, яка очолює факультет до сьогодні.

В такому складі факультет працював до вересня 2009 року, коли на підставі рішення Вченої Ради ВНТУ та наказу ректора ВНТУ відбулися структурні зміни в організації інститутів ВНТУ, відповідно до яких кафедра електроніки була переведена до Інституту радіотехніки, зв'язку та приладобудування, а до складу ФФЕЛТ було введено кафедру метрології та промислової автоматики (МПА), яка раніше входила до складу факультету АКСУ Інституту АЕКСУ.

Кафедра лазерної та оптоелектронної техніки

Кафедра здійснює підготовку фахівців за напрямом «Оптотехніка», спеціальністю «Лазерна та оптоелектронна техніка» із спеціалізаціями:

— лазерна та оптоелектронна техніка в системах технічного зору та штучного інтелекту;

— лазерна та оптоелектронна техніка в засобах телекомунікації;

— лазерна та оптоелектронна техніка в біомедичних системах та приладах.

В. П. Кожем'яко

Штат кафедри складає 9 викладачів, в тому числі 1 доктор наук і 7 кандидатів наук. Кількість викладачів, які мають вчений ступінь складає 100 %. Серед викладачів кафедри 1 професор, 7 доцентів та 1 асистент. Всі викладачі кафедри є висококваліфікованими спеціалістами

в області квантової електроніки, лазерної, інформаційної, медичної технології, оптоелектронних систем та систем для обробки та розпізнавання зображень. Очолює кафедру заслужений діяч науки і техніки України, д. т. н., проф. Володимир Прокопович Кожем'яко.

На кафедрі лазерної та оптоелектронної техніки особливу увагу приділяють розвитку науки. Наукові розробки широко впроваджуються в навчальний процес. Науковим доробком школи є біля 1500 публікацій, в тому числі 25 навчальних посібників і 21 монографія. Високі показники у винахідницькій роботі підтверджені більш ніж 1200 авторськими свідоцтвами і патентами.

Серед основних наукових напрямів розвитку кафедри слід відзначити такі:

— методи та системи оптико-електронної і цифрової обробки зображень та сигналів;

— системи технічного зору та штучного інтелекту з обробкою та розпізнаванням зображень;

— оптична та квантова електроніка в комп'ютерних та інтелектуальних технологіях;

— лазерні технології, оптико-електронні пристрої та компоненти;

— біомедичні оптико-електронні системи та прилади;

— оптичні та оптико-електронні сенсори та перетворювачі в системах керування та екологічного моніторингу;

— волоконно-оптичні технології в інформаційних (Internet, Intranet тощо) та енергетичних мережах;

— системи та пристрої відображення інформації;

— оптико-електронні енергозберігаючі технології.

Кафедра в основному була сформована на базі СКТБ «Квантрон» (1986—1995 рр.) у жовтні 1995 р., під назвою «Оптоелектронного приладобудування». До складу кафедри ввійшли В. П. Кожем'яко, Т. Б. Мартинюк, І. Ф. Калімулін, Г. Л. Лисенко, Г. М. Полторак, Л. І. Тимченко, С. В. Павлов, Н. І. Заболотна, О. К. Колесницький, І. Д. Івасюк, Л. Б. Ліщинська, А. В. Поплавський, С. М. Марков, Я. Г. Скорюкова, С. В. Чепорнюк, Т. Г. Васильківа, Є. О. Ходяков, які створили учбово-методичне забезпечення кафедри, перші навчальні посібники з грифом Міністерства освіти.

В рамках наукової школи кафедри захистили докторські дисертації В. П. Кожем'яко, О. Г. Натрошвілі, Л. І. Тимченко, С. В. Павлов та кандидатські дисертації: Т. В. Головань, Т. Б. Мартинюк, О. К. Колісницький, С. І. Кармановський, Я. Г. Скорюкова, В. М. Дубчак, І. М. Савалюк, Л. Б. Ліщинська, Г. Д. Дорощенков, А. В. Кожем'яко, А. Г. Буда, О. М. Семенець, Ю. Ф. Кутаєв, С. Є. Тужанський, Н. В. Сачанюк-Кавецька, О. І. Понура, В. А. Суприган, К. І. Станчук, А. А. Яровий, а також іноземні аспіранти Рамі Хамді, Самра Муравія, Талал Аль Кхурі, Мутасім Абу Шабан, Самі Важих, Даду Мотаз, Усама Абу Дайа, Хіллесь Шаді та інші.

З 1999 року кафедра змінила назву і стала кафедрою лазерної та оптоелектронної техніки.

Колектив кафедри лазерної та оптоелектронної техніки
Верхній ряд (зліва направо) І. І. Тютюнник, С. Є. Тужнаський, А. В. Кожем'яко, Т. Г. Васильківа, М. Г. Тарновський, Г. Д. Дорощенков, В. І. Маліновський.
Нижній ряд (зліва направо) Н. І. Заболотна, В. П. Кожем'яко, Т. Б. Мартинюк, Г. Л. Лисенко, В. В. Просоловська

Вихованці наукової школи протягом 14 років були кращими за підсумками винахідницької діяльності. Молоді науковці Т. Б. Мартинюк, Г. Л. Лисенко, А. В. Кожем'яко, А. А. Яровий в різні роки були кращими молодими винахідниками України, 9 винахідників цієї школи стали Лауреатами Всесоюзного огляду НТТМ, ряд розробок були відзначені золотою, 9 срібними, 4 бронзовими медалями ВДНГ СРСР та 5 дипломами ВДНГ України. Досягнення наукової школи демонструвались в 1994-95 рр. на виставках ЮНЕСКО в Румунії, де були отримані 2 золотих і 1 срібна медаль. На Всесвітній олімпіаді винахідників «Genius – 2000» (доцент С. В. Павлов отримав бронзову медаль). В. П. Кожем'яко був нагороджений по лінії ЮНЕСКО золотою медаллю Генрі Коунда. Представниками наукової школи отримано 2 премії та 1 грамоту НАН України для молодих учених за кращі наукові роботи в 1995, 1997 роках (к. т. н. Л. Б. Ліщинська, к. т. н. О. К. Колесницький, к. т. н. Павлов С. В.), 5 представників школи були в 1995-1996 р. р. стипендіатами Кабінету міністрів України. Студенти та аспіранти неодноразово відзначалися на міжнародних олімпіадах, виставках та конференціях. Серед них є Соросовські стипендіати (Я. О. Гальченко 1996, 1998 рр., А. В. Кожем'яко 1998 р.), стипендіати Президента України, нагороджені грамотами НАН України, дипломами МОН України.

З 2001 р. наукова школа кафедри ЛОТ має плідні зв'язки з міжнародним товариством оптичної техніки SPIE, а з 2007 р. – з Американським оптичним товариством OSA. У 2000 р. була проведена масштабна міжнародна конференція «PHOTONICS – ODS 2000» під егідою SPIE, IEEE, Laser and Electro-Optics Society, за результатами якої в Америці були видані матеріали Optoelectronic Information Technologies (Volume 4425) під редакцією С. В. Свечнікова, В. П. Кожем'яко, С. О. Костюкевича.

У 2001 році був заснований на базі ВНТУ міжнародний науково-технічний журнал «Оптико-електронні інформаційно-енергетичні технології», ISSN 1681 – 7893, головним редактором якого був затверджений В. П. Кожем'яко.

Кафедра метрології та промислової автоматики

В. О. Поджаренко

Кафедра метрології та промислової автоматики (МПА) готує фахівців за спеціальністю «Метрологія та вимірювальна техніка».

З 2007 року розпочато прийом студентів з напряму «Метрологія та інформаційно-вимірювальні технології».

Професорсько-викладацький потенціал кафедри об'єктивно визначається рівнем кваліфікації членів її колективу. Сьогодні на кафедрі працюють два доктори технічних наук – Володимир Олександрович Поджаренко і Володимир Юрійович Кучерук, 5 кандидатів технічних наук – Олександр Миколайович Василевський, Олександр Миколайович Возняк, Павло Ігорович Кулаков, Валерій Юрійович Марущак, Володимир Миколайович Севастьянов, старші викладачі – Олександр Григорович Ігнатенко, Василь Васильович Присяжнюк, 4 аспіранти та 3 здобувачі.

Очолює кафедру з моменту її створення і до теперішнього часу д. т. н., професор, голова Подільського регіонального відділення Української технологічної Академії Володимир Олександрович Поджаренко.

Високий рівень науковців кафедри, зокрема, підтверджується тим, що професори В. О. Поджаренко, В. Ю. Кучерук входять до складу трьох спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій, а також до багатьох редакційних колегій науково-технічних журналів і збірок.

З метою підвищення рівня професійної підготовки майбутніх фахівців, до вимог технічного прогресу, в галузі метрології, стандартизації та управління якістю продукції, поглиблення цільової підготовки фахівців з метрології на базі Вінницького державного центру стандартизації, метрології та сертифікації організовано філію кафедри.

На кафедрі спільно з французькою фірмою «Шнайдер-електрик» створена лабораторія

мікропроцесорної техніки, підготовлена лабораторна робота по вивченню контрольно-вимірювальної техніки із застосуванням сучасних контролерів VIPA ALTERA.

Для формування контингенту студентів кафедрою МПА проводиться систематична профорієнтаційна робота серед учнів середніх шкіл, профтехучилищ та технікумів м. Вінниці та регіону. Крім цього профорієнтаційна робота здійснюється через випускників кафедри, які працюють у різних регіонах України. Провідні викладачі кафедри МПА працюють у технічному ліцеї м. Вінниці, де викладають для випускних класів спецкурси.

За останні роки спостерігається підвищення конкурсу на спеціальність «Метрологія та вимірювальна техніка». Зростає кількість абітурієнтів направлених організаціями, підприємствами, установами на контрактній основі. Головними заходами кафедри, спрямованими на формування оптимального співвідношення між кількістю студентів, які навчаються за держзамовленням та за контрактами, є активна профорієнтаційна та рекламна робота.

Велика увага на кафедрі приділяється питанню підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Студенти, що показали високу успішність у навчанні і проявили себе у науковому пошуку, мають змогу навчатися в науковій магістратурі після закінчення якої вони безпосередньо можуть бути зарахованими до аспірантури. Підготовка аспірантів ведеться за спеціальностями:

– Прилади і методи контролю та визначення складу речовин;

– Інформаційно-вимірювальні системи.

Основний напрям наукових досліджень колективу кафедри пов'язаний з розробкою нових та вдосконаленням відомих теоретичних засад побудови засобів вимірювань, з розробкою новітніх систем автоматизації і управління складними процесами, з створенням оригінальних сенсорів фізичних величин, які працюють на основі нових принципів.

Кафедра метрології та промислової автоматики (МПА) факультету функціональної електроніки та лазерної техніки (ФФЕЛТ) утворена у травні 1995 року, після виділення її з структури кафедри автоматики і інформаційно-вимірювальної техніки (АІВТ).

З метою забезпечення навчального процесу за спеціальністю 7.091402 — «Комп'ютеризовані системи автоматики і управління», на кафедрі з 1991 року здійснювалася цільова підготовка фахівців для харчової промисловості Подільського регіону. Перший випуск фахівців відбувся в 1996 році. З 1997 року кафедра МПА розпочала підготовку фахівців за спеціалізацією 7.091401 — «Комп'ютеризовані системи автоматики та управління в метрології та сертифікації.»

У 2000 році кафедра МПА розпочала підготовку фахівців за напрямом 0913 — «Метрологія та вимірювальна техніка», після одержання ліцензії Міністерства освіти і науки України (серія ВДП-ІІ № 020077, рішення ДАК від 11.04.2000 р., протокол № 26) на надання вищої освіти на рівні кваліфікаційних вимог до бакалавра. В 2001 році кафедрою МПА було здійснено останній випуск спеціалістів за спеціалізацією 7.091401-07 — «Системи управління і автоматики для харчової промисловості», а в 2004 році за спе-

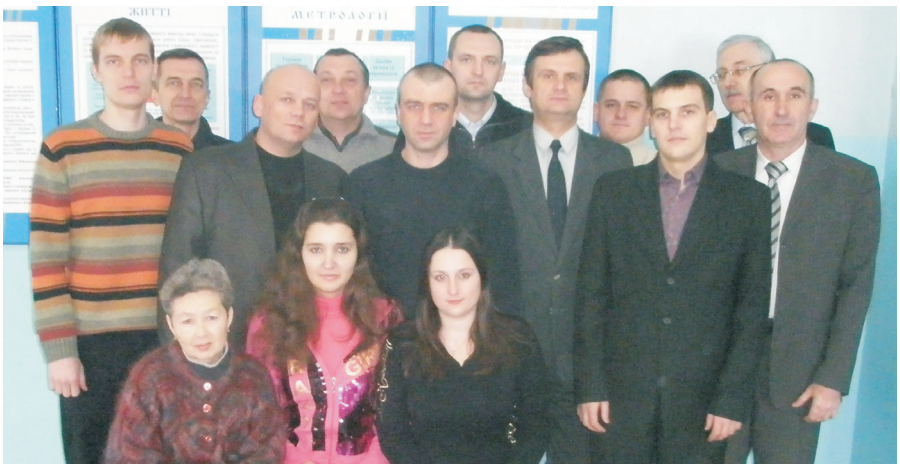

Колектив кафедри МПА
Верхній ряд (зліва направо): К. В. Овчинников, В. С. Овчинников, О. М. Возняк, Ю. С. Овчінніков, П. І. Кулаков, В. Ю. Кучерук, В. В. Присяжнюк, В. М. Севастьянов, О. М. Василевський, В. Ю. Марущак, О. Г. Ігнатенко, Нижній ряд (зліва направо): В. Г. Ящук, І. В. Коломійчук, В. С. Маньковська

ціалізацією 7.091401-02 — Системи управління в метрології та сертифікації.

Кафедра загальної фізики та фотоніки

У вересні 2008 року на базі кафедри загальної фізики створено кафедру «Загальна фізика та фотоніка». Завідувачем кафедри призначено д. т. н., професора, академіка Міжнародної Академії Наук прикладної радіоелектроніки Сергія Володимировича Павлова, який у 2008 році захистив докторську дисертацію і працює у напрямку удосконалення теорії розповсюдження оптичного випромінювання у біологічних об'єктах, зокрема, на основі застосування лазерних та оптико-електронних систем, а також створення інтелектуальних біомедичних оптико-електронних око-процесорних систем діагностування основних гемодинамічних показників периферійного кровообігу.

С. В. Павлов

Сьогодні кафедра ЗФФ забезпечує викладання дисципліни «Фізика» на денній та заочній формі навчання в усіх навчальних Інститутах ВНТУ та на підготовчому факультеті для студентів-іноземців. Також викладаються такі дисципліни як: «Фізичні основи взаємодії лазерного випромінювання з речовиною»; «Адаптивна оптика»; «Лазерні медичні технології»; «Оптоелектронні медичні системи» для бакалаврату «Оптотехніка» та спеціалітету «Лазерна та оптоелектронна техніка».

На кафедрі ЗФФ особливу увагу приділяють розвитку науки. Серед наукових напрямків діяльності кафедри:

— біомедичні лазерні та оптико-електронні технології діагностування та терапії людини (проф. С. В. Павлов);

— рентгенографія кристалів та фізика металів і сплавів (проф. Т. І. Бабюк, доц. С. Г. Авдєєв, ст. викл. М. Д. Мельник);

— фізика сенсорних властивостей гетероструктур (доц. А. В. Ющенко);

— фізика вибуху, пружньо-деформований стан твердих тіл при дії тектонічних, гідростатичних і газодинамічних явищ та вибухових навантажень (доц. В. Д. Борисенко);

— фізика твердого тіла (доц. В. Х. Касіяненко, доц. М. В. Лисий);

— дослідження термічних та калорічних властивостей рідин (доц. В. А. Стасенко);

— оптичні прилади, оптика неоднорідних середовищ (доц. А. Д. Слободяник);

— нанотехнології, дослідження термоелектричних явищ та високотемпературної надпровідності (ст. викл. В. Д. Мартинюк);

Протягом жовтня 2008—2009 року спільно із кафедрою лазерної та оптоелектронної техніки та корпорацією «Лазер і здоров'я, м. Харків (президент А. М. Коробов) було проведено 4 Міжнародних науково-технічних конференції: «Фотоніка-ОДС-2008» (м. Вінниця); «Застосування лазерів у медицині та біології-2008» (м. Ялта) «Застосування лазерів у медицині та біології-2009» (м. Харків, м. Гурзуф).

За вагомий внесок у розвиток лазерної медицини та лазерної біології колектив кафедри загальної фізики та фотоніки разом із колективом кафедри лазерної та оптоелектронної техніки нагороджено дипломами Оргкомітету XXX Міжнародної науково-практичної конференції «Застосування лазерів у медицині та біології», а завідувача кафедри ЗФФ, проф. С. В. Павлова нагороджено золотою медаллю за значний внесок у впровадження лазерних технологій у медичну практику.

Кафедра ЗФФ плідно контактує з Китайським технологічним парком високих технологій (м. Цзинань), Новим університетом Лісабону (Португалія), Національним Центром лазерних технологій В'єтнаму, Чаньчунським інститутом точної механіки та оптики (Китай), Інститутом фізики напівпровідників НАН України, Фізико-механічним інститутом ім. Г. В. Карпенка НАН України, Інститутом металофізики НАН України, Чернівецьким національним університетом ім. Ю. Федьковича, Санкт-Петербурзьким інститутом точної механіки та оптики та багатьма іншими.

Викладачі кафедри активно заохочують студентів до науково-дослідної роботи. Головна мета такого поєднання науки та навчання – формування наукового світогляду, вивчення основних фізичних явищ і законів,

оволодіння фундаментальними поняттями і теоріями класичної і сучасної фізики, а також новітніми методами досліджень із використанням комп'ютерної техніки.

Історія кафедри загальної фізики та фотоніки динамічна і насичена різноманітними подіями. Вона складається з цілої низки етапів, пов'язаних, зазвичай, з науковими напрямами, які розвивались на кафедрі у той чи інший період.

Кафедра була створена у вересні 1960 року як структурний підрозділ Вінницького загально-технічного факультету Київського технологічного інституту харчової промисловості та мала назву «Кафедра загальнонаукових дисциплін» Першим завідувачем кафедри був в. о. доцента І. С. Юрковський. Серед перших працівників кафедри були старші викладачі А. М. Тхорівський, Є. Л. Страшевський та В. А. Крупельницький. У 1965 році до складу кафедри були зараховані асистенти Л. Г. Смішко, С. І. Резнік та М. М. Ткаченко.

З 1965 року кафедра змінила назву і стала кафедрою вищої математики та фізики. У 1966 році кафедра трансформувалася у самостійну кафедру фізики як структурний підрозділ Вінницького загальнотехнічного факультету Київського політехнічного інституту. Завідувачем кафедри був призначений ст. викл. А. М. Тхорівський, один з перших викладачів, який стояв біля витоків створення ВПІ. У цей рік на кафедрі почала виконуватися перша науково-дослідна робота під керівництвом А. М. Тхорівського «Розрахунок, конструювання та виготовлення універсальної магнітної установки».

З 1967 року кафедру фізики очолює молодий талановитий вчений, доцент О. Г. Бунтар, який працює у напрямку дослідження розсіювання рентгенівських променів і електронів анізотропними системами, дослідження природи міжатомної взаємодії та її зв'язку з фізичними властивостями твердих тіл, вивчення механізмів плавлення і кристалізації; дослідження мікроструктури рідких металів і сплавів.

У 1975 році почав свою наукову та педагогічну діяльність Є. Ф. Венгер, нині член-кореспондент Національної Академії Наук України, Академік Академії наук прикладної радіоелектроніки. Проведені під його керівництвом дослідження привели до встанов-

Колектив кафедри загальної фізики та фотоніки
Верхній ряд (зліва направо) – В. П. Оніщук, А. В. Ющенко, Т. І. Бабюк, В. Й. Ходак, А. Д. Слободяник, А. П. Моторний, М. Д. Мельник, С. Є. Тужанський, С. Г. Авдєєв, С. В. Павлов, В. А. Стасенко, В. М. Сайчук, О. С. Камінський, В. Х. Касіяненко
Нижній ряд (зліва направо) – О. Ф. Карбовський, М. В. Лисий, І. С. Огірчук, Ю. М. Маньківська, А. О. Маліновська, Т. І. Козловська, В. Д. Мартинюк, О. В. Петров

лення основних закономірностей поширення поверхневих та хвилеводних поляритонів у шаруватих напівпровідникових гетеро-структурах. Ці дослідження мають пріоритетний характер і сприяють покращенню параметрів напівпровідникових приладів та технології їх виготовлення.

З 1976 року завідувачем кафедри був призначений доцент І. Г. Мельник. Особливу увагу було приділено організації навчального процесу, а також викладанню дисципліни «Фізика» українською мовою. Старші викладачі Є. Л. Страшевський і В. М. Бурдейний були нагороджені медалями та грамотами Міністерства вищої та середньої освіти УРСР за впровадження української мови у навчальний процес при викладанні загально технічних дисциплін.

З 1982 року на посаду завідувача кафедри був призначений доцент Є. Л. Страшевський, який активно продовжував українізацію дисципліни «Фізика». Колектив кафедри активно працює над навчально-методичною базою.

З 1983 року обов'язки завідувача кафедри виконував доцент П. В. Гель. У цей час активізувалася наукова робота кафедри, особливо господарча договірна тематика. Активно створювалися нові лабораторні макети викладачами кафедри.

З 1985 року на посаду зав. кафедри знову був призначений доцент І. Г. Мельник, а з 1992 року — доктор фізико-математичних наук, професор І. С. Буда, який закінчив Чернівецький державний університет ім. Ю. Федьковича. Особливу увагу було приділено навчально-методичній роботі кафедри. У цей час було підготовлено декілька наукових монографій.

У 1995 році завідувачем кафедри знову обрано доцента О. Г. Бунтаря, який у 1992 році захистив докторську дисертацію з фізико-математичних наук. У 1999 році О. Г. Бунтарю присвоєно наукове звання професора.

У вересні 2000 року створено факультет довузівської підготовки, деканом якого став Відмінник освіти України, доцент кафедри С. Г. Авдєєв. У подальшому факультет змінив статус на Інститут довузівської підготовки. З 2001 по 2002 доцент С. Г. Авдєєв виконував обов'язки завідувача кафедри загальної фізики.

З 2002 року завідувачем кафедри був призначений доктор фізико-математичних наук, професор П. М. Зузяк, який перейшов з Вінницького педагогічного інституту ім. М. Островського. Основна тенденція роботи кафедри була направлена на активізацію наукової та методичної діяльності та омолодження кадрового потенціалу.

У вересні 2008 року кафедру загальної фізики, з врахуванням нових досягнень у фізиці, трансформовано в кафедру «Загальна фізика та фотоніка», завідувачем якої призначено д. т. н., проф. С. В. Павлова.

ІНСТИТУТ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ ТА ЕЛЕКТРОМЕХАНІКИ

Інститут електроенергетики та електромеханіки є однією з чільних навчально-наукових установ в структурі Вінницького національного технічного університету.

Директором інституту на громадських засадах є ректор університету, Заслужений діяч науки і техніки України, академік АПНУ, АГНУ, АІНУ, МАН ВШ, д. т. н., професор Борис Іванович МОКІН, колишній завідувач кафедр «Електричні мережі та системи» (1979–1986 рр.) та «Електромеханічні системи автоматизації» (1994–2004 рр.). Заступником директора з наукової роботи працює д. т. н., професор Василь Васильович Кухарчук, а заступником директора з безпеки життєдіяльності та охорони праці – к. т. н., доцент Микола Олександрович Головатюк.

Навчально-лабораторний корпус інституту електроенергетики та електромеханіки

В. В. Кухарчук

До складу ІнЕЕЕМ входять 2 факультети: факультет електроенергетики і факультет електромеханіки, електроспоживання та енергетичного менеджменту, а також 6 кафедр: «Електромеханічних систем автоматизації в промисловості і на транспорті», «Відновлювальної енергетики та транспортних електричних систем і комплексів», «Електротехнічних систем електроспоживання та енергетичного менеджменту», «Електричних станцій та систем», «Теоретичної електротехніки та електричних вимірювань», «Філософії», на яких працюють понад 80 високопрофесійних викладачів, 11 з яких є докторами наук, професорами та понад 40 – кандидати наук.

В інституті здійснюється підготовка фахівців за бакалаврськими напрямами: «Електромеханіка», «Електротехніка та електротехнології» та чотирма спеціальностями підготовки студентів до освітньо-кваліфікаційного рівня відповідно спеціаліста та магістра: «Електричні станції», «Електричні системи та мережі», «Електротехнічні системи електроспоживання», «Енергетичний менеджмент», «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод», «Електричні системи і комплекси транспортних засобів». З 2004 року функціонує спеціалізована вчена рада К.05.052.05 по захисту кандидатських дисертацій за спеціальностями 05.14.02 «Електричні станції, мережі і системи» та 05.09.03 «Електротехнічні комплекси та системи», на якій від моменту заснування успішно захистили дисертації 22 здобувачі.

М. О. Головатюк

Характерною особливістю навчання в ІнЕЕЕМ є можливість отримати не

тільки диплом бакалавра, спеціаліста або магістра, але також набути робочу професію слюсаря-електромонтажника та слюсаря-електромеханіка. Така форма організації підготовки спеціалістів, змогла комплексно поєднати теоретичні знання та практичні навички і в подальшому дозволила вирішити проблему майбутнього працевлаштування випускників факультету.

Історія інституту електроенергетики та електромеханіки починається з 1967 року, коли був здійснений перший набір в кількості 50 студентів за спеціальністю 0303 «Електропостачання промислових підприємств, міст і сільського господарства». Перші дві групи студентів денної форми навчання 1,2 ЕПП-67 входили на той час в структуру механіко-енергетичного факультету Вінницького філіалу Київського політехнічного інституту.

З 1969 року починається самостійна історія енергетичного факультету, засновником і першим деканом якого був к. т. н., доцент Давид Беглярович Налбандян.

В 70-ті роки були створені основні профільні кафедри: «Електропостачання промислових підприємств, міст і сільського господарств», «Електричні станції», «Електричні мережі і системи», «Інженерна педагогіка».

Для підвищення фахових знань керівних працівників і фахівців в галузі енергетики в 1987 році у складі Вінницького політехнічного інституту був створений факультет підвищення кваліфікації керівних працівників і спеціалістів у галузі енергетики, який з початку заснування очолює д. т. н., професор, лауреат премії Кабінету Міністрів СРСР Василь Михайлович Кутін. За час свого існування на факультеті здійснили перепідготовку біля 6000 слухачів, в тому числі іноземні фахівці.

В 1990 році закінчено будівництво навчально-лабораторного корпусу енергетичного факультету по вулиці Воїнів-Інтернаціоналістів, 9.

М. П. Свиридов

В травні 1991 року деканом факультету був обраний к. т. н., доцент Микола Павлович Свиридов. Заступниками декана з навчально-методичної роботи було призначено к. т. н., доцента В. М. Лагутіна, а заступником з виховної роботи – старшого викладача В. О. Іванкова.

В 1995 році енергетичний факультет був перейменований у факультет електроенергетики та електромеханіки (ФЕЕМ).

В лютому 2002 року з метою впровадження в життя рішень другого з'їзду працівників освіти України стосовно створення університетських комплексів та відповідно до закону «Про вищу освіту» на базі ФЕЕМ був створений нинішній інститут електроенергетики та електромеханіки, до складу якого увійшли факультет електроенергетики (ФЕЕ) і факультет комп'ютеризованих систем автоматизації, електроспоживання та електропривода (ФКСАЕСЕП).

Директором новоствореного інституту був призначений декан ФЕЕМ М. П. Свиридов, а його заступниками з наукової та навчально-методичної роботи стали відповідно д. т. н., професор, Петро Дем'янович Лежнюк та к. т. н., доцент Леонід Борисович Терешкевич.

Від моменту свого заснування ІнЕЕЕМ випускає щороку понад двісті висококваліфікованих фахівців і є провідним науково-освітнім центром в галузі електроенергетики та електромеханіки в Подільському регіоні.

ФАКУЛЬТЕТ ЕЛЕКТРОМЕХАНІКИ, ЕЛЕКТРОСПОЖИВАННЯ ТА ЕНЕРГЕТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

А. А. Видмиш

Факультет електромеханіки, електроспоживання та енергетичного менеджменту (ФЕМЕЕМ) входить до складу Інституту електроенергетики та електромеханіки.

На факультеті здійснюється підготовка фахівців за двома напрямами: 6.050702 «Електромеханіка», 6.050701 «Електротехніка та електротехнології»; та чотирма спеціальностями: «Електротехнічні системи електроспоживання», «Енергетичний менеджмент», «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод», «Електричні системи і комплекси транспортних засобів».

До складу факультету входять 3 кафедри:

«Електромеханічних систем автоматизації в промисловості і на транспорті» (ЕМСАПТ) – завідувач кафедрою д. т. н., професор В. В. Грабко;

«Електротехнічних систем електроспоживання та енергетичного менеджменту» (ЕСЕЕМ) – завідувач кафедрою д. т. н., професор М. Й. Бурбело;

«Відновлювальної енергетики та транспортних електричних систем і комплексів» (ВЕТЕСК) — завідувач кафедрою к. т. н., доцент О. Б. Мокін.

Очолює факультет з моменту його створення к. т. н., доцент кафедри ЕМСАПТ Андрій Андрійович Видмиш. Заступником декана з виховної роботи працює к. т. н., старший викладач кафедри ЕСЕЕМ Олексій Вікторович Бабенко.

На факультеті працює висококваліфікований колектив науково-педагогічних працівників, у тому числі ректор нашого університету, Заслужений діяч науки і техніки України, академік АПНУ, АГНУ, АІНУ, МАН ВШ, д. т. н., професор Борис Іванович Мокін. Серед працівників факультету 5 мають наукову ступінь доктора наук, 21 – кандидата наук, 5 мають вчене звання професора і 13 – доцента.

На факультеті відкриваються нові спеціальності і спеціалізації, постійно розширюється та удосконалюється навчально-методична і лабораторна база, поліпшується якісний склад викладачів кафедр. За роки існування факультету аспірантами та співробітниками було захищено 3 докторських та понад 15 кандидатських дисертацій. Підписана низка двосторонніх договорів з провідними вітчизняними та закордонними компаніями про поставку лабораторного обладнання, що дозволило створити на факультеті одну з найпотужніших навчально-лабораторних баз. Зокрема необхідно відзначити наявність на кафедрах факультету стендів для вивчення сучасних апаратів захисту, лабораторії для вивчення автоматизованого керування електроприводами з використанням найсучаснішого обладнання фірм SIEMENS та SCHNEIDER ELECTRIC. На факультеті створено понад 50 комп'ютерних робочих місць, які дають можливість ефективно проводити заняття для студентів на сучасному рівні.

Науково-педагогічний склад факультету регулярно представляє свої наукові досягнення на виставках та наукових конференціях, що організовані на міжнародному рівні. Так, за кордоном на організованих наукових заходах брали участь викладачі кафедри ЕМСАПТ: д. т. н., професор, академік АПНУ Б. І. Мокін, д. т. н., професор В. В. Грабко, к. т. н., доцент О. Б. Мокін.

О. В. Бабенко

Студенти ФЕМЕЕМ під час змагань
з легкої атлетики

За результатами роботи професорсько-викладацького складу опубліковано, десятки монографій, патентів, підручників та навчальних посібників. Найбільший вклад в цю роботу внесли: д. т. н., професор, академік АПНУ Б. І. Мокін, д. т. н., професор В. В. Грабко, д. т. н., професор Б. С. Рогальський, д. т. н., професор В. О. Корнієнко, д. т. н., професор М. Й. Бурбело.

На даний час на факультеті навчається понад 450 студентів денної та близько 200 заочної форми навчання.

Із них, близько 20 іноземних студентів з Камеруну, Еквадору, Анголи, Екваторіальної Гвінеї, Молдови, Росії. В минулі роки навчались студенти і з інших країн. Це говорить про велику популярність спеціальностей факультету за кордоном.

Перший випуск студентів спеціальності
«Енергетичний менеджмент» (2007 р.)

Студенти ФЕМЕЕМ беруть участь у всеукраїнських студентських олімпіадах, спортивних змаганнях. Тільки за останній період понад 30 студентів факультету стали переможцями і призерами цих заходів. Десятки наукових статей у співавторстві із студентами публікуються щороку у збірниках наукових конференцій та різних фахових виданнях.

На факультеті значна увага приділяється культурному та фізичному вихованню студентів, що також приносить відчутні позитивні результати.

Студенти ФЕМЕЕМ – учасники конкурсу
«Студентська осінь 2009»

Кожного року наші першокурсники беруть активну участь в конкурсі художньої самодіяльності «Студенська осінь», активно виступають в складі команди КВК та команд різноманітних змагань, є учасниками інтелектуальних ігор «Що, Де, Коли» та інших численних заходів, що організовуються адміністрацією факультету і студентським самоврядуванням.

Історія факультету електромеханіки, електроспоживання та енергетичного менеджменту (ФЕМЕЕМ) своїм корінням сягає в далекий 1967 рік з появою перших студентів – енергетиків. Знаковою подією в історії, яка обумовила виникнення окремого факультету, стало відкриття спеціальності «Електропривод і автоматизація промислових установок і технологічних комплексів» напряму «Електромеханіка» в 1993 році. Офіційно факультет був створений 1 січня 2002 року і за час існування декілька разів змінював свій склад та назву. Від самого початку він був структурною одиницею новоствореного Інституту електроенергетики та електромеханіки

Перший випуск студентів спеціальності «Електричні системи і комплекси транспортних засобів» (2009 р.)

(ІнЕЕЕМ), та носив назву факультет комп'ютеризованих систем автоматизації, електроспоживання та електроприводу (ФКСАЕСЕП).

До складу новоствореного факультету увійшли кафедри електромеханічних систем автоматизації (ЕМСА) та електротехнічних систем електроспоживання та енергозбереження (ЕСЕЕ), а в березні 2002 року кафедра українознавства. На факультеті навчаються студенти спеціальностей «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод» і «Електротехнічні системи електроспоживання».

Очолив факультет к. т. н., доцент кафедри ЕМСА Андрій Андрійович Видмиша. Заступником декана з методичної роботи працював к. т. н., доцент кафедри ЕСЕЕ Олександр Дмитрович ДЕМОВ (2002-2004 р.), а заступником декана з виховної роботи в період з 2002 по 2008 р. – к. т. н., доцент кафедри ЕМСА Володимир Васильович Богачук.

В грудні 2002 року була відкрита спеціальність «Енергетичний менеджмент», а кафедру ЕСЕЕ було перейменовано у кафедру «Електротехнічних систем електроспоживання та енергетичного менеджменту» (ЕСЕЕМ).

В період з 2004 до 2007 року до складу факультету входили кафедри моделювання та моніторингу складних систем (ММСС) а також хімії та екологічної безпеки (ХЕБ), а факультет носив назву «Факультет комп'ютеризованих систем автоматизації, екологічних систем та електроприводу» (ФКСАЕСЕП).

У жовтні 2006 року була відкрита ще одна спеціальність «Електричні системи і комплекси транспортних засобів», а кафедру ЕМСА було перейменовано у кафедру «Електромеханічні системи автоматизації в промисловості і на транспорті» (ЕМСАПТ).

У 2007 році здійснено перший випуск 22 студентів за спеціальністю «Енергетичний менеджмент», 5 із яких отримали дипломи з відзнакою (староста групи О. П. Закревська). В 2009 році вперше путівку в життя отримали 13 студентів спеціальності «Електричні системи і комплекси транспортних засобів» (староста групи А. М. Волосович).

Сучасну назву факультет отримав у березні 2007 року, коли після структурних змін визначився теперішній склад кафедр.

Кафедра електромеханічних систем автоматизації в промисловості і на транспорті

Кафедра заснована 8 квітня 1994 року під назвою «Електричні машини та привод». Ініціатором створення та першим завідувачем кафедри був ректор університету, Заслужений діяч науки і техніки України, академік АПНУ, д. т. н., професор Борис Іванович Мокін. Але в зв'язку з необхідністю відкриття нових спеціальностей та створення нових кафедр, в квітні 2004 року ректор призначив завідувачем кафедри першого проректора з наукової роботи, міжнародних зв'язків та економічної політики ВНТУ Володимира Віталійовича Грабка, який якраз захистив докторську дисертацію.

Від моменту заснування кафедра змінювала декілька разів свою назву, що обумовлено реорганізацією спеціальностей бакалавр-

Обговорення результатів наукового експерименту

ського напряму «Електромеханіка» і зміною назви спеціальностей. З квітня 2006 року кафедра має теперішню назву.

Кафедра ЕМСАПТ випускає фахівців за спеціальністю 7.092203 — «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод» на базі бакалаврського напрямку підготовки «Електромеханіка» Кафедрою також здійснюється підготовка магістрів за вказаною спеціальністю. Випускники магістратури та спеціалісти, що рекомендовані в аспірантуру, мають можливість продовжити навчання за спеціальностями 05.09.03 — «Електротехнічні комплекси та системи», 01.05.02 – «Математичне моделювання та обчислювальні методи», 05.14.02 — «Електричні станції, мережі і системи» та 05.13.05 — «Комп'ютерні системи та компоненти». Перспективні науковці, які інтенсивно займаються науковими дослідженнями після захисту кандидатської дисертації, продовжують навчання у докторантурі за спеціальностями 05.09.03 — «Електротехнічні комплекси та системи» і 01.05.02 – «Математичне моделювання та обчислювальні методи».

В теперішній час на кафедрі працює 8 викладачів, з них двоє мають науковий ступінь доктора технічних наук, п'ять – науковий ступінь кандидата технічних наук. Один докторант та сім аспірантів суттєво підсилюють науково-педагогічний колектив кафедри.

З моменту створення кафедри зусилля викладачів зосереджені в основному на становленні навчального процесу, створенні но-

В лабораторії з обладнанням Schneider Electric

Опанування сучасних технологій Altera Corporation

вих, а також модернізації існуючих лабораторій. Кафедра однією з перших на факультеті запровадила у навчальний процес сучасні засоби комп'ютерної техніки як складові лабораторних установок.

На кафедрі ЕМСАПТ працює наукова школа професора Б. І. Мокіна «Розробка математичних моделей процесів, що протікають в енергетичних системах, інформаційно-вимірювальних систем та систем автоматичного та автоматизованого керування цими процесами».

За весь період існування наукової школи в ній підготовлено 5 докторів технічних наук та понад 30 кандидатів наук.

Основними результатами досліджень в рамках діяльності наукової школи є створення: методів ідентифікації технологічних об'єктів та синтезу систем управління такими об'єктами; методів ідентифікації та оптимізації рухомих об'єктів; структур, моделей та систем керування вітровими та повітряними акумулюючими електростанціями; математичних моделей, інформаційно-вимірювальних систем та програмних комплексів, призначених для підвищення якості та надійності процесів електропостачання; математичного забезпечення автоматизованих систем обліку, контролю і управління енергоресурсами промислових підприємств; математичних моделей, апаратних і програмних засобів для діагностування стану і визначення залишкового ресурсу силового електрооб-

ладнання; математичних моделей, способів і систем для технічної діагностики та прогнозування стану засобів міського електротранспорту; методів і засобів енергозбереження в транспортних системах; математичних моделей, апаратних і програмних засобів для тепловізійного діагностування електроенергетичного обладнання.

Широка і різноманітна тематика науково-дослідних робіт, угод, проектів, в межах яких проводяться дослідження.

Щорічно за результатами наукових досліджень колективом кафедри публікуються десятки наукових статей та тез доповідей конференцій, понад 30 патентів на винаходи та корисні моделі, декілька монографій та навчальних посібників.

Новизна та пріоритет окремих результатів наукових досліджень у вигляді пристроїв та систем отримали міжнародне визнання. Так, на міжнародній виставці винаходів «Інвентика-2000» (м. Яси, Румунія) золотої медалі удостоєний «Пристрій для контролю нелінійних об'єктів» (Б. І. Мокін) та срібної «Пристрій для вимірювання спрацювання силових трансформаторів» (Б. І. Мокін, В. В. Грабко); у 2002 році на міжнародній виставці винаходів «Інвентика-2002» золотою медаллю нагороджений «Пристрій для контролю ресурсів групи комутаційних апаратів» (В. В. Грабко).

В останні роки практично всі дисертації представлені здобувачами до захисту достроково або в термін завершення аспірантської підготовки.

Широко і цілеспрямовано проводиться робота зі студентами, які мають схильність до наукової роботи. Так, зокрема, щорічно науковці кафедри отримують в співавторстві зі студентами декілька патентів України на винаходи або корисні моделі. На щорічних науково-технічних конференціях, що проводяться у ВНТУ, студентами представляються, з демонстрацією стендів, десятки доповідей з наукових проблем та розробок, що досліджуються і створюються кафедрою. Частина студентів, які є претендентами на вступ до магістратури, мають опубліковані в співавторстві з науковцями кафедри статті в журналах з переліку ВАК. Результати декількох наукових досліджень щорічно подаються у вигляді підсумкових робіт на конкурс студентських наукових робіт. Значна частина студентів підвищують свій науковий та професійний потенціал, працюючи в творчих лабораторіях кафедри застосовують новітні технічні досягнення та створюють сучасні науково-навчальні стенди. Зокрема, за останні роки на кафедрі створено лабораторії з використанням сучасного обладнання відомих компаній Siemens, Schneider Electric, Atmel, Microchip, Altera Corporation.

Філія кафедри розташовується на території Вінницького комунального підприємства «Трамвайно-тролейбусне управління», де студенти мають можливість перевірити на практиці свої знання з використанням обладнання, що працює в промислових умовах.

Кафедра відновлювальної енергетики та транспортних електричних систем і комплексів

На сучасному етапі розвитку суспільства особливо гострою постає проблема охорони довкілля, ресурсозбереження та енергозбереження. Саме тому 1 березня 2010 року в структурі університету була створена кафедра відновлювальної енергетики та транспортних електричних систем і комплексів.

О. Б. Мокін

Завідувачем кафедри призначено к. т. н., доцента Олександра Борисовича Мокіна, який завершує роботу над докторською дисертацією.

На кафедру передано з інших підрозділів університету всі дисципліни, пов'язані з питаннями відновлювальної енергетики, а також покладено зобов'язання по забезпеченню фахової підготовки студентів за спеціальністю 7.092201 «Електричні системи і комплекси транспортних засобів», яку координувала кафедра ЕМСАПТ.

До складу кафедри входять 6 викладачів, серед яких четверо мають науковий ступінь кандидата технічних наук, один докторант та два аспіранти.

В науковому плані колектив кафедри буде реалізовувати задачі створення ефективних

Колектив кафедр ЕМСАПТ та ВЕТЕСК: передній ряд (зліва направо) – В. В. Грабко, О. Б. Мокін, М. П. Розводюк, В. В. Грабко, Б. І. Мокін, А. А. Видмиш, В. В. Богачук, В. С. Ковтонюк; задній ряд (зліва направо) – С. А. Левицький, С. А. Жуков, М. М. Мошноріз, М. О. Казак, Ю. В. Шевчук, О. І. Трошин, В. П. Курочка, Є. Я. Блінкін, Д. П. Проценко, А. І. Софянчук, В. П. Ковальчук, С. А. Бабій, І. В. Грабенко, О. А. Паянок

вітроенергетичних установок, ресурсоощадних технологій в різних сферах промисловості, енергоощадних технологій систем і комплексів транспортних засобів.

Значна увага приділяється створенню матеріальної бази у вигляді нових стендів або модернізації наявних з врахуванням сучасних вимог щодо застосування новітніх інформаційних технологій в самих транспортних засобах та їхніх допоміжних системах та комплексах.

До реалізації вказаних програм становлення та розвитку кафедри широко залучаються студенти, які, окрім набуття додаткових знань, створюють лабораторні комплекси для підвищення рівня підготовки фахівців.

Кафедра електротехнічних систем електроспоживання та енергетичного менеджменту

Кафедра ЕСЕЕМ є випускною за двома спеціальностями: 7.090603 – «Електротехнічні системи електроспоживання» та 7.000008 – «Енергетичний менеджмент», на базі бакалаврського напрямку «Електротехніка та електротехнології». Кафедра має ліцензію на підготовку магістрів вказаних спеціальностей. Вони охоплені аспірантурою за спеціальностями 05.09.03 – «Електротехнічні комплекси та системи» та 05.14.02 – «Електричні станції, мережі і системи».

Основними науковими напрямами кафедри є: енергозбереження; компенсація реактивної потужності, управління та нормалізація електроспоживання, оптимізація і керування якістю електричної енергії; отримання інформації для систем керування електротехнічними об'єктами, математичне моделювання в системах електропостачання.

З 2005 р. кафедру очолює доктор технічних наук, професор Михайло Йосипович Бурбело, 1952 р. н. Він закінчив докторантуру при ВНТУ і у 2005 р. захистив докторську дисертацію на тему «Квазізрівноважені частотно-варіаційні вимірювальні системи електротехнічних об'єктів». У 2006 р. йому присвоєно вчене звання професора. Має понад 120 наукових та навчально-методичних праць, з них 3 монографії, 9 авторських свідоцтв і патентів на винаходи

М. Й. Бурбело

СРСР та України, 6 навчальних посібників, у тому числі, 1 – з грифом МОН; нагороджений срібною медаллю ВДНГ СРСР.

У даний час на кафедрі працює 16 штатних викладачів і 3 викладачі за сумісництвом, з них 2 доктори технічних наук, 4 кандидати технічних наук, 2 кандидати економічних наук.

Для підвищення ефективності і якості навчального процесу викладачами кафедри використовуються різноманітні засоби інтенсифікації навчання, до яких відносяться електронні посібники, демонстраційні стенди, технічні засоби навчання тощо. Використання ЕОМ у навчальному процесі практикується при виконанні курсових робіт, практичних та лабораторних робіт. Для оволодіння навиками роботи з сучасними інформаційними технологіями, кафедрою впроваджена система неперервної комп'ютерної підготовки студентів.

Оцінювання знань здійснюється за кредитно-модульною системою ECTS, відповідно до вимог Болонської конвенції, що спонукає студентів до ритмічної систематичної роботи протягом всього триместру.

Під час навчання студенти використовують результати прикладних і фундаментальних досліджень, які виконуються співробітниками кафедри, а також вченими і науковими колективами як України, так і інших країн. Викладачами кафедри видано 8 монографій. Тільки з 2001 по 2009 рік було підготовлено і видано більше 30 навчальних посібників та методичних вказівок.

Після переходу в 1990 році в новий навчальний корпус на кафедрі була продовжена робота з модернізації та вдосконалення навчально-лабораторної бази, створено нові оригінальні стенди, навчальні, лабораторії та майстерні з робочої професії, які, за висловлюваннями фахівців, перевершують аналогічні лабораторії провідних навчальних закладів.

Практичні навики, необхідні в роботі за обраною спеціальністю, студенти отримують: в процесі підготовки за програмою робочої професії «Слюсар-електромонтажник» з

Колектив кафедри ЕСЕЕМ в 2008 р. Зліва направо, верхній ряд: А. М. Волоцький, В. В. Захаров, І. М. Романюк, В. О. Іванков, В. В. Камінський, Ю. І. Франко, Ю. П. Войтюк, О. М. Кравець, Л. Б. Манелюк, О. В. Бабенко, Л. М. Мельничук, А. Ж. Войнаровський, О. М. Нанака, М. О. Степлюк, В. В. Вержук, Л. П. Паламарчук, К. Ю. Риков, М. І. Цибульський, нижній ряд: Л. Б. Терешкевич, О. Д. Демов, В. О. Милосердов, М. Й. Бурбело, Б. С. Рогальський, В. А. Климчук, Р. В. Климчук, Ю. А. Лисогор

одержанням диплома кваліфікованого фахівця державного зразка, що здійснюється на першому курсі навчання; протягом двох триместрів на 2 та 3 курсах, працюючи на робітничих посадах за фахом; під час науково-дослідної та конструкторсько-технологічної і переддипломної практик, які проходять студенти 4 і 5 курсів на підприємствах міста Вінниці й інших міст України.

На кафедрі проводиться науково-дослідна робота з виконання держбюджетної та господарчої договірної тематики. Предметом дослідження є компенсація реактивної потужності, покращення якості електроенергії, підвищення пропускної спроможності мереж ВАТ АК «Вінницяобленерго» та промислових підприємств.

Кафедра електропостачання промислових підприємств, міст і сільського господарства (ЕППМ і с/г) була створена 1 вересня 1971 р. – це була перша профільна кафедра на енергетичному факультеті.

В. Г. Аввакумов

З 1971 по 1976 рік кафедру очолював кандидат технічних наук, доцент Володимир Григорович Аввакумов – провідний фахівець в області оптимізації якості електричної енергії. Він автор навчальних посібників та монографії, виданих в центральних видавництвах «Вища школа» та «Наукова думка». Ним особисто поставлено на кафедрі декілька навчальних дисциплін та підготовлено методичне забезпечення до них.

З 1976 по 1984 рік завідувачем кафедри був кандидат технічних наук, доцент Вадим Петрович Дубровський – фахівець в галузі електропостачання. Вадим Петрович був всесторонньо обдарованою людиною: захоплювався спортом, грав у струнному оркестрі, займався художньою фотографією та живописом.

З 1986 на посаду завідувача кафедри був запрошений доктор технічних наук, професор Михайло Станіславович Добжинський – провідний вчений в галузі дослідження струмопровідних бетонів, лауреат Державної премії СРСР, кавалер ордена «Знак пошани». На жаль, в 1988 році Михайло Станіславович пішов з життя, не використавши повністю свого потенціалу.

Б. С. Рогальський

З 1984 по 1986 та з 1988 по 2005 роки посаду завідувача кафедри займав доктор технічних наук, професор Броніслав Станіславович Рогальський. Докторську дисертацію на тему «Методи розрахунку електроспоживання і компенсуючих установок та системи керування ними (на промислових підприємствах, включаючи нерудні кар'єри)» захистив у 2000 р. У 2001 р. йому присвоєно звання професора. Б. С. Рогальським створено науковий напрям з оптимізації режимів реактивної потужності в електричних мережах, який є одним з провідних в Україні. Він є автором понад 200 наукових та навчально-методичних праць, в т. ч. 2-х монографій, 20-ти авторських свідоцтв і патентів СРСР, РФ і України, 7-ми навчальних посібників. Нагороджений нагрудним знаком «Відмінник освіти України», двома срібними і золотою медалями ВДНГ СРСР та міжнародної організації винахідників, удостоєний знака «Изобретатель СССР» і медалі «Ветеран труда».

За період з 1971 року колективом кафедри було підготовлено понад 3500 фахівців для народного господарства та понад 500 – для зарубіжних країн з різних спеціальностей і спеціалізацій. Серед випускників кафедри: М. Г. Ніцак – генеральний директор, В. К. Волков – технічний директор, О. А. Марценюк – директор з економіки, Р. Г. Ніколєнко – головний інженер ВАТ «АК «Вінницяобленерго», М. І. Пірняк – начальник регіонального управління Держенергонагляду України.

М. Г. Ніцак

ФАКУЛЬТЕТ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ

Факультет електроенергетики це один з найстаріших факультетів Вінницького національного технічного університету.

Декан факультету — к. т. н., доцент кафедри теоретичної електротехніки В'ячеслав Губієвич Мадьяров. Заступник декана — к. т. н., доцент кафедри електричних станцій та систем Віктор Цезарович Зелінський.

В. Г. Мадьяров

Факультет готує фахівців як для нашої держави, так і ближнього і дальнього зарубіжжя за бакалаврським напрямом «Електротехніка та електротехнології», спеціальностями «Електричні станції» і «Електричні системи та мережі», магістерським напрямком за вищевказаними спеціальностями.

До складу факультету електроенергетики нині входить три кафедри, одна з яких є випускною за двома спеціальностями. Кафедру електричних станцій та систем очолює д. т. н., професор Лежнюк Петро Дем'янович. Кафедра є випускною для спеціальностей:

Відвідування виставок

– 7.090601 –«Електричні станції» (спеціалізації: «Електрообладнання та його експлуатація», «Комп'ютеризація електроустановок»);

– 7.090602 – «Електричні системи та мережі» (спеціалізації: «Експлуатація електричних мереж», «Диспетчерське управління»).

На кафедрі активно ведеться підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації, працює аспірантура і кращі випускники, захистивши дисертації, поповнюють ряди науковців та викладачів факультету.

Кафедру теоретичної електротехніки та електричних вимірювань очолює д. т. н., професор Василь Васильович Кухарчук. Кафедру філософії та релігієзнавства очолює д. ф. н., професор Олег Ігорович Хома.

В теперішній час на факультеті працює 9 професорів, з яких 6 є докторами наук, та 21 кандидат наук, навчається понад сімсот студентів як денної, так і заочної форми навчання.

В. Ц. Зелінський

На факультеті активно проводиться профорієнтаційна та виховна робота. Постійно організовуються екскурсії на провідні підприємства електроенергетичної галузі – Хмельницьку та Південно-Українську АЕС, Дністровський каскад ГЕС-ГАЕС, Рівненський завод високовольтної апаратури компанії «Високовольтний союз», Ладижинську ТЕС, підстанцію «Вінницька-750» ПЗЕС, фахові виставки та семінари.

Активно працює студентське самоврядування, яке організовує студентське дозвілля та побут у гуртожитках, спортивні змагання та активно допомагає адаптації студентів першого курсу до умов навчання в університеті, у патріотичному вихованні та професійній орієнтації студентів. Студенти факультету неодноразово ставали переможцями та призе-

рами різного роду спортивних змагань, оглядів художньої самодіяльності, призерами та переможцями конкурсів «Міс ВНТУ» та КВН, вигравали міжнародні ґранти та проходили стажування в університетах Іспанії та Польщі.

Віце-міс ВНТУ Ю. В. Малогулка

За більш ніж сорокарічну історію свого існування випускні кафедри факультету підготували більше п'яти тисяч фахівців інженерів-електриків, які працюють на різних посадах енергетичних підприємств, в інших галузях промисловості, а також науковців, які захистили кандидатські та докторські дисертації і успішно працюють як в електроенергетичній галузі, так і в вищих навчальних закладах нашої держави і за кордоном. А саме – к. т. н. В. І. Магрук директор Загорської ГАЕС (Росія), Є. М. Навроцький – директор Південно-Західної електроенергетичної системи, В. А. Гринь – директор будівництва Дністровської ГАЕС, д. т. н., професор В. В. Грабко — перший проректор ВНТУ.

Екскурсії на Дністровську ГЕС

На Хмельницькій АЕС

Свято першокурсників – «Студентська осінь»

Серед випускників факультету 2 доктори технічних наук, більше 30 кандидатів технічних наук, начальники підстанцій, начальники електроцехів КЕС і АЕС, директори РЕМ, начальники служб електро-енергетичних систем. Наші випускники складають кістяк таких потужних енергетичних компаній, як Хмельницька АЕС, енергетичного комплексу «Дністровська ГЕС-ГАЕС», Південно-Західна енергетична система, «Вінницяобленерго», «Хмельницькобленерго», «Чернівціобленерго», Південно-Українська АЕС, Ладижинська ТЕС та багато інших.

З честю несе та примножує славні традиції факультету і нинішнє покоління студентів-енергетиків.

Історія факультету розпочинається з 1967 року, коли були оголошені перші набори студентів за енергетичними спеціальностями у Вінницьку філію Київського політехнічного інституту. Засновником енергетичного факультету, його першим деканом був к. т. н., доцент Давид Бегларович Налбандян. Під його керівництвом пройшло становлення факультету, розвиток навчально-лабораторної бази, відкриття нових спеціальностей.

Д. Б. Налбандян

Факультет ріс, розвивалась його матеріально-технічна база, побудовано новий гуртожиток, розпочато будівництво нового навчального корпусу,

Перші студенти-енергетики

підвищувалась кваліфікація викладацького складу, формувались нові наукові школи та поповнювався склад викладачів. В семидесяті роки на факультет прийшли працювати молоді талановиті вчені, які внесли значний вклад в розвиток факультету, сформували власні наукові школи та підняли авторитет факультету на вищий рівень. А саме — Б. І. Мокін – нині ректор університету, д. т. н., академік, П. Д. Лежнюк – д. т. н., професор, завідувач кафедри, В. М. Кутін — д. т. н., професор, директор навчального центру підвищення кваліфікації.

Становлення та розвиток факультету проходили в тісній співпраці з провідними вузами країни – Київським політехнічним інститутом, Московським енергетичним інститутом та рядом інших, що дозволило закласти в навчальний процес підготовки дух і традиції провідних вузів країни і забезпечити високу якість підготовки спеціалістів для електроенергетичної галузі та науковців.

У 1991 році факультет переїхав у новозбудований навчально-лабораторний корпус. Розпочався новий якісний етап розвитку аудиторної та лабораторної бази факультету. У 1995 році енергетичний факультет було перейменований у факультет електроенергетики та електромеханіки, оскільки була відкрита ще одна спеціальність «Електропривод і автоматизація промислових установок і технологічних комплексів». У 2001 році до складу факультету увійшла кафедра хімії та екологічної безпеки, яка забезпечувала навчальний процес за спеціальністю «Екологія та охорона навколишнього середовища», і факультет було перейменовано у факультет електроенергетики, екології та електромеханіки.

З 1991 по 2002 рік факультет очолював к. т. н., доцент Микола Павлович Свиридов. В 2002 році деканом факультету обрано В. Г. Мадьярова, заступником декана з виховної роботи в період з 2002 по 2005 р. працювала старший викладач М. Т. Змієвська, а заступником декана з навчально-методичної роботи — В. Ц. Зелінський.

Першокурсники 2007 року

З вересня 2004 року факультет носить назву факультету електроенергетики. В цей час здійснюється підготовка фахівців за бакалаврським напрямком підготовки «Електротехніка» та спеціальностями «Електричні станції», «Електричні системи та мережі», «Електротехнічні комплекси та системи», «Енергетичний менеджмент».

У 2002 році на базі факультету створено інститут електроенергетики, екології та електромеханіки, структурною одиницею якого став факультет електроенергетики.

Кафедра електричних станцій та систем

П. Д. Лежнюк

З 1995 р. кафедру ЕСС очолює д. т. н., професор Петро Дем'янович Лежнюк – провідний учений на терені СНД з моделювання процесів в електроенергетичних системах. Вихідці з його наукової школи складають основу викладачів кафедри. П. Д. Лежнюк – заступник голови Науково-методичної комісії з електротехніки

Міністерства освіти та науки України, академік Академії наук вищої освіти України, дійсний член асоціації інженерів-електриків і електронників (IEEE). Петро Дем'янович є головою спеціалізованої вченої ради при ВНТУ із захисту кандидатських дисертацій, а також членом спеціалізованої ради із захисту докторських дисертацій.

Кафедра ЕСС здійснює підготовку бакалаврів і магістрів з електротехніки, фахівців спеціальностей «Електричні станції» та «Електричні системи і мережі». Аби розширити можливості для працевлаштування молодих спеціалістів і допомогти їм швидше адаптуватися до складних виробничих умов, кафедрою ведеться підготовка фахівців за низкою спеціалізацій з орієнтуванням на застосування сучасного електрообладнання, прогресивних комп'ютерних та інформаційних технологій.

Навчальні плани і робочі програми дисциплін, які забезпечують підготовку фахівців, відповідають державним стандартам і вимогам до них. Всі дисципліни, закріплені за кафедрою, забезпечені підручниками, навчальними посібниками та методичними вказівками. Навчальне методичне забезпечення дисциплін, які закріплені за кафедрою, систематично оновлюється. Підготовлені на кафедрі методичні вказівки та посібники знаходяться в електронній бібліотеці. До цих електронних джерел студенти мають доступ через локальну обчислювальну мережу та Internet. Впроваджується дистанційне навчання.

На кафедрі працює 23 викладачі, з яких 2 доктори технічних наук, 18 кандидатів технічних наук. Над докторськими дисертаціями працюють 2 докторанти, понад 10 аспірантів і здобувачів працюють над кандидатськими дисертаціями.

На кафедрі руками викладачів та студентів створено сім навчальних лабораторій, які забезпечують всі навчальні курси кафедри. Це лабораторії «Електрична частина електростанцій», «Електричні апарати», «Техніка

Колектив кафедри ЕСС в 2009 р. Перший ряд зліва направо – В. М. Лагутін, В. С. Собчук, М. П. Свиридов, П. Д. Лежнюк, В. М. Кутін, В. О. Леонтьєв, М. О. Головатюк; другий ряд – О. В. Свєтланов, О. Є. Рубаненко, І. І. Марковський, В. В. Тептя, Ж. І. Остапчук, Н. В. Остра, С. В. Бевз, Г. П. Просєков; третій ряд – О. Б. Бурикін, В. В. Кулик, В. А. Видмиш, В. В. Нетребський, В. В. Горенюк, С. Я. Вишневський, В. Ц. Зелінський, Т. М. Піскунічев, В. О. Лесько, М. О. Ілюхін, В. О. Комар, О. І. Казьмирук

Лабораторія електричних систем та мереж

високих напруг», «Електричні системи та мережі», «Діагностика електрообладнання», «Релейний захист та автоматика», «Автоматизація технологічних процесів». Лабораторії оснащені стендами, сучасним обладнанням, контрольно-вимірювальною та комп'ютерною технікою. Лабораторії постійно поповнюються новим електротехнічним обладнанням.

Кафедра активно займається працевлаштуванням своїх випускників. Випускники кафедри працюють на 45 електричних станціях України та країн СНД, а також на електроенергетичних підприємствах енергосистем України. На сьогодні кафедра має угоди щодо працевлаштування з Хмельницькою та Південно-Українською АЕС, Ладижинською ТЕС, Дністровськими ГЕС і ГАЕС, Південно-західною електроенергетичною системою, ВАТ «Вінницяобленерго» і «Хмельницькобленерго» та ін.

Науковим напрямком кафедри є автоматизація оптимального керування режимами електроенергетичних систем та діагностування електрообладнання. Починаючи з 1980 року НДР ведуться в рамках цільових державних та галузевих наукових програм. Підтримуються тісні наукові зв'язки з провідними науково-дослідними організаціями і вузами України та країн СНД – МЕІ, ДонНТУ, НТУУ «КПІ», НУ «Львівська політехніка», Всеросійським науково-дослідним інститутом електроенергетики, Інститутом електродинаміки НАНУ та ін.

З 1989 р. при кафедрі діє аспірантура за спеціальностями 05.14.02 – «Електричні станції, мережі та системи», 05.09.03 – «Електротехнічні комплекси і системи» та 01.05.02 – «Математичне моделювання та обчислювальні методи».

Найвагоміші результати, які отримані на кафедрі останнім часом і пропонуються до впровадження енергетичними підприємствами:

– методика, комплекс алгоритмів і програм оптимізації і аналізу чутливості для АСДК ЕЕС;

– методика, алгоритм і програма розрахунку втрат електроенергії в розподільних електричних мережах 110—0,4 кВ, призначені для планування та оцінки ефективності заходів по зменшенню втрат електроенергії;

– методика, алгоритм і програма визначення та оптимізації втрат електроенергії від транзитних і адресних перетоків;

– використання відновлювальних джерел енергії, зокрема малих ГЕС, в електричних мережах.

Лабораторія техніки високих напруг

Коротка історична довідка. Кафедра електричних станцій та систем (ЕСС) заснована у 1972 р. к. т. н., доцентом Миколою Леонідовичем Сахновським. Багаторічний досвід роботи на електричних станціях та в монтажних організаціях дозволив йому закласти фундамент для створення однієї з потужних електротехнічних кафедр України. М. Л. Сахновський народився в с. Грунь Охтирського району Сумської області 28 липня 1909 р. В 1937 р. закінчив Харківський електротехнічний інститут, тривалий час працював начальником електроцеху півден-

М. Л. Сахновський
(1909-1979)

В. С. Білоусов
(1927-2004)

ного відділення ОРГРЕС Міненерго СРСР. З 1968 р. розпочав викладацьку діяльність у Львівській політехніці, а в 1970 р. перевівся до Вінницького філіалу КПІ.

В 1973 р. кафедра розділилася на кафедри «Електричні станції» (ЕС) (завідувач — к. т. н., доцент М. Л. Сахновський) та «Електричні системи та мережі» (ЕСМ) (завідувач — к. т. н., доцент Віктор Сергійович Білоусов). В. С. Білоусов народився 16 квітня 1927 р. в м. Жмеринка Вінницької області. В 1954 р. закінчив Київський політехнічний інститут. Перед приходом у Вінницьку філію КПІ, в 1961 році обіймав посаду начальника електроцеху Вінницького хімкомбінату.

З 1976 р. кафедрою ЕС завідував к. т. н., доцент Василь Михайлович Кутін. Основний напрямок його наукової діяльності – діагностика електрообладнання та ремонт ліній електропередач (ЛЕП) під напругою. Результатом такої діяльності стала розробка та впровадження технології ремонтів під напругою повітряних ЛЕП, за яку в 1988 році отримав премію Ради Міністрів СРСР. В. М. Кутін є членом спеціалізованої ради із захисту кандидатських дисертацій.

З 1979 р. кафедрою ЕСМ завідував д. т. н., професор, академік Академії педагогічних наук України Борис Іванович Мокін. З 1989 р. Б. І. Мокін обіймає посаду ректора Вінницького національного технічного університету.

В 1993 р. кафедри ЕС і ЕСМ об'єдналися в кафедру «Електричні станції та системи», яку очолив к. т. н., доцент Валерій Степанович Собчук. Випускник КПІ (1965) за спеціальністю «Техніка високих напруг». Напрямок його наукових пошуків – координація ізоляції електротехнічних комплексів.

Кафедра теоретичної електротехніки та електричних вимірювань

Кафедра теоретичної електротехніки та електричних вимірювань є складовою частиною факультету електроенергетики інституту ЕЕЕМ.

З 2001 року кафедрою завідує д. т. н., професор Василь Васильович Кухарчук. У 1975 році закінчив Вінницький політехнічний інститут, у 1988 році захистив кандидатську, а в 1999 році докторську дисертацію. Входить до складу спеціалізованих Рад по захисту кандидатських і докторських дисертацій. Експерт ВАК України з інформатики та приладобудування з 2004 року.

В. В. Кухарчук

На кафедрі працює два доктори технічних наук, професори, чотири кандидати технічних наук, доценти, три асистенти. Вони викладають понад двадцять навчальних дисципліни, серед яких є як класичні: «Теоретичні основи електро-техніки», «Теорія електричних і магнітних кіл», «Загальна електротехніка», «Теорія електричних сигналів і кіл», «Основи електрорадіокіл» та ін., так і спеціальні дисципліни: «Основи метрології та електровимірювальна техніка», «Основи метрології та електричні вимірювання», «Інформаційно-вимірювальні системи в електромеханіці», «Контрольно-вимірювальні системи в електроенергетиці», «Контрольно-вимірювальні системи в екології», «Промислова електроніка», «Перетворювальна техніка» тощо. Викладачі кафедри читають лекції понад 1500 студентам і проводять лабораторні заняття в 7 лабораторіях. Підготовлені викладачами студенти неодноразово займали призові місця на різних олімпіадах з теоретичної та загальної електротехніки.

Науково-методична та освітня діяльність кафедри повністю забезпечена підручниками, навчальними посібниками, інструктив-

но-методичною літературою, лабораторними стендами з комп'ютерними технологіями навчання.

Викладачами кафедри підготовлено та видано підручник «Теоретичні основи електротехніки. Електромагнітне поле» і 10 навчальних посібників, 7 з яких мають гриф Міністерства освіти і науки України. На сайті кафедри виведено всі ці методичні розробки, які повністю забезпечують денну, заочну та дистанційну форми навчання.

За час свого існування кафедра була ініціатором проведення двох виїздних засідань Ради з теоретичних основ електротехніки при Академії наук УРСР та II Всесоюзної наукової конференції з теоретичної електротехніки.

Наукові дослідження ведуться в межах наукового напрямку «Засоби вимірювання та контролю електротехнічних комплексів та систем». Працівники кафедри здійснюють наукові дослідження за актуальними держбюджетними темами: «Методи та засоби енерго- і ресурсозбереження в перетворювальній техніці», «Енергозберігаючі методи сертифікаційних випробувань моментних характеристик електричних машин», «Оптико-електронні вимірювальні перетворювачі параметрів обертального руху», «Методи частотно-часового аналізу вібросигналів та системи автоматизованого діагностування і прогнозування розвитку дефектів гідроагрегатів» та госпдоговірними науково-дослідними роботами: «Методики оцінювання впливу факторів, не передбачених ДЕСТ 30206—94 (МЕК 687-92) режимів електричних мереж,

Студенти 2-го курсу в лабораторії постійного струму

Колектив кафедри теоретичної електротехніки та електричних вимірювань (2010 рік).
Перший ряд зліва направо: М. Й. Юкиш, Н. С. Вишневська, Н. В. Ніколаєва,
другий ряд: А. М. Коваль, В. Л. Маліцький, Я. О. Вишневський, Ю. Г. Ведміцький, С. Ш. Кацив,
Ю. О. Карпов, Е. В. Ратинський, В. В. Кухарчук, В. В. Усов, В. Г. Мадьяров, В. Я. Ніколаєв,
І. К. Говор, В. І. Родінков

Студенти 3-го курсу в лабораторії електровимірювальної техніки

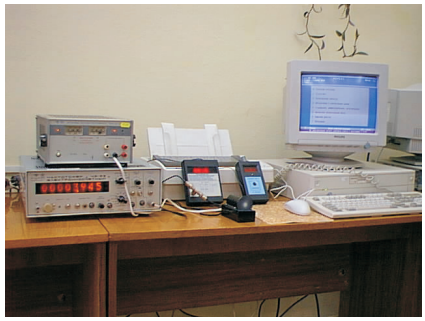

Лабораторія контрольно-вимірювальних систем в електроенергетиці

на метрологічні характеристики лічильників електричної енергії», «Вимірювальні канали систем моніторингу вібраційного стану обертових частин обладнання Дністровської ГЕС-2», «Система моніторингу вібраційного стану обертових частин гідроагрегата № 3 Дністровської ГЕС-2», «Розробка програмного забезпечення системи моніторингу вібраційного стану обертових частин гідроагрегатів Дністровської ГЕС-2». Всі ці розробки впроваджено у виробництво.

Навчально-допоміжний персонал налічує 6 осіб. Навчальні лабораторії з постійного та змінного струмів, електромагнітного поля, промислової електроніки, метрології і електричних вимірювань, контрольно-вимірювальних систем, перетворювальної техніки на сучасному науково-методичному рівні забезпечують усі дисципліни, що читаються викладачами кафедри.

Окрім лабораторних макетів, всі лабораторії оснащені персональними комп'ютерами для опрацювання результатів експерименту та комп'ютерного моделювання.

Г. І. Бондаренко

Ю. О. Карпов

Результатом наукової діяльності викладачів кафедри є публікації більш ніж шестисот статей, чотири монографії, понад сто авторських свідоцтв СРСР та патентів України і Російської Федерації на винаходи.

На кафедрі працюють аспірантура та докторантура, де готуються наукові кадри вищої кваліфікації – кандидати та доктори технічних наук за науковими спеціальностями: 05.11.13 – «Прилади і методи контролю та визначення складу речовин»; 05.09.03 – «Електротехнічні комплекси та системи»; 05.13.05 – «Комп'ютерні системи та компоненти». За час існування кафедри захищено шістнадцять кандидатських дисертацій та дві докторські.

Професори кафедри є членами редколегій трьох наукових журналів, що внесені до переліку ВАК України, працюють експертами секції «Приладобудування» науково-експертної ради Міністерства освіти і науки України та входять до складу експертної ради ВАК України з інформатики та приладобудування.

Кафедра теоретичних основ електротехніки заснована в 1968 році. Першим завідувачем кафедри був к. т. н., доцент Георгій Іванович Бондаренко.

В 1970 році кафедру очолив і започаткував її як кафедру теоретичної електротехніки д. т. н., професор, заслужений працівник вищої школи України Юхим Овдійович Карпов. Він створив стабільний колектив висококваліфікованих науково-педагогічних працівників, які забезпечили навчальний процес методичною літературою, укомплектували лабораторії обладнанням, що дозволило проводити заняття на високому науковому і методичному рівнях.

Кафедра філософії

Кафедра забезпечує викладання курсів «Філософія», «Релігієзнавство», «Логіка» для студентів бакалаврату, спецкурсу «Філософія науки і техніки» для магістрантів, курсу «Філософія» для аспірантів і здобувачів, забезпечує проведення магістерських і кандидатських іспитів з філософії.

Нині співробітники кафедри здійснюють низку новаторських наукових досліджень за такими напрямами: філософія науки і техніки, історія філософії Нового часу, філософські проблеми синергетики, філософія культури, ґендерні дослідження. Унікальними для української філософської спільноти є філософсько-термінологічні дослідження, а також наукові переклади класичних і сучасних філософських творів (з розлогим науковим апаратом і коментарями), здійснені під керівництвом професора О. І. Хоми.

О. І. Хома

2001 року професор О. І. Хома здобув перемогу у конкурсі на здобуття премії «Сковорода», присуджуваної посольством Франції в Україні за найкращий переклад франкомовного твору в галузі гуманітарних і соціальних наук.

Нині кафедра підтримує і розвиває наукові зв'язки з Міжнародним центром Блеза Паскаля (Клермон-Феран, Франція), Національним центром наукових досліджень (Париж, Франція), Філософським факультетом Київського національного університету ім. Т. Шевченка, кафедрою філософії і Центром європейських студій НаУКМА, Інститутом філософії ім. Г. Сковороди НАН України, а також багатьма іншими вітчизняними і зарубіжними науково-академічними і освітніми інституціями.

Наукові видання кафедри філософії

З 1994 року колектив кафедри здійснив дослідження за дев'ятьма держбюджетними темами, найважливішими з яких є: «Постмодерністські тенденції в сучасній науці і культурі» / 1999–2001, керівник проф. В. С. Ратніков; «Проблема наукової раціональності в епістемологічному і соціокультурному контекстах» / 2002–2004, керівник проф. В. С. Ратніков; «Філософія прав людини, поняття ґендеру, проблема ґендерної справедливості» / 2002–2004, керівник проф. О. І. Хома; «Модерне мислення: універсалізм і стратегії порозуміння» / 2004–2006, керівник проф. О. І. Хома

Протягом останніх років опубліковано 3 монографії: В. С. Ратніков «Фізико-теоретичне моделювання: засади розвитку, ра-

Переклад з французької А. Перепаді, О. Хоми. Коментарі й примітки О. Хоми, Е. Чухрай, Є. Скопова. Київ, 2009

Переклад з французької, коментарі й примітки О. Хоми. Київ, 2006

Переклад з французької Ю. Старовойта, О. Хоми. Коментарі й примітки О. Хоми та Е. Чухрай, Київ, 2007

ціональність», Київ, 1995; О. І. Хома «Істина і очевидність. Симптоматологічне мислення в філософії Модерну», Вінниця, 1998; О. І. Хома, Є. В. Скопов, Е. І. Чухрай «Коментарі й примітки до «Думок» Блеза Паскаля», Київ, 2009.

За період незалежності України співробітниками кафедри захищено 3 кандидатських – О. І. Хома, 1993 р.; Р. Й. Димерець, 2006, А. І. Теклюк, 2007, і дві докторські – В. С. Ратніков (1998 р.), О. І. Хома (1999 р.) дисертації.

2001 року наказом ректора ВНТУ при кафедрі створена наукова Лабораторія ґендерних досліджень (проф. О. І. Хома – керівник, доцент І. О. Головашенко – зав. лабораторією). Працівники кафедри також є засновниками громадської організації Міжвузівський ґендерний центр, президентом якої є доцент Головашенко Ірина Олегівна, яка з 2007 року є національним експертом з ґендерної політики Програми розвитку ООН в Україні та співавтором підручника «Основи теорії ґендеру». Ґендерні дослідження здійснюються на кафедрі в співпраці з науковцями Києва, Харкова, Одеси, Ванкувера (Канада), Стокгольма (Швеція) – відповідальна доцент І. О. Головашенко.

2006 року при кафедрі створено міжуніверситетський Центр історико-філософських досліджень «Renatus». В межах цього центру розпочато роботу над українським перекладом і повним білінгвічним виданням філософських творів Р. Декарта, видано перший український переклад «Думок» Б. Паскаля; центр є учасником міжнародного проекту з підготовки української версії «Європейського словника філософій». Плідно розвивається програма філософсько-термінологічних досліджень, покликаних усунути лакуни української філософської термінології щодо відтворення західних філософських текстів схоластичної і модерної доби.

І. О. Головашенко

На базі видавництва ВНТУ «Універсум-Вінниця» кафедрою з 2000 року, у співробітництві з Українським філософським фондом та видавництвом «Критика» (Київ), видається науковий журнал Sententiae, присвячений модерній філософії і визнаний ВАК України фаховим виданням з філософії (засновник і головний редактор проф. О. І. Хома).

З 2000 року при кафедрі відкрито Вінницьке відділення Синергетичного товариства, яке очолює професор кафедри, д. філос. н. Володимир Сазонович Ратніков з ініціативи якого було проведено «круглий стіл» «Синергетика і наукова раціональність» (2002), науково-теоретичні конференції «Фундаментальне знання і нові виміри раціональності: єдність епістемологічного і соціокультурного аспектів» (2003), «Випадковість у сучасному світі: діалог науки, релігій, культур» (2007).

З осені 2005 року науковим партнером кафедри філософії ВНТУ є кафедра філософії національного університету «Львівська політехніка»; першим результатом співпраці двох колективів став науковий

Колектив кафедри. 2008 р. Верхній ряд, зліва направо: О. В. Колос, О. І. Хома, З. Ю. Макаров, В. С. Ратніков, П. С. Слободянюк, В. І. Слизькоухий. Нижній ряд: І. О. Головашенко, Г. І. Волошенюк, О. М. Слободянюк

Філософський журнал «Sententiae»

семінар «Картезіанська антропологія: чого не можна вимагати від людини» (Львів 2006 р.). Протягом 2004–2005 років кафедра організувала в Київському національному університеті ім. Т. Шевченка низку термінологічних семінарів, присвячених проблемі інтерпретації і українського перекладу основних понять філософії Рене Декарта і Бенедикта Спінози. Учені кафедри у науковій діяльності співпрацюють з Інститутом філософії АН України (відповідальний проф. О. І. Хома), з Київським національним університетом ім. Т. Шевченка (відповідальний проф. В. С. Ратніков). У гендерних дослідженнях кафедра співробітничає з дослідницькими центрами Києва, Харкова і Одеси (відповідальна доц. І. О. Головашенко).

Викладачами кафедри читаються курси філософії, релігієзнавства і логіки для студентів денної і заочної форм навчання, курс філософії для аспірантів і пошукувачів, спецкурси для магістрантів: «Філософські проблеми науки і техніки» (проф. В. С. Ратніков), «Соціально-філософська і педагогічна антропологія» (доц. І. О. Головашенко), «Філософія соціальної комунікації» (проф. О. І. Хома).

Члени кафедри здійснюють активну просвітницьку роботу, беруть участь в різноманітних конференціях, «круглих столах», в роботі дорадчих органів місцевої адміністрації. З 2009 року головою Вінницького обласного об'єднання ВУТ «Просвіта» обрано доцента кафедри Анатолія Івановича Теклюка, який велику увагу зосереджує на дослідженні та використанні інтелектуально-ігрових методів у вивченні філософії, релігієзнавства й національно-патріотичному вихованні студентів.

В. К. Шановський

Кафедра філософії ВНТУ заснована у вересні 1978 року. Завідувачі кафедри: 1978—1983 Віктор Кіндратійович Шановський, д. філос. н., професор; 1984–1987 Слободянюк Петро Семенович, к. філос. н., доцент; 1988–1992 Віктор Кіндратійович Шановський, д. філос. н., професор; 1992–2004 Олександр Володимирович Колос, к. філос. н., доцент; З 2004 року Олег Ігоревич Хома, д. філос. н., професор.

За час існування кафедри її викладачами було захищено 12 кандидатських і 3 докторські дисертації (В. К. Шановський, В. С. Ратніков, О. І. Хома), надруковано 4 індивідуальні монографії (проф. В. К. Шановський, В. С. Ратніков, О. І. Хома), 3 збірники наукових статей, керівниками авторських колективів яких були проф. О. І. Кедровський, доц. О. В. Колос, проф. В. С. Ратніков.

З 1994 року професором О. І. Хомою було здійснено видання понад 20 академічних перекладів філософських творів сучасних і класичних франкомовних мислителів, зокрема Б. Паскаля, Н. Мальбранша, Ж.-Ж. Русо, Р. Декарта, Ф. Пулена де ла Бар, Кондорсе, Ж. Баланьє, Ж. Дельоза, А. Турена, М. Фуко.

ІНСТИТУТ РАДІОТЕХНІКИ, ЗВ'ЯЗКУ ТА ПРИЛАДОБУДУВАННЯ

В. М. Кичак

Інститут радіотехніки, зв'язку та приладобудування створено на базі факультету радіо-електроніки у 2004 році. Директором інституту обрано доктора технічних наук, професора Василя Мартиновича Кичака. Заступником директора з наукової роботи призначено доктора технічних наук, професора Сергія Макаровича Злепка.

Інститут радіотехніки, зв'язку та приладобудування готує спеціалістів у галузі проектування, експлуатації та супроводження радіотехнічних пристроїв та систем, телекомунікаційних систем і мереж, засобів телекомунікацій, біотехнічних та медичних апаратів і систем, засобів оргтехніки, радіоелектронних компонентів та технології їх виготовлення.

До складу інституту входять факультети: радіотехніки та телекомунікацій; медико-біологічного та електронного приладобудування та обчислювальний центр. На шести кафедрах інституту працюють більше 100 викладачів, наукових співробітників та навчально-допоміжного персоналу. З них 2 заслужених діяча науки і техніки, 8 докторів наук, професорів та близько 50 кандидатів наук, доцентів.

В інституті навчається більше тисячі студентів за п'ятьма напрямами підготовки – «Радіотехніка», «Радіоелектронні апарати», «Телекомунікації», «Мікроелектроніка та наноелектроніка», «Електронні пристрої та системи». Інститут здійнює підготовку бакалаврів, інженерів та магістрів по денній та заочній формах навчання. За всіма напрямами підготовкиготуються фахівці з поглибленим вивченням іноземної мови.

Навчально-виховна робота в інституті тісно поєднується з науково-дослідною. При інституті функціонує Міжнародний координаційний центр «Негатроніка», який об'єднує провідних вчених країн СНД, координатором якого є Заслужений діяч науки і техніки України, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри проектування комп'ютерної та телекомунікаційної апаратури Вінницького національного технічного університету М. А. Філинюк.

Науковий напрямок з розробки та дослідження сенсорів на базі фізичних процесів у напівпровідникових приладах очолює Заслужений діяч науки і техніки України, доктор технічних наук, професор В. С. Осадчук, під керівництвом якого захищено 2 докторські дисертації та 16 кандидатських дисертацій, опубліковано 18 монографій та навчальних посібників.

Науковий напрям з розробки методів та засобів обробки широкосмугових сигналів в радіотехнічних та телекомунікаційних системах очолює завідувач кафедри телекомунікаційних систем і телебачення, академік Міжнародної академії прикладної радіоелек-

Нагороди, здобуті на міжнародних виставках

троніки Росії, України і Білорусі, доктор технічних наук, професор В. М. Кичак. За цим науковим напрямом виконуються спільні науково-дослідні роботи з секцією прикладних проблем НАНУ, Інститутом кібернетики ім. В. М. Глушкова НАНУ, Вінницькою філією ВАТ «Укртелеком», «Центром експлуатації первинних мереж – 2» ВАТ «Укртелеком», Інститутом радіофізики та електроніки НАНУ, Державним підприємством Науково-дослідний інститут «Гелій», Подільським проектним інститутом. За результатами роботи захищено 1 докторську та 6 кандидатських дисертацій, опубліковано 6 монографій та 8 навчальних посібників, із яких 2 з грифом МОНУ.

Науковий напрямок з розробки автоматизованих систем для психо-фізіологічного тестування і відбору персоналу очолює академік Академії економічної кібернетики, доктор технічних наук, професор завідувач кафедри проектування медико-біологічної апаратури С. М. Злепко. Наукові розробки з цього напряму демонструвалися на Лейпцігській ярмарці і нагороджені золотою медаллю та дипломом за досягнення в галузі медичної техніки.

Науковий напрям з розробки оптико-електронних вимірювальних перетворювачів очолює доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри електроніки Й. Й. Білинський. За результатами досліджень розроблені суб-піксельні методи крайового детектування об'єкта та виділення його контуру на зображенні, розроблені та впроваджені оптико-електронні пристрої та комп'ютеризовані системи діагностики постави тіла людини.

Посвята в студенти

Науковий напрямок з гідроакустичних та ультразвукових системах очолює Лауреат Державної премії СРСР в галузі гідроакустики, кандидат технічних наук, доцент С. Т. Барась. Результати досліджень впроваджені в засобах, якими оснащені надводні та підводні судна Військово-морського флоту, Міністерств річкового флоту, морського флоту, рибного господарства.

Раз на два роки проводиться Міжнародна науково-технічна конференція «Сучасні проблеми радіоелектроніки, телекомунікацій та приладобудування», в якій беруть участь провідні вчені у галузі радіоелектроніки з України, країн СНД та дальнього зарубіжжя.

В інституті створені всі умови для розвитку творчих здібностей студентів.

Кращі випускники інституту мають можливість навчатись в аспірантурі за спеціальністю «Радіотехнічні пристрої та засоби телекомунікацій», яку відкрито у 2008 році та за спеціальністю «Радіовимірювальні прилади».

Співробітники директорату.
Перший ряд (зліва — направо): Ю. І. Кравцов, С. Т. Барась, С. М. Злепко, В. М. Кичак, В. Д. Рудик, Д. В. Гаврилов
Другий ряд (зліва — направо): В. А. Чумак, Г. М. Щербатюк, Є. Е. Дієсперова

ФАКУЛЬТЕТ РАДІОТЕХНІКИ ТА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

Факультет радіотехніки та телекомунікацій (ФРТТК) готує спеціалістів за двома бакалаврськими напрямами 6.050901 – «Радіотехніка» та 6.050903 – «Телекомунікації», з трьох спеціальностей: радіотехніка; апаратура радіозв'язку, радіомовлення і телебачення; телекомунікаційні системи та мережі, та однієї спеціалізації – оргтехніка та зв'язок. Очолює факультет доц., к. т. н. В. Д. Рудик, заступник декана к. т. н. Д. В. Гаврілов.

В. Д. Рудик

У структуру ФРТТК входять три кафедри: телекомунікаційних систем і телебачення, завідувач — д. т. н., проф. В. М. Кичак, кафедра є випускною для бакалаврського напряму «Телекомунікації» та спеціальностей інженерії «Апаратура радіозв'язку, радіомовлення і телебачення» та «Телекомунікаційні системи та мережі»; радіотехніки, завідувач — д. т. н., проф. О. В. Осадчук, яка є випускною для бакалаврського напряму «Радіотехніка», та аналогічної спеціальності інженерії; загальноуніверситетська кафедра мовознавства, завідувач — д. філол. н., проф. Л. Є. Азарова.

Високий рівень підготовки на ФРТТК підтримується завдяки науковій діяльності викладачів, співробітників і студентів. На факультеті працюють науково-дослідні лабораторії, в яких, під керівництвом докторів технічних наук, В. М. Кичака та О. В. Осадчука, на замовлення підприємств та установ, виконуються науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи з розробки радіоелектронного та телекомунікаційного обладнання різного призначення, частотних датчиків температури, тиску, освітлення та вологості. Предметом наукових досліджень викладачів кафедри мовознавства, під керівництвом д. ф. н., проф. Л. Є. Азарової, є аспекти номінації і семантики, етнологічні та ареалогічні параметри мовних одиниць, мовостиль письменників Т. Шевченка, Лесі Українки, М. Коцюбинського та ін.

Наукові та методичні здобутки викладачів та студентів факультету знаходять своє впровадження в великій кількості монографій, статей, в наукових і фахових виданнях, у матеріалах наукових і методичних конференцій, в патентах, в навчальних посібниках та методичних вказівках, у впроваджених дистанційних курсах з дисциплін кафедр. Студенти факультету постійно беруть участь в олімпіадах з радіотехніки та телекомунікацій, конкурсах студентських робіт, спортивних змаганнях різного рівня, в тому числі, і міжнародних, здобуваючи нагороди та посідаючи призові місця.

Велика кількість випускників факультету працює на керівних посадах в організаціях та установах України, Вінницької області та Вінниці, очолюють підрозділи Укртелекому, Київстару, концерну РРТ, працюють на інженерних посадах в системі державного та комерційного телебачення і радіомовлення, займаються виробничою, науковою, викладацькою діяльністю, працюють в установах міністерства внутрішніх справ, служби безпеки України, міністерств надзвичайних ситуацій та оборони. Серед випускників факультету є громадські діячі, депутати Верховної Ради, депутати обласних та районних рад, видатні вчені, науковці, економісти, керівники банківських структур. Випускники підтримують з факультетом плідні наукові та виробничі стосунки, допомагають обладнанням, матеріалами, сприяють у питаннях працевлаштування випускників. Все це дозволяє підтримувати навчальний процес на рівні сучасних вимог та забезпечувати

Д. В. Гаврілов

В. А. Красиленко

Б. Л. Рудницький

В. Я. Суп'ян

В. Г. Руцькой

якісну підготовку спеціалістів за профілем факультету.

Історія розвитку факультету радіотехніки і телекомунікацій Вінницького національного технічного університету починається з Вінницької філії Київського політехнічного інституту, де у 1965 році була започаткована підготовка фахівців за спеціальністю «Радіотехніка». Це було викликано потребами промисловості Подільського регіону, де значний розвиток, в ці роки, отримали підприємства електронної та радіотехнічної промисловості. Навчання проводилось за денною, вечірньою і заочною формами. Спеціальні кафедри комплектувалися випускниками КПІ, серед перших викладачів: С. О. Курков, Ю. В. Крушевський, М. Г. Захарченко, Т. А. Петренко, В. Я. Сасюк.

Для організації роботи кафедр радіотехнічного та електронного профілю у жовтні 1969 року було створено факультет радіоелектроніки. Першим деканом був призначений доцент, к. т. н. В. А. Красиленко, який мав великий досвід викладацької та наукової роботи у Новосибірському центрі Академії Наук СРСР. До складу ФРЕ входили дві випускні кафедри: кафедра радіотехніки (перший зав. кафедрою доцент, к. т. н. К. О. Урпановець, а пізніше – старший викладач С. О. Курков) і кафедра електронних приладів (зав. кафедрою доцент, к. т. н. В. С. Осадчук).

На початку сімдесятих років на факультеті починають працювати науковці з великим науковим та виробничим досвідом: к. т. н. Л. Н. Гейвандов, к. т. н. С. І. Пятін, к. т. н. В. І. Коваленко, к. т. н. Б. Л. Рудницький, к. т. н. В. Я. Суп'ян, які до цього працювали в інститутах Вільнюса, Горького, Краснодара, Томська. Під їх керівництвом, та керівництвом к. т. н. В. Л. Кофанова, на факультеті отримали розвиток наукові дослідження з розробки метрологічного забезпечення гідрофізичних досліджень, систем заобрійної радіолокації, джерел живлення, техніки НВЧ та телебачення. Проводилися спільні роботи з науково-дослідними організаціями Києва, Вільнюса, Горького, Ленінграда, Москви, Краснодара, Вінниці. Обсяги науково-дослідної тематики сягали сотень тисяч рублів.

В 1974 р. на базі ФРЕ створюються радіотехнічний факультет, декан доц. Б. Л. Рудницький, та факультет автоматики та обчислювальної техніки. На радіотехнічному факультеті ведеться велика наукова та методична робота, створюється сучасна лабораторна база факультету, оновлюється обладнання, розробляються методики, починається підготовка власних кадрів вищої кваліфікації. У 1974 р. на РТФ відкривається спеціальність «Конструювання і виробництво радіоапаратури». З 1979 року факультет очолює доц. В. Я. Суп'ян, якого у 1982 році змінює доц. В. Г. Руцькой. В ці роки відбуваються перші захисти кандидатських дисертацій, що були підготовлені за науковою тематикою кафедр факультету (к. т. н. В. Д. Рудик — 1980 р., к. т. н. О. І. Гуцало – 1982 р.), захищають докторські дисертації В. Я. Суп'ян та С. І. Пятін. На кафедрах факультету отримує подальший розвиток науково-дослідна тематика пов'язана з вимірюваннями фазових зсувів сигналів,

Л. Н. Гейвандов

Ю. В. Крушевський

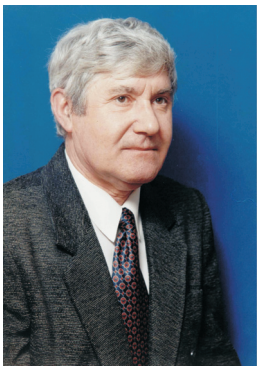

В. Л. Кофанов

групового часу затримки, автоматизацією процесів вимірювання, контролем технологічних процесів виготовлення радіотехнічного обладнання. Науковими керівниками цих напрямків виступають доц. С. І. Пятін, доц. В. Д. Рудик, с. н. с. О. Ю. Степаненко, проф. Б. Я. Ліхтціндер, к. т. н. В. К. Задорожний, проф. В. Я. Суп'ян, с. н. с. С. М. Горбатюк. Обладнання, що створюється співробітниками факультету, експлуатується в Московських інститутах телебачення та радіомовлення, радіотехнічному, Львівському ВО «Електрон». Зразки обладнання демонструються на всесоюзних та республіканських виставках, де отримують золоті та срібні нагороди. Вчені факультету за впровадження власних винаходів отримують знаки «Винахідник СРСР» (доц. С. І. Пятін, доц. В. Д. Рудик, доц. В. Л. Кофанов, к. т. н. О. Ю. Степаненко), а доцент Б. Л. Рудницький почесне звання «Заслужений винахідник УРСР».

З 1989 року по 1991 рік факультет очолює доц. Ю. В. Крушевський. В цей час проводиться робота по впровадженню у навчальний процес української мови. Значні досягнення в цьому напрямку має декан Ю. В. Крушевський. У 1992 р. на базі РТФ створюються факультети радіоелектроніки (ФРЕ) та радіоелектронного апаратобудування (ФРА). Деканом ФРЕ обирається доц. В. М. Кичак. У зв'язку з різким скороченням потреби у фахівцях виробничого напрямку, на факультеті, під керівництвом декана, ведеться робота по ліцензуванню нових спеціальностей та спеціалізацій експлуатаційного напрямку. У 1993 році відкривається спеціальність «Апаратура радіозв'язку, радіомовлення і телебачення» та спеціалізація «Оргтехніка та зв'язок» (єдина спеціалізація такого роду в Україні). Ведеться робота по підготовці докторських дисертацій (доц. В. М. Кичак, доц. О. І. Гуцало), які у подальшому успішно захищаються. У 2001 році на факультеті, на базі спеціалізації «Оргтехніка та зв'язок», відкривається новий бакалаврський напрям «Телекомунікації» та спеціальність «Телекомунікаційні системи та мережі». Навчальний процес починає вестися за трьома освітньо кваліфікаційними рівнями: бакалавра, спеціаліста, магістра. Створюються нові навчальні лабораторії телекомунікаційного спрямування, великий внесок в ці роботи був зроблений доц., к. т. н. Г. Г. Бортником. Працює аспірантура, ведеться науково-дослідна робота. У 2002 році на базі факультету радіоелектроніки (ФРЕ) – одного з найстаріших факультетів університету, як складова частина утвореного інституту радіотехніки, зв'язку та приладобудування ВНТУ, директор д. т. н., проф. В. М. Кичак, створюється сучасний факультет радіотехніки та телекомунікацій. Деканом факультету радіотехніки і телекомунікацій призначається к. т. н., доцент В. Л. Кофанов. В 2004 році деканом факультету обирається к. т. н., доц. В. Д. Рудик.

Кафедра телекомунікаційних систем і телебачення

Кафедра телекомунікаційних систем і телебачення бере початок з 1993 року, коли за ініціативи декана факультету радіоелектроніки кандидата технічних наук, доцента В. М. Кичака була відкрита спеціальність «Апаратура радіозв'язку, радіомовлення і телебачення», в рамках якої почалася підготовка інженерів зі спеціалізації «Оргтехніка та зв'язок». Ця спеціалізація є єдиною в Україні та передбачає підготовку спеціалістів з експлуатації та ремонту офісного обладнання, засобів зв'язку, торгівельного та банківського обладнання.

У 2001 році відкрито напрям «Телекомунікації» та спеціальність «Телекомунікаційні системи та мережі», в рамках якої здійснювалась підготовка спеціалістів у галузі електрозв'язку.

В 2002 році захищена докторська дисертація доцентом В. М. Кичаком і створено кафедру «Телекомунікаційних систем та телебачення», яка здійснює підготовку бакалаврів, спеціалістів і магістрів в галузі електрозв'язку, радіозв'язку та оргтехніки.

В лабораторії телекомунікаційних систем

З 1993 року на кафедрі захистили кандидатські дисертації Г. Г. Бортник, О. В. Осадчук, О. О. Семенова, В. Ф. Яблонський, В. Ф. Гончар.

Наукові дослідження кафедри направлені на розробку методів та засобів вимірювання та обробки радіосигналів в широкому діапазоні частот. Кафедрою виконано ряд госпдоговірних науково-дослідних робіт спільно з секцією Прикладних проблем НАНУ (м. Київ), Інститутом радіотехніки та електроніки НАНУ (м. Харків), Центром таймерних обчислювальних систем Інституту кібернетики ім. В. М. Глушкова НАНУ (м. Київ), Вінницькою філією ВАТ «Укртелеком», Вінницьким обласним підприємством «Теплокомуненерго».

На кафедрі проводяться наукові дослідження, направлені на розробку надвисокочастотних радіоімпульсних цифрових пристроїв з частотним представленням інформації, а також елементів нечіткої логіки з радіочастотним та широтно-імпульсним кодуванням. Розроблено функціонально повний набір надвисокочастотних логічних елементів з частотним представленням інформації, радіочастотні суматори двійкового і недвійкового структурних алфавітів, шифратори, дешифратори, мультиплексори та ін.

Ще одним науковим напрямом є дослідження низькочастотних шумових характеристик виробів електронної техніки з метою оцінювання їх якості та підвищення надійності радіоелектронної апаратури на їх базі.

Перспективним науковим напрямом, який розвивається на кафедрі, є дослідження можливості використання халькогенідних склоподібних напівпровідників для побудови радіаційностійких елементів пам'яті для мобільних засобів зв'язку та спеціальних пристроїв.

Професорсько-викладацьким складом кафедри ТКСТБ опубліковано 6 монографій та 10 навчальних посібників, з яких 2 з грифом МОНУ.

Щорічно кафедра випускає від 50 до 75 спеціалістів в галузі зв'язку. Головними діловими партнерами кафедри є провідні підприємства та організації зв'язку України: ВАТ «Укртелеком», Український науково-дослідний інститут зв'язку, Одеський науково-дослідний інститут зв'язку, Подільський проектний інститут, Центр експлуатації первинної мережі-2 ВАТ «Укртелеком», «Київстар», «Хорстелеком», де працюють наші випускники. При Вінницькій філії ВАТ «Укртелеком» створено філію кафедри. Кращі випускники кафедри ТКСТБ мають можливість навчатись в аспірантурі за спеціальністю «Радіотехнічні пристрої та засоби телекомунікацій». Нині в аспірантурі при кафедрі ТКСТБ навчається 8 аспірантів.

Характерною рисою галузі зв'язку є те, що апаратура, обладнання цехів та технології постійно модернізуються та змінюються, що потребує відповідної корекції навчальних планів та програм, перепідготовки викладачів. В лабораторіях кафедри використовується сучасне обладнання – цифрові системи комутації, системи мобільного зв'язку, системи абонентського радіодоступу та ін.

На кафедрі встановлено обладнання, яке забезпечує широкосмуговий безпровідний доступ до глобальної мережі Інтернет за тех-

Захист лабораторних робіт

В. Ф. Яблонський

В. М. Кичак

Г. Г. Бортник

О. С. Городецька

В. К. Задорожний

С. П. Кононов

С. М. Горбатюк

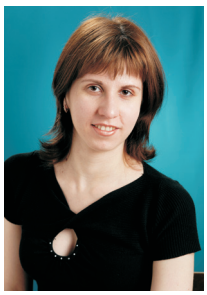

О. О. Семенова

В. В. Стронський

В. В. Логвиненко

Н. Г. Курилова

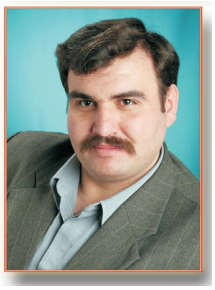

О. В. Стальченко

Д. В. Михалевський

М. Л. Мінов

О. В. Крупський

В. М. Баланчук

С. Ф. Смішко

С. Г. Бортник

В. П. Білинська

В. С. Бєлов

О. Є. Ковтун

О. О. Войцеховська

нологією Wi-Fi гарантованої швидкодії, від компанії ВАТ «Укртелеком». Технологія забезпечує гарантований зв'язок із точкою доступу на відстані 50—100 м та може одночасно підтримувати декілька десятків активних користувачів при швидкості передачі даних 2048 Кбіт/с.

Співробітники кафедри ТКСТБ

Історія кафедри починається з 1995 року, коли для підготовки фахівців зі спеціалізації «Оргтехніка і зв'язок», яку було відкрито з ініціативи доцента кафедри мікроелектроніки В. А. Гикавого, була створена кафедра оргтехніки та зв'язку, завідувачем якої призначено директора спеціального конструкторсько-технологічного бюро «Модуль» к. т. н., доцента В. І. Мойсеєва. З грудня 1995 року кафедру очолив к. т. н., доцент В. М. Кичак.

Перед кафедрою поставлена задача створення матеріальної бази та методичного забезпечення для підготовки інженерних кадрів у галузі зв'язку та оргтехніки. Протягом першого року було придбано обладнання для лабораторії оргтехніки – це сучасні касові апарати та лічильники валют, які передав Вінницький універмаг. За кошти спонсорів придбано факсимільні апарати, розмножувальну техніку, комутаційне обладнання, апаратуру ущільнення.

В березні 1997 року кафедру «Оргтехніки та зв'язку» приєднано до кафедри «Мікроелектроніки» та утворено кафедру «Мікроелектроніки, оргтехніки та зв'язку». В 1999 році секція «Оргтехніка та зв'язок» переведена на кафедру «Радіотехніки», завідувачем якої призначено к. т. н., доцента В. М. Кичака.

Оскільки кафедра радіотехніки здійснювала підготовку бакалаврів, інженерів та магістрів із двох спеціальностей «Радіотехніка» та «Апаратура радіозв'язку і радіомовлення» і однієї спеціалізації «Оргтехніка і зв'язок», визріла необхідність створення окремої кафедри для підготовки фахівців в галузі зв'язку. І це було здійснено у 2002 році.

Кафедра радіотехніки

Ветераном ВНТУ є кафедра «Радіотехніки», яку було засновано в 1968 році.

О. В. Осадчук

Кафедру очолює доктор технічних наук, професор О. В. Осадчук. На кафедрі під його керівництвом займаються розробкою методів та засобів радіовимірювань, дослідженням радіовимірювальних мікроелектронних перетворювачів фізичних величин.

Кафедра радіотехніки готує бакалаврів, інженерів і магістрів за двома спеціальностями. Також на кафедрі проводиться підготовка аспірантів і докторантів.

«Радіотехніка». Фахівці цієї спеціальності – це інженери-розробники принципових схем радіопристроїв широкого призначення (від підсилювачів, телевізорів та радіовимірювальних приладів до пристроїв радіолокації і радіонавігації), а також спеціалісти з технічного обслуговування та експлуатації цієї техніки.

«Апаратура радіозв'язку, радіомовлення і телебачення». Інженери-радисти цієї спеціальності можуть працювати на підприємствах і в організаціях, які займаються розробкою, виготовленням та експлуатацією засобів радіозв'язку і телерадіомовлення.

На кафедрі працює 14 викладачів: 2 професори, 8 доцентів, 2 старших викладачі, 2 асистенти.

Під керівництвом професора В. Л. Кофанова проводяться дослідження механізму взаємодії надвисокочастотного поля з матеріалами, з метою створення сучасних технологій переробки продукції, розробляють сучасні пристрої автоматизації радіотехнічних вимірювань.

Становлення і розвиток кафедри тісно пов'язаний з історією країни. На початку 1960-х років в усіх інститутах України здійснювався прийом всього кількох груп студентів на спеціальність «Радіотехніка», у тому числі лише однієї групи до КПІ – найбільшого політехнічного інституту СРСР. Бурхливе зростання ракетно-космічної галузі в 1960--80-х роках спонукало і збільшення випуску радіоінженерів.

Першою з підготовки фахівців радіоелектронного напряму в нашому ВНЗ була кафедра електронних приладів і радіотехніки (ЕПРТ), створена 1.09.1966 р. Очолив її В. С. Осадчук (нині проф. д. т. н., заслужений діяч науки і техніки України), під керівництвом якого згодом було підготовлено чимало кадрів вищої кваліфікації в галузі радіоелектроніки. На базі кафедри ЕПРТ з 1.09.1968 р. було утворено кафедру радіотехніки (РТ), яка зі збільшенням набору студентів поділилася на дві кафедри – радіотехнічних пристроїв (РТП) та теоретичних основ радіотехніки (ТОР). За два роки, у зв'язку з відкриттям нової спеціальності, на основі кафедри РТП було організовано ще одну кафедру – конструювання і виробництво радіоапаратури (КІВРА), згодом ця кафедра стала основою для утворення нового факультету.

З відкриттям нової спеціалізації, а потім телекомунікаційного напряму, створена кафедра радіотехніки та телекомунікацій (РТК), яка згодом була розділена на дві кафедри – радіотехніки (РТ) і телекомунікаційних систем і телебачення (ТСТБ), які утворили факультет радіотехніки і телекомунікацій (ФРТТК).

Першочерговим завданням після утворення кафедри було формування викладацького і навчально-допоміжного штату, створення матеріально-технічної та навчально-методичної бази підготовки майбутніх радіоінженерів. Як і інші підрозділи Вінницького філіалу КПІ, кафедра формувалася на той час з випускників КПІ, його аспірантури та кадрів інших ВНЗ. Низку поставлених завдань довелося розв'язувати першому складу кафедри, до якого ввійшли: — С. О. Курков (згодом доц., к. т. н.), Ю. В. Крушевський (доц., к. т. н.) — з 1967 р., Е. Є. Пашковський (ст. викл.), Т. А. Петренко (засл. працівник освіти), О. П. Похилюк (ст. викл., к. т. н.), Ю. С. Юр (зав. лаб.), В. Л. Кофанов (проф., к. т. н.) — з 1968 р., С. М. Горбатюк (доц., к. т. н.), О. Г. Гуцало (проф., д. т. н.), М. О. Куцевол (доц., к. т. н.), В. Я. Сасюк (асист.), І. М. Славський (асист.), К. О. Урпановець (доц., к. т. н.) — з 1969 р та ін.

Нижній ряд: І. Ф. Сідлецький, О. В. Осадчук, В. Л. Кофанов, А. П. Божко. Верхній ряд: А. О. Семенов, О. О. Ткач, М. А. Шутило, Д. В. Гаврилов, О. П. Червак, В. Д. Рудик, Г. І. Майхрук, Ю. С. Юр, О. О. Дрючин, К. О. Коваль

Крім працівників нинішнього складу вагомий внесок у розбудову кафедри ро-

Ст. викл. М. А. Шутило проводить заняття з дисципліни «Схемотехніка»

Лабораторний практикум з «Основ телебачення»

били кадри, що вливалися до її лав у різні часи: Б. І. Мокін (нині академік АПНУ, проф. д. т. н.), А. Ф. Анжієвський (доц., к. т. н.), В. К. Задорожний (доц., к. т. н.), В. І. Коваленко (доц., к. т. н.), С. П. Кононов (доц., к. т. н.), В. А. Красиленко (доц., к. т. н.), В. І. Студенікін (доц., к. т. н.), Т. В. Горошкова (асист.), О. М. Мацюк (асист.), В. Я. Ніколаєв (с. н. с), В. В. Софіщенко (с. н. с., к. т. н), А. Ю. Степаненко (с. н. с., к. т. н.), І. В. Троцишин (с. н. с., к. т. н.) та ін.

Кадри вищої кваліфікації готувалися спочатку через аспірантуру КПІ, а зі зміцненням наукового потенціалу кафедри – через власну аспірантуру. Базою для підготовки докторів і кандидатів наук., розвитку наукових досліджень викладачів і студентів, а також покращення матеріально-технічного забезпечення навчального процесу стали госпдоговірні НДР. Такі теми виконувалися всім складом кафедри, найбільші з них – під керівництвом доц., к. ф.-м. н. Л. Н. Гейвандова, проф., к. т. н. В. Л. Кофанова, проф., д. т. н. В. Я. Суп'яна, проф., д. т. н. С. І. П'ятіна, доц., к. т. н., Заслуженого винахідника СРСР Б. Л. Рудницького, проф., д. т. н. Б. Я. Ліхтциндера. Пізніше, у зв'язку із занепадом виробництва, наукові дослідження стали підтримуватися, в основному, невеликими за обсягом держбюджетними темами, якими керували проф., д. т. н., О. Г. Гуцало, проф., д. т. н. В. М. Кичак. Зараз науковими дослідженнями керує проф., д. т. н. О. В. Осадчук. Наукова тематика стала базою для захисту понад 20 кандидатських дисертацій і 3 докторських дисертацій.

Відтоді, коли 1 вересня 1965 р. було здійснено перший прийом студентів на спеціаль-

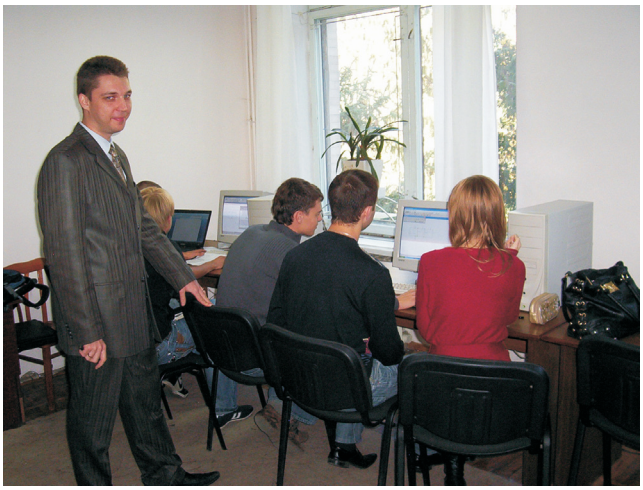

Доц. Д. В. Гаврілов. Модельне дослідження цифрових пристроїв радіотехніки

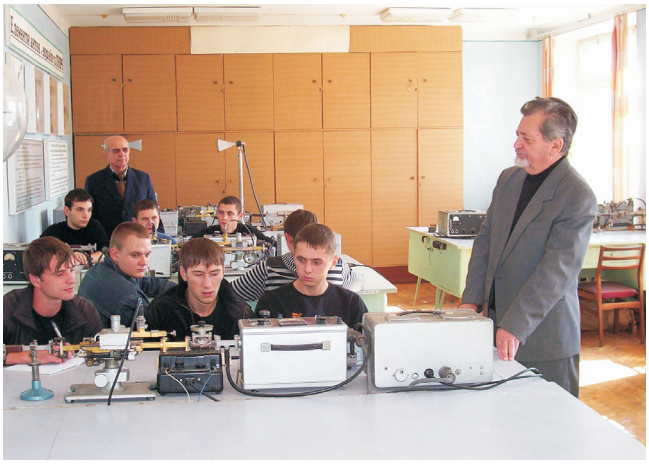

Під керівництвом доц. Ю. В. Крушевського студенти 3-го курсу пізнають тонкощі техніки надвисоких частот

Доц. А. П. Божко допомагає студентам в експериментальному дослідженні електричних кіл

ність «Радіотехніка», відбулося 40 випусків радіоінженерів. За цей час за всіма формами навчання підготовлено понад 2800 фахівців. Серед наших випускників є відомі громадські діячі, у т. ч. два народні депутати України різних років скликання, керівники адміністративних закладів та виробництва, 5 докторів наук. серед них один член-кореспондент НАНУ, два десятки кандидатів наук, багато працівників освіти, науково-дослідних установ, промисловості та фірм, які своєю справою роблять вагомий внесок в розбудову нашої молодої держави.

В. В. Скомаровський – народний депутат України; О. І. Сугоняко – голова асоціації комерційних банків України; Г. С. Бендерський – заступник директора Вінницької філії ВАТ «Укртелеком», зав. відділом охорони праці ВНТУ; А. А. Задорожний – начальник районного центру електрозв'язку Вінницької дирекції ВАТ «Укртелеком»; О. І. Козак – директор ВОРТПЦ; Ю. О. Коломієць – директор Вінницької філії фірми «Київстар»; Л. В. Кравчук – начальник управління промисловості енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької ОДА; Е. Й. Лозінський – начальник центру технічної експлуатації радіофікації Вінницької дирекції ВАТ «Укртелеком»; Л. Ф. Мінов – головний інженер Центру первинної мережі ВАТ «Укртелеком»; В. В. Терліковський – директор заводу «Маяк»; С. М. Злепко – проф., д. т. н., зав. каф. ВНТУ; Р. Н. Квєтний – проф., д. т. н., зав. каф. ВНТУ; В. С. Мельник – проф., д. т. н., член кореспондент НАНУ; В. О. Поджаренко – проф., д. т. н., зав. каф. ВНТУ; В. М. Бабій – к. т. н., доц. Вінницького торговельно-економічного інституту; М. М. Биков – к. т. н., доц. ВНТУ; Г. Г. Бортник – к. т. н., доц. ВНТУ; С. М. Горбатюк – к. т. н., доц.; Ю. П. Гульчак – к. т. н., доц. ВНТУ; М. М. Данильчук – к. т. н., доц. ВНТУ; В. О. Козловський – к. т. н., проф. ВНТУ; С. П. Кононов – к. т. н., доц. ВНТУ; В. Г. Красиленко – к. т. н., зав. каф. інституту «Україна»; М. О. Куцевол – к. т. н, доц. ВДСУ; В. Л. Марущак – к. т. н., доц. ВНТУ; Є. А. Паламарчук – к. т. н., доц. ВДСУ; В. І. Ревінок – к. т. н., зав. каф. ВФЕУ; А. В. Рудик – к. т. н., доц. Рівенського технологічного університету; В. Д. Рудик – к. т. н., доц., декан РТТК ВНТУ; С. Д. Рудик – к. т. н., начальник конструкторського бюро заводу «Маяк»; А. Т. Теренчук – к. т. н., доц. каф. фізики ВНМУ; І. В. Троцишин – к. т. н, проф. ХНУ; В. В. Чернига – к. т. н., доц.; О. О. Яременко – к. т. н., директор Українського інституту соціальних досліджень.

За науковими напрямами на кафедрі підготовлено 3 доктори наук та 15 кандидатів наук. Зараз вченими кафедри готуються до захисту ще 1 докторська та 5 кандидатських дисертацій. Кожен рік на кафедрі захищається 2—3 магістерські дисертації.

Студенти кафедри під час лекційних та практичних занять при виконанні лабораторних робіт отримують глибоку фундаментальну та спеціальну підготовку в сучасних лабораторіях кафедр, а також при проходженні практик на провідних підприємствах радіоелектронної галузі та телекомунікацій м. Вінниці та Подільського регіону.

На кафедрі функціонує 6 навчальних лабораторій: електродинаміки та пристроїв НВЧ; цифрових пристроїв і мікропроцесорів, перспективних методів радіовимірювання; підсилювальних та радіоприймальних пристроїв; радіопередавальних пристроїв та телебачення; основ оптоелектроніки, теорії кіл, сигналів та процесів в радіотехніці; основ радіоелектроніки та звукотехніки. Також на кафедрі створено науково-дослідну лабораторію радіовимірювальних мікроелектронних перетворювачів фізичних величин.

На кафедрі діє комп'ютерний клас, обладнаний сучасними персональними комп'ютерами, під'єднаними до мережі INTERNET. У ньому студенти навчаються використовувати обчислювальну техніку для дослідження та

проектування радіоелектронних і телекомунікаційних засобів, а також мереж зв'язку.

Під керівництвом провідних науковців кафедри кращі студенти залучаються до науково-дослідної роботи, що є передумовою можливості подальшого навчання в магістратурі й аспірантурі.

Освоєння сучасних комп'ютерних технологій, починаючи з молодших курсів навчання, розширена університетська гуманітарна підготовка, а також серйозна економічна підготовка в галузі менеджменту та маркетингу дають змогу випускникам кафедри стати фахівцями, здатними легко адаптуватися до вимог державного і приватного секторів виробництва і сфери обслуговування.

Кафедра мовознавства

1 січня 2003 року створено кафедру мовознавства під керівництвом доктора філологічних наук, професора Л. Є. Азарової.

Навчальний процес забезпечують 23 викладачі, а саме: 1 доктор філологічних наук, 2 кандидати філологічних і 1 кандидат педагогічних наук, 4 старших викладачі, 15 асистентів, серед яких 2 аспіранти Інституту української мови НАН України та 7 здобувачів.

Основна наукова проблематика кафедри мовознавства:

— термінологічна лексика;

— структура та семантика мовних одиниць у функціональному аспекті;

— шляхи формування науково-технічної термінології;

— фразеологія української мови;

— українська діалектологія та ономастика;

— деривaційні системи слов'янських мов (діахронічний та синхронічний аспекти);

— становлення та самовиховання творчої особистості;

— новітні напрями дослідження синтаксичного рівня української мови;

— функціонування традиційних сюжетів та образів у літературі.

Результати наукових досліджень викладачів, аспірантів, здобувачів друкуються в тематичних наукових збірниках, монографіях, матеріалах конференцій, симпозіумів.

З 2000 року викладачами кафедри мовознавства опубліковано 130 наукових та науково-методичних праць, присвячених проблемам правопису, лексики, фразеології, діалектології, граматики й історії української мови та інших актуальних проблем сучасної лінгвістики. Серед них 7 монографій, словник омонімів, 115 наукових статей у фахових виданнях, 17 навчальних посібників, серед яких 2 посібники дистанційної форми навчання.

Напрями методичної роботи: вибір оптимальних форм і методів навчальної роботи з українськими та іноземними студентами, методика навчально-виховної роботи на підготовчому відділенні для іноземних та українських студентів, методика адаптації іноземних громадян до умов навчання й проживання на початковому етапі, організація навчально-виховного процесу на кафедрі.

Систематично проводяться науково-методичні семінари за тематичними напрямками: «Термінологічна лексика», «Розвиток української термінології», «Терміни у професійному спілкуванні», «Іншомовні запозичення в сучасній термінології», «Терміни дизайну та архітектури», «Структурно-семантичні особливості екологічної терміносистеми», «Дистанційне навчання: перспективи та проблеми розвитку».

Кафедра мовознавства забезпечує викладання на денній та заочній формах навчання дисциплін: українська мова за професійним спрямуванням, українська мова для іноземців, російська мова для іноземців, методика викладання української мови для іноземців, українська мова для слухачів інституту довузівської підготовки ВНТУ.

З початку 90-х років в університеті працює підготовче відділення для іноземних грома-

Заняття в кабінеті етнографії кафедри мовознавства

Л. Є. Азарова

Н. Й. П’яст

Ю. Л. Старовойт

О. В. Абрамчук

В. Я. Корженко

Л. В. Горчинська

Т. Ю. Іванець

Л. І. Олійник

З. П. Корженко

Г. В. Кухарчук

М. М. Опанасюк

А. С. Стадній

О. А. Цимбал

Л. А. Радомська

І. Є. Зозуля

Л. В. Солодар

О. М. Цвіркун

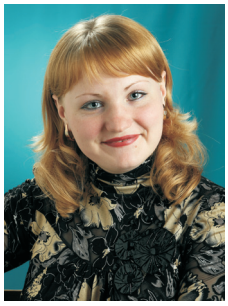
Т. О. Грабенко

І. А. Андрікевич

Г. В. Лепко

В. В. Кошельник

Л. В. Завальнюк

Н. Г. Сироватко

М. І. Балицька

дян, на якому здійснюється підготовка іноземців до вступу у вищі навчальні заклади України. На підготовчому відділенні викладається українська мова для іноземців (початковий етап), російська мова, країнознавство, проводиться різноманітна виховна робота.

Викладачі кафедри щорічно проводять олімпіади з української мови, а також готують студентів для участі в Міжнародних конкурсах української мови імені Петра Яцика. Завдяки зусиллям викладачів, іноземні та українські студенти неодноразово посідали призові місця на обласних та всеукраїнських олімпіадах і конкурсах знавців української мови.

2007 року колектив кафедри мовознавства став переможцем конкурсу наукових і науково-технічних проектів для виконання заходів Державної програми розвитку і функціонування української мови на 2004–2010 роки. Назва проекту – «Комплекс навчальних посібників з української мови «Професійне спілкування науково-технічних працівників і студентів інженерних спеціальностей». На базі кафедри мовознавства 14 листопада 2008 року було організовано Пленум наукової координаційної ради «Українська мова» Інституту української мови НАН України «Підручники та посібники з лінгвостилістики для вищої школи», на якому виступали з доповідями провідні науковці Інституту української мови НАН України та відомі мовознавці з вищих навчальних закладів України.

З 2008 року на кафедрі мовознавства існує кабінет етнографії, в якому проводяться заняття з української мови та країнознавства для іноземних студентів. Викладачі наочно знайомлять студентів з найкращими українськими традиціями у мистецтві та побуті.

Історія кафедри починається з 1981 року. Перші студенти-іноземці приїхали на навчання у Вінницький політехнічний інститут 1979 року. Російську мову їм викладали Т. Л. Біла, З. П. Корженко, К. І. Герасименко, М. С. Степанов, Т. Ю. Іванець, В. Я. Корженко, Л. В. Горчинська, Л. І. Олійник, О. В. Абрамчук, Ю. Л. Старовойт.

1981 року створено кафедру російської мови, яку очолював доц. М. С. Степанов і яку 2003 року було реорганізовано в кафедру мовознавства.

ФАКУЛЬТЕТ МЕДИКО-БІОЛОГІЧНОГО ТА ЕЛЕКТРОННОГО ПРИЛАДОБУДУВАННЯ

Факультет медико-біологічного та електронного приладобудування (ФМБЕП) бере свій початок з 1974 року. З 2005 року його очолює лауреат Державної премії СРСР, доцент кафедри проектування комп'ютерної та телекомунікаційної апаратури Святослав Тадійович Барась. Заступником декана з виховної роботи є старший викладач цієї ж кафедри Ю. І. Кравцов.

До складу факультету входять три кафедри: кафедра проектування комп'ютерної та телекомунікаційної апаратури (ПКТА) (завідувач кафедри професор М. А. Філинюк), кафедра проектування медико-біологічної апаратури (ПМБА) (завідувач кафедри професор С. М. Злепко) та кафедра електроніки на чолі з доктором технічних наук Й. Й. Білинським. Кафедра електроніки увійшла до складу факультету у жовтні 2009 року. До цього часу у складі факультету була кафедра інтеграції навчання з виробництвом на чолі з доцентом В. М. Мізерним. На факультеті навчається близько 600 студентів державної та контрактної форм навчання на денному та заочному відділеннях. Факультет готує фахівців за такими спеціальностями: «Виробництво електронних засобів», «Біотехнічні та медичні апарати і системи», «Технології та засоби телекомунікацій», «Мікроелектроніка та напівпровідникові прилади» і «Електронні прилади та пристрої». На перших чотирьох курсах підготовка ведеться за чотирма бакалаврськими напрямками –

С. Т. Барась

«Радіоелектронні апарати», «Телекомунікації», «Мікро- та наноелектроніка» і «Електронні пристрої та системи».

З метою підвищення ефективності лекційних занять на факультеті активно впроваджуються новітні технології з використанням сучасних технічних засобів навчання. Низка лабораторних занять зі студентами спеціальностей «Технології та засоби телекомунікацій» і «Біотехнічні та медичні апарати і системи» проводяться на реальному обладнанні та на діючих об'єктах. Ефективному контролю за навчальним процесом та його управлінням в межах факультету сприяє розроблений і впроваджений електронний журнал успішності.

На факультеті приділяється значна увага науковій роботі, розвитку лабораторної бази, навчально-методичному забезпеченню та залученню студентів до наукової і виробничої діяльності. Добре відома в Україні та за її межами наукова школа професора М. А. Філинюка. Під його керівництвом вже підготовлено близько п'ятнадцяти кандидатських та дві докторські дисертації. На факультеті успішно функціонує науково-виробничий центр «Інноваційні технології» очолюваний доцентом О. П. Шереметою, до пріоритетних наукових напрямків діяльності якого слід віднести енергозберігаючі технології. До роботи на центрі активно залучаються студенти.

Фактично ФМБЕП виділився з радіотехнічного факультету. У 1974 році на цьому факультеті була відкрита базова спеціальність «Конструювання та виробництво радіоелектронної апаратури». У 1976 році була створена кафедра конструювання та виробництва радіоапаратури (КіВРА), яку очолив старший викладач Ю. В. Крушевський. З 1977 року завідувачем кафедри став професор М. В. Коваленко.

Протягом тривалого часу кафедра функціонувала у складі радіотехнічного факультету, готуючи високопрофесійних фахівців для вітчизняних науково-дослідних інститутів, конструкторських бюро та підприємств радіотехнічного профілю. На кафедрі працювали в різний час відомі науковці з великим виробничим та науковим досвідом: доцент Є. В. Дубов, доцент В. Г. Руцькой, доцент В. І. Калінін, доцент С. М. Злепко та інші.

Відданість професії, поєднана зі здоровою амбітністю, спонукали колектив кафедри КіВРА у 1989 році почати будівництво окремого радіокорпусу власними силами. Роботи велися під керівництвом цілеспрямованого і наділеного видатними організаторськими здібностями доцента Є. В. Дубова, який на той час вже очолював кафедру. Активну участь у будівництві корпусу брали: доцент Г. М. Полторак, старші викладачі О. А. Костюк, В. М. Мізерний, Ю. І. Кравцов, В. Д. Шановський, завідувач лабораторіями кафедри І. Ф. Войтенко та асистент С. І. Волинець. Суттєвий внесок у зведення корпусу внесли тодішні студенти денної форми навчання, які в позаурочний час на цілковитому ентузіазмі виконували різноманітну роботу та окремі доручення.

Першого вересня 1992 року перші студенти переступили поріг нового корпусу, який поєднав у собі зручний інтер'єр з сучасно обладнаними лабораторіями та просторими світлими аудиторіями і мальовничий куточок університетського парку.

Восьмидесяті роки минулого століття були початком небувалого «наступу» на всіх напрямах розвитку електронно-обчислювальної техніки. Крокуючи в ногу з вимогами життя, в тодішньому ВПІ, 1985 року була створена кафедра автоматизації проектування, яка вела підготовку інженерів зі спеціальності «Конструювання і виробництво електронно-обчислювальної апаратури». Очолив її професор М. А. Філинюк. З 1993 року вона була перейменована на кафедру проектування комп'ютерної техніки (ПКТ).

Спорідненість напрямів підготовки фахівців на кафедрах КіВРА та ПКТ стали підґрунтям для створення на початку 1992 року на базі цих кафедр факультету радіоапаратобудування (ФРА). До обрання декана цього факультету його обов'язки протягом декількох місяців виконував доцент Ю. В. Крушевський. З березня 1992 року по 1997 рік деканом ФРА був обраний доцент Г. М. Полторак. Заступниками декана у ці роки працювали старші викладачі О. А. Костюк та Ю. І. Кравцов. На кафедрі КіВРА у цей час була відкрита ще одна спеціальність – «Біотехнічні та медичні апарати і системи», а власне кафедра була перейменована у кафедру конструювання радіоелектронної та біомедичної апаратури (КРБА).

На цей період випадає підвищення суспільного інтересу до спеціальності

«Біотехнічні та медичні апарати і системи». Цьому немалою мірою сприяло те, що кафедра на чолі з професором С. М. Злепко активно співпрацювала з відомими в Україні медичними закладами. В той же час спостерігалося зниження попиту на фахівців радіоконструкторського напрямку.

Ю. І. Кравцов

Ю. В. Крушевський

Г. М. Полторак

У 1997 році факультети радіоелектроніки та радіоапаратобудування були об'єднані у спільний факультет радіоелектроніки (ФРЕ), деканом якого був обраний професор В. М. Кичак. Знаковою подією цього часу слід вважати реформування спеціальності «Конструювання та виробництво радіоелектронної апаратури» у спеціальність «Технології та засоби телекомунікацій», яке відбулося відповідно до запропонованого Міністерством освіти і науки нового переліку спеціальностей.

У 2002 році в рамках оптимізації структури університету на базі ФРА був створений ФМБЕП. Його деканом був призначений професор М. А. Філинюк. Високопрофесійні науково-педагогічні кадри кафедр ПКТА та ПМБА сприяли якісній підготовці фахівців всіх напрямів, особливо – нової для університету перспективної спеціальності – «Технології та засоби телекомунікацій». З цією метою, зокрема, у 2003 році була відкрита на базі Центру первинних мереж ВАТ «Укртелеком» філія кафедри ПКТА, що дозволило студентам виконувати практичні завдання на сучасному реальному обладнанні. З'явилася позитивна динаміка збільшення конкурсу серед абітурієнтів на цю спеціальність.

Кафедра проектування комп'ютерної та телекомунікаційної апаратури

Кафедра проектування комп'ютерної та телекомунікаційної апаратури (ПКТА) здійснює багатоступеневу підготовку бакалаврів, спеціалістів та магістрів за такими спеціальностями:

7.091001 – Виробництво електронних засобів;

7.091004 – Технології та засоби телекомунікацій.

До складу кафедри входить обчислювальний центр, 3 наукові лабораторії, навчальні майстерні та 8 навчальних лабораторій:

«Телекомунікаційні мережі та системи» — керівник к. т. н., доц. С. Т. Барась, «Матеріали конструкцій електронної апаратури» — керівник к. т. н., доц. С. М. Павлов, «Комп'ютерної техніки» — керівник к. т. н., доц. Ю. В. Дементьєв, «Електродинаміки та мікрохвильових телекомунікаційних пристроїв» — керівник ст. викладач Ю. І. Кравцов, «Мікроелектроніки та нанотехнологій» — керівник к. т. н., ст. викладач С. Є. Фурса, «Систем передачі та захисту інформації» — керівник к. т. н., ст. викладач К. В. Огородник, «Системотехніки» — керівник к. т. н., ст. викладач О. О. Лазарєв, «Центр

підготовки робітничих професій» — керівник к. т. н., доц. О. П. Шеремета.

Професійна підготовка спеціалістів з використанням найсучаснішої електронної техніки закордонних компаній ведеться у філіалі кафедри при «Центрі первинної мережі № 2 ДПМ-ВНТ «Укртелеком», очолюваному його головним інженером Л. Ф. Міновим.

Високий професійний рівень викладачів кафедри визначається їх активною науковою роботою, що проводиться за напрямами:

– негатроніка;

– фізичні ефекти в рідких кристалах та створення пристроїв на їх основі;

– оптико-електронні первинні вимірювальні перетворювачі;

– ультразвукові системи вимірювання та діагностики;

– інформаційно-вимірювальні системи затрат енергоносіїв;

– нейронні системи обробки інформації.

При кафедрі працює аспірантура та докторантура, що сприяє постійному поповненню кафедри молодими викладачами та науковими співробітниками.

В 1985 році на кафедрі, професором М. А. Філинюком, був сформульований новий напрямок у області електроніки – «Негатроніка», а в 1986 році організований міжнародний координаційний центр за напрямом «Негатроніка», що об'єднав передових вчених країн СНД в цьому напрямі. Учеными цього центру підготовлено 6 докторів і понад 20 кандидатів технічних наук, опубліковано понад 15 монографій, отримано понад 100 патентів, проведено 20 науково-технічних конференцій, включаючи такі, як «Прилади з від'ємним опором та інтегральні перетворювачі на їх основі» (м. Баку), «Приладобудування, наука та підприємництво» та ін.

Результати наукових досліджень отримали широке використання як в промисловості, так і в побутовій апаратурі широкого використання в Україні, Росії, Азербайджані з економічним ефектом понад 10 млн. рублів. Результатом цих досліджень стала розробка теорії активних НВЧ фільтрів, метрологічних основ негатроніки, створення теорії кіл з LC-негатронами, різночастотної логічної елементної бази, формулювання та розвиток нових піднапрямів негатроніки: оптонегатроніка, біонегатроніка, економічна негатроніка. Ці результати регулярно представляються на різноманітних виставках та відмічені 6 медалями ВДНГ СРСР та різними дипломами.

Викладачі кафедри ведуть активну методичну роботу. Ними опубліковано три підручники та понад 20 навчальних посібників українською, російською та англійською мовами з основних напрямів педагогічної діяльності. Широке використання в навчальних закладах СРСР та за кордоном отримали підручники «Microelectronic Devices and Fundamentals of Their Design» та «Интегральные микросхемы и основы их проектирования».

В 2010 році кафедра ПКТА святкує своє 25-річчя. Вона була створена 10 червня 1985 р. з назвою «Автоматизація проектування» — АП і вела підготовку інженерів зі спеціальностей: 0608 — «Електронно-обчислювальні машини»; 0648 — «Конструювання і виробництво електронно-обчислювальної апаратури». У 1993 р. кафедра перейменована в кафедру «Проектування комп'ютерної техніки» — ПКТ. У 1997 р. до кафедри ПКТ приєднана кафедра оптоелектроніки (зав. каф. доц. Т. Б. Мартинюк). Вона отримала найменування — «Кафедра проектування комп'ютерної та оптоелектронної техніки» — ПКОТ. У 1997 р. кафедра оптоелектроніки була відновлена під керівництвом проф. В. П. Кожем'яко, а кафедра ПКОТ знову стала називатися ПКТ у складі факультету інформаційних технологій і комп'ютерної інженерії. У 2000 р. кафедра ПКТ була об'єднана з кафедрою «Конструювання радіо і біомедичної апаратури» — КРБА (зав. каф. проф. С. М. Злепко) під керівництвом д. т. н. проф. М. А. Філинюка у складі факультету радіоелектроніки і отримала найменування кафедра «Проектування комп'ютерної, біомедичної і телекомунікаційної апаратури» — ПКБТА. Вона вела підготовку фахівців зі спеціальностей: 7.091001 — «Виробництво електронних засобів»; 7.091002 — «Біотехнічні і медичні апарати і системи»; 7.091004 — «Технології і засоби телекомунікацій». 1 вересня 2002 року відбувся черговий поділ кафедри (була створена нова кафедра «Проектування медико-біологічної апаратури» — ПМБА) і кафедра отримала найменування «Проектування комп'ютерної і телекомунікаційної апаратури» — ПКТА.

М. А. Філинюк

В. В. Мотигін

С. М. Павлов

С. Т. Барась

О. І. Нікольський

С. Є. Фурса

О. В. Войцеховська

О. П. Шеремета

Ю. В. Дементьєв

О. О. Лазарєв

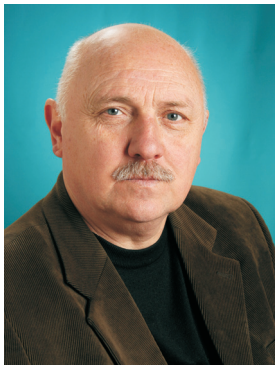

Ю. І. Кравцов

К. В. Огородник

О. А. Костюк

О. Л. Пастушенко

За більш ніж 20-річний період діяльності кафедри АП→ПКТ→ПКОТ→ПКБТА→ПКТА в її складі в різні періоди працювало понад 150 викладачів та співробітників. За цей період кафедрою підготовлено понад 1000 інженерів з п'яти спеціальностей, захищено 2 докторські, 16 кандидатських та 25 магістерських дисертацій. Опубліковано понад 60 монографій, підручників та навчальних посібників, а також понад 1000 наукових публікацій, отримано понад 200 авторських свідоцтв та патентів на винаходи.

Кафедра проектування медико-біологічної апаратури

Кафедра ПМБА входить до складу факультету медико-біологічного та електронного приладобудування (ФМБЕП) Інституту радіотехніки, зв'язку та приладобудування (ІнРТЗП), а очолює її академік Академії економічної кібернетики, доктор технічних наук, професор Злепко Сергій Макарович.

Лабораторії кафедри оснащені сучасною медичною апаратурою, що дозволяє проводити лабораторні роботи на високому рівні. Ще однією особливістю підготовки фахівців на кафедрі ПМБА є те, що частина лабораторних робіт проводиться безпосередньо в медичних закладах міста Вінниці, університетському діагностичному лікувально-оздоровчому центрі та філіалі кафедри ПМБА в санаторії «Поділля» (м. Хмільник).

Кафедра ПМБА єдина серед ВНЗ на пострадянському просторі, яка нагороджена Золотою медаллю і Дипломом Лейпцігського ярмарку за досягнення в галузі медичної техніки.

Поряд з класичними дисциплінами, тільки у нас студенти вивчають: «Медичні мікрокомп'ютерні системи», «Медична апаратура спеціального призначення», «Медико-технічне забезпечення нетрадиційної медицини», «Сучасні технології оцінки професійної надійності операторів» та інші.

При кафедрі з 2008 року працює аспірантура і докторантура за спеціальністю 05.11.17 – «Біологічні і медичні апарати і системи», що сприяє постійному притоку молодих викладачів і науковців.

Випускники кафедри ПМБА працюють в Україні, Росії, Об'єднаних Арабських Еміратах, Саудівській Аравії, Судані, Лівані, Єгипті, Йорданії, Панамі, Індії та інших країнах світу.

На кафедрі ПМБА виконуються дослідження, об'єднані науковим напрямком – «Розробка інформаційних технологій і біомедичної апаратури для психофізіологічного тестування і відбору персоналу, оцінки ФС людини в нормальних та екстремальних умовах та управління санатарно-курортними і клінічними установами», який очолює завідувач кафедри, член Наукової ради МВС України, академік Академії економічної кібернетики України, доктор технічних наук, професор Сергій Макарович Злепко.

В період з 1979 по теперішній час під науковим керівництвом професора С. М. Злепка виконано більше 35-ти держбюджетних та госпдоговірних робіт. Серед замовників Інститут кібернетики АН України ім. В. М. Глушкова, Міністерства охорони здоров'я СРСР і України, Військово-морський флот СРСР, лікувально-санаторні заклади СРСР, України, Литви, Білорусії, Міністерства оборони і внутрішніх справ України та інші.

На сьогоднішній день на кафедрі ефективно працює потужний науковий колектив, до складу якого входять: д. т. н., проф. С. М. Злепко; к. т. н., доцент Л. Г. Коваль; аспіранти С. В. Тимчик, Д. Х. Штофель, Р. С. Белзецький, С. В. Костішин на рахунку яких багато оригінальних розробок, впроваджених у відповідні галузі народного господарства України.

Особливо слід відзначити розроблений спільно з працівниками МВС України і впроваджений в системі ОВС України інтегральний автоматизований психодіагностичний комплекс ІАПДК-01, який забезпечує якісний, багаторівневий, професійно-психологічний відбір і підготовку кадрів з урахуванням результатів професійної діагностики, індивідуальної мотивації на службу і стану здоров'я. За допомогою комплексу ІАПДК-01 визначається рівень відповідності психологічно-важливих якостей кандидата, як суб'єкта професійної діяльності, вимогам професіограм працівників МВС України.

Програмний комплекс «Курорт менеджер» призначений для управління лікувально-діагностичним процесом в санаторіях і пансіонатах. Він забезпечує оптимальний режим роботи санаторію, автоматичний розподіл пацієнтів на процедури з урахуванням їх сумісності і переносимості, завантаження кабінетів, індивідуальними призначеннями.

За допомогою комплексу «Курорт-менеджер» здійснюється автоматичне бронювання і поселення відпочиваючих, моніторинг проходження путівок, бухгалтерська звітність тощо. Результати впровадження комплексу в санаторіях Волині, Закарпаття і Поділля свідчать про його високу ефективність і надійність.

В 2007 році асистентом Л. Г. Ковалем була успішно захищена кандидатська дисертація на тему: «Автоматизований комплекс для психофізіологічного тестування і відбору персоналу в системі органів внутрішніх справ України».

Вона стала першою серед робіт, що зараз виконуються аспірантами, здобувачами і магістрами і направлені на підвищення професійної надійності військовослужбовців, працівників правоохоронних органів, Служби безпеки України тощо. Про це свідчить їх тематика: «Інформаційна технологія психо-фізіологічного відбору кандидатів на службу за

С. М. Злепко

Л. Г. Коваль

М. М. Данильчук

С. І. Волинець

С. В. Тимчик

А. А. Шиян

Л. В. Загоруйко

Р. С. Белзецький

Д. Х. Штофель

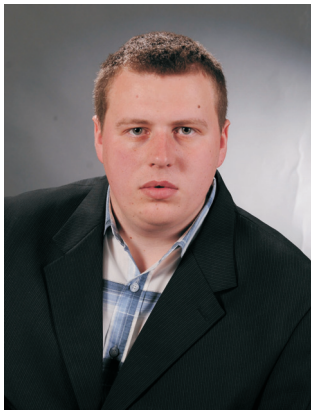

В. О. Гомолінський

С. В. Костишин

Л. В. Ващук

В. І. Макогон

Колектив кафедра медико-біологічної апаратури

контрактом в Збройні сили України» (здобувач, полковник В. В. Петренко); «Діагностичний комплекс для визначення антропометрично-психофізіологічної сумісності людини та вогнепальної зброї» (аспірант Д. Х. Штофель); «Біотехнічна система для оцінювання психофізіологічної надійності оператора поліграфа» (аспірант С. В. Тимчик); «Програмно-технічні засоби первинного відбору кандидатів на службу за контрактом в Збройні Сили України» (магістрант С. В. Костішин); «Моделювання критеріїв психологічної сумісності військовослужбовців Збройних Сил України на основі даних первинного відбору» (магістрант А. П. Моторний).

Дисертаційні дослідження, що виконуються на кафедрі ПМБА аспірантами-іноземцями мають, як правило, цільовий характер і дають можливість їх авторам швидко адаптуватися до визначених умов роботи.

Історія кафедри ПМБА починається з 1974 року, коли у складі кафедри Радіотехніки була створена секція конструювання та виробництва радіоапаратури, виконуючим обов'язки завідувача кафедри було призначено Юрія Володимировича Крушевського.

В 1976 році в Вінницькому політехнічному інституті на основі вищезазначеної секції було створено кафедру конструювання і виробництва радіоапаратури, з 1977 року кафедру очолив доктор технічних наук, професор Микола Вікторович Коваленко.

1988 рік – завідувачем кафедри КІВРА призначено кандидата технічних наук, доцента Євгена Володимировича Дубова.

В 1993 році завідувачем кафедри КІВРА був призначений доктор технічних наук, професор Сергій Макарович Злепко. Назву кафедри змінено на «кафедра проектування радіоелектронної і біомедичної апаратури» – КРБА. Починаючи з цього періоду у ВПІ розпочато підготовку фахівців з нової спеціальності 7.091002 – «Біотехнічні та медичні апарати і системи».

В 2000 році кафедра КРБА була об'єднана з кафедрою проектування комп'ютерної техніки – ПКТ (зав. кафедри д. т. н., проф.. М. А. Філинюк).

Завідувачем об'єднаної кафедри було призначено професора М. А. Філинюка, а кафедра під назвою «Проектування комп'ютерної, біомедичної і телекомунікаційної апаратури» – ПКБТА увійшла до складу факультету радіоелектроніки.

1 січня 2002 року в результаті чергового ділення кафедри ПКБТА було створено дві кафедри – ПКТА (проектування комп'ютерної і телекомунікаційної апаратури» і ПМБА (проектування медико-біологічної апаратури». Саме з цієї дати кафедра ПМБА веде свій оновлений, самостійний відлік науково-педагогічної діяльності.

Кафедра електроніки

Кафедра електроніки здійснює підготовку фахівців для роботи як дослідницького, так і прикладного характеру практично у всіх областях електроніки: від розробки електронних і мікроелектронних приладів з використанням систем автоматизованого проектування до розробки спеціалізованих електронних систем різного призначення.

В. С. Осадчук

Кафедра електроніки була створена 01.09.1966 року та носила назву електронних приладів та радіотехніки. Виконуючим обов'язки завідувача кафедри у Вінницький філіал КПІ було призначено к. т. н. Володимира Степановича Осадчука після закінчення ним аспірантури в 1965 році. На той час на кафедрі працювали ст. викладачами

Лабораторія вакуумної техніки

Лабораторія фізики твердого тіла

М. І. Клименко, Ю. М. Золотарьов, лаборант А. А. Сердюк. У вересні 1967 р. В. С. Осадчука було обрано завідувачем кафедри.

Перед кафедрою була поставлена задача створити матеріальну, методичну і наукову базу для підготовки інженерних кадрів. В першу чергу не вистачало викладачів, тому завідувач кафедри В. С. Осадчук звернувся з проханням до керівництва Київського політехнічного інституту допомогти випускниками з профільної кафедри. Таким чином, після закінчення аспірантури на кафедрі електронних приладів КПІ був направлений у Вінницький філіал КПІ к. т. н. А. О. Новіков, викладачі М. Г. Захарченко, М. А. Старовойтов, Б. М. Ковальчук, М. А. Квітка, після закінчення Саратовського вищого командно-інженерного училища свою викладацьку діяльність почав М. А. Філинюк. Для викладання радіотехнічних дисциплін були направлені на роботу В. Л. Кофанов, Ю. В. Крушевський, С. О. Курков. Кафедра поповнювалась новими викладачами за рахунок випускників першого випуску інженерів з електронної техніки. На роботу були направлені В. А. Гикавий, Н. Г. Пещанюк, Г. А. Рудомін, В. Н. Пащенко, І. М. Славський, Р. А. Кучінов. У 1969 році на кафедру прийшли В. П. Кожем'яко, В. Д. Дель. З 1971 року почали працювати А. М. Пєтух, В. Ф. Чорногуз, а з наступного — В. М. Кичак, П. А. Молчанов. На кафедрі були створені секції обчислювальної техніки, яку очолив В. Д. Дель, та радіотехніки, яку очолив С. О. Курков.

Для створення матеріально-технічної бази кафедри значну допомогу надали директор Вінницького філіалу КПІ доцент Р. Ю. Кігель, заст. директора доцент М. Е. Іванов, декан механіко-енергетичного факультету доцент В. С. Білоусов, керівництво області та міста.

Перед кафедрою постала задача підготовки наукових кадрів і у 1968 р., після отримання В. С. Осадчуком звання доцента, на кафедрі була відкрита аспірантура. Першим аспірантом кафедри став викладач лекційних курсів «Квантова електроніка» та «Електронні прилади НВЧ» М. А. Філинюк, яку успішно закінчив, підготував дисертацію та захистив її у КПІ у 1974 році. Другим аспірантом був випускник кафедри В. А. Гикавий.

Доцент В. С. Осадчук активно працював над докторською дисертацією і навколо нього об'єдналися молоді викладачі-однодумці, які поставили перед собою завдання стати науковцями (Б. М. Ковальчук, М. Д. Квітка, М. І. Кліменко), а також студенти-дипломники: Р. А. Кучінов, В. Ф. Чорногуз, В. М. Кичак, П. А. Молчанов, А. Д. Щербацький,

Лабораторія мікросхемотехніки

Й. Й. Білинський

І. Д. Прокопов

Ю. С. Кравченко

Л. В. Крилик

М. О. Прокопова

В. В. Мартинюк

Є. О. Смольков

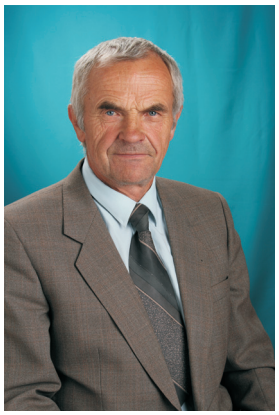
М. А. Старовойтов

О. О. Селецька

О. М. Федорчук

А. О. Мельничук

Є. О. Смольков, Г. Г. Бортник та багато інших.

У зв'язку з розгортанням наукової роботи на кафедрі з'явилась можливість виконувати великі за об'ємом госпдоговірні роботи, керівником яких був доцент В. С. Осадчук. Кафедра отримала значні кошти на подальший розвиток матеріальної бази та придбала велику кількість сучасної радіовимірювальної апаратури, осцилографи, генератори, вольтметри, комплектуючі матеріали та інше обладнання, яке було потрібно як для навчального процесу, так і для наукових досліджень.

Колектив кафедри зростав як чисельно, так і в науковому плані. Захистили кандидатські дисертації М. А. Філинюк, В. А. Гикавий, П. А. Молчанов, В. Л. Кофанов, В. П. Кожем'яко, А. М. Пєтух. Доцент В. С. Осадчук

захистив докторську дисертацію в 1979 р. З 1966 р. по 2009 р. д. т. н., проф. В. С. Осадчук очолював кафедру і по теперішній час він працює на посаді професора кафедри.

В 1972 р. колектив кафедри прийняв активну участь в організації кафедри автоматики та інформаційно-вимірювальної техніки, а також у створенні факультетів автоматики та обчислювальної техніки і радіотехнічного.

Промисловості були потрібні інженерні кадри з мікроелектронного напрямку. Тому в 1982 р. відкрито спеціальність 7.090801 — «Мікроелектроніка та напівпровідникові прилади», що дозволило сформувати і розвинути електронний напрям в університеті. За роки існування кафедра здійснила випуск 1205 фахівців.

В науковій школі кафедри підготували і захистили докторські дисертації В. С. Осадчук, А. О. Новіков, М. А. Філинюк, В. М. Кичак, П. А. Молчанов, О. В. Осадчук. Кандидатські дисертації — М. А. Філинюк, В. А. Гикавий, П. А. Молчанов, І. Д. Прокопов, В. М. Кичак, В. І. Ревенок, В. Ф. Яремчук, М. М. Семеренко, А. Г. Яровенко, С. І. Одобецький, В. І. Волинець, Є. А. Паламарчук, В. Г. Дзюбан, Ю. С. Кравченко, М. Г. Тарновський, О. В. Осадчук, Н. С. Кравчук, Л. В. Крилик, Н. Л. Білоконь, М. О. Прокопова, Г. Г. Бортник, С. М. Павлов, В. В. Мартинюк.

Протягом свого існування кафедра по праву вважається одним з найбільших новаторських і прогресивних підрозділів у нашому університеті. Засновниками кафедри була велика когорта вчених, які працювали й працюють не тільки в Україні, але й далеко за її межами. Її можна вважати праматір'ю інших кафедр нашого університету, адже саме вона дала початок багатьом новостворених кафедрам в різні періоди свого існування.

У вересні 2009 р. кафедру очолив доктор технічних наук Й. Й. Білинський. У 1996 році він захистив кандидатську дисертацію, у 2001 році отримав звання доцента, у 2009 році захистив докторську дисертацію на тему: «Субпікселні методи обробки дискретної вимірювальної інформації в комп'ютерних оптико-електронних системах».

На сьогоднішній день перед кафедрою стоять важливі завдання реорганізації навчального процесу, модернізації матеріально-технічної бази, впровадження новітніх електронних технологій.

Кафедра здійснює міжнародне науково-технічне співробітництво через угоди про науково-технічну співпрацю, участь в міжнародних виставках, конференціях, симпозіумах, участь в міжнародних наукових програмах, грантах, через обмін науковцями, здійснює співробітництво в сфері освітньої та наукової діяльності з Інститутом фізики напровідників, Польща; Каунаським технологічним університетом у м. Каунас, Литва; Калузьким філіалом Московського державного технічного університету ім. М. Е. Баумана, м. Калуга, Росія; Інститутом фізики напровідників НАН України, м. Донецьк; Львівським фізико-механічним інститутом ім. Г. В. Карпенка НАН України; кафедрою фізики Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. Через науково-технічну співпрацю кафедра має партнерські відносини з науково-дослідними установами та науково-виробничими компаніями в Канаді, зокрема з програмування параметрів сенсорів.

Кафедра має наукові напрямки з розробки оптико-електронних вимірювальних перетворювачів та інформаційних вимірювальних систем; з вивчення фізичних явищ у твердих тілах, газах та напівпровідникових структурах; дослідження фізико-хімічних властивостей нерівноважної плазми і розробки електронних пристроїв для її діагностики та контролю плазмохімічних процесів; проектування цифрових фільтрів за технологією програмованих логічних матриць; розробки методів і апаратури для аналогової і цифрової обробки сигналів в радіо- і гідролокації, зв'язку, віброакустиці; розробки мікроелектронних частотних сенсорів вологості, тиску, газу, магнітного поля на основі структур з від'ємним опором. На кафедрі працюють 2 доктори технічних наук, професори та 7 кандидатів наук, доцентів. Здобуток наукової школи кафедри — 14 монографій, 18 навчальних посібників, більш ніж 250 авторських свідоцтв та патентів, підготовлено 6 докторів наук і 23 кандидати наук.

ІНСТИТУТ БУДІВНИЦТВА, ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКИ ТА ГАЗОПОСТАЧАННЯ

Г. С. Ратушняк

Підготовку фахівців відомий в Україні та за її межами Інститут будівництва, теплоенергетики та газопостачання (БТЕГП) здійснює уже понад 35 років. За цей період підготовлено близько 5000 спеціалістів, зокрема, понад 300 — для зарубіжних країн. У складі висококваліфікованого професорсько-викладацького колективу 8 професорів та 54 доценти. Нині інститутом керує професор, академік Академії будівництва України, відмінник освіти України, завідувач кафедри теплогазопостачання Г. С. Ратушняк.

Підготовка фахівців здійснюється за напрямами «Будівництво» (спеціальності «Промислове та цивільне будівництво», «Міське будівництво та господарство», «Теплогазопостачання і вентиляція»), «Теплоенергетика» (спеціальність «Теплоенергетика») та «Менеджмент організацій» (спеціалізація «Менеджмент організації будівництва»).

При підготовці бакалаврів, спеціалістів та магістрів в Інституті широко використовуються комп'ютерні технології навчання, системи автоматизованого проектування та організація навчального процесу в лабораторіях із сучасним обладнанням та комп'ютерних центрах за кредитно-модульною системою.

Інститут будівництва, теплоенергетики та газопостачання було створено у 2002 році на базі факультету будівництва та його інженерного забезпечення. До його складу ввійшли: факультет будівництва та будівельного менеджменту в складі кафедр промислового та цивільного будівництва, містобудування та архітектури і менеджменту будівництва та цивільної оборони та факультет теплоенергетики та газопостачання в складі кафедр теплогазопостачання, теплоенергетики та кафедри інженерної та комп'ютерної графіки.

Кількість викладачів в інституті з ученими ступенями перевищує 70 %. Серед науковців факультету 7 академіків Академії будівництва України: Г. С. Ратушняк, І. Н. Дудар, В. Р. Сердюк, І. В. Коц, В. П. Очеретний, В. М. Андрухов, В. В. Швець, академік академії комп'ютерних наук С. Й. Ткаченко. Всього в інституті навчається понад 1200 студентів, в тому числі понад 800 на денній формі навчання.

За ініціативи ректора університету академіка Б. І. Мокіна в інституті проведено суттєву перебудову навчального процесу з метою підвищення якості підготовки фахівців та інтеграції навчального процесу до міжнародної системи освіти. Розроблено та впроваджено експериментальні навчальні та робочі пла-

Навчальний корпус інституту будівництва, теплоенергетики та газопостачання

ни ступеневої системи навчання: бакалавр, спеціаліст та магістр, впроваджено в навчальний процес кредитно-модульну систему організації навчального процесу та контролю знань. Відпрацьовано організаційно-методичну систему підготовки та захисту бакалаврських робіт, здачі магістерського мінімуму та підготовки й захисту магістерських дисертацій. Першими після запровадження ступеневої системи навчання достроково захистили кандидатські дисертації магістри будівництва О. Г. Лялюк та О. Д. Панкевич.

В Інституті захищено 7 докторських та 72 кандидатських дисертації, в т. ч. 13 дисертацій захищені іноземцями. Кандидатами наук стали випускники інституту І. П. Антонік, Ю. М. Гніп, С. М. Набойщиков, О. В. Войцехівський, В. П. Загреба, В. П. Очеретний, В. М. Андрухов, Л. О. Жарко, Л. М. Несен, Е. О. Вишневський, О. Г. Лялюк, О. Д. Панкевич, О. В. Титко, Б. Б. Корчевський, Т. В. Сердюк, О. В. Христич, О. І. Сіянов, Д. В. Степанов, Д. М. Байда, В. В. Швець, Н. Д. Степанова, В. О. Попов, О. Г. Ратушняк, Л. В. Кривенко та ін.

В Інституті існує аспірантура за трьома спеціальностями: «Технологія та організація промислового та цивільного будівництва», «Будівельні матеріали та вироби» і «Технічна теплофізика і промислова теплоенергетика». Керують аспірантами професори І. Н. Дудар, О. М. Лівінський, В. Р. Сердюк, Г. С. Ратушняк, С. Й. Ткаченко, доценти О. В. Войцехівський, І. В. Маєвська, В. П. Очеретний, І. В. Коц, Д. В. Степанов. Функціонує спеціалізована Вчена рада по захисту кандидатських дисертацій зі спеціальностей «Будівельні матеріали та вироби» та «Технологія та організація промислового та цивільного будівництва».

Науковці інституту мають значні наукові досягнення, які отримали визнання далеко за межами нашої держави. Ними опубліковано понад 3000 наукових праць, серед яких понад 50 монографій, 9 підручників, біля 300 посібників, понад 300 патентів. Автори підручників А. М. Власенко, В. Д. Свердлов, С. Й. Ткаченко, М. М. Чепурний. Автори навчальних посібників з грифом МОН І. Н. Дудар, О. М. Лівінський, О. Г. Лялюк, А. С. Моргун, В. П. Очеретний, Г. С. Ратушняк, А. В. Шевченко та інші. Автори монографій В. В. Джеджула, І. Н. Дудар, В. Л. Загреба, І. В. Заюков, Б. Б. Корчевський, О. М. Лівінський, О. Г. Лялюк, А. С. Моргун, О. Д. Панкевич, Г. С. Ратушняк, Н. М. Слободян, В. О. Попов, В. І. Риндюк, В. Д. Свердлов, В. Р. Сердюк, Т. В. Сердюк, Д. В. Степанов, О. І. Сіянов, О. В. Титко, С. Й. Ткаченко, В. В. Швець та інші.

В інституті регулярно проводяться всеукраїнські конференції, матеріали яких публікуються у збірнику ВАК «Сучасні технології, матеріали та конструкції в будівництві». В конференціях беруть участь науковці з Києва, Одеси, Дніпропетровська, Львова та інших міст України.

На високому рівні в інституті поставлено науково-дослідну роботу студентів. Щорічно проводяться наукові конференції та предметні олімпіади з проблем будівельного комплексу. Студенти постійно беруть участь в республіканських олімпіадах та конкурсах, де посідають призові місця.

ФАКУЛЬТЕТ БУДІВНИЦТВА ТА БУДІВЕЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

На факультеті будівництва та будівельного менеджменту (ФББМ) ведеться підготовка фахівців за трьома спеціальностями на трьох випускних кафедрах:

— промислове та цивільне будівництво (ПЦБ), кафедра ПЦБ;

— містобудування та архітектури (МБА) кафедра МБА;

— менеджмент будівництва та цивільної оборони (МБЦО), кафедра МБЦО.

Серед науковців факультету 5 академіків Академії будівництва України. Професорсько-викладацький склад становить 44 особи, в тому числі: докторів наук, професорів – 5, кандидатів наук, доцентів – 29, старших викладачів і асистентів – 10. Навчально-допоміжний персонал складає 14 осіб.

На факультеті ББМ за денною формою навчання навчаються біля 500 студентів, в тому числі за спеціальностями: «Промислове та цивільне будівництво» — 270 студентів;

В. П. Очеретний

«Міське будівництво та господарство» – 140 студентів; «Менеджмент організацій будівництва» – 90 студентів. За заочною формою навчаються понад 250 студентів, в тому числі за спеціальностями: «Промислове та цивільне будівництво» – 195 студентів; «Міське будівництво та господарство» – 35 студентів; «Менеджмент організацій будівництва» – 20 студентів. В магістратурі наукового напряму щорічно навчаються 6–10 магістрів.

З 2004 р. факультет очолює к. т. н., доцент, академік Академії будівництва України В. П. Очеретний. Заступник декана ФББМ – випускник факультету к. т. н., доцент О. В. Христич.

Кращі випускники різних років нині продовжують традиції своїх вчителів-наставників, а саме працюють на факультеті: к. т. н., доценти В. М. Андрухов, Д. М. Байда, О. В. Войцеховський, І. В. Заюков, В. П. Ковальський, Б. Б. Корчевський, Л. В. Кривенко, М. С. Лемешев, О. Г. Лялюк, О. Д. Панкевич, В. О. Попов, М. М. Попович, Т. В. Сердюк, О. І. Сіянов, Н. М. Слободян, О. В. Титко. В 1975 році створюється перша випускна кафедра промислового та цивільного будівництва, яку очолює професор М. Ф. Друкований. Співробітники кафедри читають спеціальні дисципліни: інженерна геодезія, будівельні матеріали, архітектура, будівельні машини, технологія будівельного виробництва тощо. В зв'язку із збільшенням кількості дисциплін на випускній кафедрі, а відповідно – чисельності викладачів, в 1977 р. колектив ділиться на кафедру промислового та цивільного будівництва (ПЦБ, зав. каф., проф. А. Ф. Пономарчук) та технології будівельного виробництва (ТБВ, зав. каф., проф. М. Ф. Друкований). Для підготовки інженерів-будівельників за спеціалізацією металеві конструкції в 1980 році організована кафедра будівельних конструкцій (БК, зав. каф., доц. В. Д. Борисенко, з 1983 року – доц. І. П. Середюк, а з 1985 року – проф. В. Д. Свердлов).

Великий вклад у підготовку спеціалістів та створення матеріально-технічної бази в перші роки заснування факультету внесли: проф. А. Ф. Паламарчук, доценти Ю. Ю. Гавруцький, М. М. Сторожук, В. І. Ільїн, І. І. Ваганов, В. П. Юрчук, Г. Я. Медведєва, Д. В. Даниш, В. Г. Глоба, Г. С. Ратушняк, І. П. Середюк, Г. В. Хржановський, В. З. Олійник, І. М. Яцковський, старші викладачі Л. І. Цвєтков, В. Ф. Середюк.

З метою підготовки фахівців зі спеціальності «Менеджмент у виробничій сфері будівництва», підготовку яких розпочато у 1992 році, в 1994 році організовано кафедру економіки, управління та організації будівництва (ЕУБ), яку в 1997 році реорганізовано в кафедру менеджменту будівництва, охорони праці та безпеки життєдіяльності (МБОПБЖ, зав. каф., проф. В. Р. Сердюк). В березні 2010 року після вилучення дисциплін безпеки життєдіяльності і охорони праці кафедру МБОПБЖ перетворили на кафедру менеджмент будівництва та цивільної оборони (МБЦО).

В 1993 році розпочато підготовку фахівців з теплогазопостачання і вентиляції (ТГП, зав. каф., доц. М. М. Сторожук, а з 1995 року – проф. Г. С. Ратушняк).

В 1995 році до складу факультету увійшла структурно реорганізована кафедра інженерної та комп'ютерної графіки (ІКГ, зав. каф. до 1997 року доц. А. В. Шевченко, з 1997 року – доц. О. П. Мельник, з 2009 – доц. Б. Б. Корчевський). В 2003 році на базі кафедри ПЦБ була створена кафедра «Міського будівництва та архітектури» (МБА), яка готує фахівців за спеціальністю «міське будівництво та господарство» (МБГ, зав. каф., проф. І. Н. Дудар).

О. В. Христич

Провідні науковці факультету беруть участь у роботі спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських та докторських дисертацій. Зокрема: д. т. н., професор В. Р. Сердюк – голова спецради К 05.052.04 по захисту дисертацій на здобуття наукового сту-

пеня кандидата технічних наук за спеціальностями 05.23.05 «Будівельні матеріали та вироби» та 05.23.08 «Технологія та організація промислового та цивільного будівництва» ВНТУ і член спецради в КНУБА з захисту кандидатських та докторських дисертацій; д. т. н., професор А. С. Моргун – заступник голови спецради К05.052.04 і член спецради в КНУБА. Та члени спецради К05.052.04 ВНТУ: д. т. н., професор І. Н. Дудар, д. т. н., професор О. М. Лівінський, к. т. н., професор Г. С. Ратушняк, к. т. н., доцент В. П. Очеретний, к. т. н., доцент О. В. Христич, к. т. н., доцент В. В. Швець – вчений секретар.

В структурі факультету ББМ виконує науково-практичні завдання лабораторія ефективних будівельних конструкцій (НДЛ ЕфБК), яку очолює к. т. н. О. В. Войцеховський.

На кафедрах факультету створені напрями наукової діяльності, за якими проводиться підготовка науково-педагогічних кадрів. Очолюють їх професори І. Н. Дудар, В. Р. Сердюк, О. М. Лівінський, А. С. Моргун, О. І. Голоднов, доценти В. П. Очеретний, О. В. Войцеховський, І. В. Маєвська, О. В. Христич. За час роботи спецради К05.052.04 у ВНТУ з 2002 року по теперішній час успішно захистили кандидатські дисертації 12 здобувачів.

На базі кафедри МБОПБЖ створено Вінницький регіональний центр модульного професійного навчаня Українського міжгалузевого центру модульного навчання. За розробленими навчальними модулями працівників Центру студенти факультету та інституту БТЕГП здобувають робочі професії під час виробничого навчання.

Студенти ФББМ 2-го та 3-го курсів активно беруть участь в благоустрої території університету та ремонті корпусів і гуртожитків. В Інституті інтеграції навчання з виробництвом сформовано будівельні загони з виготовлення і укладання тротуарної плитки, проведення ремонтно-будівельних робіт в приміщеннях корпусів та гуртожитків, встановлення металопластикових вікон.

Серед випускників факультету заслужені будівельники України — С. В. Андрушко та О. І. Грінчук; д. т. н., професор С. І. Білик – завідувач кафедри МДК КНУБА; Р. Б. Аксельрод – начальник Вінницького обласного управління комунального господарства.

Дипломовані бакалаври та спеціалісти ФББМ – конкурентоспроможні фахівці на сучасному ринку праці і займають гідні робочі місця в різних сферах будівництва та галузей народного господарства.

Будівельний факультет було створено в 1974 році. Перший випуск, 100 інженерів-будівельників, здійснено в 1979 році. В цьому ж році на факультеті, вперше у Вінницькому політехнічному інституті (ВПІ), приступили до підготовки фахівців для зарубіжних країн. Деканами факультету в різні роки були М. Ф. Друкований в 1975–1978 рр. та 1985–1990 рр.; А. С. Ліннік в 1978–1982 рр., В. А. Огородніков в 1982 р., П. І. Антонік в 1982–1985 рр., Г. С. Ратушняк 1990–2002 рр., В. Д. Свердлов 2002–2004 рр.

Обов'язки заступників декана виконували в різні роки в такій послідовності: І. І. Ваганов, Ф. Х. Джос, Ю. Р. Холковський, В. О. Казмірчук, Г. С. Ратушняк, Г. В. Хржановський, В. П. Очеретний, В. І. Риндюк Методистом деканату протягом 35 років працює Т. І. Мосійчук.

Кафедра промислового та цивільного будівництва

З 1.02.2006 року кафедру очолює д. т. н., професор А. С. Моргун.

Співробітники кафедри читають профільні будівельні дисципліни: залізобетонні конструкції, металеві конструкції, інженерна геологія, системи автоматизованого проектування у будівництві, будівельні конструкції, будівельна механіка, конструкції будівель і споруд, конструкції з дерева та пластмас, основи та фундаменти, основи науково-дослідної роботи, обчислювальна техніка та програмування.

А. С. Моргун

На кафедрі працює 3 професори, 8 доцентів, к. т. н. Кількість викладачів з ученими ступенями складає 100 %. Серед науковців кафедри 5 членів-кореспондентів Академії будівництва України: М. М. Попович,

О. І. Сіянов, О. В. Войцеховський, Д. М. Байда, В. М. Андрухов.

На кафедрі створена та пройшла ліцензування сучасна лабораторія ефективних будівельних конструкцій – науковий керівник О. В. Войцеховський.

Цілеспрямовано ведеться робота з методичного забезпечення дисциплін навчальною та інструктивно-методичною літературою. Науково-педагогічними працівниками кафедри підготовлено та опубліковано більше чотирьох десятків підручників, навчальних посібників й сотні методичних вказівок. В цьому заслуга авторів підручників та навчальних посібників: В. М. Андрухова, В. М. Друкованого, А. І. Моргуна, А. С. Моргун, І. І. Ваганова, І. В. Маєвської, В. Д. Свердлова, В. Ф. Середюк, М. М. Поповича, О. І. Сіянова та інших.

Захистили кандидатські дисертації: І. П. Антонік, С. М. Набойщиков, О. В. Войцеховський, В. П. Загреба, В. М. Андрухов, Ю. М. Гніп, Л. О. Жарко, О. В. Тітко, Б. Б. Корчевський, О. І. Сіянов, Д. М. Байда, В. О. Попов.

Плідно працює кафедра у винахідництві, написанні монографій та наукових статей. Опубліковано монографії та більше 700 статей. На кафедрі є аспіранти: керують аспірантами професори А. С. Моргун, О. І. Голоднов, доценти І. В. Маєвська, О. В. Войцеховський.

За 30 років роботи було захищено три докторські дисертації (В. А. Огороднiков, А. С. Ліннік, А. С. Моргун) та кандидатські дисертації: під керівництвом проф. М. Ф. Друкованого – 17 кандидатів наук, проф. В. Д. Свердлова – 3, доц. О. В. Войцеховського – 1, доц. І. В. Маєвської – 1.

На кафедрі над докторськими дисертаціями працюють 7 доцентів, а саме: О. В. Войцеховський, В. М. Андрухов, О. І. Сіянов, В. О. Попов, І. В. Маєвська, Д. М. Байда, М. М. Попович.

Одним з основних показників наукової роботи по кафедрі ПЦБ є участь викладачів кафедри у різних сферах наукової діяльності. Кожний викладач, окрім викладацької роботи, займається певним видом досліджень, співпрацює з іншими науковцями України по виданню навчальних посібників з грифом Міністерства освіти України, по розробці актуальних наукових тем, бере участь у наукових конференціях, симпозіумах, семінарах, публікується в журналах і збірниках нашого університету і інших ВНЗ країни. Деякі публікації викладачів кафедри знаходять відображення в роботах, які друкуються за кордоном.

Викладачами кафедри ПЦБ підготовлено монографії: 1. Свердлов В. Д., Сіянов О. І. «Металеві циліндричні стержневі покриття» – 1999 р.; 2. Моргун А. С. «МГЕ в розрахунках паль» – 2000 р.; 3. Моргун А. С. «Конструкції біпірамідальних паль та їх розрахунки за МГЕ» – 2000 р.; 4. Моргун А. С. «Застосування МГЕ для розрахунку паль в пластичному середовищі грунту» – 2000 р.; 5. Моргун А. С., Меть І. М., Ніцевич А. В. «Комп'ютерні технології розрахунку фундаментних конструкцій за методом граничних елементів».; 6. Моргун А. С., Меть І. М., Ніцевич А. В. «Моделювання ефекту взаємодії системи «Будівля – фундамент — основа» за числовим методом граничних елементів» – 2009 р.; 7. Свердлов В. Д., По-

Співробітники кафедри ПЦБ 1-й ряд (зліва направо): І. В. Маєвська, А. С. Моргун, Л. В. Мартинова, О. В. Луцик, 2-й ряд (зліва направо): М. М. Попович, О. Ю. Зюбанова, Г. М. Капаєва, І. М. Меть, Н. В. Блащук, В. М. Андрухов

пов В. О. «Металеві баштові споруди з високим ступенем співосності несучих елементів» — 2001 р.; 8. Попов В. О., Ращепкін А. П., Кондратенко І. П. «Без фундаментні башти-атракціони з високоточним стовбуром» — 2009 р. Кожний рік друкується біля 22–25 наукових статей.

Основні сфери наукової діяльності викладачів кафедри можна поділити за такими напрямами: 1. А. С. Моргун, І. М. Меть, А. В. Ніцевич – сучасні методи розрахунку фундаментних конструкцій з урахуванням роботи їх в нелінійній стадії за числовим методом граничних елементів, методи урахування сумісної роботи будівлі з основами. 2. О. І. Сіянов, В. О. Попов — дослідження металевих просторових конструкцій, розробка теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо створення ефективних покриттів з впровадженням їх в конкретні об'єкти будівництва. 3. О. В. Войцеховський, Д. М. Байда, В. О. Попов — дослідження залізобетонних конструкцій на стадіях, близьких до руйнування, розробка розрахункового апарату оцінки технічного стану залізобетонних конструкцій, що знаходяться в стадії експлуатації, розробка інженерних методів розрахунку підсилення залізобетонних конструкцій. 4. І. В. Маєвська, І. І. Вагонов, М. М. Попович, Н. В. Блащук — дослідження різних видів фундаментів, пошук оптимальних рішень фундаментів та застосування САПР при реконструкції. 5. В. М. Андрухов, Л. В. Мартинова – інноваційні технології комп'ютерного проектування, документування і управління проектами об'єктів будівництва, обстеження технічного стану інженерних споруд з розробкою рекомендацій по відновленню експлуатаційної придатності. Всі ці напрями діяльності кафедри реалізуються у вигляді науково-дослідних робіт, в тому числі, за держбюджетною та госпдоговірною тематикою. Викладачі кафедри виконують наукові роботи на замовлення. Основні дослідження в цьому напрямку пов'язані з реконструкцією, з визначенням причин руйнування і проведенням діагностики і оцінки технічного стану існуючих будівель і споруд. При кафедрі працює науково-дослідна лабораторія ефективних будівельних конструкцій (НДЛ ЕфБК), оснащена обладнанням для проведення випробування габаритних конструкцій, яка щорічно виконує обсяг робіт на суму понад 400 тис. грн. З питань сертифікації будівельних матеріалів і конструкцій звертаються центри стандартизації і метрології міст України: Чернівці, Хмельницький, Житомир, Сімферополь. НДЛ ЕфБК має 10-річний досвід співпраці із швейцарською фірмою «Sika», що займається домішками для бетонних сумішей та бетонів. Науково-дослідна робота (НДР) кафедри, спрямована на забезпечення економії матеріалів, трудовитрат в будівельній галузі, праці і енергоресурсів. Розрахунки фундаментного поля висотних будівель на будівельних об'єктах концерну «Поділля» в м. Вінниці за новітньою комп'ютерною технологією, з використанням числового методу граничних елементів, запропонованою проф. А. С. Моргун, дають значний економічний ефект. Доцентами І. І. Вагановим, М. М. Поповичем впроваджені технічні вирішення щодо влаштування штучної основи з щебеню на об'єктах житлового будівництва СМУ2-ЛТД та СМУ-3. Результати наукових досліджень викладачів кафедри максимально використовуються в навчальному процесі. У названих напрямах роботи беруть участь студенти старших курсів. Це дає можливість щорічно готувати до 20 доповідей на загальноуніверситетську науково-технічну конференцію студентів, виявляти здібних до наукової роботи студентів для вступу в магістратуру і аспірантуру. Велика увага на кафедрі приділяється комп'ютерній підготовці фахівців. Створено програму наскрізної комп'ютерної підготовки студентів, поновлено базу комп'ютерної техніки, постійно поновлюється програмне забезпечення комп'ютерного класу. Результатом є постійне збільшення відсотка курсових і дипломних проектів, виконаних за допомогою ЕОМ, підвищення попиту на випускників кафедри з боку проектних організацій завдяки комп'ютерній грамотності випускників. У 2003 році на кафедрі розпочато роботу з опанування дистанційних форм навчання. Першим етапом цієї роботи є створення електронної бібліотеки навчальної та навчально-методичної літератури з дисциплін, закріплених за кафедрою. Підготовлено навчальний посібник для дистанційної форми навчання А. С. Моргун «Будівельна механіка». Підготовка фахівців (бакалаврів, спеціалістів, магістрів), в цілому, має достатнє навчально-методичне та ін-

формаційне забезпечення. Щорічно поновлюється значна частина методичних розробок (підручників, посібників, методичних вказівок) для забезпечення навчального процесу. Усі розробки останніх років, що використовуються в навчальному процесі, є україномовними. Викладачі та студенти старших курсів беруть участь у міжнародних та університетських конференціях. Студенти спеціальності 7.092101 регулярно беруть участь в конкурсах і олімпіадах за фахом. У навчальному процесі широко використовуються активні методи навчання і контролю знань студентів із використанням модульно-рейтингової системи індивідуального контролю, а також проведення ділових ігор, тестування, розв'язання виробничих завдань.

В 1975 році було створено першу випускну кафедру промислового та цивільного будівництва, яку очолював професор М. Ф. Друкований. Завідувачами кафедри в подальшому були: (1978–1980) – д. т. н., проф. А. Ф. Пономарчук; (1980–1985) – к. т. н., доц. В. Д. Борисенко; (1985–1991) – к. т. н., проф. В. Д. Свердлов; (1991–1993) – к. т. н., доц. І. П. Середюк; (1994–2005) – проф. В. Д. Свердлов.

Кафедра містобудування та архітектури

Кафедра містобудування та архітектури заснована 1 січня 2003 року в зв'язку з відкриттям нової спеціальності у ВНТУ – «Міське будівництво та господарство». З тих пір кафедра приступила до підготовки інженерів-містобудівників. Випускники кафедри працюють в підрозділах управлінь містобудування та архітектури, міського господарства, в структурах міських рад та державних адміністрацій, в будівельних та проектних організаціях, в підрозділах житлово-комунального сектора, малих та спільних підприємствах тощо. Як показав перший досвід, практично всі випускники цієї спеціальності влаштовуються працювати на виробництві за отриманим фахом.

І. Н. Дудар

Першим завідувачем кафедри призначено доктора технічних наук, професора, академіка Академії будівництва України Ігоря Никифоровича Дударя. Він має досвід практичної роботи на будівництві: керував спорудженням ряду промислових та цивільних будівель в м. Вінниці.

Кафедра містобудування та архітектури активно займається розробкою навчально-методичного забезпечення дисциплін спеціальності «Міське будівництво та господарство». Усі дисципліни забезпечені методичною літературою. Викладачами за 6 років існування кафедри розроблено та видано 25 навчальних посібників. В цьому плані кафедра відмічалась як найбільш активна в створенні навчальних посібників, а завідувач кафедри Дудар І. Н. у 2006 році посів друге місце в університеті за кількістю виданих навчальних посібників.

Усі викладачі кафедри працюють над вдосконаленням методики викладання, досить швидко підготували пакети документів, які були необхідні для ліцензування та акредитації спеціальності «Міське будівництво і господарство», а також підготовлені пакети документації, які вимагаються згідно з Болонською конвенцією. Щороку друкується по декілька навчальних посібників і методичних розробок. Усі програми навчальних дисциплін оновлені, в них впроваджуються нові методики навчання. Викладачі залучають до наукової роботи студентів. Кожен викладач на традиційну науково-технічну конференцію викладачів і студентів ВНТУ готує як мінімум 1–2 студентів. Кожного року це понад 25–30 студентських доповідей.

На кафедрі надається значна увага підготовці власних науково-педагогічних кадрів. На кафедрі в аспірантурі ведеться підготовка кандидатів наук за двома спеціальностями 05.23.05 – «Будівельні матеріали і вироби» та 05.23.08 – «Технологія та організація промислового та цивільного будівництва», в якій навчаються 7 аспірантів. За 6 років захистили кандидатські дисертації 4 співробітники: В. В. Швець, В. П. Ковальський, В. В. Смоляк, Л. В. Кривенко, готують до захисту дисертації Т. Е. Потапова і Т. В. Прилипко.

За 6 років існування значно зміцнилась матеріальна база. Зараз кафедра забезпечена

комп'ютерною технікою (принтерами, сканерами, персональними комп'ютерами), всі викладачі мають доступ до Internet.

Завідувач кафедри МБА І. Н. Дудар є головним редактором фахового науково-технічного збірника «Сучасні технології, матеріали та конструкції в будівництві». Співробітники кафедри МБА входять до редакційної колегії збірника, а відповідальним секретарем редакційної колегії збірника є к. т. н., доцент В. В. Швець.

З перших днів існування кафедра залучила до підготовки фахівців висококваліфікованих спеціалістів, які мали наукові ступені доктора або кандидата наук, почесні звання та відзначені державними преміями в галузі науки і техніки. З моменту заснування на кафедрі МБА працюють 2 доктори технічних наук, професори: І. Н. Дудар та О. М. Лівінський; 3 кандидати наук, доценти В. П. Очеретний, А. І. Литвинов, В. В. Швець та 2 асистенти – Т. В. Прилипко та Т. Е. Потапова. З кафедри графіки та архітектури були переведені на кафедру МБА доцент, кандидат архітектури А. І. Литвинов, старший викладач, кандидат архітектури В. В. Смоляк і асистент О. М. Смоляк.

На кафедрі МБА можна виділити 4 напрями наукової діяльності.

Під керівництвом д. т. н. І. Н. Дударя проводяться наукові дослідження з вдосконалення технології виготовлення бетонних виробів на основі використання термосилових впливів та вдосконалення технології виготовлення виробів з використанням відходів промисловості. Також цією проблематикою займаються к. т. н. В. В. Швець, к. т. н. В. П. Загреба та аспірантка В. Л. Гарнага. Основні наукові результати: запропоновано та досліджено нові способи виготовлення залізобетонних конструкцій (ЗБК) термосиловим впливом, імпульсним динамічним пресуванням та вібротермосиловою дією; створено нові технології теплообробки спеціальних ЗБК і технічні засоби для їх реалізації в промисловості; розроблено оперативні методи контролю та управління процесами структуроутворення бетону; отримано математичні моделі поширення тисків при статичному і динамічному пресуванні бетону. Здобутком цього колективу є 9 монографій, 30 навчальних посібників, 8 патентів. В науковому напрямку підготовлено 1 докторська дисертація і 5 кандидатських дисертацій.

1 ряд: В. П. Ковальський, В. П. Очеретний, О. М Лівінський, І. Н. Дудар, В. В. Швець; 2 ряд: Т. Г. Арапова, О. М. Смоляк, Т. В. Прилипко, Т. Е. Потапова, Л. В. Кривенко, В. П. Самусь

Д. т. н., професор О. М. Лівінський керує науковою тематикою з технології оздоблювальних робіт. З цього напряму наукової діяльності на кафедрі працюють: к. т. н., ст. викл. Л. В. Кривенко, асист. Т. Е. Потапова, асист. Т. В. Прилипко.

За час існування кафедри підготовано кандидатську дисертацію, опубліковано 8 статей, одержано 2 патенти, надруковано 1 монографію та 22 навчальних посібники.

Під керівництвом к. т. н., доцента В. П. Очеретного проводяться дослідження за напрямом – використання відходів промисловості у виробництві будівельних матеріалів. Цією проблематикою займаються к. т. н., ст. викладач В. П. Ковальський та аспірант М. П. Машницький. Основні наукові результати: розроблено методику визначення оптимальних параметрів пресування у залежності від фізико-механічних властивостей прессуміші; запропоновано комплексне використання відходів карбонатних порід при виготовленні заповнювачів для бетонів; запропоновано технологію виготовлення шламозолокарбонатного бетону, модифікованого лужним мікронаповнювачем; розроблено та досліджено шламозолокарбонатий бетон для виготовлення стінових виробів з заданими фізико-механічними властивостями. В рамках наукового напряму підготовлено кандидатську дисертацію, опубліковано 20 наукових праць, отримано 2 патенти.

Дослідженням народної архітектури Поділля займається колектив під керівництвом кандидата архітектури В. В. Смоляка. За даною тематикою захищено кандидатську дисертація, опубліковано 7 наукових праць, виконано держбюджетну наукову роботу.

Нині у нашому університеті за спеціальністю «Міське будівництво та господарство» на денній формі навчається понад 130 студентів, а на заочній – біля 40.

Кафедра МБА береє участь у підготовці фахівців за спеціальностями «Промислове та цивільне будівництво», «Теплогазопостачання», «Менеджмент організацій будівництва».

Перший випуск бакалаврів відбувся в 2005 р., спеціалістів – 2006 р., магістрів – 2007 р. Всього на кафедрі МБА на 2009 р. підготовлено 134 бакалаври, 77 спеціалістів та 16 магістрів.

Кожний рік наші студенти беруть участь у всеукраїнських конкурсах наукових бакалаврських робіт та займають призові місця.

На кафедрі крім основної спеціальності «Міське будівництво та господарство» було відкрито 2 спеціалізації: «Дизайн та комп'ютерна графіка в містобудуванні» та «Архітектурне проектування будівель і споруд». Для цього ми розробляємо методичне забезпечення, готуємо кадри. За рейтингом, вибудуваним з урахуванням багатьох параметрів, за методикою оцінки ефективності докторів, професорів, завідувач кафедри І. Н. Дудар протягом кількох років входить в десятку наукових керівників, які досягли найкращих результатів в написанні монографій та підготовці аспірантів у ВНТУ.

Кафедра менеджменту будівництва та цивільної оборони

Кафедра менеджменту будівництва була створена 8 квітня 1994 року на базі кафедри «Економіка та управління будівництвом» у зв'язку з відкриттям нового напряму підготовки спеціалістів у ВДТУ – «Менеджмент організацій». Завідувачем кафедри було призначено доцента, к. т. н. В. Р. Сердюка.

В. Р. Сердюк

Василь Романович Сердюк – завідувач кафедри менеджменту будівництва та цивільної оборони, декан центру підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів, доктор технічних наук, професор, академік Академії будівництва України, голова спеціалізованої ради із захисту дисертацій при ВНТУ та член спецради із захисту кандидатських та докторських дисертацій в КНУБа.

В 2003 році, в результаті реорганізаційних процесів в університеті, кафедра «Менеджмент організацій» була об'єднана з кафедрою «Цивільна оборона» і на сьогодні складається з двох секцій: секція «Менеджмент будівництва» та секція «Цивільна оборона».

За підсумками науково-дослідних робіт співробітниками кафедри захищено 1 докторську та 13 кандидатських дисертацій (четверо з них випускники нашої кафедри). Кафедра МБЦО веде ефективну організаційну роботу над залученням студентів до написання магістерських дисертацій по спеціальності 8.050201 – «Менеджмент організацій» (кваліфікація – «Магістр менеджменту з корпоративного управління»).

Завершує написання кандидатської дисертації викладач кафедри О. В. Поліщук, а також плідно працюють над їх написанням аспіранти – А. В. Сердюк, Л. В. Мимрик, Н. Г. Белецька та здобувач С. Ю. Франишина. Працюють над підготовкою докторських дисертацій доценти кафедри О. В. Христич, І. В. Заюков.

Наукова школа кафедри МБЦО досліджує проблему розробки ресурсо- та енергоощадних технологій. В науковій школі вирішуються питання пошуку ефективних технологій переробки фосфогіпсів та виробництва ніздрюватих бетонів, розробка спеціальних матеріалів для радіаційного захисту (металонасичених бетонів щільної структури для захисних екранів від іонізуючих випромінювань). Завдяки зусиллям та ініціативі кафедри (професора В. Р. Сердюка) у Вінницькій області було розпочато будівництво заводу по виробництву ніздрюватого бетону на базі цукрового заводу у м. Бершадь. Ніздрюватий бетон є найбільш ефективним стіновим матеріалом, в якому поєднуються конструктивно-теплоізоляційні властивості. На базі колишнього Хімпрому працює цех з виробництва будівельного гіпсу.

Іншим важливим науковим напрямом школи є дослідження проблем ринку праці України. Особливе місце в наукових дослідженнях приділяється розробці механізму реалізації інноваційних методів професійного навчання економічно активного населення України. За рахунок активної позиції кафедри МБЦО наш університет з 1997 року реалізовує концепцію Проекту Уряду України, Організації Об'єднаних Націй та Міжнародної Організації Праці «Впровадження гнучких програм професійного навчання для безробітних» та є базовим навчальним закладом з розробки модульних навчальних пакетів. Розпорядженням обласної адміністрації, на доручення Прем'єр-міністра України, на базі ВДТУ створено Обласний комунальний заклад «Вінницький регіональний центр модульного навчання», на який покладено реалізацію державної політики з впровадження інноваційних методів професійного навчання в області. За цим напрямом захищена дисертація І. В. Заюкова та працюють здобувач Н. О. Коваль і аспірант Н. Г. Белецька.

На загальній фотографії — склад кафедри МБЦО (зліва направо): П. І. Прокопчук, Л. І.Рябчук, В. Р. Сердюк, Л. Г. Бабур, В. Ф. Сакевич, С. Ю. Франишина, О. П. Лось, Т. Г. Ровенчак, Л. Л. Мимрик, О. В. Христич, М. А. Томчук, О. В. Поліщук, І. В. Заюков

Кафедра МБЦО тісно співпрацює з Київським національним технічним університетом будівництва та архітектури; НДЕІ Міністерства економіки України; Інститутом демографії та соціальних досліджень НАН України; Інститутом економіки промисловості НАН України; ДУ Інститутом економіки та прогнозування НАН України; НДІ праці та зайнятості населення України; Українським міжгалузевим центром модульного навчання; Інститутом підготовки кадрів Державної служби зайнятості; Вінницькою обласною службою зай-

нятості; Українським науковим центром радіаційної медицини; Одеською державною академією будівництва та архітектури; Українським НДІ будівельних матеріалів та виробів та ін. На базі кафедри МБЦО працює центр підготовки та перепідготовки кадрів (колишній ФППК), де проводиться навчання посадових осіб з охорони праці.

Метою діяльності кафедри є підготовка спеціалістів, конкурентоспроможних на ринку праці. Високу якість навчання студентів забезпечує зосередження на кафедрі циклів спеціальної (економічної, управлінської) підготовки та основних прикладних (матеріали, технологія) і фундаментальних (інформатика, математичні методи та моделі) дисциплін, наявність і неперервне використання протягом всього періоду навчання сучасної комп'ютерної техніки та відповідного програмного забезпечення (MS Office, Project Expert, 1С-Бухгалтерія, АВК та ін.). Професорсько-викладацький склад кафедри бере активну участь у керівництві науково-дослідними роботами студентів, залучає їх до участі в міжнародних та регіональних науково-практичних конференціях та активної наукової роботи. Шанобливе ставлення до студентів сприяє творчому їх розвитку. Так, за часи існування кафедри були створені відомі у Вінницькій області та в Україні команди КВК «Будьмо», «Парадокс», які засновані студентами нашої кафедри. Неодноразово студенти кафедри були переможцями університетських конкурсів «Містер Шарм» (Мігаєнко Юлій), «Міс ВНТУ» (Даценко Тетяна, Медвідь Катерина).

Результатом самовідданої роботи викладачів кафедри МБЦО є практично 100 % працевлаштування випускників, які працюють менеджерами на підприємствах різних форм власності, банківськими працівниками, начальниками відділів і структурних підрозділів, держслужбовцями (податкова інспекція, казначейство, органи виконавчої влади тощо), у тому числі на керівних посадах. Зокрема, Дончук Анатолій (начальник управління «Енергобанку» м. Київ); Маркевич Андрій (начальник відділу Управління погашення прострочених податкових зобов'язань ДПА у Вінницькій області); Коцурак Сергій (працівник секретаріату Кабінету Міністрів України); Голомовзий Ярослав (начальник відділу маркетингу компанії Nemiroff) та інші.

ФАКУЛЬТЕТ ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКИ ТА ГАЗОПОСТАЧАННЯ

В 2005 році деканом факультету було обрано кандидата фізико-математичних наук, доцента Володимира Івановича Риндюка.

На даний час обов'язки заступника декана з виховної роботи виконує кандидат технічних наук, ст. викладач кафедри теплоенергетики Н. Д. Степанова.

На ФТЕГП ведеться підготовка фахівців за двома спеціальностями на двох випускних кафедрах:

— теплогазопостачання і вентиляція (ТГВ), кафедра ТГП;

— теплоенергетика (ТЕ), кафедра ТЕ.

В складі факультету ФТЕГП знаходяться три кафедри:

— теплоенергетики;

— теплогазопостачання;

— інженерної та комп'ютерної графіки.

На факультеті ТЕГП за денною формою навчання навчаються біля 350 студентів в тому числі за спеціальностями: теплогазопостачання – біля 200 студентів; теплоенергетики – 150 студентів. За заочною формою навчаються біля 100 студентів, в тому числі за спеціальностями: теплоенергетика біля 40 студентів; теплогазопостачання – понад 60 студентів.

В. І. Риндюк

Професорсько-викладацький склад факультету становить 33 особи, в тому числі:

— докторів наук, професорів – 3;

— кандидатів наук, доцентів – 25.

Навчально-допоміжний персонал складає 16 осіб.

Кращі випускники різних років нині продовжують традиції своїх вчителів-наставників, а саме працюють на факультеті: доцент Д. В. Степанов, старші викладачі к. т. н. О. П. Остапенко, В. В. Джеджула, Н. Д. Степанова, асистенти Т. Ю. Вовк, Н. В. Резидент, О. П. Сліпенька, В. В. Петрусь, Л. А. Боднар.

Над докторською дисертацією працює В. Д. Степанов. Захистили кандидатські дисертації О. Д. Остапенко, Н. Д. Степанова, В. В. Джеджула, Н. В. Резидент.

Аспірантами кафедр факультету є їх випускники: ТГП — К. В. Бауман, К. В. Анохіна, О. І. Ободянська; ТЕ — А. О. Юзюк, В. В. Студинський.

Викладачами в технікумах міста і області працюють: Л. В. Скородзієвська, О. С. Гадзійчук та інші.

На підприємствах теплоенергетики та газопостачання провідними фахівцями працюють випускники кафедр ФТЕГП:

– Ю. С. Ренгач – начальник територіального управління держінспекції з енергозбереження у Вінницькій області (спеціальність теплоенергетика);

– А. В. Романенко – начальник відділу територіального управління держ-інспекції з енергозбереження у Вінницькій області (спеціальність теплоенергетика);

– Р. П. Слюсаренко – головний інженер Вінницяоблгаз (спеціальність теплогазопостачання і вентиляція);

– А. М. Очеретний – заступник генерального директора «Поділлябуд» (спеціальність теплогазопостачання і вентиляція);

– О. Ю. Башкін – провідний фахівець з енергетики на лікеро-горілчаному заводі »NEMIROFF» (спеціальність теплоенергетика);

– А. М. Романенко – директор Соколівського цукрового заводу (спеціальність теплоенергетика);

– В. В. Лисевич – головний інженер «Тульчинмолоко» (спеціальність теплоенергетика).

Кафедри факультету ведуть науково-дослідну роботу за такими напрямами:

– кафедра теплоенергетики – «Теплообмін та гідродинаміка полікомпонентних, поліфазних потоків і середовищ в елементах тепло- і біотехнологічного устаткування; аналіз та синтез тепло- і біотехнологічних систем, устаткування»;

– кафедра теплогазопостачання – «Створення теоретичних та технологічних засад розробки сучасних систем теплогазопостачання і вентиляції та удосконалення екотехнологічних процесів утилізації теплоти і використання нетрадиційних джерел енергії»;

– кафедра інженерної та комп'ютерної графіки – «Геометричне моделювання об'єктів, процесів, середовищ; обробка та розпізнавання образної інформації за геометричними ознаками; розробка конструкцій підсилення основ будівель та споруд шляхом армування геосинтетичними матеріалами; моделювання надійності людино-машинних систем в умовах невизначеності; розробка науково-методичних засад дистанційного навчання».

Підготовка фахівців на факультеті ТЕГП здійснюється за триступеневою системою: бакалавр (термін навчання – 4 роки), спеціаліст (термін навчання – 5 років), магістр (термін навчання – 5 років). На кафедрах на кожну ступінь розроблені освітньо-кваліфікаційні характеристики фахівця, освітньо-професійні програми спеціальності за відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем, які погоджені з департаментом вищої освіти Міністерства освіти і науки України.

Підготовка фахівців здійснюється згідно з розробленими та узгодженими в установленому порядку навчальними планами; навчальними та робочими навчальними програмами дисциплін; індивідуальними планами викладачів.

Підготовка магістрів на базі кваліфікації спеціаліста здійснюється із числа осіб, що отримали диплом спеціаліста і прагнуть здобути поглиблені спеціальні знання інноваційного характеру та уміння застосовувати їх для вирішення проблемних професійних завдань в певній галузі народного

Н. Д. Степанова

господарства за тими ж самими умовами, що і підготовка спеціаліста.

Після закінчення 2 курсу на випускних кафедрах факультету ТЕГП студенти здають кваліфікаційний іспит та отримують диплом про присвоєння кваліфікаційної проби (робоча професія).

На третьому курсі студенти проходять виробничий триместр на провідних підприємствах: Вінницятеплокомуненерго, Вінницяоблгаз, Ладижинська ГРЕС, Хмельницький солодовий завод, ЗАТ «Оболонь».

Практичні та лабораторні заняття з спеціальних дисциплін на кафедрах факультету проводяться в лабораторіях, які обладнані сучасними комплексними діючими стендами, а деякі з них виконуються на ПЕОМ в комп'ютерних класах обчислювального центру. В цих класах виконується також курсове і дипломне проектування. Тематика дипломного проектування тісно пов'язана з тематикою курсових проектів та робіт. На факультеті практикуються комплексні бакалаврські та дипломні проекти та роботи, до яких залучаються студенти спеціальностей теплогазопостачання, теплоенергетика, промислове та цивільне будівництво, менеджмент організацій в будівництві, міське будівництво та господарство.

Студенти факультету беруть активну участь у суспільно-громадському житті інституту та університету. Студент групи 1ТЕ-06 І. С. Колос – голова студентського самоврядування університету. Студентське самоврядування факультету, головою якого на цей час є студент групи 1ТГ-08 Д. А. Харкавий, підтримує тісні зв'язки з студентськими та громадськими організаціями міста та України, активно бере участь у адаптації студентів першого курсу до навчання в університеті, в організації щорічного конкурсу «Студентська осінь» та проведенні традиційного вечора інституту під гаслом «Зустріч наших сердець».

Факультет було створено в 2002 році. На основі кафедри теплогазопостачання і вентиляції та кафедри теплоенергетики, які були з 1997 р. до 2001 р. єдиною кафедрою «Теплоенергетики та газопостачання» (ТЕГ) (зав. кафедри д. т. н., проф. Станіслав Йосипович Ткаченко). В 2001 р. кафедра була поділена на дві спеціалізовані – «Теплоенергетики» (ТЕ) (зав. кафедри — д. т. н., проф. Станіслав Йосипович Ткаченко) та «Теплогазопостачання»(ТГП) (зав. кафедри — к. т. н., проф. Г. С. Ратушняк).

Деканом факультету з початку його заснування був доктор технічних наук, професор Станіслав Йосипович Ткаченко. З 2002 року обов'язки заступників декана виконували в різні роки в такій хронологічній послідовності: О. Б. Волошин, Н. М. Слободян.

Кафедра теплогазопостачання

Кафедра теплогазопостачання готує фахівців за напрямом «Будівництво» зі спеціальності «Теплогазопостачання і вентиляція». Очолює кафедру ТГП дійсний член Академії будівництва України, відмінник освіти, професор Г. С. Ратушняк.

Кафедра надає базову та повну вищу освіту. Навчальний процес забезпечують 13 викладачів і 5 працівників навчально-допоміжного персоналу. Серед викладачів 1 професор, 8 доцентів та кандидатів наук, 1 старший викладач, 3 асистенти. На кафедрі викладається 49 дисциплін з циклу професійної та практичної підготовки.

З початку відкриття спеціальності «Теплогазопостачання і вентиляція», в 1993 р., підготовлено 30 магістрів, 368 інженерів; захистили кандидатські дисертації випускники Н. Д. Степанова (2007 р.) та В. В. Джеджула (2007 р.).

Результати наукової роботи кафедри підтверджені майже 300 авторськими свідоцтвами СРСР, патентами України та Росії. З них біля 200 винаходів має к. т. н., доцент, дійсний член Академії будівництва України Іван Васильович Коц.

Викладачі кафедри передають досвід студенткам-першокурсницям

На кафедрі функціонують науково-дослідна лабораторія гідродинаміки та навчальні лабораторії механіки рідин та газів, водопостачання та водовідведення, опалення та вентиляції, газопостачання, технології матеріалів і зварювання, інженерної геодезії, будівельної техніки, робітничої професії.

За результатами науково-методичної роботи на кафедрі видано 1 підручник та 9 посібників із грифом МОН, понад 40 навчальних посібників та біля 100 методичних вказівок. Опубліковано близько 300 наукових статей, в тому числі у співавторстві зі студентами. За час існування кафедри захищено 9 кандидатських дисертацій.

За результатами наукових досягнень опубліковано 8 монографій (І. В. Коц – 3; Г. С. Ратушняк – 3, О. Д. Панкевич – 1, О. В. Титко – 1, В. І. Риндюк – 1, В. В. Джеджула – 1, Н. М. Слободян – 1).

Наукові дослідження та впровадження їх у виробництво ведуться за такими напрямками:

1. Наукові основи вдосконалення технологічних процесів та робочих параметрів тепло-, ресурсо- та природозбережних систем, устаткування та пристроїв для будівельної галузі (науковий керівник професор Г. С. Ратушняк, а виконавці – доценти А. М. Власенко, І. А. Пономарчук, О. Д. Панкевич, Н. М. Слободян, О. В. Титко та викладачі О. Б. Волошин і Т. Ю. Вовк). За результатами наукових досліджень захищено 5 кандидатських дисертацій, опубліковано 5 монографій та отримано понад 15 патентів на винаходи.

2. Удосконалення параметрів робочих органів обладнання та технологічного процесу утилізації органічних відходів підприємств шляхом анаеробного бродіння в біореакторах для отримання біогазу (науковий керівник професор Г. С. Ратушняк, а виконавці к. т. н. В. В. Джеджула і аспірант К. В. Анохіна). За результатами наукових досліджень захищено 1 кандидатську дисертацію, опубліковано 1 монографію та отримано понад 10 патентів на винаходи.

3. Розвиток наукових основ математичного моделювання динаміки робочих процесів і оптимізація структури та параметрів гідро- і пневмоприводів технологічних гірничих та будівельно-дорожних машин вібраційної та ударно-вібраційної дії (науковий керівник завідувач НДЛ гідродинаміки ВНТУ, к. т. н., доцент І. В. Коц, асистент В. В. Петрусь, співробітники НДЛ, пошукачі, аспіранти, магістранти, студенти). За результатами наукових досліджень захищено 1 кандидатську

Співробітники кафедри (зліва направо): – нижній ряд: А. Д. Слободянюк, І. В. Коц, Г. С. Ратушняк, А. М. Власенко, В. І. Риндюк; – середній ряд: Н. М. Слободян, В. В. Джеджула, О. П. Колісник, В. В. Петрусь, К. В. Бауман, Н. І. Друкована, І. А. Пономарчук; – верхній ряд: О. Б. Волошин, К. В. Анохіна, Т. Ю. Вовк, І. В. Ободянський, О. Д. Панкевич, О. В. Титко

дисертацію, опубліковано близько 20 статей та отримано понад 30 патентів на винаходи.

4. Розробка та дослідження нового теплотехнологічного устаткування для видалення вологи із різноманітних матеріалів аеродинамічним нагрівом рециркуляційного типу, а також для тепловологісної обробки будівельних матеріалів і виробів (науковий керівник завідувач НДЛ гідродинаміки ВНТУ, к. т. н., доцент І. В. Коц, а також асистент О. П. Колісник, м. н. с. І. І. Ніколайчук). За результатами наукових досліджень опубліковано 12 статей та отримано понад 10 патентів на винаходи.

5. Розробка та дослідження нового змішувального та кавітаційного устаткування для диспергації та механоактивації гетерогенних рідинних середовищ (науковий керівник завідувач НДЛ гідродинаміки ВНТУ, к. т. н., доцент І. В. Коц, виконавець аспірант К. В. Бауман). За результатами наукових досліджень опубліковано 8 статей та отримано біля 10 патентів на винаходи.

6. Нове високоефективне технічне устаткування та системи їх автоматичного керування із використання альтернативних відновлювальних джерел енергії, утилізації і переробки органічних відходів промисловості для отримання енергії. (науковий керівник завідувач НДЛ гідродинаміки ВНТУ, к. т. н., доцент І. В. Коц, а також доцент О. В. Березюк, с. н. с. Ю. А. Дмитрієв, асистент В. В. Петрусь, співробітники НДЛ, пошукачі, магістранти, студенти). За результатами наукових досліджень опубліковано 12 статей та отримано близько 8 патентів на винаходи.

7. Дослідження механіки взаємодіючих процесів суцільного середовища (науковий керівник – к. ф.-м. н. В. І. Риндюк). За результатами наукової роботи опубліковано 1 монографію та 25 статей, в тому числі 6 із студентами.

За досягнення у навчально-педагогічній, виховній та науковій роботі співробітники і студенти неодноразово були відзначені на державному та обласному рівнях.

Г. С. Ратушняк є лауреатом першої премії Міністерства вищої та середньої освіти України за досягнення в навчально-виховній та науково-педагогічній роботі, лауреатом Вінницької обласної педагогічної премії за високий професійний рівень наукової та науково-педагогічної діяльності, нагороджений Почесною грамотою Державного комітету України з енергозбереження, внесений до іміджевого видання «Кращі науково-педагогічні працівники вищих навчальних закладів України», член спеціалізованої ради по захисту кандидатських дисертацій.

Асистент В. В. Петрусь отримав Грамоту Міністерства освіти і науки за перше місце у республіканському конкурсі на кращу наукову роботу.

Доцент І. В. Коц отримав Грамоту Міністерства освіти і науки за наукове керівництво і підготовку студента, який посів перше місце у республіканському конкурсі на кращу наукову роботу.

Кафедра «Теплогазопостачання» Інституту будівництва, теплоенергетики та газопостачання Вінницького національного технічного університету пройшла довгий шлях становлення, починаючи з кафедри «Промислове та цивільне будівництво» (1975 р.). З 1977 р. кафедру ПЦБ очолює д. т. н., проф. А. Ф. Пономарчук. У 1990 р. ПЦБ реорганізовується в кафедру «Архітектури та інженерного забезпечення будівництва» (АІЗБ) (зав. кафедри – к. т. н., доцент М. М. Сторожук). У 1995 р. АІЗБ перетворюється в ГІЗБ – «Газопостачання та інженерного забезпечення будівництва» (зав. каф. – к. т. н., професор Г. С. Ратушняк). У 1997 р. ГІЗБ об'єднується з кафедрою «Теплоенергетики» в одну під назвою «Теплоенергетики та газопостачання» (ТЕГ) (зав. каф. д. т. н., професор С. Й. Ткаченко). З 2001 р. кафедра ділиться на дві спеціалізовані – «Теплоенергетики» (ТЕ) та «Теплогазопостачання» (ТГП).

Кафедра теплоенергетики

Кафедра здійснює підготовку бакалаврів за спеціальністю 6.050601 – «Теплоенергетика»; спеціалістів за фахом 7.090510 – «Теплоенергетика» та магістрів – 8.090510 – «Теплоенергетика».

Завідувач кафедри теплоенергетики заслужений працівник освіти України, доктор технічних наук, професор – Станіслав Йосипович Ткаченко. С. Й. Ткаченко є членом спеціалізованої ради К 26.058.05 при Національному університеті харчових технологій (НУХТ) за спеціальністю 05.14.06 – «Технічна теплофізика та промислова теплоенергетика» та спеціалізованої ради

С. Й. Ткаченко

К05.052.03 при Вінницькому національному технічному університеті за спеціальністю 05.02.03 «Машинознавство»; членом редколегії журналу «Вісник Вінницького політехнічного інституту»; експертом фахової експертної ради МОН України з напряму «Охорона навколишнього середовища».

На цей час професорсько-викладацький склад кафедри становить 10 осіб. З них мають науковий ступінь доктора технічних наук – 1, а науковий ступінь кандидата технічних наук – 8.

За період існування кафедри підготовлено 121 бакалавра, 264 спеціалісти, 19 магістрів науковців та 6 магістрів інженерії.

Студенти спеціальності «Теплоенергетика» беруть активну участь в проведенні міжнародних та всеукраїнських конференцій і симпозіумів. Щорічно в університеті проводяться науково-технічні конференції, на які в співавторстві зі студентами готується понад 20 доповідей. Кращі наукові результати рекомендуються для впровадження у виробництво та в навчальний процес.

У ВНТУ, при активній участі кафедри теплоенергетики, щорічно проводиться «тиждень енергозбереження», на який запрошуються спеціалісти в галузі енергетики міста та області і студенти 3–5 курсів для набуття теоретичного і практичного досвіду.

В співавторстві з викладачами кафедри теплоенергетики, студенти готують до друку статті в різних виданнях.

На другому курсі студенти спеціальності «теплоенергетика» отримують диплом кваліфікованого робітника, «слюсаря-ремонтника другого розряду» з експлуатації та ремонту теплотехнічного обладнання, відповідно до ліцензії, що надана університету.

Випускники кафедри працюють на переробних підприємствах (цукрових, консервних, хлібопекарних, олієжирових; на молокозаводах і м'ясокомбінатах та ін.), на підприємствах муніципальної енергетики, в проектних і науково-дослідних організаціях, вищих навчальних закладах.

Після 2000 року співробітниками кафедри, в основному випускниками, захищені 4 кандидатські дисертації.

На кафедрі теплоенергетики, під керівництвом доктора технічних наук, професора С. Й. Ткаченка, створена і функціонує наукова школа за напрямами «Теплообмін та гідродинаміка полікомпонентних, поліфазних потоків і середовищ в елементах тепло- і біотехнологічного устаткування; аналіз та синтез тепло- і біотехнологічних систем та устаткування», «Енергозбереження в теплотехнологічних і теплоенергетичних системах». Підготовка кандидатів технічних наук за спеціальністю 05.14.06 – «Технічна теплофізика та промислова теплоенергетика» здійснюється через аспірантуру ВНТУ. Виконуються держбюджетні та госпдоговірні теми. Результати наукових розробок впроваджені і впроваджуються в різних галузях промисловості, доповідались на багатьох Всеукраїнських та міжнародних конференціях і симпозіумах, а також використовуються в процесі викладання профілюючих дисциплін і курсовому та дипломному проектуванні. На кафедрі працює аспірантура. За останні роки захищено сім кандидатських дисертацій та одну підготовлено до захисту. На кафедрі ТЕ успішно працюють випускники аспірантури, к. т. н.: Є. С. Корженко, Н. Д. Степанова, О. П. Остапенко, Є. П. Ларюшкін, Н. В. Резидент. К. т. н., доцент Д. В. Степанов активно працює над докторською дисертацією. Асистент Л. А. Боднар завершила та представила в спецраду до захисту кандидатську дисертацію. Над кандидатськими дисертаціями на кафедрі працюють три аспіранти.

Кафедра має творчі зв'язки з інститутом технічної теплофізики та інститутом загальних проблем енергетики НАН України. Виконувалися роботи за контрактом «Реформування енергетики в Україні – місцеві енергетичні компанії» Українського відділення асоціації інженерів-енергетиків для Агентства міжнародного розвитку США, Європейського бюро та СНД, відділу з питань екології, енергетики і розвитку міст (Атланта, штат Джорджія).

Викладачі кафедри читають курси лекцій для підвищення кваліфікації персоналу

Державної інспекції з енергетичного нагляду за режимами споживання електричної та теплової енергії, яка створена на підставі розпорядження Кабінету Міністрів України за № 665 від 17.05.2002 р.

Співробітниками кафедри опубліковано понад 300 наукових статей, видано 5 монографій, опубліковано 1 підручник з грифом МОН та 30 навчальних посібників, отримано понад 30 патентів і авторських свідоцтв.

Навчальний процес забезпечений необхідними аудиторіями і лабораторними приміщеннями. Для опанування студентами робочою професією на кафедрі обладнано майстерню з робочими місцями та розроблено навчально-методичну документацію відповідно до методології міжнародної організації праці, яка відповідає кваліфікаційній характеристиці слюсаря з експлуатації та ремонту теплового обладнання 2-го розряду.

Практичні та лабораторні заняття з дисциплін: «Технічна термодинаміка», «Тепломасообмін», «Теплотехніка», «Високотемпературні процеси і установки», «Гідрогазодинаміка», «Теплотехнічні вимірювання», «Метрологія та стандартизація», «Сушильні процеси і установки», «Нагнітачі та теплові двигуни» проводяться в лабораторіях, які обладнані комплексними стендами.

Крім того, лабораторні заняття з дисциплін фахового та прикладного напряму виконуються на ПЕОМ в комп'ютерних класах. В цих класах також проводиться курсове і дипломне проектування. Частина лабораторних робіт з дисципліни «Котельні установки» проводяться на підприємствах.

З метою подальшого вдосконалення підготовки спеціалістів-теплоенергетиків та для координації сумісних наукових досліджень, на базі територіального управління державної інспекції з енергозбереження по Вінницький області, де керівник — випускник кафедри ТЕ, Ю. С. Ренгач, організовано філію кафедри теплоенергетики. На філії кафедри здійснюється навчальна та навчально-виробнича підготовка спеціалістів, залучення студентів до розв'язання виробничих задач, раціоналізаторської та винахідницької роботи, проведення курсового та дипломного проектування з метою впровадження енергозберігаючих технологій на підприємствах міста та області.

Кафедра теплоенергетики є складовою факультету теплоенергетики та газопостачання (ФТЕГП) Інституту будівництва теплоенергетики та газопостачання (ІнБТЕГП). Підготовка фахівців зі спеціальності «Енергетика теплотехнології» почалася з 1992 року на кафедрі «Теплоенергетики, електричних ма-

На фото 1-й ряд (зліва направо): Л. А. Боднар, Н. В. Пішеніна, Н. В. Резидент, С. Й. Ткаченко, О. П. Остапенко, Н. Д. Степанова, Т. Ю. Дацюк; 2-й ряд (зліва направо): А. О. Черниш, В.І. Шелеп, Є. П. Ларюшкін, М. М. Чепурний, В. В. Студинський, Є. С. Корженко, Д. В. Степанов, О. М. Головченко, А. О. Юзюк, Н. В. Бабак

шин та приводів» (ТЕМП) після досліджень попиту на спеціалістів зазначеного профілю в Подільському регіоні. Кафедру ТЕМП було засновано на базі кафедри «Енергетики», яку організовано ще в 1968 році і яка була спочатку єдиною кафедрою з підготовки інженерів-електриків у Вінницькому філіалі Київського політехнічного інституту.

В 1994 році кафедру ТЕМП було реорганізовано, і з неї виділилась кафедра теплоенергетики. В 1997 році на базі кафедр «Теплоенергетика» та «Газопостачання та інженерне забезпечення будівництва» створено кафедру «Теплоенергетики, газопостачання та інженерного забезпечення будівництва» (ТЕГІЗБ), яка здійснювала підготовку спеціалістів з двох спеціальностей. З 1998 року на кафедрі ТЕГІЗБ почалась підготовка спеціалістів з теплоенергетики.

В 2002 році з кафедри ТЕГІЗБ виділилась кафедра теплоенергетики.

Кафедра інженерної та комп'ютерної графіки

Кафедра інженерної і комп'ютерної графіки розміщена в корпусі № 3 Інституту будівництва, теплоенергетики та газопостачання Вінницького національного технічного університету. У розпорядженні кафедри перебувають приміщення загальною площею 888 кв. м., з них 844 кв. м. відведено для навчальних аудиторій, які обладнані професійно спрямованим наочним навчально-методичним матеріалом.

З 2009 року кафедру очолює доцент, к. т. н. Богдан Болеславович Корчевський.

Кафедра здійснює фундаментальну підготовку студентів університету з дисциплін: «Нарисна геометрія, інженерна та машинна графіка», «Інженерна та комп'ютерна графіка», «Інженерна графіка», «Моделювання та комп'ютерна графіка», «Комп'ютерна графіка», «Інженерна графіка. Спецкурс».

Б. Б. Корчевський

Всі перераховані дисципліни входять у цикл математичної та природничо-наукової підготовки, а також професійної та практичної підготовки і вивчаються студентами всіх вищих технічних закладів.

За роки існування кафедра здобула одну золоту (за винахід, доц. Я. Г. Скорюкова, м. Ясси, Румунія), дев'ять срібних, чотири медалі ВДНГ СРСР, п'ять дипломів ВДНГ України, підготувала п'ять кращих молодих винахідників України. Проведено три Всесоюзні і одну Республіканську конференції, захищено одну докторську та 16 кандидатських дисертацій (серед них 4 за останні п'ять років).

Основні напрями навчальної та науково-методичної роботи: виконання наукових досліджень з питань розвитку сучасних комп'ютерних технологій навчання; розробка навчально-методичної літератури для денної, заочної та дистанційних форм навчання; впровадження сучасних комп'ютерних технологій у навчальний процесс.

Методичну базу кафедри складає більше 60 найменувань методичних розробок (серед них 9 за останні п'ять років). У 2004 році з грифом МОН видано 2 навчальних посібники: «Проекційні основи побудови зображень» (укр. та анг. мовами), «Курс інженерної графіки для іноземних студентів заочної форми навчання» (укр. та анг. мовами) – автор доцент А. В. Шевченко.

Щорічно викладачі кафедри беруть участь у роботі конференції з питань гуманізації, гуманітарізації вищої освіти в Україні.

При вивченні дисципліни «Інженерна графіка. Спецкурс» використовується оригінальне програмне забезпечення «GEOM» для моделювання типових конструкцій будівель та споруд, а також великий комплекс програм (ArchiCAD, AvtoCAD, Компас та інш.), пов'язаний з виконанням проектно-конструкторських робіт, анімаційних проектів. При цьому для проведення лекційних та практичних занять використовуються мультимедійні засоби.

У 2003 році започатковано проведення університетської олімпіади з 2- і 3D моделювання у середовищі «КОМПАС – 3D.5.11». Переможець цієї олімпіади – студент III курсу ІнМТ Д. Лозінський, став переможцем Республіканської олімпіади з комп'ютерного моделювання.

Щорічно проводиться університетський тур олімпіади з «Інженерної графіки». В 2008 році започатковано проведення Олімпіади з креслення серед іноземних громадян підготовчого відділення при інституті міжнародних зв'язків Вінницького національного технічого університету.

В 2008–2009 р. створені у середовищі eLearning та проводяться дистанційні курси з дисциплін: «Нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка» для студентів 2 курсу напряму інженерії «Теплоенергетика»; «Інженерна графіка» для студентів 1 курсу денної форми навчання ІнАЕКСУ; «Нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка» ІнМТ; «Інженерна та комп'ютерна графіка» для студентів 1 курсу заочної форми напрямів інженерії «Радіотехніка», «Радіоелектронні апарати», «Телекомунікації», «Комп'ютерні науки», «Комп'ютерна інженерія», «Програмна інженерія», «Безпека інформаційних і комунікаційних систем», «Управління інформаційною безпекою» (авт. асист. О. В. Слободянюк, доц. А. Г. Буда, доц. О. П. Мельник, доц. Я. Г. Скорюкова, доц. С. І. Кормановський).

Опубліковано 3 статті з питань розробки дистанційних курсів дисциплін графічного спрямування. Видано навчальний посібник «Дистанційний практикум з інженерної графіки» (авт. асист. О. В. Слободянюк, доц. О. П. Мельник, доц. Я. Г. Скорюкова).

Основні напрямки наукової роботи: геометричне моделювання об'єктів, явищ і процесів; обробка та розпізнавання образної інформації за геометричними ознаками; розробка конструкцій підсилення основ будівель та споруд шляхом армування геосинтетичними матеріалами; моделювання надійності людино-машинних систем в умовах невизначеності; розробка науково-педагогічних засад дистанційного навчання.

Результати наукових досліджень опубліковані у журналах: «Вісник ВПІ» м. Вінниця, «Наукові записки ТНПУ» м. Тернопіль, «Вимірювальна та обчислювальна техніка в технологічних процесах» м. Хмельницький, «Геометричне та комп'ютерне моделювання» м. Харьків, «Сучасні проблеми геометричного моделювання» м. Луцьк, «Будівельні конструкції» м. Київ, «Нові технології в будівництві» м. Київ та ін. Щорічно перелік опублікованих робіт налічує 12–15 найменувань, переважно у фахових виданнях.

Кафедра займається винахідницькою діяльністю, так за останні 5 років викладачами кафедри було отримано 16 патентів України. Щорічно викладачі кафедри беруь участь в

На фото нижній ряд (зліва направо): О. В. Ткаченко, А. В. Шевченко, А. Г. Буда, О. П. Мельник, Я. Г. Скорюкова на фото верхній ряд (зліва направо): В. Р. Ткаченко, О. В. Слободянюк, О. М. Козачко, Б. Б. Корчевський, О. С. Васильківа, М. Р. Архипчук, С. І. Кормановський

республіканських та міжнародних конференціях.

В період з 2004 р. по 2009 р. викладачами кафедри було написано та опубліковано 6 монографій (авт. доц. Б. Б. Корчевський, доц. С. І. Кормановський, доц. Я. Г. Скорюкова, доц. О. М. Козачко, ст. викл. М. Р. Архипчук).

В 2008 році доц. О. М. Козачко пройшов стажування в літній школі з обчислювальної логіки (ICCL Summer School Computional Logic and Cognitive science, Дрезден, Німеччина).

Викладачі кафедри ведуть активну громадську діяльність: доц. С. І. Кормановський – президент шахової федерації області (шахові змагання серед студентів університету); доц. Б. Б. Корчевський – голова профбюро інституту будівництва, теплоенергетики та газопостачання, член виконкому профкому ВНТУ; доц. О. М. Козачко – заступник відповідального секретаря приймальної комісії ВНТУ; доц. А. В. Шевченко – депутат Вінницької міської ради, що активно опікується школою-інтернатом для дітей-сиріт та притулком для бездомних тварин.

У 1966 році у Вінницькому філіалі Київського політехнічного інституту було створено кафедру нарисної геометрії та креслення. Штат кафедри складався з 4 викладачів, обов'язки завідувача кафедрою виконував Михайло Михайлович Колесник, а з 1967 року доцент, к. т. н. Олександр Миколайович Кузьмін.

Починаючи з 1969 року, на кафедрі працюють студентські наукові гуртки з прикладної геометрії і щорічно проводяться олімпіади з нарисної геометрії та інженерної графіки. Кращі студентські наукові роботи регулярно подаються на республіканський конкурс, де відзначаються дипломами та грамотами.

Суттєвим поштовхом до розвитку навчально-методичної роботи стало впровадження на виробництві єдиних норм та правил розробки та оформлення проектно-конструкторської документації (Єдина система конструкторської документації). Кафедра однією з перших серед відповідних кафедр вузів України організувала функціонування постійно діючого методичного семінару з опанування та користування відповідними стандартами.

З 1979 року за ініціативою кафедри був встановлений творчий контакт із інститутом удосконалення вчителів Вінницької області. У результаті цієї співпраці на базі кафедри діють курси підвищення кваліфікації для вчителів креслення шкіл Вінницької області.

У 1986 році завідувачем кафедри обрано доцента Кожем'яко Володимира Прокоповича і з 1987 року кафедра називається кафедрою нарисної геометрії та машинної графіки. На кафедрі значно зростає роль науки. Формується ще один науковий напрям – «Розробка методів аналізу і синтезу зображень», під науковим керівництвом професора В. П. Кожем'яко. Значно зростає матеріальна база кафедри: створено власний обчислювальний центр, придбано різноманітну проекційну апаратуру.

У 1996 році до кафедри була приєднана секція архітектури, що привело до зміни назви кафедри: «Графіки і архітектури», яку до 1997 року очолювала доцент, к. т. н. Алла Володимирівна Шевченко. З 1997 року по 2009 рік кафедру очолювала доцент, к. т. н. Ольга Петрівна Мельник.

У 2002 році секцію архітектури було переведено на спеціальну кафедру, у зв'язку з чим назва кафедри змінилась, і тепер вона має назву «Кафедра інженерної і комп'ютерної графіки».

ІНСТИТУТ МАШИНОБУДУВАННЯ ТА ТРАНСПОРТУ

Ю. А. Бурєнніков

На двох факультетах Інституту машинобудування та транспорту (ІнМТ) – технології, автоматизації та комп'ютеризації машинобудування (ФТАКМ) і автомобілів, їх ремонту та відновлення (ФАРВ) готують спеціалістів, які забезпечують функціонування вітчизняних машинобудівної, транспортної та суміжних галузей.

Підготовку бакалаврів, спеціалістів та магістрів за спеціальностями: 7.090202 – «Технологія машинобудування»; 7.090203 – «Металорізальні верстати та системи»; 7.090258 – «Автомобілі та автомобільне господарство»; 7.092303 – «Технологія і устаткування підвищення зносостійкості та відновлення деталей машин і конструкцій» здійснюють 9 професорів та докторів наук, 36 доцентів та кандидатів наук, 45 старших викладачів, асистентів та співробітників.

Директор інституту – заслужений працівник освіти України, к. т. н., проф. Юрій Анатолійович Бурєнніков. Заступник директора з наукової роботи – д. т. н., проф. Ростислав Дмитрович Іскович-Лотоцький. Заступник директора з безпеки життєдіяльності – к. т. н., доц. Віктор Вікторович Хомюк. В методико-диспетчерському центрі ІнМТ методистами працюють Олена Василівна Саволюк, Тетяна Анатоліївна Лозовська.

До складу ІнМТ входять 6 кафедр: «Технологія та автоматизація машинобудування» (ТАМ); «Металорізальні верстати та обладнання автоматизованого виробництва» (МРВ та ОАВ); «Автомобілі та транспортний менеджмент» (АТМ); «Технологія підвищення зносостійкості» (ТПЗ); «Опір матеріалів та прикладна механіка» (ОМПМ); «Безпека життєдіяльності» (БЖД), а також навчально-наукові центри: механотроніки «ВНТУ–ФЕСТО», організований спільно із німецькою компанією FESTO, яка займається автоматизацією різноманітних виробничих процесів і має 250 філіалів у 176 країнах; діагностики та ремонту автомобілів; зварювання; інженерії металів. У напрямку удосконалення систем з числовим програмним керуванням ІнМТ співпрацює з німецькою компанією Siemens, яка є світовим лідером в електротехніці, електроніці та програмному забезпеченні і працює в 190 країнах світу. В напрямку комп'ютерних технологій інститут співпрацює із компаніями США, Росії, Ізраїлю, України. Таке використання сучасних та традиційних технологій навчання забезпечує якісну підготовку фахівців, особливо враховуючи те, що у XXI столітті машинобудування і транспорт увійшли бурхливим розвитком складних багатофункціональних інтелектуальних машин та систем з гармонійним поєднанням точної механіки, електроніки та інформаційно-комп'ютерних технологій.

Досвід колективу ІнМТ дозволяє здійснювати підготовку і перепідготовку інженерно-технічних кадрів підприємств. Цим займається Центр підвищення кваліфікації інженерно-технічних працівників машинобудування і транспорту. Через Центр пройшли перепідготовку працівники основних підприємств Вінниччини, зокрема компанії «Nemiroff», та низьки навчальних закладів області.

Р. Д. Іскович-Лотоцький

Крім вищої освіти студенти на 1–2-му курсах оволодівають знаннями та практичними навичками з робітничих профе-

сій: оператора верстатів з ЧПК, токаря, контролера, електрогазозварювальника, слюсаря з ремонту автомобілів.

Вчені інституту здійснюють науково-дослідну та дослідно-конструкторську роботу в різноманітних напрямах кафедральних наукових шкіл. Розвинені наукові стосунки з вченими університетів міст Яси, Сучава (Румунія), Познаньською Політехнікою (Польща), м. Дзінянь (Китай), Білоруським державним технічним університетом, Московськими державними технічними університетами ім. Баумана та МАМІ, науково-дослідними інститутами НАНУ: надтвердих матеріалів; проблем міцності; порошкової металургії; фізико-технічним інститутом металів і сплавів; проблем матеріалознавства, електрозварювання ім. Б. Є. Патона. В науково-методичному напрямі розвивається співпраця із установами Німеччини і Австрії.

Вчені ІнМТ також складають основу спеціалізованої наукової ради за спеціальностями 05.02.02 – «Машинознавство» і 05.03.05 – «Процеси та машини обробки тиском». Очолює раду д. т. н., проф. Р. Д. Іскович-Лотоцький, заступник голови ради – д. т. н., проф. В. А. Огородніков, вони керують відомими науковими школами. До наукової роботи залучаються талановиті студенти, які після отримання диплома бакалавра і навчання в магістратурі наукового напряму поступають до аспірантури, яка діє на всіх випускних кафедрах. Результати наукової діяльності публікуються в наукових виданнях ВНТУ, України, Росії, США, Німеччини, Румунії, Хорватії.

Впровадження наукових розробок є основою співробітництва колективів кафедр з виробництвом. Галузева НДЛ «Гідроагрегат» та НДЛ «Борекс-гідравліка» кафедри ТАМ виконують роботи з удосконалення гідравлічних приводів мобільної техніки та інших технологічних машин. Кафедрою АТМ розроблена і впроваджується «Концепція розвитку автомобільного пасажирського транспорту м. Вінниці», яка передбачає розвиток структури пасажирських транспортних засобів та маршрутної мережі поетапно протягом 10 років. Кафедра ТПЗ виконує дослідно-конструкторські роботи і впроваджує виробничо-ремонтні технології для Вінницького ТТУ. Кафедра МРВ та ОАВ займається утилізацією медичних відходів за планом Кабінету Міністрів.

Високий рівень розробок підтверджується золотими та срібними медалями, здобутими на міжнародних виставках винаходів у Будапешті (Угорщина), Ясах (Румунія), виданими за останні п'ять років 66-ма авторськими свідоцтвами.

Особлива увага в ІнМТ приділяється студентському самоврядуванню, розвитку студентської творчої діяльності. У студентському клубі «Зодіак» проводиться багато різнопланових заходів, зустрічей студентів з цікавими людьми, диспутів, виставок студентської творчості. Команда КВН інституту – відомий лідер серед команд університету.

ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЇ, АВТОМАТИЗАЦІЇ ТА КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ МАШИНОБУДУВАННЯ

На факультеті здійснюється підготовка бакалаврів, спеціалістів, магістрів із спеціальностей: 7.090202 – «Технологія машинобудування»; 7.090203 – «Металорізальні верстати та системи і за їх спеціалізаціями».

Навчальний процес та наукову роботу здійснюють 3 професори та доктори наук, 18 доцентів та кандидатів наук, 7 викладачів та 14 співробітників. Декан факультету к. т. н., доцент Леонід Геннадійович Козлов. Заступник декана з виховної роботи ст. викладач Наталія Степанівна Семічаснова. До складу ФТАКМ входять 3 кафедри: «Технологія та автоматизація машинобудування» (ТАМ); «Металорізальні верстати та обладнання автоматизованого виробництва» (МРВ та ОАВ); «Безпека життєдіяльності» (БЖД). Для професійної підготовки фахівців використовуються лабораторії механотроніки, технології машинобудування та верстатів з ЧПК; металорізальних верстатних комплексів та робото-техніки; гідравліки та гідропневмоприводу; промислових контролерів; комп'ютерні класи інформаційних технологій та САПР; науково-дослідні ла-

Л. Г. Козлов

бораторії «Гідроагрегат», «Борекс-гідравліка», «Пластичність матеріалів», а також філіали кафедр на підприємствах «Завод тракторних агрегатів», «ФОРТ», «Аналог».

В навчальному процесі широко застосовуються автоматизоване обладнання та сучасні технології провідних вітчизняних та закордонних фірм: «Росток-Спаркс», «FESTO», «Siemens». Факультет підтримує тісні контакти з провідними розробниками сучасних САПР в галузі машинобудування. Проводяться науково-практичні семінари з фірмами АСКОН (Росія) та НВО «Солід» (Україна), спільно готуються та видаються навчальні посібники. Програмні продукти T-Flex CAD, Cimatron, Лоцман PLM, КОМПАС – 3D широко застосовуються в навчальному процесі та в науковій роботі.

Впровадження в навчальний процес високоефективних технологій дозволяє факультету готувати спеціалістів, що відповідають сучасним вимогам, отримувати замовлення на підготовку фахівців за індивідуальними програмами, вести перепідготовку кадрів для підприємств Вінниччини.

На кафедрі МРВ та ОАВ під керівництвом д. т. н., проф. Р. Д. Ісковича-Лотоцького проводяться роботи зі створення високоефективних гідроімпульсних приводів. На кафедрі ТАМ під керівництвом д. т. н., проф. І. О. Сивака розвивається прикладна теорія деформованості суцільних та пористих тіл при складному та немонотонному навантаженні. Під керівництвом заслуженого працівника освіти України к. т. н., проф. Ю. А. Буреннікова та к. т. н., доц. Л. Г. Козлова проводяться дослідження у напрямі комп'ютерного моделювання та синтезу пропорційних електрогідравлічних систем. На кафедрі БЖД під керівництвом к. т. н., доц. О. В. Кобилянського проводяться роботи з вдосконалення методів та засобів покращення умов праці на виробництві.

Як окрема структурна одиниця механіко-енергетичний факультет Вінницького філіалу Київського політехнічного інституту розпочав діяльність влітку 1966 року. Першим деканом став доцент, к. т. н. В. Т. Тихонов

Н. С. Семічаснова

Перші студенти денної форми навчання були прийняті ще в 1964 р. за спеціальністю «Технологія машинобудування, металорізальні верстати та інструменти» в рамках загальнотехнічного факультету. Перша навчальна лабораторія була організована в 1966 році у прибудові до монастиря на вулиці П. Осипенко. Уже в 1966 році там були встановлені найбільш поширені металорізальні верстати і студенти опановували на них ази технології обробки деталей. З жовтня 1966 року деканом механіко-енергетичного факультета призначено к. т. н. В. Д. Дупляка. З вересня 1966 року навчальний процес був організований в колишньому корпусі реального училища по вул. Соборній. В 1967 році професорсько-викладацький склад і студенти переїхали в новий корпус (тепер 1 корпус ВНТУ) по вул. Хмельницьке шосе.

Першою випускною кафедрою стала кафедра технології машинобудування, яка була організована у вересні 1966 року і є найстарішою кафедрою ФТАКМ та ІнМТ. Першим завідувачем кафедри став доцент, к. т. н. І. Б. Матвєєв У вересні 1968 року кафедру було розділено на дві – металорізальних верстатів та інструментів, – завідувач І. Б. Матвєєв і технології машинобудування, – завідувач к. т. н., доцент І. А. Немировський.

І. Б. Матвєєв заснував наукову школу гідроімпульсного обладнання і устаткування, І. А. Немировський – наукову школу з розробки складних гідравлічних систем. Гідропривод і гідропневмоавтоматика – стали загальним напрямом розвитку наукових досліджень на факультеті. В кінці 60-х років створюються основні навчальні і наукові лабораторії кафедр: технології машинобудування, гідроприводу і гідроавтоматики, металорізальних верстатів, гідроімпульсного приводу і технологічних вібраційних та віброударних машин тощо.

В 1968 році факультет отримав назву «Машинобудівний», ним до 1976 продовжував керувати В. Д. Дупляк В подальшому факультетом керували доценти, к. т. н.: А. І. Мохнатюк (1976–1981); Ю. М. Дівєєв (1981–1984); Б. Ф. Ліщинський (1984–1990); В. Б. Петров (1991–1992); В. І. Савуляк (1992–1997); проф. Ю. А. Бурєнніков (1997–2002). З 2004 р. декан ФТАКМ – к. т. н., доцент Л. Г. Козлов. Заступниками декана в різні роки працювали: к. т. н., доц. А. С. Андріанов, В. І. Шишилов, Ф. С. Кучанський, Г. І. Ластовська, В. О. Кузьменко, к. т. н., доц. І. В. Яцина, к. т. н., доц. В. І. Савуляк, к. т. н., доц. В. М. Кліменко, к. т. н., доц. О. В. Дерібо, Н. В. Нікітіна, к. т. н., доц. Ж. П. Дусанюк, к. т. н., доц. Р. Р. Обертюх. Методистами в деканаті в різні часи працювали: К. Т. Михайленко, Я. М. Зелінська, Т. А. Лозовська.

З початку 70-х років на факультеті бурхливо починає розвиватися наукова робота. На кафедрі ТАМ – створення гідроагрегатів та гідроприводів металорізальних верстатів. У червні 1978 р. з ініціативи старшого викладача Л. П. Середи створюється галузева науково-дослідна лабораторія «Гідроагрегат», науковий керівник – І. А. Немировський. На данний час керівник лабораторії к. т. н., доц. В. П. Пурдик. Розробки виконані науковцями кафедри зі значним економічним ефектом і впроваджені на багатьох підприємствах: «Таджикгідроагрегат» (м. Душанбе), «Арсенал» (м. Київ), «НАТІ» (м. Москва), ВО «Ленліс» (м. Санкт-Петербург), Калинівський машинобудівний завод, тощо.

З 1976 р. кафедра отримала назву «Технологія та автоматизація машинобудування». Завідувачами кафедри працювали: доц., к. т. н. Ю. М. Дівєєв (1983–1988); д. т. н., д. х. н., проф. А. О. Жуков.; доц., к. т. н. М. І. Іванов (1988–1993 і 1994–2001).

На кафедрі МРВ ефективно працювало дослідно-конструкторське бюро в напрямку наукової школи І. Б. Матвєєва Результати роботи бюро – десятки новаторських проектів гідроімпульсної техніки і великі обсяги госпдоговірних робіт, які завершувались впровадженнями у виробництво. У 1979–1993 рр. завідувачем кафедри був доцент, к. т. н. Ю. Я. Комісаренко. В 1988 році зі складу кафедри МРВ виділилася група викладачів, об'єднаних спільним науковим напрямом, що привело до створення кафедри «Проектування обладнання автоматизованих виробництв», яку очолив д. т. н., проф. Р. Д. Іскович-Лотоцький. У 1993 році утворена кафедра «Металорізальні верстати та обладнання автоматизованого виробництва» (МРВОАВ). Розвинулась нова наукова школа «Теорія розрахунку і розробки вібраційних процесів та обладнання», яку очолює д. т. н., проф. Р. Д. Іскович-Лотоцький. Розробки кафедри впроваджені у виробництво на Броварському заводі порошкової металургії, Всесоюзному Інституті матеріалів та сплавів (м. Москва), СКБ ливарних автоматизованих ліній (м. Москва).

З 2002 по 2010 роки до складу ФТАКМ входила кафедра прикладної математики (ПМ), яку очолював д. т. н., проф. В. М. Михалевич – член національного комітету України з теоретичної та прикладної механіки. З 2010 року до складу факультету увійшла кафедра безпеки життєдіяльності, завідувач кафедри – к. т. н., доц. О. В. Кобилянський.

З початку 2000-их років активізується науково-практична діяльність в напрямі гідравлічних приводів мобільної техніки, відкривається науково-дослідна лабораторія «Борекс-гідравліка» – науковий керівник к. т. н., проф. Ю. А. Бурєнніков, зав. лабораторією к. т. н., доц. Л. Г. Козлов.

З 2001 р. кафедру ТАМ очолює д. т. н., проф. І. О. Сивак, який заснував новий науковий напрямок «Розвиток прикладної теорії деформовності суцільних і пористих тіл при складному навантаженні та удосконалення на цій основі технологічних процесів обробки металів тиском».

Поява на початку 2000 років в Подільському регіоні низьки високотехнологічних підприємств з закінченим автоматичним циклом виробництва, перехід до комп'ютерних технологій в машинобудуванні поставили задачу перебудови навчального процесу на факультеті. З'явились нові лабораторії на базі вільнопрограмованих контролерів, електропневмоавтоматики, верстатів з ЧПК, впроваджені нові комп'ютерні технології, ліцензоване програмне забезпечення, що дозволило значно розширити використання сучасних високоефективних технологій в навчальному процесі і в науковій роботі та наблизити рівень навчання до міжнародних стандартів.

Кафедра технології та автоматизації машинобудування

Кафедра ТАМ є випускною за спеціальністю «Технологія машинобудування» у напрямі підготовки – «Інженерна механіка». На кафедрі здійснюється підготовка аспірантів за спеціальностями: 05.02.02 – «Машинознавство» та 05.03.05 – «Процеси та машини обробки тиском».

З 2001 р. кафедру очолює д. т. н., професор Іван Онуфрійович Сивак.

На сьогодні викладачі кафедри викладають біля 50 навчальних дисциплін для студентів всіх курсів, керують курсовим та дипломним проектуванням. На кафедрі здійснюється підготовка студентів з робітничих професій: «Токар», «Оператор верстатів з ЧПК», «Контролер».

Основними науковими напрямами кафедри є «Моделювання та синтез гідросистем та гідроагрегатів технологічних машин», а також «Розвиток прикладної теорії деформовності суцільних і пористих тіл при складному навантаженні та удосконалення на цій основі технологічних процесів обробки металів тиском». Перший з цих напрямів, започаткований ще у вересні 1966 року з ініціативи професора Ігоря Абрамовича Немировського. Науковим керівником другого напряму є д. т. н., професор І. О. Сивак. У цьому напрямі підготовлено три кандидати технічних наук.

І. О. Сивак

При кафедрі працюють: галузева науково-дослідна лабораторія «Гідроагрегат» (науковий керівник – доц. В. П. Пурдик); науково-дослідні лабораторії: «БОРЕКС-гідравліка» (науковий керівник – проф. Ю. А. Бурєнніков, зав. лабораторії – доц. Л. Г. Козлов; «Пластичність» – науковий керівник проф. І. О. Сивак).

Розробки науковців кафедри зі значним економічним ефектом впроваджені на заводах «Таджикгідроагрегат» (м. Душанбе), «Зерноградгідроагрегат» (Ростовська область), НВО «Арсенал» (м. Київ), НВО «НАТИ» (м. Москва), ВО «Ленлес» (м. Санкт-Петербург), Калинівському машинобудівному заводі (Вінницька обл.) та багатьох інших. З участю колективу ГНДЛ «Гідроагрегат» за редакцією І. А. Немиров-

Колектив кафедри ТАМ (2010 рік). Зліва направо, сидять: Є. П. Арбузов., В. П. Пурдик, О. В. Дерібо, Ю. А. Бурєнніков, І. О. Сивак, Л. Г. Козлов, Ю.І. Муляр, О. М. Мироненко; стоять: С. І Сухоруков, Т. В. Ярошенко, С. В. Репінський, В. О. Скнар, М. М. Лозінська, А. О. Воронкова, Д. О. Лозінський, Т. Ф. Бугор, О. В. Петров, С. М. Кравець, Ж. П. Дусанюк, О. І. Кубай, С. З. Яблонська, В. В. Савуляк, Н. С. Семічаснова, В. А. Ковальчук, О. Л. Брицький, П. М. Поліщук

В лабораторії верстатів з ЧПК

В центрі «ВНТУ-ФЕСТО»

ського видано каталог гідроагрегатів для сільськогосподарських машин у п'яти томах.

Науково-дослідна лабораторія «Пластичність» успішно співпрацює із підприємствами КНВО «ФОРТ» (м. Вінниця), установами НАН України: Інститутом надтвердих матеріалів ім. В. М. Бакуля, Інститутом проблем міцності та багатьма технічними університетами з міст Києва, Москви, Луганська, Краматорська та ін.

Науково дослідна лабораторія «Борекс-гідравліка» починаючи з 1993 року ефективно співпрацює з ВАТ «Борекс» (м. Бородянка, Київська обл.) та іншими підприємствами України у галузі створення енергоощадних гідроприводів та гідроагрегатів для мобільних машин.

Результати наукової та навчально-методичної роботи кафедри опубліковані у 8 монографіях (І. А. Немировський, І. О. Сивак, Ю. А. Бурєнніков, Л. П. Середа), сотнях наукових статей, авторських свідоцтв та патентів. Розробки науковців кафедри відзначені медалями ВДНГ СРСР та УРСР (автори розробок – І. А. Немировський, Ю. А. Бурєнніков, Л. Г. Козлов, О. В. Дерібо, Ю. І. Муляр, В. О. Чорний, В. П. Пурдик). За досягнення у винахідницькій діяльності І. А. Немировський відзначений почесним званням «Заслужений винахідник СРСР», а В. П. Пурдик – «Кращий винахідник України». На міжнародних виставках винаходів в м. Будапешт (Угорщина, 2000 р.) отримана срібна медаль (Ю. А. Бурєнніков, Л. Г. Козлов, Н. С. Семичаснова), у м. Яси (Румунія, 2000, 2002 р.) отримано дві золоті медалі (Ю. А. Бурєнніков, Л. Г. Козлов). Заслужений працівник освіти України професор Ю. А. Буренніков за спільну наукову та міжнародну громадську діяльність нагороджений медаллю Г. Асахі – засновника Яського технічного університету «Gh. Asahi» (Румунія), і є почесним професором цього університету.

Для навчання студентів та перепідготовки інженерно-технічних працівників промислових підприємств Подільського регіону в галузі автоматизації виробничих процесів на базі кафедри ТАМ у 2001 році створений навчально-науковий центр «ВНТУ-ФЕСТО» (науковий керівник – проф. Ю. А. Бурєнніков., заступник – доц. Л. Г. Козлов). Спільно із всесвітньовідомою компанією FESTO центр укомплектовано сучасним німецьким та австрійським обладнанням.

Свою історію кафедра ТАМ починає з вересня 1966 року як кафедра «Технологія машинобудування» Вінницького філіалу Київського політехнічного інституту і за часом створення є першою кафедрою Інституту машинобудування та транспорту. Першим завідувачем кафедри був к. т. н., доцент Ігор Борисович Матвєєв. У вересні 1968 року кафедру було поділено на дві кафедри: «Металорізальні верстати та інструменти», яку очолив І. Б. Матвєєв та «Технологія машинобудування», яку очолив І. А. Немировський.

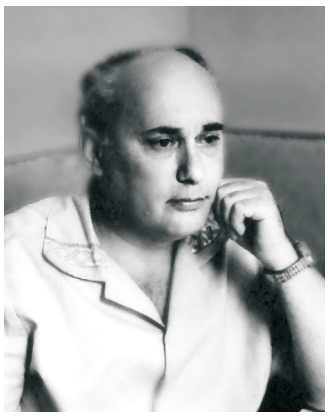

І. А. Немировський

Разом з І. А. Немировським на кафедрі почали працювати його учні – випускники Томського політехнічного інституту Ю. М. Дівєєв, В. М. Лобан та В. В. Сиркін, а також випускник аспірантури Одеського політехнічного інституту В. О. Кузьменко. У 1969 р. до них приєдналися кандидати технічних наук А. А. Козлов та Ю. Я. Комісаренко, які також переїхали з Томська до Вінниці. З кафедри опору матеріалів перейшов працювати випускник Київського політехнічного інституту В. О. Глушич. Саме ці високоосвічені інженери-механіки створили кістяк кафедри і протягом тривалого часу визначали рівень і зміст наукової і навчальної роботи.

Починаючи із 1970 року, для роботи на кафедрі залишалися кращі її випускники, які виявили здатність до наукової роботи ще у студентські роки: Ж. П. Дусанюк (1970 р.), В. А. Дусанюк (1970 р.), М. І. Іванов (1970 р.), Ю. А. Бурєнніков, Ю. І. Муляр, В. І. Савуляк (1971 р.), О. В. Дерібо (1973 р.), В. К. Дьяков, О. М. Переяславський (1974 р.), В. П. Пурдик (1975 р.), В. О. Чорний (1975 р.), В. К. Зозуля (1976 р.), О. М. Мироненко (1976 р.), Л. Г. Козлов (1978р.), П. М. Москалюк (1979 р.) та інші. Для роботи на кафедрі в різні роки були запрошені також фахівці з провідних машинобудівних підприємств Вінниці: В. І. Бєляєв, М. О. Боднарський, Ф. С. Кучанський, Р. Б. Лобанов, Л. П. Середа та ін. У 1980–1990 роках кількісний склад співробітників кафедри сягав 60 чоловік.

З початку 70-х років на кафедрі динамічно розвинулась і стала добре відомою, в галузі гідроприводу та гідропневмоавтоматики, наукова школа, очолювана професором І. А. Немировським. Під його керівництвом підготовлено 19 кандидатів технічних наук, 13 із них – випускники кафедри. Частина з них на сьогодні складають кістяк кафедри (заслужений працівник освіти України, професор Ю. А. Бурєнніков, доценти О. В. Дерібо, Ж. П. Дусанюк, Л. Г Козлов, Ю. І. Муляр, В. П. Пурдик).

У 1976 році з урахуванням напрямів наукових досліджень і навчальної роботи кафедра «Технологія машинобудування» перейменована на кафедру «Технологія та автоматизація машинобудування» (ТАМ). Таку назву кафедра має й сьогодні.

В різні роки кафедру очолювали: 1966–1968 рр. – к. т. н., доц. І. Б. Матвєєв; 1968–1983 рр. – к. т. н., доц. І. А. Немировський; 1983–1988 рр. – к. т. н., доц. Ю. М. Дивєєв; 1988–1993 рр. та у 1994 – 2001 рр. – к. т. н., доц. М. І. Іванов, 1993–1994 рр. – д. т. н. та д. х. н., проф. А. О. Жуков.

Кафедра металорізальних верстатів та обладнання автоматизованого виробництва

Кафедра МРВОАВ випускає фахівців за спеціальністю «Металорізальні верстати і системи». Підготовка бакалаврів, спеціалістів і магістрів проводиться відповідно в межах галузі «Машинобудування та металообробка» за напрямом «Інженерна механіка». Підготовку фахівців вищої кваліфікації в аспірантурі кафедра забезпечує за спеціальностями 05.02.02 – «Машинознавство» та 05.03.05 – «Процеси та машини обробки тиском».

Наукова робота кафедри МРВОАВ здійснюється за напрямами: «Розробка нових процесів та обладнання для віброударних технологій»; «Розробка систем гідроприводів для різного технологічного обладнання»; «Розробка транспортно-завантажувальних систем автоматизованого виробництва та приводів конвеєрів». Результати наукових досліджень активно використовуються у навчальному процесі та впроваджені у виробництво на таких підприємствах як: Броварський завод порошкової металургії «БЗПМ» м. Бровари, спеціальне конструкторське бюро ливарних автоматичних ліній СКБ «ЛАЛ» м. Івано-Франківськ та Всесоюзний інститут легких сплавів «ВІЛС» м. Москва.

З 1993 року кафедру МРВОАВ очолює доктор технічних наук (1987р.), професор (1988р.) Ростислав Дмитрович Іскович-Лотоцький (1947 р. н.). Він перший доктор наук – випускник ВНТУ. Докторську дисертацію на тему «Основи теорії розрахунку та розробка процесів і обладнання для віброударного пресування заготовок виробів з порошкових матеріалів» захистив у 1987 році в спецраді Московського вищого технічного училища ім. М. Е. Баумана. Автор понад 400 наукових праць, з яких 10 монографій, 15 навчальних посібників та більше 100 авторських свідоцтв і патентів на винаходи.

На 1 січня 2010 року кафедра МРВОАВ працює у такому складі.

Р. Д. Іскович-Лотоцький

Завідувач кафедри д. т. н., професор Ростислав Дмитрович Іскович-Лотоцький. Викладачі кафедри: кандидати технічних наук, доценти – Роман Романович Обертюх, Володимир Олексійович Пішенін, Микола Миколайович Вірник, Анатолій Олександрович Малярчук, Леонід Клавдійович Поліщук, Іван В'ячеславович Севостьянов, Юрій Володимирович Булига; ст. викладач Анатолій Леонідович Штурма; к. т. н., асистент Ярослав Володимирович Іванчук. Аспіранти: М. В. Бакало, М. О. Мовчанюк, О. Д. Манжілевський

Навчально-допоміжний склад кафедри МРВОАВ: Віктор Дмитрович Андрощук – зав. лабораторіями; Надія Сергіївна Гураш – інженер І кат.; Роман Петрович Коцюбівський – інженер; Леся Василівна Козій – ст. лаборант; Вікторія Олегівна Цвєткова – ст. лаборант; Олександр Іванович Ковтонюк – учбовий майстер.

Викладачами кафедри розроблено навчально-методичне забезпечення для викладання 52 курсів дисциплін, виконання курсових проектів і робіт, захисту дипломних проектів та магістерських дисертацій.

Наукова діяльність, що ведеться кафедрою, достатньо тісно пов'язана з творчими інтересами студентів, які беруть участь в наукових дослідженнях кафедри, виступають з доповідями на вузівських, всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях, публікують статті та отримують патенти на власні винаходи.

Професорсько-викладацький склад кафедри постійно працює над підвищенням якості навчання студентів, оновлює навчально-методичну базу, тільки за період 2005–2009 рр. викладачами кафедри видано 6 навчальних посібників та 4 навчально-методичних вказівки для виконання лабораторних робіт, курсового і дипломного проектування (у тому числі широко використані форми на електронних носіях), впроваджує сучасні комп'ютерні технології навчання та оцінювання знань.

Окрім навчально-педагогічної роботи, викладачі і наукові співробітники кафедри активно займаються науковими дослідженнями і дослідно-конструкторськими розробками. На кафедрі діє наукова школа «Теорія розрахунку і розробки вібраційних процесів та обладнання», яку очолює д. т. н., проф.

Колектив кафедри МРВОАВ. Зліва направо, сидять : В. О. Пішенін, А. О. Малярчук, Т. А. Лозовська, Р. Д. Іскович-Лотоцький, Н. С. Гураш, Л. В. Козій, М. М. Вірник, Р. Р. Обертюх. стоять: В. Д. Андрощук, І. В. Севостьянов, М. В. Бакало, О. О. Монжелевський А. Л. Штурма, Ю. В. Булига, Я. В. Іванчук, Р. П. Коцюбівський

Лабораторія гідроімпульсного приводу кафедри МРВОАВ

Р. Д. Іскович-Лотоцький. Здобутки цієї школи – десятки монографій, сотні наукових статей, а також сотні авторських свідоцтв та патентів на винаходи, значна частина яких впроваджена у виробництво, зокрема у таку прогресивну галузь, як порошкова металургія. Науковці кафедри підтримують тісні наукові зв'язки з багатьма науковими і науково-навчальними закладами України, Росії, Польщі, Німеччини.

Історія кафедри МРВОАВ починається з моменту заснування у Вінниці 1 вересня 1960 р. загальнотехнічного факультету Київського технологічного інституту харчової промисловості.

На початку свого існування кафедра забезпечувала викладання як загальноінженерних так і спеціальних дисциплін. Подальші реорганізації вищого технічного навчального закладу, зокрема перетворення його у філіал Київського політехнічного інституту, привели до створення нових кафедр.

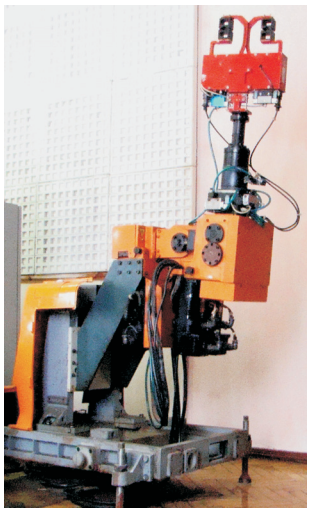

Лабораторія кафедри МРВОАВ

На час утворення в 1968 р. кафедру «Металорізальні верстати» очолив Ігор Борисович Матвєєв – кандидат технічних наук, доцент. Під його керівництвом кафедра МРВ ефективно розвивалась в навчально-педагогічному, в матеріально-технічному та в науково-дослідному напрямках. Була створена лабораторія металорізальних верстатів, оснащена сучасним верстатним обладнанням, що дало змогу виконувати лабораторні роботи зі спеціальних дисциплін в умовах, максимально наближених до реального виробництва. Слід зазначити, що к. т. н., доц. І. Б. Матвєєв є засновником наукової школи з досліджень та розробок гідроімпульсного приводу. За час роботи І. Б. Матвєєва на кафедрі ефективно працювало дослідно-конструкторське бюро, до складу якого входили випускники кафедри. Результати роботи цього бюро – десятки новаторських проектів, що не мали аналогів у світовій практиці, і великі обсяги госпдоговірних робіт, які закінчувались впровадженням у виробництво.

І. Б. Матвєєв

У 1979–1993 рр. завідувачем кафедри був к. т. н., доцент Ю. Я. Комісаренко.

За цей час завершили роботи над кандидатськими дисертаціями та успішно їх захистили в спецрадах МВТУ ім. М. Е. Баумана та КПІ випускники нашого університету – співробітники кафедри Р. Д. Іскович-Лотоцький (1974 р.), М. М. Вірник (1985 р.), Б. М. Пентюк (1986р.), Р. Р. Обертюх (1986 р.), В. О. Дрончак (1988 р.), О. П. Терещенко (1988 р.), О. О. Гуменчук (1989 р.).

1988 році зі складу кафедри МРВ виділилася група викладачів, об'єднаних науковим напрямом і була створена кафедра «Проектування обладнання автоматизованих виробництв», очолювана д. т. н., проф. Р. Д. Іскович-Лотоцьким.

Проте в травні 1993 року відбулося злиття кафедр «Металорізальні верстати та інструменти» і «Проектування обладнання автоматизованого виробництва». Нову кафедру, яка отримала назву «Металорізальні верстати та обладнання автоматизованого виробництва» очолив д. т. н., професор Р. Д. Іскович-Лотоцький, який працює на цій посаді й понині.

Перший випуск фахівців, підготовлений кафедрою, відбувся у 1969 році. За весь період існування кафедри підготовлено і випущено денною, вечірньою та заочною формами навчання більше двох з половиною тисяч фахівців за кваліфікацією «Інженер-механік».

За період існування кафедри успішно захистилися і працюють її випускники Л. К. Поліщук (1994 р.), Ю. В. Булига (1996 р.) І. В. Севостьянов (1998 р.) та Я. В. Іванчук (2008 р.), а також кафедра підготувала багато високопрофесійних фахівців інженерів-механіків, які займають керівні посади на машинобудівних підприємствах у м. Вінниці, Вінницькій обл. і в інших регіонах України, а також працюють на посадах викладачів, доцентів, професорів вищих наукових закладів України, в тому числі і ВНТУ. Усі викладачі кафедри – випускники нашого університету.

Кафедра безпеки життєдіяльності

Кафедра безпеки життєдіяльності була створена 1 березня 2010 року після виділення із складу кафедри менеджменту будівництва, охорони праці та безпеки життєдіяльності для удосконалення існуючої системи забезпечення безпеки життєдіяльності учасників навчально-виховного процесу та поліпшення роботи з профілактики виробничого та невиробничого травматизму. Секція охорони праці була створена у 1970 році і протягом минулих років входила до складу кафедр економіки промисловості та охорони праці; охорони праці та навколишнього середовища; менеджменту і охорони праці в будівництві і промисловості будівельних матеріалів; охорони праці, безпеки життєдіяльності та правознавства. Завідувач кафедри — к. т. н., доц. О. В. Кобилянський.

О. В. Кобилянський

Наукова школа кафедри БЖД досліджує теоретико-методичні основи навчання безпеки життєдіяльності студентів, посадових осіб і спеціалістів у вищих навчальних закладах та розробляє методи та засоби покращення умов праці на підприємствах. У 2000–2002 роках співробітники кафедри брали участь у міжнародних програмах «Методи оцінки ризику» та «Оцінка технологій для обробки забруднених ґрунтів і ґрунтових вод» під керівництвом Комітета змін сучасного суспільства (CCMS/ NATO-Committee of the Challenges of Modern Society).

Впроваджені заходи з підвищення надійності та безпеки обслуговування електрообладнання системи електропостачання ПП «ВО «Елна-Сервіс», оптимізована конструкція електронагрівальних приладів, які випускаються цим підприємством. Співробітники кафедри беруть участь в удосконаленні технології виконання робіт під напругою і розробці необхідних пристосувань і засобів захисту, у виконанні робіт з дотримання стандартів безпеки систем мобільного зв'язку, розробці спеціальних матеріалів для захисту від виробничих випромінювань, вдосконаленню машин і механізмів у житлово-комунальному господарстві.

Колектив кафедри БЖД. Зліва направо, сидять: Є.В.Комісаров, О. В. Кобилянський, Р. Я. Дупляк; стоять: О. П. Терещенко, А. В. Сердюк, В. Д. Дрончак, О. В. Березюк, М. С. Лемешев

За підсумками науково-дослідних робіт співробітниками кафедри захищено 5 кандидатських дисертацій. Завершує написання докторської дисертації доцент О. В. Кобилянський, кандидатської – асистент А. В. Сердюк.

Співробітники кафедри працюють за сумісництвом у центрах підготовки і перепідготовки кадрів, де проводиться навчання посадових осіб з охорони праці.

ФАКУЛЬТЕТ АВТОМОБІЛІВ ТА ЇХ РЕМОНТУ І ВІДНОВЛЕННЯ

На факультеті здійснюється підготовка бакалаврів, спеціалістів, магістрів з двох спеціальностей: 7.090258 – «Автомобілі та автомобільне господарство»; 7.092303 – «Технологія і устаткування, відновлення та підвищення зносостійкості машин і конструкцій» і за їх спеціалізаціями.

Навчальний процес та наукові дослідження здійснюють 35 викладачів, з них 5 професорів та докторів наук, 13 доцентів та кандидатів наук. Декан факультету – д. т. н., проф. Андрій Павлович Поляков. Заступник декана з виховної роботи – ст. викладач Сергій Володимирович Цимбал.

До складу ФАРВ входять 3 кафедри: «Автомобілі та автомобільне господарство» (ААГ), «Технологія підвищення зносостійкості» (ТПЗ), «Опір матеріалів та прикладна механіка» (ОМПМ).

Професійна та загальноінженерна підготовка фахівців здійснюється в центрах: «Діагностика та ремонт автомобілів» і «Зварювання» та в основних лабораторіях: конструкції та експлуатації автомобілів; організації та безпеки руху; експлуатаційних матеріалів; відновлення деталей машин; металографії; електронної мікроскопії; діагностики матеріалів та конструкцій; механічних випробувань; обробки матеріалів тиском; інформаційних технологій та САПР та у філіях кафедр – на підприємствах «Вінбустранс», «Вінницький авіаційний завод», на автотранспортних та автосервісних підприємствах м. Вінниці. В навчальному процесі широко застосовується новітнє обладнання з комп'ютерним аналізом отриманих результатів, що дозволяє проводити на високому рівні не тільки навчальний процес, але й наукові дослідження. Впровадження в навчальний процес високоефективних навчальних технологій дозволяє факультету готувати бакалаврів, спеціалістів та магістрів, що відповідають сучасним вимогам, отримувати замовлення на підготовку фахівців за індивідуальними програмами.

А. П. Поляков

Факультет підтримує тісні наукові та навчальні зв'язки з Транспортною академією України, НВО «Автотранспорт», Національним транспортним університетом, науково-дослідним інститутом електрозварювання ім. Б. Є. Патона. За останні роки склалась плідна співпраця вчених і співробітників ФАРВ з Вінницьким міськвиконкомом, обласною адміністрацією щодо виконання транспортних задач для м. Вінниці та Вінницької області.

На кафедрі ОМПМ, під керівництвом д. т. н., проф. В. А. Огороднікова діє наукова школа в напрямі дослідження пластичності матеріалів і розвивається теорія деформованості. Використання цієї теорії дозволило створити нові науковомісткі технології виготовлення деталей. Отримано ще один практичний вихід – на основі визначення енергії пластичної деформації розроблено і впроваджено методику визначення напрямку головної деформувальної сили під час удару.

З 2004 року кафедрою АТМ здійснюється науково-дослідна робота з

С. В. Цимбал

розробки стратегії та управління проектами розвитку виробничих систем транспорту. В рамках цього напрямку, під керівництвом заслуженого працівника освіти України, к. т. н., проф. Ю. А. Бурєннікова і академіка Транспортної академії України, к. т. н., доц. В. В. Біліченка В 2006–2008 роках було виконано розробку концепції розвитку пасажирського автомобільного транспорту з метою оптимізації маршрутної мережі у м. Вінниці на замовлення Вінницької міської ради. Продовжуються аналогічні роботи в районах Вінницької області. З 2007 року під керівництвом д. т. н., проф. А. П. Полякова спільно з Національним технічним університетом України «КПІ», Центральним науково-дослідним інститутом Збройних Сил України, Центральним науково-дослідним інститутом озброєння та військової техніки Збройних Сил України здійснюється науково-дослідна робота зі створення методів визначення технічного стану транспортних засобів.

На кафедрі ТПЗ продовжуються наукові дослідження під керівництвом д. т. н., проф. В. І. Савуляка, які були започатковані відомим вченим, д. т. н., д. х. н., проф. А. О. Жуковим та розвиваються нові напрями досліджень. Важливою стала робота із розробки і реалізації для м. Вінниці комплексу технологічних процесів відновлення і підвищення зносостійкості деталей міського електротранспорту.

У 1995 році, з метою розвитку автомобільного напряму, окремою структурною одиницею був сформований факультет під назвою «Факультет транспорту, тріботехніки та теплоенергетики». Перший декан – к. т. н., доц. Михайло Євгенович Іванов. В структуру факультету увійшли кафедри: «Автомобілі та автомобільне господарство», завідувач кафедри к. т. н, доц. М. С. Сапон; «Опір матеріалів та технологія підвищення зносостійкості», завідувач кафедри д. т. н, проф. В. А. Огороднiков; «Теплоенергетика» – завідувач кафедри, д. т. н, проф. С. Й. Ткаченко; «Охорона праці», завідувач кафедри к. т. н, доц. О. В. Кобилянський. Три перших випускних кафедри готували фахівців за спеціальностями: «Автомобілі та автомобільне господарство»; «Обладнання та технологія підвищення зносостійкості і відновлення деталей машин та апаратів»; «Теплоенергетика». Після деяких перетворень факультет набув сучасного вигляду. В різні роки факультет очолювали: к. т. н., проф. Ю. А. Бурєнніков; д. т. н., проф. В. М. Михалевич; д. т. н., проф. В. І. Савуляк. З 2008 року декан ФАРВ – д. т. н., проф. А. П. Поляков. Заступниками декана в різні періоди на факультеті працювали: к. т. н., доц. О. П. Шиліна; к. т. н., доц. В. Г. Байло; ст. викладачі О. В. Вдовіченко, Г. О. Лебєдєва. Методистами працювали: Р. Ф. Горячева, О. В. Саволюк.

Кафедра опору матеріалів та прикладної механіки організована в 1968 році з первинною назвою «Опір матеріалів» і є найстарішою на факультеті, очолив її к. т. н., доц. Ю. С. Богомолов. У різні роки кафедру очолювали: д. т. н., проф. Г. Ф. Лєпін (1972–1976 рр.), к. т. н., доц. С. С. Веремчук (1976–1981 рр.). З 1981 року кафедру очолив д. т. н., проф. В. А. Огороднiков, під керівництвом якого проводяться дослідження пластичності матеріалів. В останні роки розробляються методи створення безпечних конструкцій транспортних засобів шляхом керування технологічною спадковістю.

В 1970 році була створена кафедра технології металів, якою у різні часи керували: к. т. н., доц. О. В. Зайцев; д. т. н., проф. І. К. Білий; д. т. н., проф. В. М. Михалевич; д. т. н., проф. В. А. Огороднiков; к. т. н., доц. В. М. Кліменко; к. т. н., доц. В. Г. Байло. З вересня 1981 року кафедру очолив видатний вчений д. т. н., проф. А. О. Жуков, який в подальшому став ще й доктором хімічних наук. А. О. Жуков розвинув теорію ливарного виробництва та був визнаним вченим в напрямі геометричної термодинаміки сплавів. За результатами наукової діяльності у XX сторіччі він увійшов до сотні кращих науковців СРСР. В період з 1981 по 1988 роки кафедра активно розвивається в науково-практичному напрямі, удосконалюються та переоснащуються навчальні та наукові лабораторії. З 2002 року кафедру ТПЗ очолює д. т. н., проф. В. І. Савуляк. Створюються лабораторії електронної мікроскопії, відновлення деталей машин, центр зварювання. Активно розвивається впровадження наукових розробок у виробничі процеси.

В середині семидесятих років минулого століття народне господарство почало поповнюватись новим рухомим складом. Для вантажних перевезень – автомобілі «КамАЗ» та їх модифікації, для пасажирських – автобуси

«Ікарус». Виникла необхідність в удосконаленні старих і будівництві нових автотранспортних підприємств, збільшенні інженерно-технічних працівників. В 1975 році за ініціативою Мінтрансу України та виробничого об'єднання «Вінницяавтотранс», на базі кафедри опору матеріалів машинобудівного факультету на перший курс приймається група студентів за спеціальністю «Автомобілі та автомобільне господарство» з метою підготовки інженерів автомобільного профілю для чотирьох областей подільського регіону. Кафедра «Автомобілі та автомобільне господарство» була створена в 1979 році. Організатором і першим завідувачем кафедри був к. т. н., доц. В. М. Ребедайло (1979–1982 рр., 1994–2000 рр.). В різні роки кафедру очолювали: к. т. н., доц. М. С. Сапон (1982–1991 рр); к. т. н., доц. В. В. Кашин (1991–1992 рр.); д. т. н., проф. А. Ф. Пономарчук (1992–1994 рр.); д. т. н., проф. В. І. Савуляк (2000–2002 рр.); д. т. н., проф. В. Ф. Анісімов (2002–2005 рр). З 2005 року завідувач кафедри – академік Транспортної академії наук України, к. т. н., доц. В. В. Біліченко. Активно розвивається матеріальна база, створюється Центр діагностики і ремонту автомобілів, удосконалюється і поновлюється діагностичне і ремонтне обладнання, впроваджуються комп'ютерні технології навчання. Для м. Вінниці та області на замовлення міськвиконкому та облвиконкому виконуються фундаментальні розробки з оптимізації маршрутних мереж та розвитку пасажирського автомобільного транспорту. Сьогодні значну частину керівних та інженерних посад на автотранспортних підприємствах, офіцерського складу державтоінспекції у Вінницькій, Хмельницькій та інших областях обіймають випускники кафедри АТМ.

25 грудня 2009 року виповнилося 30 років з дня створення кафедри автомобілів і транспортного менеджменту, що було відзначено міжнародною науковою конференцією, яка визначила нові перспективні наукові напрями для всього факультету.

Кафедра автомобілів та транспортного менеджменту

Кафедра АТМ є випускною за спеціальністю – «Автомобілі та автомобільне господарство« на базі бакалаврського напрямку «Автомобільний транспорт». Кафедра має ліцензію на підготовку магістрів вказаної спеціальності. Випускники мають можливість навчатись в аспірантурі за спеціальністю 05.22.20 «Експлуатація та ремонт засобів транспорту».

Основними науковими напрямами кафедри є: розробка стратегій та управління проектами розвитку виробничих систем на автомобільному транспорті; розробка і вдосконалення технологічних процесів і періодичності технічного обслуговування і ремонту автомобілів; покращення експлуатаційних властивостей автомобілів та методів їх дослідження.

З 2006 року кафедру очолює кандидат технічних наук, доцент Віктор Вікторович Біліченко, 1959 р. н., випускник кафедри, у 1989 р., захистив кандидатську дисертацію. У 1993 р. йому присвоєно вчене звання доцента. У 2006 році В. В. Біліченка обрано членом-кореспондентом транспортної академії України, в 2009 році – академіком транспортної академії України. Має понад 80 наукових та навчально-методичних праць, з них 1 монографія, 10 навчальних посібників, поміж них один з грифом МОН України.

Нині на кафедрі працюють 14 штатних викладачів і 3 викладачі за сумісництвом, з них 2 мають вчений ступінь доктора технічних наук, а 7 – вчений ступінь кандидата технічних наук.

Викладачі кафедри постійно працюють над підвищенням ефективності і якості навчального процесу. Для цього широко застосовуються різноманітні засоби інтенсифікації навчання, до яких належать електронні посібники, демонстраційні стенди, сучасні технічні засоби навчання. В навчальному процесі широко застосовується комп'ютерна техніка на лекційних заняттях, під часвиконання курсових, дипломних та лабораторних робіт. Для оволодіння навиками роботи з сучасними інформаційними технологіями, кафедрою впроваджена система неперервної комп'ютерної підготовки студентів.

В. В. Біліченко

Оцінювання знань здійснюється за кредитно-модульною системою ECTC, відповідно до вимог Болонської конвенції, що спонукає студентів до ритмічної систематичної роботи протягом всього триместру.

Під час навчання студенти використовують результати наукових досліджень, отримані співробітниками кафедри, а також вченими і науковими колективами як України, так і інших країн.

На кафедрі проводиться активна навчально-методична та наукова робота. Співробітниками кафедри підготовлено та видано 4 монографії; один посібник з грифом МОН України та 16 навчальних посібників з грифом університету. За останні п'ять років опубліковано близько семидесяти наукових праць у фахових виданнях, внесених до переліку ВАК України.

З 2004 року на кафедрі проводиться науково-дослідна робота з розробки, впровадження стратегій та управління проектами розвитку виробничих систем транспорту. В рамках цього напрямку, під керівництвом директора ІнМТ Ю. А. Бурєннікова та завідувача кафедри В. В. Біліченка в 2006–2008 роках було виконано розробку концепції розвитку пасажирського автомобільного транспорту, з метою оптимізації маршрутної мережі у м. Вінниця, на замовлення Вінницької міської ради.

З 2005 р. за сприянням ректора університету Б. І. Мокіна та директора ІНМТ Ю. А. Бурєннікова кафедрою проводиться активна робота зі створення та удосконалення центру діагностики та ремонту автомобілів, який оснащений сучасним діагностичним та технологічним обладнанням. За оцінками фахівців оснащення центру перевершує аналогічні центри провідних навчальних закладів. Це дає можливість проводити навчання студентів та наукові дослідження на високому рівні.

Практичні навики, необхідні в роботі за спеціальністю, студенти отримують: в процесі підготовки за програмою робочої професії «Слюсар з ремонту автомобілів», з отриманням диплома кваліфікованого фахівця державного зразка, та під час науково-дослідної та конструкторсько-технологічної і переддипломної практик, які проходять студенти 4 курсу на підприємствах м. Вінниці й інших міст України.

В 2008 році кафедра брала участь в проведенні першої міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні технології і перспективи розвитку автомобільного транспорту», м. Житомир. В 2009 році кафедрою проведено другу міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасні технології та перспективи розвитку автомобільного транспорту», яка була присвячена дню працівників авто-

Колектив кафедри АТМ. Зліва направо, сидять: О. М. Плахотнік, С. О. Романюк, Н. П. Сонько, В. М. Ребедайло, В. В. Біліченко, А. П. Поляков, А. В. Дмитрієва, О. В. Саволюк, М. В. Мельничук; стоять: М. В. Заремблюк, І. І. Дятлов, О. В. Вдовиченко, В. В. Варчук, В. Й. Зелінський, В. Л Крещенецький, В. П. Кужель, А. А. Кашканов, В. А. Кашканов, Ю. Ю. Кукурудзяк, В. О. Огневий, О. Л. Добровольський, Є. В. Смирнов, С. В. Цимбал, Ю. Ю. Бурєнніков

В лабораторії діагностування автомобілів

В лабораторії ремонту автомобілів

мобільного транспорту і дорожнього господарства та 30-річчю кафедри «Автомобілі та транспортний менеджмент».

Підготовка спеціалістів зі спеціальності «Автомобілі та автомобільне господарство» проводиться з 1975 року. Ініціатором відкриття спеціальності було Міністерство автомобільного транспорту України та виробниче об'єднання «Вінницяавтотранс». У зв'язку з великим попитом на спеціалістів автомобільного профілю у Вінницькій, Хмельницькій, Черкаській та Житомирській областях, наказом Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти України № 480 від 19.12.1979 року була створена кафедра «Автомобілі та автомобільне господарство».

Організатором і першим завідувачем кафедри був кандидат технічних наук, доцент Вадим Миколайович Ребедайло, який очолював кафедру з 1979 по 1982 рік та з 1994 по 2000 рік, у ці роки створювалась матеріально-технічна база кафедри, розроблялось та впроваджувалось у навчальний процес навчально-методичне забезпечення дисциплін, проводились наукові дослідження разом з інститутом «ДержавтотрансНДІпроект» щодо удосконалення діагностичного обладнання та організації перевізного процесу.

В. М. Ребедайло

З 1982 по 1991 рік завідувачем кафедри був кандидат технічних наук, доцент Микола Степанович Сапон, в цей період проводилась активна робота з розвитку матеріально-технічної бази кафедри, виконувались наукові дослідження з впровадження централізації виробництва технічного обслуговування і ремонту автомобілів на регіональному рівні.

В 1991–1992 роках посаду завідувача обіймав кандидат технічних наук, доцент Валерій Володимирович Кашин, в той час проводились наукові дослідження зі створення несучих систем плаваючого автомобіля, виготовлених із композиційних матеріалів, для порятунку космонавтів.

З 1992 по 1994 рік очолював кафедру доктор технічних наук, професор Анатолій Феодосійович Пономарчук.

З 2000 по 2002 рік завідувачем кафедри був кандидат технічних наук, професор Валерій Іванович Савуляк, в цей період розпочато дослідження щодо вдосконалення організації перевезення пасажирів електротранспортом в м. Вінниця.

В 2002–2005 роках посаду завідувача обіймав доктор технічних наук, професор Віктор Федорович Анісімов, в той час проводились наукові дослідження пов'язані з поліпшенням експлуатаційних характеристик дизельних двигунів.

З часу створення кафедри було підготовлено понад 2500 кваліфікованих фахівців автомобільного транспорту, з них 38 магістрів. Докторську дисертацію захистив І. П. Паламарчук (2008 р.). Кандидатські дисертації захистили: В. В. Біліченко (1989 р.), В. Л. Кре-

щенецький (1989 р.), А. А. Кашканов (2000 р.), О. В. Грушко (2000 р.), В. О. Краєвський (2004 р.), Ю. Ю. Кукурудзяк (2005 р.), О. М. Красноштан (2007 р.), В. І. Яцківський (2007 р.), В. А. Кашканов (2008 р.), В. П. Кужель (2009 р.), Ю. Ю. Бурєнніков (2009 р.), Я. В. Іванчук (2009 р.).

Серед випускників кафедри: Ю. І. Іорданов – начальник управління енергетики, транспорту і зв'язку Вінницької міської ради, В. К. Даніловський – директор ВАТ АТП-10554, В. І. Яремчук – директор ТОВ «Таксопарк», М. О. Ткачук – начальник ДАІ у Вінницькій області (2004–2005 рр.); О. М. Супруненко – начальник ДАІ у Вінницькій області (2005–2006 рр.); С. В. Беспалько – головний спеціаліст Центрального апарату МЗС; В. В. Бартко – заступник начальника ІДТН Вінницької ОДА; Ю. П. Гладкий – технічний директор ЗАТ ЛГЗ «Nemiroff».

Кафедра технології підвищення зносостійкості

Кафедра ТПЗ готує і випускає спеціалістів за фахом «Технологія і устаткування підвищення зносостійкості та відновлення деталей машин і апаратів» в рамках бакалаврського напрямку «Зварювання». Кафедра має ліцензію на підготовку магістрів вказаної спеціальності та готує аспірантів за спеціальностями: 05.22.20 – «Експлуатація та ремонт засобів транспорту», «Діагностика матеріалів та конструкцій» та 05.02.02 – «Машинознавство».

Основними науковими напрямами кафедри є: проблеми матеріалознавства; технології відновлення та підвищення зносостійкості деталей машин та апаратів з використанням зварювання та споріднених технологій або обробки тиском; машинознавство.

В. І. Савуляк

З 2002 року кафедру очолює доктор технічних наук, професор Валерій Іванович Савуляк, випускник нашого вузу. У 2003 році захистив у спеціалізованій Вченій раді Інституту проблем матеріалознавства НАНУ докторську дисертацію «Наукові засади формування на сплавах заліза композиційних металокарбідних шарів зі стабільними структурами та підвищеними триботехнічними характеристиками». У 2005 році йому присвоєно вчене звання професора. Має біля 130 наукових та навчально-методичних праць, з них 4 монографії, 11 авторських свідоцтв і патентів, 11 навчальних посібників.

У даний час на кафедрі працює 6 штатних викладачів і 4 за сумісництвом. З них 1 має вчений ступінь доктора технічних наук, 4 – вчений ступінь кандидата технічних наук. Ефективність навчального процесу та якість підготовки фахівців забезпечується наявністю 11 наукових та навчальних лабораторій та Центра зварювання. Більшість навчального обладнання виконує не тільки демонстраційні функції, а й використовується у наукових дослідженнях викладачів, аспірантів та студентів. Широко використовуються електронні посібники, комп'ютерна техніка, сучасні інформаційні технології. Навчальний процес побудований за вимогами Болонської конвенції з використанням кредитно-модульної системи ECTS. Навчання студентів широко поєднується з виробничою діяльністю у Центрі зварювання та участю у наукових дослідженнях. З 2002 року викладачами та співробітниками кафедри підготовлено та видано 3 монографії, 25 навчальних посібників та методичних вказівок. Створений в 2005 році та обладнаний сучасним обладнанням Центр зварювання дозволив створити прекрасні умови для підготовки студентів 1 курсу за робітничим фахом «Електрозварювальник». Про високий рівень підготовки свідчить великий обсяг замовлень університету по виготовленню та відновленню парт, металопластикових вікон, які виконуються із залученням наших студентів. Поєднуючи роботу під час двох триместрів на 2 і 3 курсах на робітничих посадах з вивченням реальних технологій та обладнання під час практик 4 та 5 курсів, наші студенти мають змогу отримати ґрунтовні знання не тільки зі зварювання, але і в області новітніх технологій матеріалознавства та інженерії поверхні.

На кафедрі продовжуються наукові дослідження з проблем матеріалознавства, які започаткував А. О. Жуков, та розвиваються нові наукові напрями, їх практичне застосування до розв'язання проблем відновлення та підви-

щення зносостійкості деталей машин та транспортної техніки зокрема. В теоретичному плані – це розвиток теорії композитів, їх довговічності та стабільності властивостей. Кафедра розробляє технології нанесення покриттів на деталях мобільної техніки. Важливою за практичною значущістю для м. Вінниці стала розробка і реалізація під керівництвом В. І. Савуляка комплексу технологічних процесів відновлення та підвищення зносостійкості складних деталей міського електротранспорту. Найвагоміший вклад у цю розробку внесли: завідувач лабораторій кафедри В. М. Пригоцький та інженери – В. Й Шенфельд., В. І. Донцов, А. С. Патлатюк.

Окремий перспективний напрям досліджень – проблеми відходів виробництва, побуту. Відходи потрібно зібрати, знешкодити, відібрати корисні для повторного використання. Перспективні для використання як альтернативне паливо відходи деревини та інших рослин. Захистив кандидатську дисертацію за цією тематикою О. В. Березюк, працює аспірант С. А. Білошицький.

Кафедра ТПЗ створена у 1992 році на базі кафедри технології матеріалів, яка працювала з 1970 року. Офіційна історія кафедри технології матеріалів (ТМ) починається з 1970 року, але початок створення матеріально-технічної та методичної бази практично

Розробники технології відновлення деталей міського електротранспорту

збігається з датою створення у Вінниці філіалу Київського політехнічного інституту та набору перших студентів. А першими студентами були майбутні інженери-механіки. Фундаментальними курсами для цих спеціалістів уже більше століття були та й залишаються «Технологія металів», (пізніше «Технологія конструкційних матеріалів») та «Матеріалознавство», які починають вивчати студенти 2 курсу. Промисловість міста тоді розвивалась. Інженери, а особливо механіки, були вкрай необхідні. Тому усі заводи допомагали кафедрі обладнанням – і старим, і новим. Перша лабораторія з технології металів була організована у прибудові до монастиря на вулиці Поліни Осипенко. Уже в 1966 році там було встановлено декілька металорізальних верстатів і студенти опановували виконання на них основ технології обробки деталей. Після закінчення будівництва першого навчального корпусу та гуртожитку № 1 наш філіал переїхав з центру міста на теперішню територію університету. Одразу ж руками студентів почалося будівництво лабораторного корпусу з технології металів та металорізального обладнання із залишків будівельних матеріалів.

Колектив кафедри ТПЗ. Зліва направо: О. Л. Гайдамак, В. І. Савуляк, С. А. Заболотний, О. П. Шиліна, А. Ю. Осадчук, Ю. С. Марченко, В. Й. Шенфельд, Л. В. Шаповалова, А. С. Патлатюк, Д. В. Бакалець, В. І. Донцов, В. М. Пригоцький

Автоматичне наплавлювання деталей

Першим завідувачем кафедри ТМ став к. т. н., доцент Олег Васильович Зайцев, який керував кафедрою з 1970 року по 1978 рік. Змінив його д. т. н., професор І. К. Білий, який керував кафедрою майже 3 роки. З вересня 1981 року на кафедру прийшов завідувачем відомий вчений д. т. н., професор А. О. Жуков, у якого вже на той час було опубліковано більше 300 наукових праць, декілька монографій, працював у кількох міжнародних спілках матеріалознавців та ливарників. А. О. Жуков організував підготовку нової спеціальності у нашому вузі, за якою і до сьогодні навчаються студенти, та створив кафедру ТПЗ. А. О. Жуков був визнаним вченим в області геометричної термодинаміки сплавів. За період роботи в університеті ним особисто та разом із вченими кафедри опубліковано більше 300 наукових та науково-методичних праць. За результатами його наукової діяльності у XX сторіччі він увійшов до сотні кращих науковців Радянського Союзу та до збірника видатних вчених зі світовим ім'ям. Під час роботи на кафедрі захистив другу докторську дисертацію – доктора хімічних наук.

А. О. Жуков

Кафедра опору матеріалів і прикладної механіки

Кафедра є загальноінженерною. Дисципліни кафедри викладаються всім студентам технічних спеціальностей.

Програмами курсів дисциплін передбачені лекції, практичні заняття та лабораторні роботи, виконання розрахунково-графічних робіт з дисциплін «Опір матеріалів», «Технічна механіка» і «Теоретична механіка», а також курсової роботи з дисципліни «Механіка».

Викладачі кафедри в навчальному процесі використовують активні методи навчання, практикують лекції з елементами проблемного навчання, використовують технічні засоби навчання, моделі приладів та плакати.

На кафедрі проводяться Олімпіади з «Опору матеріалів» та «Теоретичної механіки».

Велику увагу викладачі кафедри приділяють втіленню модульно-рейтингової системи (МРС) контролю знань студентів. Ця система спонукає студентів регулярно працювати над матеріалом, поетапно засвоюючи дисципліну та отримуючи в кінці триместру оцінки за результатом МРС.

З 1981 року і до нині кафедрою завідує професор, д. т. н. Віталій Антонович Огороднiков, який в 1980 році захистив докторську дисертацію на тему «Дослідження пластичності і руйнування в процесах холодної формозміни». Має понад 250 наукових та навчально-методичних праць.

У даний час на кафедрі працюють: 2 професори, 1 доцент, 3 старших викладачі, 2 асистенти, 5 чоловік навчально-допоміжного персоналу, 1 співробітник НДЧ.

На кафедрі з 2001 року професором В. А. Огороднiковим створено новий науковий напрям, пов'язаний з визначенням швидкості руху транспортних засобів з урахуванням їх пошкоджень у дорожньо-транспортних пригодах.

За цим науковим напрямом захищена

В. А. Огороднiков

докторська дисертація директора Київського науково-дослідного інституту судових експертиз В. Б. Кисельова.

За останні роки на кафедрі підготовано і видано 7 монографій, понад 9 навчальних і методичних посібників, кафедра взяла участь у підготовці та проведенні міжнародних конференцій, по застосуванню теорії деформовності до задач технологічної механіки, а також розробці методів визначення швидкості транспортних засобів у дорожньо-транспортних пригодах.

Професор В. А. Огороднiков є автором відомої монографії «Оценка деформируемости металлов при обработке давлением». – К. Вища шк., 1983. – 175 с., де викладені основи наукового напряму феноменологічної теорії деформовності.

В 2005 році у співавторстві з директором Київського науково-дослідного інституту судових експертиз В. Б. Кисельовим та зав. кафедри ТАМ ВНТУ І. О. Сиваком вийшла монографія «Энергия. Деформации. Разрушение» (задачи автотехнических экспертиз), яка заклала основи нового наукового напряму на кафедрі – розробці нових способів визначення швидкості транспортних засобів з урахуванням їх пошкоджень.

Спосіб базується на визначенні енергії пластичної деформації, що визначається за допомогою експериментально-розрахункових методів (метод твердості). На цей спосіб в 2003 році професор В. А. Огороднiков отримав патент «Спосіб визначення швидкості транспортних засобів у момент зіткнення».

Крім того, розроблено методику аналізу конструкцій транспортних засобів з метою визначення напрямку головної деформувальної сили при ударі.

Цей науковий напрям дозволив поставити нові задачі – створення безпечних конструкцій транспортних засобів шляхом керування технологічною спадковістю. Так при виготовленні елементів конструкцій транспортних засобів заданими режимами деформування, коли забезпечується сприятлива технологічна спадщина, завдяки чому в процесі експлуатації, а також, наприклад, при ДТП, елемент конструкції має керовану міцність і жорсткість.

На кафедрі розроблено технологію виготовлення надпровідників із ніобій-титано-

Колектив кафедри ОМПМ. Зліва направо, стоять: О. В. Грушко, В. В. Воронюк, Г. Г. Токарчук, А. В. Губанов, М. І. Побережний, В. Є. Перлов; сидять: Й. Й. Ланкамер, В. О. Федотов, В. А. Огороднiков, Т. І. Малодецька, Н. В. Нікітіна

вого сплаву, першою технологічною операцією якої є пряме видавлювання композитної заготовки, визначено напружено-деформований стан та деформовність заготовки на основі тензорної моделі накопичення пошкоджень.

Розроблено та впроваджено в виробництво технологію виготовлення біметалевих труб великого діаметру, які використовуються в атомній енергетиці.

Співробітниками Інституту надтвердих матеріалів Національної Академії Наук України спільно з працівниками кафедри винайдено нову технологію отримання крутозігнутих колін – методом холодного пластичного деформування, яка дозволяє виробляти коліна собівартістю в 2–5 разів меншою в порівнянні з відомими технологіями. Технологія отримання крутозігнутих колін є ноу-хау, якій немає аналогів в світі.

На даний час кафедра пропонує виконання таких робіт:

1. Надання консультацій з питань проведення спеціальних автотехнічних судових та інших експертиз, пов'язаних з визначенням швидкості руху транспортних засобів з урахуванням енергетичних затрат на деформацію і руйнування елементів їх конструкцій в результаті ДТП.

2. Проведення практичних розрахунків на міцність, жорсткість, стійкість, надійність та витривалість елементів конструкцій при проектуванні нових та експлуатації діючих.

3. Проведення різного роду досліджень та розробка рекомендацій з питань обробки металів тиском.

На кафедрі створені і діють: лабораторія статичних випробувань, лабораторія механічних випробувань, лабораторія пластичного деформування, кабінет математичного моделювання, кабінет прикладної механіки.

Лабораторії оснащені гідропресами із навантаженням 1,00; 1,25; 1,60 та 2,00 МН; розривними машинами Р-05, Р-5, Р-10 та Р-20; випробувальними машинами на кручення КМ-50, твердомірами, мікроскопами та іншим лабораторним устаткуванням. Це дає змогу забезпечити як навчальний процес, так і наукові дослідження.

Кафедра «Опір матеріалів» була створена в 1968 році в складі філіалу Київського політехнічного інституту. Кафедру очолив доцент, к. т. н. Ю. С. Богомолов

З 1972 року по 1976 рік кафедрою завідував професор, д. т. н. Г. Ф. Лєпін, а з 1976 року по 1981 рік – доцент, к. т. н. С. С. Веремчук.

В 1998 році згідно з наказом ректора ВДТУ № 174 від 15.10.98 р. після реорганізації створена кафедра «Опір матеріалів та прикладна механіка».

У відповідності з науковим напрямом кафедри по спеціальності 05.03.05 «Процеси та машини обробки тиском» було підготовлено 13 кандидатів технічних наук та два доктори технічних наук. З них у ВНТУ працюють: завідувач кафедри ТАМ, проф., д. т. н. І. О. Сивак, кандидати наук, доценти В. Т. Івацько, О. Л. Гайдамак, О. В. Грушко, старший викладач І. Ю. Кириця.

Під керівництвом В. А. Огороднікова відбулося наукове становлення асистента В. М. Михалевича, який став доктором наук, професором, сьогодні – завідувачем кафедри вищої математики.

З 1971 року В. А. Огороднікова засновує науковий напрям на кафедрі опору матеріалів Вінницького філіала КПІ – «Розробка прикладної теорії пластичності, теорії деформовності металів і застосування цих теорій до розв'язання задач технологічної механіки». Під його керівництвом захищають кандидатські дисертації молоді співробітники, асистенти кафедри фізики В. Г. Нахайчук, В. С. Гуменюк, інженер кафедри В. А. Матвійчук.

В наступний період з 1981 р. на кафедрі захищають кандидатські дисертації аспірант із В'єтнаму Зионг-За-Мань, асистент кафедри В. Д. Покрас, інженер Горьковського заводу «Судостроение» Г. П. Терентьев, інженери ВДАУ В. І. Музичук, М. В. Любін, докторську дисертацію доцент ВДАУ О. В. Нахайчук, кандидатську дисертацію асистент кафедри фізики І. О. Сивак, докторську дисертацію доцент кафедри ОМПМ І. О. Сивак, кандидатську дисертацію інженер кафедри ОМПМ Р. І. Сивак, асистенти кафедри ОМПМ О. Л. Гайдамак, В. Т. Івацько, О. В. Грушко, І. Ю. Кириця.

ІНСТИТУТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА КОМП'ЮТЕРНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ

О. Д. Азаров

Інститут інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії (ІТКІ) очолює заслужений працівник освіти України, д. т. н., професор Олексій Дмитрович Азаров. Заступником директора з наукової роботи є к. т. н., доцент Олександр Миколайович Ткаченко. Роботу інституту забезпечують методист В. А. Савицька, диспетчер Л. С. Мизнікова і секретар-друкарка С. В. Самохвал.

До складу інституту ІТКІ входять факультет комп'ютерного інтелекту (ФКІ) та факультет комп'ютерних систем та мереж (ФКСМ).

Інститут готує фахівців у галузях знань:
- інформатика та обчислювальна техніка;
- інформаційна безпека;

за напрямами підготовки бакалаврів:
- комп'ютерні науки;
- комп'ютерна інженерія;
- програмна інженерія;
- безпека інформаційних і комунікаційних систем;

зі спеціальностей:
- інтелектуальні системи прийняття рішень;
- комп'ютерні системи та мережі;
- програмне забезпечення автоматизованих систем;
- захист інформації в комп'ютерних системах та мережах;

і спеціалізацій:
- інтелектуальні інформаційні технології обробки даних в системах моніторингу та контролю;
- інтелектуальні інформаційні технології в системах обробки економічної інформації.

В інституті є денна та заочна форми навчання. Підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавр, спеціаліст, магістр здійснюється як за держзамовленням, так і за контрактом.

За сім років існування інституту в його стінах було підготовлено більше 1100 висококваліфікованих фахівців для народного господарства країни. На 1 вересня 2009 р. в ІнІТКІ навчалося 1132 студенти, із них 212 студентів – за заочною формою навчання. Навчальний процес забезпечує високопрофесійний викладацький персонал, який складається з 135 викладачів, із них 14 докторів наук і 68 кандидатів наук. В інституті ведеться підготовка спеціалістів для країн близького та далекого зарубіжжя. В різний час тут навчалися студенти з Анголи, Бангладеш, Болівії, Гвінеї, Еквадору, Індії, Йемену, Йорданії, Камеруну, Кенії, Китаю, Колумбії, Конго, Лівану, Мозамбіку, Молдови, Росії, Сенегалу, Сирії, Судану, Шрі-Ланки та інших країн. Для навчання студентів використовується 16 комп'ютерних класів, обладнаних 117 сучасними персональними комп'ютерами.

О. М. Ткаченко

На кафедрах інституту інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії склалася ефективна сис-

На Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з напрямку «Інформатика і кібернетика»

тема науково-дослідної діяльності викладачів, співробітників та студентів інституту, сформувалися актуальні наукові напрями досліджень, є в наявності значний потенціал науковців, який складають 8 докторів наук і 40 кандидатів наук. За вісім років існування інституту (2002–2009 рр.) захищено п'ять докторських (О. М. Роїк, В. А. Лужецький, С. І. Перевозніков, В. А. Петрук, О. Н. Романюк) та п'ятнадцять кандидатських дисертацій. На всіх кафедрах інституту є аспірантура, в якій у 2009 році навчалося 26 осіб.

У 2005 році при ІнІТКІ засновано міжнародний фаховий науково-технічний журнал – «Інформаційні технології та комп'ютерна інженерія», головним редактором якого є директор ІнІТКІ проф. О. Д. Азаров. Розділи журналу охоплюють основні напрями розвитку обчислювальної техніки. У 2006 р. цей журнал визнано науковим фаховим виданням України, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора та кандидата технічних наук.

Науковці ІнІТКІ беруть активну участь у роботі національних та міжнародних конференцій, а також регулярно організовують проведення подібних заходів. ІнІТКІ кожних два роки проводить міжнародну конференцію «Інтернет–Освіта–Наука» і міжнародну науково-практичну конференцію «Методи та засоби кодування, захисту та ущільнення інформації».

Значна увага в інституті приділяється студентській науковій роботі. Починаючи з 2001 року у ВНТУ проводиться Всеукраїнська студентська олімпіада з програмування, на якій традиційно успішно виступають студенти ІнІТКІ. Крім того, на базі інституту щорічно проводиться Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з напрямів «Інформатика і кібернетика» (2005–2008 рр.) та «Інформатика, обчислювальна техніка та автоматизація» (починаючи з 2008 року і по теперішній час).

ІнІТКІ було створено у 2002 році на базі факультету інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії.

ФАКУЛЬТЕТ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ ТА МЕРЕЖ

Факультет комп'ютерних систем та мереж (ФКСМ) було створено у 2002 році. З 2002 по 2007 р. деканом факультету був доктор технічних наук, професор Володимир Андрійович Лужецький. З вересня 2007 року факультет очолює кандидат технічних наук, доцент Андрій Веніамінович Дудатьєв. Заступником декана ФКСМ з виховної роботи є старший викладач кафедри ОТ Микола Андрійович Очкуров.

У межах факультету здійснюється підготовка з таких напрямків:

– Комп'ютерна інженерія;

– Безпека інформаційних і комунікаційних систем.

До структури факультету входять три кафедри: кафедра обчислювальної техніки, яку очолює д. т. н., професор, заслужений працівник освіти України О. Д. Азаров, кафедра захисту інформації, яку очолює д. т. н., професор В. А. Лужецький та кафедра іноземних мов, яку очолює к. філол. н., доцент І. С. Степанова.

А. В. Дудатьєв

Специфіка підготовки фахівців на факультеті полягає у поглибленому вивченні засобів обчислювальної техніки, методів проектуван-

М. А. Очкуров

ня апаратних та програмних засобів комп'ютерних систем та мереж, апаратних і програмних засобів захисту інформації в комп'ютерних системах та мережах.

На факультеті КСМ у 2001 році було здійснено перший набір на спеціальність «Захист комп'ютерних систем та мереж», а у 2004 році здійснено набір на спеціальність «Адміністративний менеджмент у сфері захисту інформації з обмеженим доступом», яку в березні 2010 року було передано на факультет інформаційного, промислового та спортивного менеджменту. Навчальний процес здійснюється за стаціонарною та заочними формами навчання. Набір студентів на всі освітньо-професійні програми підготовки бакалавра, спеціаліста, магістра проводиться на конкурсній основі, незалежно від джерел фінансування. Факультет має потужні лабораторну та методичну бази. На кафедрах інституту працює 6 докторів та 21 кандидат наук, більшість з яких є професорами та доцентами.

Пишається факультет також своїми науковими досягненнями. Наукова робота на факультеті проводиться в режимі активного співробітництва з провідними навчальними закладами та науковими центрами України, Росії, Німеччини та Польщі. Підтримуються тісні зв'язки з науковцями та підприємцями в галузі цифрового оброблення інформації, розпізнавання зображень, захисту інформації, контролю та діагностики обчислювальних систем та інших. Налагоджено співробітництво із Всесвітнім інститутом інженерів з електроніки та електротехніки IEEE.

На заняттях у комп'ютерному класі

На випускних кафедрах, які входять до складу факультету, діють та формуються наукові школи з актуальних проблем інформаційних технологій та обчислювальної техніки. Так, під керівництвом професора О. Д. Азарова на кафедрі ОТ виконуються дослідження з перетворення, опрацювання та захисту інформації на основі систем числення з ваговою надлишковістю. На кафедрі ЗІ під керівництвом професора В. А. Лужецького виконуються дослідження щодо криптографічного захисту інформації. Отже, на кафедрах факультету сформовано систему науково-дослідної роботи викладачів, наукових співробітників, аспірантів та студентів, яка є складовою частиною процесу формування майбутніх фахівців і базою для підготовки кадрів вищої кваліфікації.

Провідні викладачі факультету беруть участь у роботі спеціалізованих рад по захисту кандидатських та докторських дисертацій. Професор О. Д. Азаров є головою спеціалізованої ради Д 05.052.02 та членом спеціалізованої ради Д 05.052.01, професор В. А. Лужецький є членом спеціалізованої ради К 73.052.01, доцент С. М. Захарченко є вченим секретарем спеціалізованої ради Д 05.052.01.

Варто відзначити, що на базі факультету відбулася Перша міжнародна науково-практична конференція «Методи та засоби кодування, захисту та ущільнення інформації». Тематика конференції охоплювала такі питання:

– методи та засоби кодування;
– методи та засоби захисту інформації;
– методи та засоби ущільнення інформації;
– методи та засоби перетворення інформації.

На конференцію було подано 71 доповідь від представників п'яти країн. Під час роботи конференції було заслухано 58 доповідей. Вперше у ВНТУ було проведено відеоконференцію, на якій виступили доповідачі, що з поважних причин не змогли особисто приїхати до Вінниці. На відеоконференції засобами глобальної мережі Інтернет було забезпечено двосторонній аудіо- та відеозвязок між Вінницею, Тернополем і Одесою.

На випускних кафедрах факультету регулярно проводяться засідання наукових семінарів. Функціонує міжрегіональний семінар Наукової Ради НАН України «Технічні засоби захисту інформації».

Адміністрація факультету КСМ пишається своїми студентами, які досягли чималих успіхів у навчанні, науці та спорті. Лише за останній навчальний рік випускниками факультету стали 97 бакалаврів та 88 спеціалістів і магістрів, 26 з яких отримали дипломи з відзнакою.

Студенти ФКСМ виборювали призові місця на олімпіаді із сучасних програмних засобів проектування цифрових схем, яка проводилась фірмою Aldec (США). Переможці олімпіади Євген Цвігун (2-КС-96), Сергій Коцюба (1-КС-97), О. М. Харьков (1КС-98) проходили стажування у філіях фірми в Польщі (м. Катовіце). Студент О. Д. Фефермaн (1КС-02) у 2007 році посів 3 місце у другому етапі Всеукраїнської олімпіади з системного програмування.

Студенти факультету беруть активну участь у 2-му турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із напряму «Інформатика і кібернетика». Одним з п'яти переможців Конкурсу–2006 став студент ФКСМ О. О. Решетнік (1КС-02). На підсумковій конференції Конкурсу–2007, яка проходила у ВНТУ 23–25 квітня, дипломом переможця І ступеня було нагороджено студента ФКСМ В. А. Гарнагу (1КС-02). Переможцем Конкурсу–2008 став студент ФКСМ С. В. Богомолов (1АМЗ-04).

Гідно представляли свій університет та факультет наші студенти і у 2 турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із напрямку «Інформатика, обчислювальна техніка та автоматизація», який проходив у м. Севастополі. У 2007 р. студентів О. Д. Фефермана і С. В. Хрущака було нагороджено дипломами ІІІ ступеня. У 2008 р. дипломом ІІ ступеня було нагороджено студента Ю. В. Баришева (1ЗІ-03). Студент О. В. Дмитришин (1ЗІ-03) став переможцем і отримав диплом І ступеня у 2 турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із напрямку «Математичні науки», який проходив у м. Донецьку.

Факультет КСМ бере свій початок з факультету обчислювальної техніки (ФОТ), який було створено у серпні 1985 року після поділу факультету автоматики та обчислювальної техніки (ФАОТ) на два факультети: ФОТ та ФАКСУ. З 01.02.1992 року ФОТ було перейменовано у факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії (ФІТКІ). У 2002 році на базі ФІТКІ було створено інститут інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії (ІнІТКІ), до якого як структурний підрозділ ввійшов ФКСМ.

Першим деканом ФОТ був д. т. н., професор О. П. Стахов, який очолював факультет з серпня 1985 року по листопад 1986 року. З грудня 1986 року по травень 1989 року деканом ФОТ був к. т. н., доцент Ю. С. Данилюк, з травня 1989 року по вересень 1995 року факультет очолював к. т. н., доцент О. М. Мельников. Теперішній директор інституту ІТКІ д. т. н., професор О. Д. Азаров очолював також факультет ІТКІ з вересня 1995 року до моменту організації інституту в 2002 році.

У 1985 році до складу ФОТ входило дві випускні кафедри: обчислювальної техніки (ОТ) та автоматизації проектування (АП). Тоді їх очолювали: кафедру ОТ – д. т. н., проф. О. П. Стахов, кафедру АП – д. т. н., проф. М. А. Філинюк. У 1989 році на базі кафедри ОТ було створено ще одну кафедру – прикладної математики та обчислювальних систем (ПМОС), а у 1995 році – кафедру інтелектуальних систем (ІС), у березні 2002 – кафедру захисту інформації (ЗІ). З моменту створення ІнІТКІ кафедри ІС та ПМОС, теперішні кафедри комп'ютерних наук (КН) та програмного забезпечення (ПЗ) ввійшли до складу факультету комп'ютерного інтелекту (КІ).

Кафедра обчислювальної техніки

Кафедру обчислювальної техніки (ОТ) очолює доктор технічних наук, професор, заслужений працівник освіти України Олексій Дмитрович Азаров.

Кафедра обчислювальної техніки (ОТ) готує фахівців зі спеціальностей:

– «Комп'ютерні системи та мережі». Об'єктом діяльності випускників за фахом «Комп'ютерні системи та мережі» є системне та мережне адміністрування, побудова інформаційних та математичних моделей комп'ютерних систем, мереж та їх елементів, проектування комп'ютерних систем, мереж, окремих їх пристроїв і блоків та прикладного програмного забезпечення, застосування до-

сягнень науки в галузі інформатики та комп'ютерної техніки у процесах розробки і модернізації комп'ютерних систем та мереж, організація науково обґрунтованих методів обслуговування та експлуатації комп'ютерних систем та мереж.

Кафедру обладнано сучасним навчально-лабораторним устаткуванням. До її складу входять:

– лабораторія проектування цифрової обчислювальної техніки.

– лабораторія аналого-цифрової схемотехніки.

– лабораторія периферійних пристроїв.

– лабораторія комп'ютерних систем і мереж Cisco Systems;

– лабораторія інформаційних технологій Microsoft.

З 2005 року студенти кафедри отримали можливість навчатися в Мережевій Академії Cisco Systems – світового лідера у галузі мережевих технологій. Академію оснащено найсучаснішим мережевим обладнанням, що дає змогу студентам отримати практичні навички побудови й адміністрування сучасної мережевої інфраструктури. Протягом чотирьох років в Академії пройшли навчання і сертифікацію понад 100 студентів. З грудня 2008 року працює IT Академія Microsoft, яка готує сертифікованих фахівців у галузі сучасних IT-технологій. Академія надає студенту низку можливостей, зокрема: слухати лекції та отримувати консультації кваліфікованих спеціалістів, що пройшли сертифікацію компанії Microsoft, а після закінчення навчання самим пройти сертифікацію; безкоштовно отримувати для вивчення в домашніх умовах широкий спектр ліцензованого програмного забезпечення; отримувати доступ до великої електронної бібліотеки E-Reference Library та мережі технічних консультацій TechNet Plus; брати участь у світових та всеукраїнських змаганнях, що проводяться серед студентів IT Академій Microsoft; отримувати знижки при оплаті процесу сертифікації, замовленні підручників тощо.

На кафедрі активно ведеться наукова робота. Лише за останні три роки колективом кафедри отримано 58 патентів на винаходи та свідоцтв про реєстрацію авторських прав на комп'ютерні програми, опубліковано 4 монографії та близько 300 наукових праць, зроблено більше 200 доповідей на конференціях та

Під час занять у лабораторії Cisco

симпозіумах різного рівня. За всі роки її існування на кафедрі підготовлено та захищено 44 кандидатських і 7 докторських дисертацій. Основними науковими напрямами кафедри ОТ наразі є: розробка відмовостійких, високопродуктивних АЦП і ЦАП із ваговою надлишковістю для реєстрування, опрацювання та скремблювання сигналів; криптографічний захист інформації; цифрова обробка та розпізнавання мовленнєвих сигналів і зображень. На кафедрі функціонує міжрегіональний семінар Наукової Ради НАН України «Технічні засоби захисту інформації.

У науково-дослідній роботі беруть активну участь також студенти кафедри ОТ. Тільки за останні три роки за участю у наукових дослідженнях студентів і магістрантів отримано 47 патентів України та опубліковано більше 100 наукових праць.

Студенти, які навчаються за спеціальністю кафедри, неодноразово посідали призові місця на республіканських олімпіадах з обчислювальної техніки та програмування, були переможцями та призерами Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із різних напрямків.

У другому турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із напрямку «Інформатика і кібернетика» в травні 2006 року одним з п'яти переможців конкурсу став студент групи 1КС-02 О. О. Решетнік. На підсумковій конференції Конкурсу у квітні 2007 року, дипломом переможця I ступеня було нагороджено студента В. А. Гарнагу. А студент групи АМЗ-04 С. В. Богомолов отримав диплом переможця I ступеня у Конкурсі 2008 року та диплом переможця II ступеня у Конкурсі 2009 року.

У другому турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із напряму «Ін-

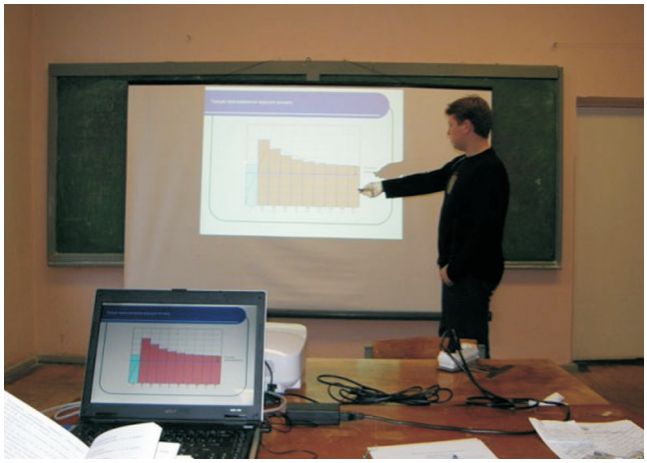

Доповідь на секційному засіданні науково-технічній конференції професорсько-викладацького складу та студентів ВНТУ

форматика, обчислювальна техніка та автоматизація», який проходив у м. Севастополі у травні 2007 року, студентів О. Д. Феферманa і С. В. Хрущака було нагороджено дипломами III ступеня. А студент групи 2 КС-04 В. В. Рибак отримав диплом переможця I ступеня у Конкурсі 2009 року.

У 2 турі Всеукраїнської олімпіади з системного програмування, яка проходила у м. Харкові у квітні 2007 року, студент групи 1КС-03 Феферман О. Д. посів III місце.

У штаті кафедри нараховується 2 професори, 8 доцентів, 4 старших викладачі, 3 асистенти.

Історія кафедри ОТ бере свій початок у 1970 році, коли у Вінницькій філії Київського політехнічного інституту було оголошено перший набір студентів на спеціальність «Електронні обчислювальні машини». Для підготовки фахівців з нової спеціальності у 1972 році на базі кафедри електронних приладів було створено кафедру обчислювальної техніки. Першими викладачами кафедри стали к. т. н. В. Д. Дель, к. т. н. А. М. Пєтух, В. П. Кожем'яко, М. А. Квітка, Г. А. Рудомін. Пізніше до них приєднались к. т. н. Ю. С. Данилюк, к. т. н. М. П. Байда, к. т. н. Б. Я. Ліхтциндер, В. К. Задорожний, О. В. Грабчак, Т. В. Головань, М. А. Очкуров та ін. Викладачами кафедри стали перші випускники спеціальності «Електронні обчислювальні машини» 70-х років: Д. Т. Обідник, Н. Р. Кондратенко, О. І. Черняк, В. П. Семеренко, Н. М. Панич,

Зліва направо нижній ряд: В. П. Семеренко, О. М. Тарасова, С. М. Захарченко, І. С. Колесник, Л. А. Савицька, О. Д. Азаров, Н. О. Біліченко, Д. В. Кисюк, А. В. Снігур, С. М. Цирюльник; верхній ряд: О. І. Черняк, В. А. Гарнага, О. М. Ткаченко, О. В. Кадук, О. І. Гороховський, В. І. Роптанов, М. А. Очкуров, Ю. Є. Яремчук, В. В. Дзюбенко, С. М. Куземко

О. В. Сілагін, О. М. Тарасова, Н. О. Біліченко. В 1977 р. із Таганрогу прибув на запрошення д. т. н. О. П. Стахов разом із своїми аспірантами О. Д. Азаровим, В. А. Лужецьким, М. О. Соляниченком, О. В. Оводенком.

У різні роки кафедру очолювали:

– з вересня 1972 р. по червень 1976 рік – к. т. н., доцент В. Д. Дель,

– з червня 1976 року по лютий 1977 року – к. т. н., доцент Б. Я. Ліхтциндер,

– з лютого 1977 року по грудень 1977 року – к. т. н., доцент Ю. С. Данилюк,

– з грудня 1977 року по листопад 1988 року – д. т. н., професор О. П. Стахов,

– з листопада 1988 року по травень 1993 року – к. т. н., доцент О. Д. Азаров,

– з травня 1993 по червень 1995 року – д. т. н., професор М. П. Байда,

– з червня 1995 року по теперішній час – д. т. н., професор О. Д. Азаров.

На базі кафедри ОТ у різні часи було створено ще 5 кафедр: автоматизованих систем управління, проектування комп'ютерної техніки, інтелектуальних систем (зараз комп'ютерних наук), програмного забезпечення, захисту інформації.

Кафедра захисту інформації

Кафедру захисту інформації очолює доктор технічних наук професор Володимир Андрійович Лужецький.

В. А. Лужецький

Кафедра захисту інформації є однією з наймолодших в університеті. Її було створено в березні 2002 р. Потреба у фахівцях із захисту інформації обумовлена тим, що зростання темпів розповсюдження комп'ютерної техніки, розвиток засобів обробки інформації, розширення кола користувачів, що мають безпосередній доступ до ресурсів інформаційно-комунікаційних систем, призвело до необхідності вирішення проблеми захисту інформації, інтерес до якої обумовлений ще й стрімким впровадженням комп'ютерної техніки в такі сфери, як біржова та банківська справи, страхування, медицина та інші.

У період з 2002 по 2008 рік кафедра готувала фахівців за напрямом «Інформаційна безпека», а починаючи з 2008 року готує за напрямом «Безпека інформаційних і комунікаційних систем».

За роки існування кафедри здійснено ліцензування діяльності з підготовки бакалаврів, спеціалістів та магістрів з інформаційної безпеки. За якістю своєї діяльності кафедра пройшла державну акредитацію. Ліцензійний обсяг набору на перший курс складає по 40 осіб для денної та заочної форм навчання.

Під час навчання студенти отримують глибокі знання з фундаментальних і спеціальних дисциплін, що надають нашим випускникам значні переваги в подальшому працевлаштуванні. Про рівень якості підготовки фахівців свідчать перемоги студентів кафедри на всеукраїнських олімпіадах та конкурсах. У 2008 році диплом першого ступеня на конкурсі студентських наукових робіт за напрямом «Математичні науки» отримав О. В. Дмитришин, а в 2009 році диплом третього ступеня – А. В. Остапенко. Студент Ю. В. Баришев отримав диплом другого ступеня на конкурсі за напрямом «Інформатика та кібернетика» у 2008 році.

Випускники кафедри працюють у всіх галузях народного господарства, де розробляються, застосовуються і супроводжуються програмні та апаратні засоби захисту інформації, комп'ютерні системи та мережі різного призначення, обіймаючи такі посади: аналітик з технічного захисту інформації; проектувальник систем та засобів технічного захисту інформації; системний адміністратор; аналітик з комп'ютерних комунікацій; прикладний та системний програміст; проектувальник комп'ютерних систем та мереж та багато інших.

З 2008 року на кафедрі розпочато підготовку кадрів вищої кваліфікації через навчання в аспірантурі. На цей час в аспірантурі навчається 7 аспірантів. Крім того, здобувачами наукового ступеня кандидата технічних наук, які працюють під керівництвом викладачів кафедри є 4 особи.

За роки існування кафедри викладачами були розроблені навчальні та робочі навчальні програми з усіх дисциплін, які викладаються на кафедрі, видано біля 30-ти навчальних посібників та методичних вказівок з профільних

дисциплін. На кафедрі працюють досвідчені викладачі: доктор технічних наук, професор В. А. Лужецький, та кандидати технічних наук проф. Н. Р. Кондратенко, доц. Ю. П. Гульчак, доц. А. В. Дудатьєв, доц. О. П. Войтович, які ведуть активну наукову діяльність і здійснюють наукове керівництво підготовкою магістрів і аспірантів. За роки існування кафедри була захищена докторська дисертація (В. А. Лужецький) та кандидатська дисертація (О. О. Білик). Роботи науковців кафедри відомі не тільки в Україні, але й за її межами.

У 2007 році кафедрою організовано і проведено дві міжнародні науково-практичні конференції «Методи та засоби кодування, захисту та ущільнення інформації». У роботі кожної з конференцій брали участь біля 20-ти докторів наук, понад 30 кандидатів наук і понад 30 аспірантів і магістрантів з 14-ти міст України, а також з Росії, Білорусії, Польщі, Сенегалу, Йорданії та Саудівської Аравії. За результатами конференції видано 2 збірки тез доповідей. Особливістю цих конференцій є те, що вперше у ВНТУ були проведені відеоконференції з використанням інтернет-технологій для доповідачів з Одеси та Тернополя.

У 2008–2009 роках завідувач кафедри ЗІ В. А. Лужецький, декан факультету комп'ютерних систем та мереж, доцент кафедри ЗІ В. А. Дудатьєв разом з групою українських фахівців брали активну участь у виконанні міжнародного проекту JEP_27173_2006 «Information Security and Data Protection (Issues & Principles, Implementation & Managment) – EU Experience in UA Universities» за програмою TEMPUS Європейської Комісії.

Проект виконувався консорціумом університетів у складі технічного університету Дрездена (Німеччина) і університету Салєрно (Італія) з боку Європейського Союзу, Вінницького національного технічного університету, Одеського національного політехнічного університету та Інституту підприємництва і сучасних технологій (м. Житомир) з боку України.

За результатами виконання проекту викладачами кафедри написані та видані навчальні посібники «Інформаційна безпека» та «Захист персональних даних», які є першою спробою висвітлення питань з основ інформаційної безпеки та захисту даних для нетехнічної категорії користувачів.

У рамках виконання проекту кафедра ЗІ отримала новий сучасний комп'ютерний центр і сучасний мультимедійний проектор, які дозволили покращити навчальний процес. Лекції з більшості дисциплін зараз читаються з використанням комп'ютерних презентацій.

У рамках реалізації обласної «програми розвитку інформаційних, телекомунікаційних та інноваційних технологій в закладах освіти Вінницької області на 2006–2010 роки» в 2008 році кафедра отримала грант Вінницької обласної державної адміністрації і Вінницької обласної ради на реалізацію проекту «Автоматизована інформаційна система моніторингу якості загальноосвітніх навчальних закладів регіону», а в 2009 році – на виконання проекту «Інформаційна система (кейс) керівників різних рівнів загальної середньої освіти» (керівник проектів – д. т. н., проф. В. А. Лужецький).

На фото зліва направо: сидять: В. А. Каплун, Н. Р. Кондратенко, В. А. Лужецький, В. М. Дудатьєва, А. В. Остапенко; стоять: А. В. Дудатьєв, Ю. В. Баришев, М. Л. Гаєвський, Н. М. Демченко, П. В. Козлюк, О. В. Дмитришин, О. П. Войтович, Ю. П. Гульчак, О. В. Чеборака, Л. І. Северин

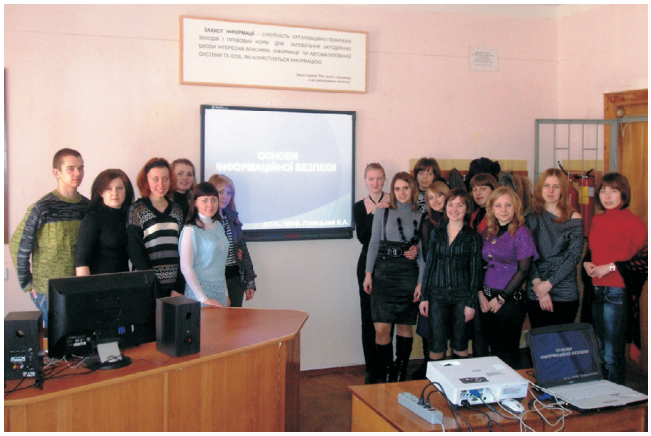

Група студентів, що брала участь у навчанні за проектом «Information Security and Data protection»

Кафедра іноземних мов

Завідувач кафедри – кандидат філологічних наук, доцент Ірина Сергіївна Степанова.

Кафедра ІМ працює зі студентами денної форми навчання протягом чотирьох, а заочної форми – чотирьох з половиною років, після чого вони складають державний іспит з іноземної мови на ступінь бакалавра. Викладачі кафедри також навчають студентів магістратури та аспірантів, готуючи їх до екзаменів магістерського та кандидатського мінімумів. На кафедрі викладають англійську, німецьку та французьку мови студентам усіх технічних спеціальностей. Заняття проводяться по підгрупах у 10–15 осіб, що здебільшого створює атмосферу довіри і доброзичливої співпраці студентів з викладачами. Викладачі кафедри постійно працюють з новими періодичними виданнями з відповідних спеціальностей аби підвищувати інтерес студентів до навчання та удосконалювати їх професійні уміння.

І. С. Степанова

Окрім навчальної роботи кафедра займається науковою та науково-методичною роботами. Наукові дослідження проводяться у таких напрямах: теорія та методика викладання іноземних мов, теорія та методика професійної освіти, теорія перекладу, типологічна та порівняльно-історична лінгвістика, прагматична стилістика, когнітивна лінгвістика. Завдання, які стоять перед вищою школою сьогоднішньої доби, орієнтують на пошуки нових шляхів інтенсифікації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Саме тому викладачі кафедри спрямовують навчально-виховний процес на розвиток пізнавальних умінь, культури пізнавальної діяльності студентів, самостійності їх мислення, толерантності, на самоосвіту та самовиховання.

Про результати своєї роботи члени кафедри щорічно доповідають на різноманітних наукових конференціях, підтримуючи професійні та дружні зв'язки з колегами інших вузів Вінниці та України. Вже доброю традицією стало проведення щорічного міжвузівського семінару «мова – шлях до порозуміння та співробітництва». В ньому беруть участь викладачі кафедри ІМ, кращі студенти нашого вузу та вузів міста Вінниці.

Кафедра є колективним членом TESOL – Ukraine, її викладачі регулярно беруть участь у наукових конференціях та семінарах цієї організації з метою підвищення своєї професійної майстерності.

За останні роки створено понад 200 наукових праць та 28 навчальних посібників з урахуванням сучасних технологій та методик викладання, а також досягнень різноманітних галузей мовознавства.

Щорічно, у рамках загальноуніверситетської програми, кафедра проводить конференцію та олімпіади з іноземних мов, до участі у яких запрошуються студенти усіх факультетів та курсів. Переможці беруть участь у всеукраїнських олімпіадах. Так у 2008 р. студент гр. ПЗ-03 Ін ІТКІ Д. В. Кушнір виборов ІІ місце на Всеукраїнському турі олімпіади з англійської мови у Дніпродзержинську.

Кафедра ІМ підтримує науковий зв'язок зі спорідненими кафедрами університетів України. Викладачі кафедри постійно підвищують свою кваліфікацію за допомогою семінару підвищення педагогічної майстерності, а також на кафедрах іноземних мов вузів нашого міста. Регулярно на кафедрі проводяться планові науково-методичні семінари викладачів виключно іноземною мовою.

Викладачами кафедри розроблені модульні програми навчання іноземним мовам та навчальна програма дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням»), згідно

Кращі доповідачі секційного засідання
з німецької мови
науково-технічної конференції

з якою студенти повинні знати: граматичну, лексико-семантичну систему мови; основні моделі ведення дискурсу; стратегії спілкування і навчання, а також освоїти системи світоглядних, культурологічних, естетичних, історичних відомостей, властивих мовам, які вивчаються.

Методико-педагогічна концепція кафедри ІМ полягає в тому, що володіння іноземною мовою є невід'ємною складовою частиною фахової підготовки спеціаліста і дозволяє реалізувати такі аспекти професійної діяльності як своєчасне ознайомлення з новими технологіями, тенденціями розвитку науки і техніки, сучасними відкриттями; пошук інформації, обмін досвідом; встановлення ділових контактів із закордонними партнерами, тобто забезпечує розвиток й удосконалення рівня його професійної компетентності.

А починалась історія формування кафедри іноземних мов у 60-х роках XX століття. Саме тоді у Вінниці відкрився загальнотехнологічний факультет Київського технологічного інституту харчової промисловості, де студенти, окрім загальнонаукових дисциплін, почали вивчати іноземні мови. Першим представником майбутньої кафедри іноземних мов був викладач німецької та англійської мов О. З. Феликсов.

Спочатку викладачі іноземних мов працювали на кафедрі загальноосвітніх предметів. Із зростанням кількості студентів збільшувався і викладацький колектив. Одними з перших викладачів іноземних мов, що прийшли до нового вузу, були: Т. Косенко (англ. мова), Т. В. Телефус (франц. мова), І. Ф. Савельєва (нім. мова), І. В. Приймак (англ. мова). Секцію іноземних мов на кафедрі загальноосвітніх дисциплін очолила І. Ф. Савельєва.

Колектив кафедри ІМ, зліва направо: у першому ряду – Л. М. Маньківська, Н. В. Герасименко, І. С. Степанова, Н. М. Гадайчук, Н. П. Хоменко, Л. М. Потупейко, Л. Е. Габрійчук;
у другому ряду – О. В. Столяренко, Т. В. Кондратюк, О. В. Зубенко, Г. В. Абрамович, О. І. Лобков, Л. В. Тульчак, Л. І. Терліковська, О. М. Михайлова-Пехан, С. О. Кот, С. С. Никипорець, О. Р. Яковець, О. А. Кирилов, Л. М. Магас

У січні 1966 р. загальнотехнологічний факультет було перетворено на філію Київського політехнічного інституту і секція іноземних мов була виділена в окрему кафедру із І. Ф. Савельєвою на чолі. У 1973 р. завідувачем став В. В. Бєлий, пізніше кафедру очолювали М. Л. Осадчук, Ю. Л. Старовойт.

На той час кафедра іноземних мов складала досить великий колектив і поділялась на три секції: англійської, німецької та французької мов. Викладачі не лише займалися навчальною, науковою та методичною роботами, але й брали активну участь у вихованні студентів. Організовувалися тематичні вечори іноземними мовами, олімпіади та конференції, як студентські, так і викладацькі; до участі в цих заходах запрошувалися викладачі та студенти інших навчальних закладів міста, що пожвавлювало роботу і сприяло обміну досвідом.

У 1994 році, після надання нашому закладу статусу університету, відбулися деякі якісні зміни у викладанні іноземних мов. Кафедра поповнилась новими викладачами і в 1996 році була розділена на кафедру іноземних мов та кафедру технічного перекладу. Згідно з наказом ректора № 51 від 1 березня 2010 року кафедру технічного перекладу було приєднано до кафедри іноземних мов та створено при кафедрі іноземних мов Центр технічного перекладу.

Молода паросль випускників ВДПУ ім. Коцюбинського плідно почала працювати з перших років роботи у ВНТУ. З того часу 3 викладачі кафедри закінчили аспірантуру і ще 3 навчаються.

ФАКУЛЬТЕТ КОМП'ЮТЕРНОГО ІНТЕЛЕКТУ

У структуру факультету комп'ютерного інтелекту (ФКІ) входять три кафедри: дві випускні – кафедра комп'ютерних наук (КН) та кафедра програмного забезпечення (ПЗ), а також кафедра фундаментальної підготовки – кафедра вищої математики (ВМ).

Деканом ФКІ є кандидат технічних наук, доцент кафедри програмного забезпечення Вікторія Володимирівна Войтко.

Заступником декана ФКІ з виховної роботи є асистент кафедри ПЗ Алла Василівна Денисюк.

На факультеті здійснюється підготовка бакалаврів за двома напрямами:

– «Комп'ютерні науки»;

– «Програмна інженерія».

Підготовка спеціалістів та магістрів здійснюється за двома спеціальностями:

– «Інтелектуальні системи прийняття рішень»;

– «Програмне забезпечення автоматизованих систем».

В. В. Войтко

З 2001 року в рамках спеціальності «Програмне забезпечення автоматизованих систем» здійснюється прийом на спеціалізацію «Програмне забезпечення автоматизованих систем та WEB-дизайн». З 2007 року в рамках спеціальності «Інтелектуальні системи прийняття рішень» відкрито спеціалізацію «Інтелектуальні інформаційні технології обробки даних в системах моніторингу та контролю».

На факультеті комп'ютерного інтелекту навчальний процес здійснюється за стаціонарною та заочною формами навчання. Набір студентів на всі освітньо-професійні програми підготовки бакалавра, спеціаліста, магістра проводиться на конкурсній основі незалежно від джерел фінансування.

Лише за останній рік факультет підготував 84 бакалаври (серед яких 11 випускників бакалаврату отримали диплом з відзнакою) та 79 спеціалістів і магістрів (серед яких 9 випускників отримали диплом з відзнакою). Навчальний процес забезпечує кваліфікований викладацький персонал. На кафедрах факультету працює 5 докторів наук і 24 кандидати наук.

А. В. Денисюк

Провідні викладачі факультету беруть участь у роботі спеціалізованих рад по захисту кандидатських та докторських дисертацій. Професор А. М. Пєтух є членом спеціалізованих рад Д 05.052.01, Д 05.052.02, професор В. І. Клочко є членом спеціалізованих рад К 05.053.01, Д 26.053.03.

Випускна кафедра КН готує спеціалістів-програмістів з найсучасніших напрямів програмування, таких, як розробка та експлуатація програмного забезпечення для інтелектуальних систем, систем прийняття рішень, систем наукових досліджень, автоматизованих систем управління, систем автоматизованого проектування, обробки інформації, робототехнічних та телекомунікаційних систем.

Основне завдання випускної кафедри ПЗ – вести підготовку інженерів-програмістів, навчити їх ефективно вирішувати задачі побудови інформаційних систем, надати сучасні знання і практичні навички, необхідні для реалізації повного циклу розробки програмного забезпечення – від початкової ідеї та її моделювання через проектування до реалізації, тестування, оцінки якості та підтримки.

На кафедрах ФКІ ефективно ведеться науково-дослідна робота викладачів, співробітників та студентів факультету, сформувалися актуальні наукові напрями досліджень. Науковці ФКІ за чотири останні роки зробили понад 180 доповідей на міжнародних і Всеукраїнських конференціях, опублікували понад 380 друкованих робіт (серед яких 90 – у фахових виданнях). За останні чотири роки переможцями та призерами Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з різних напрямів стали: Ю. Л. Ляшенко, Д. П. Зарезенко, С. М. Богатчук, М. В. Крещенецька, Л. С. Малишко.

Значну увагу приділяє факультет підтримці і розвитку олімпійського руху з профільних олімпіад. Чудовою традицією стала участь і перемога на олімпіадах з програмування студентської команди програмістів-олімпійців. За останні 10 років студенти факультету комп'ютерного інтелекту були призерами та переможцями таких престижних змагань, як:

– Кубок України, Одеський національний університет, м. Одеса (2 місце – 2003 р.; 2 місце – 2004 р.);

– Відкрита Всесибірська олімпіада ім. В. І. Потоссіна, Новосибірський національний університет, м. Новосибірськ, РФ (1 місце у півфіналі та 2 місце у фіналі – 2003 р.; 6 місце у фіналі – 2009 р.);

– Міжнародна студентська олімпіада HARD&SOFT, університет «Стефана чел Маре», м. Сучава, Румунія (6 місце – 2001 р.; 4 місце – 2003 р.);

– Міжнародна студентська олімпіада Асоціації МАРК, Удмуртський державний університет, м. Іжевськ, РФ (1 та 3 місця, 2001 р.);

– Міжнародна відкрита студентська олімпіада ім. Лебедєва-Глушкова «KPI-open», Національний технічний університет України КПІ, м. Київ (3 місце – 2007 р.);

– Міжнародна олімпіада з програмування на Кубок академіка Векуа, Грузинський університет ім. Святого Андрія Первозваного, м. Тбілісі, Грузія (2 місце в командному, та 3 місце в особистому заліку, 2009 р.).

Але особливо престижними є результати наших студентів у студентській першості світу з програмування, що проводиться Всесвітньої Асоціацією комп'ютерної техніки ACM (Association for Computer Machinery). У зв'язку з високими показниками студентів в олімпіадах з програмування, з 2001 року Міністерством освіти і науки України Вінницькому національному технічному університету було доручено проводити Всеукраїнську студентську олімпіаду, координатором якої став член міжнародного журі півфіналу першості світу з програмування, тренер збірних команд ВНТУ, к. т. н., доцент кафедри комп'ютерних наук В. І. Месюра. З 2003 року Всеукраїнська олімпіада отримала статус чвертьфіналу першості світу.

Команда ВНТУ – переможець Всеукраїнської олімпіади з програмування

У 2006 році вибороли звання чемпіонів України!

У півфіналі першості світу в м. Бухарест (Румунія), де змагаються команди кращих університетів південно-східної Європи наша команда посіла: 6 місце – 1996 р. та 2002 р.; 3 місце – 2005 р., 2 місце – 2007 р.

Двічі ставали наші студенти фіналістами першості світу, посівши 39 місце серед 82 фіналістів у 2006 р. в м. Сан-Антоніо (штат Техас, США) та 31 місце серед 102 учасників у 2008 р. в м. Баннф (штат Альберта, Канада).

Значні успіхи студентів факультету комп'ютерного інтелекту в олімпіадах з програмування не залишилися непоміченими у світі. Так відома данська компанія з розробки програмного забезпечення CDM/AS уклала договір про співпрацю з Вінницьким національним технічним університетом та відкрила свою філію у Вінниці, набравши на роботу випускників та студентів ВНТУ. З розрахунку на тривалу співпрацю Вінницька філія CDM створила у себе філію кафедри комп'ютерних наук ФКІ та обладнала у ВНТУ комп'ютерну лабораторію, у якій на факультативних курсах під керівництвом досвідчених фахівців з програмування та викладачів університету безкоштовно навчаються протягом року сучасним програмним технологіям зацікавлені студенти факультету.

Значні успіхи мають студенти ФКІ й в інших Всеукраїнських профільних олімпіадах: у 2005 р. студент Ю. Коновалюк посів 3 місце у другому етапі Всеукраїнської олімпіади з інформатики; у 2007 р. студент Ю. Коновалюк посів 2 місце, а студенти Д. Зарезенко та Д. Будельков – 3 місце у другому етапі Всеукраїнської олімпіади з інформатики (м. Харків), в загальнокомандному заліку наші хлопці посіли 2 місце; студент А. Кушнір посів 3 та 2 місця у другому етапі Всеукраїнської олімпіади з іноземної мови відповідно у 2007 та 2008 роках; студент В. Невідомий у 2009 році посів 1 місце у другому етапі Всеукраїнської олімпіади з інформатики (м. Харків).

Багато випускників факультету працюють керівниками та провідними спеціалістами підприємств різних форм власності в Україні і за кордоном.

Факультет комп'ютерного інтелекту було створено у 2002 році.

Першим деканом ФКІ з 2002 по 2005 роки був кандидат технічних наук, доцент кафедри інтелектуальних систем Володимир Іванович Месюра. З 2005 року по листопад 2009 року деканом був кандидат технічних наук, доцент кафедри інтелектуальних систем Олег Костянтинович Колесницький. З листопада 2009 року деканом ФКІ є кандидат технічних наук, доцент кафедри програмного забезпечення Вікторія Володимирівна Войтко.

Кафедра програмного забезпечення

Завідувач кафедри програмного забезпечення (ПЗ) – доктор технічних наук, професор Анатолій Михайлович Пєтух.

Під його керівництвом створено науковий напрям з розробки методів і засобів підвищення інтерактивності людино-машинної взаємодії. В цій науковій школі захищені 6 кандидатських і 1 докторська дисертації.

На кафедрі ПЗ працюють висококваліфіковані спеціалісти, серед яких 2 д. т. н., професори, 7 к. т. н., 1 к. ф.-м. н., 7 доцентів, 1 старший викладач, 1 асистент.

Середній вік професорсько-викладацького складу – 46 років.

Науково-дослідна робота на кафедрі ПЗ проводиться в напрямах: дослідження дискретно-фазових імпульсних потоків у пристроях перетворення інформації; розробка нових форм подання інформації; розробка оптимальних методів розпізнавання сигналів; розробка методів кодування зображень; дослідження та розробка методів підвищення ефективності систем передачі даних; розробка перспективних технологій навчання з застосуванням графічних методів групової взаємодії, Web-технологій та принципів дистанційного навчання. Ефективно ведеться науково-дослідна робота під керівництвом завідувача кафедри Анатолія Михайловича Пєтуха. Праці професора А. М. Пєтуха отримали високу оцінку на міжнародних науково-технічних виставках:

А. М. Пєтух

– «EAST-WEST INTELECT», Софія, Болгарія, 1996 – золота медаль;

– «EURECA», Брюссель, Бельгія, 1996 – золота медаль;

– «INPEX Пітсбург, США, 1997 – бронзова медаль.

Викладачі кафедри активно беруть участь у діяльності міжнародних організацій та фондів. Так, доцент Д. І. Кательніков був обраний експертом Євросоюзу (з боку України) в роботі над проектом TACIS з дослідження річки Прип'ять.

За останні три роки колектив кафедри ПЗ отримав 15 патентів на винаходи, опублікував понад 100 наукових праць, викладачами кафедри зроблено понад 40 доповідей на конференціях та симпозіумах різного рівня. За останній рік на кафедрі захищена 1 докторська дисертація, в аспірантурі навчається 3 аспіранти.

Науково-дослідні роботи, що виконуються викладачами кафедри та студентами, мають безпосередній вплив на розробку методичного забезпечення навчального процесу. Тематика наукових досліджень тісно пов'язана з напрямом підготовки студентів на кафедрі, тому результати цих досліджень використовуються у процесі підготовки методичного забезпечення з різних дисциплін, а саме, при підготовці методичних вказівок до виконання лабораторних, курсових робіт та дипломного проектування, навчальних посібників.

Студенти кафедри ПЗ неодноразово ставали переможцями і призерами Всеукраїнських олімпіад і конкурсів. Так, у 2001 році гідно представляли ВНТУ і кафедру ПЗ на Всеукраїнській олімпіаді з програмування студенти 4-го курсу М. А. Степанюк, В. В. Камінський та студент 3-го курсу С. О. Поляков. Студент кафедри ПЗ А. П. Ружук у складі команди ВНТУ брав участь в міжнародній олімпіаді з програмування в м. Бухаресті, де посів призове місце. У 2002 році студента Р. Ю. Варшавського визнано переможцем відкритого Всеукраїнського чемпіонату з комп'ютерних ігрових і навчальних програм «Екософт-2002». Робота з веб-дизайну студента кафедри ПЗ С. О. Романюка на міжнародному конкурсі в США пройшла три відбіркових тури й увійшла до списку 200 кращих робіт студентів світу з понад 5000 робіт, які було подано на конкурс. У 2004 році на шостій Всеукраїнській виставці-конкурсі «Комп'ютер і студент» студента С. О. Романюка визнано також переможцем у номінації «Найкраща графічна програма». У 2005 році студенти ІнІТКІ С. О. Романюк, О. В. Павлюк стали лауреатами Всеукраїнського молодіжного конкурсу «Молодь України – XXI століття», який тривав два роки. Студент А. В. Кушнір у 2007 році посів 3 місце, а в 2008 році – 2 місце у другому етапі Всеукраїнської олімпіади з іноземної мови. Студент В. П. Невідомий у 2009 році

На фото зліва направо: Д. І. Катєльніков, О. Н. Романюк, В. В. Войтко, Є. В. Кузьмін, А. М. Пєтух, Д. Т. Обідник, А. В. Денисюк, Г. Б. Ракитянська, Л. Я. Зябліцева, Л. М. Круподьорова, В. П. Майданюк, Н. Є. Барчук, В. Х. Власюк

посів 1 місце у другому етапі Всеукраїнської олімпіади з інформатики (м. Харків).

За два останні роки переможцями Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт стали Ю. Л. Ляшенко та Л. С. Малишко.

Кафедра програмного забезпечення щорічно проводить обласні конкурси з веб-дизайну серед студентів і учнів шкіл. За останні п'ять років на конкурс було подано понад 750 робіт. Переважну більшість призових місць у різних номінаціях посіли наші студенти. Переможцями другого туру серед студентів у 2009 р. стали студенти нашого факультету: Денис Поліщук (1 місце), Микола Обідник (1 місце) і В'ячеслав Мальований (2 місце).

Кафедра забезпечує викладання комплексу дисциплін, до якого входять:

– фундаментальні дисципліни, що забезпечують базові знання як з математики та фізики, так і з основ функціонування цифрових комп'ютерів, основ програмування, алгоритмічних мов та основ системного аналізу об'єктів і процесів комп'ютеризації;

– спеціальні дисципліни, що включають основи як апаратного забезпечення ЕОМ та мікропроцесорних систем, так і програмного забезпечення на системному та прикладному рівні, включаючи бази даних та знань, методи штучного інтелекту;

– спеціалізовані дисципліни – функціональне та логічне програмування, системне програмне забезпечення, САПР програмного забезпечення.

Уже на старших курсах багато студентів спеціальності «Програмне забезпечення автоматизованих систем» вдало поєднують навчання в університеті з роботою за своєю майбутньою спеціальністю. Наші випускники успішно працюють на посадах інженера-програміста, системного програміста, прикладного програміста, Web-програміста, Web-дизайнера, розробника баз даних, розробника інтерфейсу користувача, лідера робочої групи, менеджера проекту, системного архітектора, системного аналітика, аналітика комп'ютерного банку даних, адміністратора веб-серверів, адміністратора системи, адміністратора баз даних.

Кафедра програмного забезпечення була створена наказом ректора ВНТУ 17 квітня 1989 року. Кафедра має статус випускної за

Захист магістерської кваліфікаційної роботи

напрямом «Програмна інженерія». З 1996 року проводиться набір на заочну форму навчання. З 2001 року здійснюється прийом на спеціалізацію «Програмне забезпечення автоматизованих систем та WEB-дизайн».

Засновником кафедри і її першим завідувачем був доктор технічних наук, професор, академік Академії інженерних наук України Олексій Петрович Стахов. Основою викладацького складу кафедри стала група висококваліфікованих фахівців, які працювали на кафедрі обчислювальної техніки та спеціалізувались у галузі прикладної математики, обчислювальних систем та програмного забезпечення ЕОМ. З 1995 року кафедру очолив д. т. н., професор Анатолій Михайлович Пєтух.

Кафедра комп'ютерних наук

Кафедру комп'ютерних наук (КН) очолює доктор технічних наук, доцент Сергій Іванович Перевозніков.

Кафедра готує спеціалістів-програмістів з найсучасніших напрямів програмування, таких, як розробка та експлуатація програмного забезпечення для інтелектуальних систем, систем штучного інтелекту, експертних систем, систем підтримки прийняття рішень з нечіткою логікою, машинної графіки та діалогових систем, систем наукових досліджень тощо, які отримують кваліфікацію «інженер-програміст». Випускники кафедри можуть працювати в усіх галузях народного господарства, де розробляється, супроводжується, експлуатується і застосовується програмне забезпечення.

С. І. Перевозніков

Однією з особливостей кафедри є її активна участь у міжнародних проектах, що дозволяє залучати досвід закордонних фахівців та фінансові ресурси міжнародних фондів для розвитку матеріальної і навчально-методичної бази кафедри і університету в цілому: при кафедрі створені університетський вузол Інтернет (за фінансової підтримки фонду «Євразія»), Вінницький регіональний навчально-методичний комп'ютерний центр (за фінансової підтримки фонду «Відродження»). Кафедра ІС спеціалізується на викладанні програмування та інших сучасних інформаційних технологій, є членом Microsoft Developer Network Academic Alliance (MSDN AA) і використовує в навчальному процесі для студентів найсучасніше програмне забезпечення з метою освоєння продуктів і технологій Microsoft таких як: Visual Studio; корпоративні сервери NET; операційні системи Microsoft; набори інструментів для розробки програм і драйверів пристроїв; бета-версії; Visio Professional; бібліотека технічної підтримки з базою знань; засоби розробки для платформи Windows CE, що відкриває широкі перспективи для кваліфікованого набуття фаху. Всі вказані програмні продукти студенти кафедри отримують безкоштовно.

Викладачами кафедри розроблені модульні програми навчання комп'ютерним технологіям. У штаті кафедри 1 професор, 9 доцентів, 1 старший викладач, 2 асистенти, серед яких мають великий досвід науково-методичної роботи к. т. н., доцент Т. О. Савчук, к. т. н., доцент О. К. Колесницький, к. т. н., доцент В. І. Месюра, к. т. н., доцент А. А. Яровий, к. т. н., доцент В. В. Колодний, к. т. н., доцент І. Р. Арсенюк, к. т. н., доцент О. В. Сілагін.

Спільно з данською фірмою CDM на кафедрі створено навчальну лабораторію, оснащену сучасною комп'ютерною технікою та ліцензованим програмним забезпеченням, на цій фірмі працює філіал кафедри.

На кафедрі ведеться активна наукова робота. Колектив кафедри лише за останні п'ять років отримав 22 патенти на винаходи та свідоцтва про реєстрацію авторських прав на комп'ютерні програми, з них 3 патенти Російської Федерації та 11 патентів України, опубліковано 9 монографій та 451 наукову статті, зроблено більше 300 доповідей на конференціях та симпозіумах різного рівня. На кафедрі підготовлено та захищено 5 кандидатських і 1 докторська дисертації. З 1998 р. кафедра організувала 6 міжнародних наукових конференцій «Інтернет-Освіта-Наука», доповіді на які надійшли з 18 країн світу. Основними цілями конференції є: обговорення нових наукових і практичних результатів використання комп'ютерних технологій та Інтернет у науці, освіті та виробництві; обмін ідеями, пошук сумісних напрямків досліджень і зміцнення співпраці між навчальними, науковими і виробничими закладами; демонстрація практичних досягнень учасників конференції у формі презентацій, майстер-класів, практичних семінарів; аналіз наукових, педагогічних і психологічних аспектів розвитку Інтернет та інформаційних технологій; встановлення нових контактів і залучення молоді до наукового пошуку. Крім пленарних і секційних засідань в рамках конференцій проводяться: виставки програмних продуктів, технічних засобів, методик і практичних підходів до розв'язання задач з основних напрямів конференції; проведення майстер-класів з дистанційного навчання, нових інформаційних і комп'ютерних технологій в навчальному процесі, наукових дослідженнях і управлінні, комп'ютерної графіки і Web-дизайну; виставки-продажі авторської літератури учасників конференції.

До матеріальної бази кафедри інтелектуальних систем відносяться, зокрема, такі аудиторії та лабораторії у корпусі № 2 ВНТУ:

– 2235 – аудиторія кафедри (викладацька);

– 2240 – аспірантська та магістерська;

– 2233 – лабораторія штучного інтелекту (автор – к. т. н., доцент І. Р. Арсенюк, консультант – к. т. н., доцент В. І. Месюра);

– 2125 – лабораторія нейроподібних інтелектуальних систем (автор – доцент кафедри ІС, к. т. н. А. А. Яровий, консультант – доцент кафедри ІС, к. т. н. О. К. Колесницький);

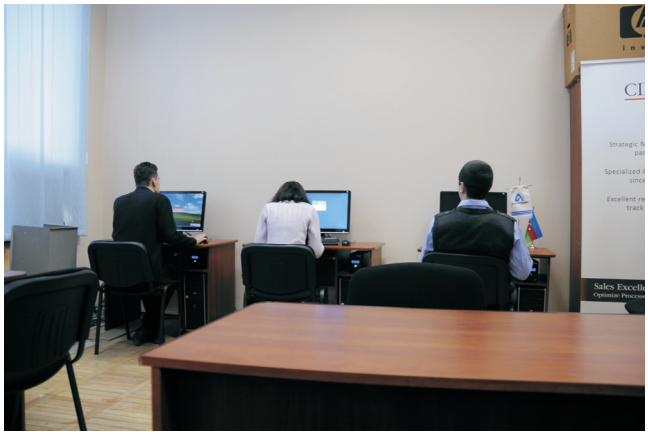

Під час занять у лабораторії CDM

– 2125а – лабораторія мультиагентних систем;

– 2241 – зала курсового та дипломного проектування.

Кафедру було створено у травні 1995 року у зв'язку з бурхливим розвитком нових інформаційних технологій, що зумовило різкий ріст потреби у фахівцях за напрямом підготовки 050101 – «Комп'ютерні науки» зі спеціальності «Інтелектуальні системи прийняття рішень». Першим завідувачем кафедри був доктор технічних наук, професор М. П. Байда, з листопада 1995 року по вересень 2009 р. – доктор технічних наук, професор С. В. Юхимчук, а з жовтня 2009 року – доктор технічних наук, професор С. І. Перевозніков.

Сьогодні інформаційні технології все ширше використовуються в усіх сферах людської діяльності. Більшість підприємств різної форми власності створюють сучасні комп'ютеризовані офіси і локальні обчислювальні мережі. При цьому на передній план виходить задача інтелектуалізації програмних систем, які перетворюють комп'ютер з «великого калькулятора» на справжнього помічника людини у найбільш важливих областях її діяльності, що потребують неабияких інтелектуальних зусиль. До таких систем перш за все відносяться: експертні системи, системи прийняття рішень, системи виявлення закономірностей, спілкування природною мовою, автоматичного доведення теорем тощо.

Наші випускники розробляють та експлуатують традиційні автоматизовані системи, працюють адміністраторами локальних та глобальних мереж, створюють інформаційні ресурси Інтернет (в тому числі з використанням найсучасніших Web-технологій), забезпечують надійний захист інформації від несанкціонованого доступу в банках та комерційних структурах. Однак, також вони можуть працювати і у фірмах та наукових закладах, що створюють сучасне програмне забезпечення, засноване на нейронних мережах та генетичних алгоритмах, розробляти експертні системи та системи прийняття рішень з нечіткою логікою, розв'язувати

На фото зліва направо нижній ряд: В. Д. Барсагаєв, Л. М. Ваховська, Т. М. Болотова, С. І. Перевозніков, Т. О. Савчук, О. В. Гайдей, О. І. Суприган, верхній ряд: М. Б. Хазін, А. А. Яровий, Ю. В. Поремський, І. Р. Арсенюк, О. К. Колесницький, В. В. Колодний, В. І. Месюра, О. В. Сілагін

будь-які задачі, і особливо ті, які не піддаються математичній формалізації. Крім того, у випускників відсутні проблеми з працевлаштуванням. Вони працюють у США, Німеччині, Швейцарії, Ізраїлі, Москві, Києві, Вінниці та інших містах України у державних та комерційних фірмах, банках, адміністративних установах, навчальних та медичних закладах, на залізниці, підприємствах зв'язку, на фірмах, що створюють інформаційні ресурси та надають послуги Інтернет тощо.

Кафедра вищої математики

Навчальний процес на кафедрі здійснюється за стаціонарною та заочною формами навчання. На кафедрі викладається курс вищої математики, а також такі дисципліни: «Лінійна алгебра і аналітична геометрія», «Математичний аналіз», «Диференціальні рівняння», «Теорія ймовірностей та математична статистика», «Математичне програмування» та інші дисципліни, які на деяких спеціальностях відносять до спецкурсів. З метою забезпечення високого рівня знань, викладачами кафедри опубліковано низку навчальних посібників з грифом МОН України та університету.

На кафедрі сформувалися такі напрями наукових досліджень:

– теоретичної та прикладної математики і механіки, пов'язані з проблемами теорії інверсних напівгруп, розробленням математичних моделей граничного стану матеріалів та оптимізацією нестаціонарних процесів непружного деформування, ітераційними методами розв'язування систем лінійних алгебраїчних рівнянь, створенням формального математичного апарату логіко-часового середовища для розпізнавання образів, розробленням математичних моделей та алгоритмів прийняття рішення в дослідженнях неоднорідних середовищ;

– педагогіки, що стосуються теорії і методики навчання інформатики, проблем математичної інформатики, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та активних методів навчання в навчальний процес технічних університетів, формування інженерного мислення, узагальнення та систематизації знань студентів, формування когнітивно-творчої компетенції першокурсників.

В. М. Михалевич

Провідні викладачі кафедри беруть участь у роботі спеціалізованих рад по захисту кандидатських та докторських дисертацій. Професор В. І. Клочко є членом спеціалізованих рад Д 26.053.03 та К 05.053.01, професор В. М. Михалевич – спеціалізованої ради К 05.052.03, професор В. А. Петрук – спеціалізованих рад К 05.053.01, К 26.004.18.

В даний момент на кафедрі підготовку аспірантів та пошукувачів здійснюють д. пед. н., проф. В. І. Клочко, д. т. н., проф. В. М. Михалевич, д. пед. н., проф. В. А. Петрук.

Кафедра забезпечує викладання математики для абітурієнтів у центрі довузівської підготовки та для іноземних слухачів підготовчого відділення. Викладання дисципліни ведеться на високому науковому і методичному рівні викладачами: Н. Ю. Фурдіяк, Г. Г. Кашкановою, Г. О. Черноволик, А. А. Барковською, О. М. Кочуровим, Т. І. Найко, С. І. Резніком, Т. І. Федорчук, А. Ф. Додою. Фахівці кафедри мають значний досвід проведення олімпіади з математики для студентів-іноземців, що проходить щороку. Співробітники кафедри беруть активну участь у рекламній кампанії щодо залучення слухачів підготовчого відділення для іноземних громадян до вибору спеціальностей, які пропонує ВНТУ. Для підвищення якості підготовки іноземних студентів інженерно-технічних спеціальностей підготовлено низку посібників, що орієнтовані на довузівську підготовку іноземних громадян.

Щороку в березні проводяться університетські олімпіади з вищої математики серед студентів першого та другого курсів. В ній беруть участь і студенти старших курсів. Переможці олімпіади беруть участь у Всеукраїнській олімпіаді з вищої математики серед студентів вищих навчальних закладів освіти, вони також, як правило, в числі переможців студентських олімпіад з інших предметів. Так, Б. Власюк, Д. Коржик, В. Невідомий, Ю. Ляшенко, Є. Цвігун,

С. Богомолов, О. Харьков, О. Решетнік, С. Богомолов та багато інших виборювали призові місця на олімпіадах різного рівня, підсумкових конференціях, конкурсах.

Високого рівня кваліфікації фахівці кафедри зуміли збудувати сильний фундамент майбутнім інженерам, багато яких залишились в стінах рідного університету, захистили кандидатські та докторські дисертації.

Мала Академія Наук (МАН) є важливою формою залучення учнів шкіл до творчої роботи в галузі науки. При вступі до МАН учні 9–11 класів, в залежності від їхніх здібностей і уподобань, записуються в ту чи іншу секцію. Більшість секцій (математики, фізики, інформатики, приладобудування, економіки та інші) працюють в стінах ВНТУ. Заняття проводять викладачі відповідних кафедр. З 1995 р. і дотепер лекції і практичні заняття з математики проводить к. ф.-м. н., доцент кафедри вищої математики В. Д. Дереч. За останні роки кращі наукові роботи слухачів секції математики неодноразово відзначалися на всеукраїнському конкурсі дипломами 2-го і 3-го ступеня. Слід також зазначити, що МАН є важливою формою профорієнтаційної роботи з школярами. Більшість випускників МАН згодом стають успішними студентами ВНТУ.

На кафедрі створено мінікомп'ютерний центр із п'яти комп'ютерів, що під'єднані до інтернет мережі. Центр використовується для проведення наукових та методичних семінарів кафедри, консультації студентів, створення та збереження документаціїї з організаційного методичного забезпечення навчання, поточному обміну досвідом між співробітниками.

Професорсько-викладацький склад кафедри: д. т. н., професор – 1, д. пед. н., професорів – 2; кандидатів наук, доцентів – 13; ст. викладачів – 3; асистентів – 7, аспірантів – 8, пошукувачів – 2.

Кафедра вищої математики почала своє існування, як самостійна структурна одиниця, 1 вересня 1966 року, коли на базі ЗТФ Київського технологічного інституту харчової промисловості (КХТІ) було створено філію КПІ. Ядром цієї кафедри були викладачі, які продовжували працювати з 1961 року: Ю. Т. Ткаченко, М. Г. Боднаревський, А. М. Маргасін, О. М. Тарасов, А. Ф. Дячук,

На фото зліва направо перший ряд: А. А. Барковська, В. А. Петрук, В. І. Клочко, Л. М. Тичинська, Н. Б. Дубова; другий ряд: В. Д. Дереч, А. А. Черепащук, Н. В. Сачанюк-Кавецька, З. В. Бондаренко, Н. П. Коваль, Г. Г. Кашканова, І. В. Абрамчук, Н. Ю. Фурдіяк; третій ряд: О. П. Прозор, М. Б. Ковальчук, С. А. Кирилащук, Г. О. Черноволик

А. А. Дячук. Пізніше, з 1964–1965 років, влилися в колектив Ю. І. Волков, В. А. Гарник, Г. А. Вишенська. Першим завідувачем кафедри було призначено випускника київської аспірантури Юрія Івановича Волкова, який перебував на цій посаді з 1966 по 1967 р.р. та з 1978 по 1993 рр. Вплив відомого математика доктора фізико-математичних наук, професора Ю. І. Волкова на становлення кафедри та формування її викладацького складу переоцінити неможливо.

В різні роки кафедрою вищої математики завідували: старший викладач А. Ф. Дячук (1967–1971 рр.), доцент О. В. Фокін (1971–1972 рр.), к. пед. н., доцент Б. Г. Кудрін (1972–1978 р.р.), д. ф.-м. н., проф. О. А. Панков (1993–1995 рр.), к. ф.-м. н., професор В. Л. Карпенко (1995–1999 рр.), які помітно вплинули на розвиток кафедри. На початку 70-их років колектив кафедри поповнювався і нараховував близько 30 співробітників.

Починається робота з професійної орієнтації абітурієнтів. Поглиблюються зв'язки з міськими школами, читаються курси математики в СШ № 15, № 17. Викладачі підтримують зв'язок з сільськими школами, відкривається заочна математична школа, яка має за мету привести кращих учнів до лав нашого інституту, надаючи при цьому їм поглиблені знання з математики. Ведеться велика робота з професійної орієнтації на підготовчому відділенні. Починає функціонувати математичне відділення Малої академії наук. Колектив кафедри вищої математики розвивається та поповнюється новими кадрами. На кафедрі відкриваються держбюджетні, госпдоговірні теми. З 80-х років колектив кафедри зростав до 50–55 чоловік. Відкривались наукові лабораторії та філіал кафедри на базі заводу «Термінал».

В різні часи підготовку аспірантів та пошукувачів вели к. т. н., доц. М. Р. Вальдман, д. ф.-м. н., проф. Ю. І. Волков, д. ф.-м. н., проф. О. А. Панков, к. п. н., доц. В. А. Петрук. Захистили кандидатські дисертації та стали доцентами кафедри викладачі В. Д. Кондратович, Л. М. Тичинська, Д. А. Найко, Н. О. Клочко, Г. Г. Кашканова, В. А. Петрук, В. Д. Дереч, Т. В. Головань, В. М. Дубчак, Н. Ю. Фурдіяк, Н. В. Сачанюк-Кавецька, М. Б. Ковальчук, Г. О. Черноволик.

Стали докторами наук викладачі кафедри – І. С. Ткаченко, А. П. Дем'янчук, Ю. І. Волков, В. М. Михалевич, В. І. Клочко, В. А. Петрук.

З січня 1999 по лютий 2010 року кафедрою завідував д. пед. н., професор Віталій Іванович Клочко.

В червні 2002 р. від кафедри вищої математики відділяється кафедра прикладної математики, завідувачем якої призначається д. т. н., професор Володимир Маркусович Михалевич, який працював на кафедрі вищої математики з 1986 р. За період існування кафедри захистили кандидатські дисертації та стали доцентами кафедри викладачі В. В. Хом'юк, І. В. Хом'юк, В. О. Краєвський, Н. І. Кокряцька.

У березні 2010 року кафедри вищої та прикладної математики об'єднують і завідувачем кафедри призначається В. М. Михалевич.

Частина кафедри ВМ, що влилася до колективу у 2010 р.
Зліва направо, верхній ряд: Ю. В. Добранюк, В. О. Краєвський, К. І. Коцюбівська, І. А. Клєопа, Я. В. Крупський, Н. І. Кокряцька, Ю. М. Поздняков; нижній ряд: І. В. Хом'юк, Н. О. Клочко, В. М. Михалевич, А. Ф. Дода

ІНСТИТУТ ЕКОЛОГІЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ

В. Г. Петрук

Інститут було створено 19 березня 2007 року. Його очолює академік УТА, МАНЕБ та УАЕК, експерт Євросоюзу з інтегрованого управління та поводження з відходами, член обласної колегії охорони навколишнього природного середовища, член робочої групи МОНУ з розроблення Державного стандарту екологічної освіти, експерт Державної комісії з акредитації і ліцензування МОНУ екологічних спеціальностей ВНЗ України, член науково-методичної комісії з екології МОНУ, відмінник освіти України, доктор технічних наук, професор Василь Григорович Петрук.

Заступником з наукової роботи директора ІнЕЕК є завідувач кафедри хімії та хімічної технології, доктор хімічних наук, професор Анатолій Петрович Ранський.

Заступником з виховної роботи директора ІнЕЕК є кандидат технічних наук, старший викладач кафедри екології та екологічної безпеки Ірина Іванівна Безвозюк.

В інституті здійснюється підготовка фахівців за спеціальністю 6,7,8.070801 (з 2007 року нова класифікація 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування») відповідно:

– ліцензії Міністерства освіти і науки України (серія АА № 903889, рішення ДАК від 22.06.2004 р., протокол № 51) на надання освітніх послуг навчальними закладами, пов'язаних з одержанням вищої освіти на рівні кваліфікаційних вимог до бакалавра, спеціаліста, магістра;

– рішенню ДАК № 745 від 21.06.2005 р., протокол № 56 про акредитацію спеціальності 7.070801 – «Екологія та охорона навколишнього середовища» ліцензованими обсягами прийому 40 осіб та надання ліцензії на провадження освітньої діяльності з напрямів (спеціальностей) і ліцензованими обсягами прийому на підготовку: магістрів спеціальності 8.070801 – «Екологія та охорона навколишнього середовища» в кількості 10 осіб.

Підготовка здійснюється за двома спеціалізаціями:

– техногенно-екологічна безпека – забезпечується підготовка фахівців у сфері екобезпеки, прогнозування ризиків, пов'язаних з антропогенним та техногенним навантаженням на людину і довкілля та ін.;

– комп'ютеризовані системи екологічного моніторингу – передбачає ґрунтовне вивчення засобів і методів екологічного моніторингу, контролю та управління, геоінформаційних технологій, баз даних та сучасних методів моделювання, прогнозування та візуалізації екологічної інформації.

До складу інституту входять такі кафедри: випускні:

– екології та екологічної безпеки (ЕЕБ), завідувач В. Г. Петрук;

– моделювання та моніторингу складних систем (ММСС), завідувач В. Б. Мокін;

загальноуніверситетські:

– хімії та хімічної технології (ХХТ), завідувач А. П. Ранський;

– культурології, соціології, психології і педагогіки (КСПП), завідувач Т. Б. Буяльська;

– кафедра фізичного виховання (ФВ), завідувач А. М. Голубович.

А. П. Ранський

І. І. Безвозюк

Кафедри КСПП і ФВ мають подвійне підпорядкування ІнЕЕК, а також Інституту гуманітарно-педагогічних проблем та виховання.

На базі ВНТУ викладачами та науковцями ІнЕЕК проведено перший і другий Всеукраїнські з'їзди екологів з міжнародною участю, які спричинили позитивний резонанс в екологічній сфері Вінниччини і України, а також дають основу для ґрунтовної підготовки студентів – майбутніх екологів. Завдяки чіткій організації та бездоганному проведенню попередніх з'їздів учасники третього Всеукраїнського з'їзду екологів рекомендували провести його теж у ВНТУ. Відтак, завдяки наполегливій роботі науковців ІнЕЕК, Вінниця стає екологічним центром України. Крім цього визначного науково-освітянського форуму кафедри ІнЕЕК проводять багато різних наукових, виховних та просвітницьких заходів, серед яких особливо виділяються акції: «Чисте місто», «Посади своє дерево», «Не рубай ялинку», «Шкідливим звичкам – ні» та ін.

Кафедра ММСС періодично проводить науково-практичні семінари підвищення кваліфікації по роботі з сучасними інформаційними системами екологічного моніторингу та контролю, а також по роботі з ГІС-пакетом «Панорама». Традиційним стало проведення на кафедрі ЕЕБ разом з Національним центром поводження з токсичними відходами науково-практичних семінарів з екологічних проблем Вінниччини, впровадження альтернативних джерел енергії, знешкодження токсичних відходів, інтегрованого управління та поводження з твердими побутовими відходами та ін. Діяльність вчених інституту є відомою як в Україні, так і за кордоном. Декілька науковців були експертами Єврокомісії від України у проектах TACIS.

Кафедрою КСПП періодично проводиться міжнародна науково-практична конференція «Гуманізм та освіта», з проблем збереження гуманістичних цінностей освіти, застосування інноваційних та інформаційних технологій у навчанні, а також гендерному підходу в системі освіти.

Кафедра ФВ також працює успішно і це відбивається на всіх аспектах фізичного виховання і спорту університету: обсязі оздоровчого і спортивно-масового руху, спортивних нагородах вищого ґатунку, участі спортсменів у найпрестижніших змаганнях, у т. ч. Олімпіаді та чемпіонатах світу, сучасних технологіях підготовки спортсменів, чудовій спортивній базі тощо.

Хоч ІнЕЕК – молодий інститут, але він динамічно розвивається і вносить значний вклад у здобутки рідного ВНТУ і систему освіти та науки України.

Кафедра моделювання та моніторингу складних систем

Завідувач кафедри з березня 2005 року доктор технічних наук, професор Віталій Борисович Мокін – радник міністра охорони навколишнього природного середовища України та радник Голови Держводгоспу України (на громадських засадах), член Науково-технічної ради (НТР) Держводгоспу України, Голова НТР при Басейновій раді Південного Бугу.

Кафедра ММСС була створена 19 квітня 2004 року, головним чином, на базі колективу викладачів, яких об'єднувала науково-дослідна лабораторія екологічних досліджень та екологічного моніторингу (НДЛ ЕДЕМ) ВНТУ. Протягом 2004–2005 років кафедру

Завідувач кафедри В. Б. Мокін навчає працівників Держводгоспу з 6 областей України роботі з системою для моніторингу та управління басейном р. Прип'ять

очолював академік АПНУ, д. т. н., професор, ректор ВНТУ Б. І. Мокін

Кафедра ММСС є випускною (кваліфікація: бакалавр, спеціаліст, магістр) за такими спеціальностями та спеціалізаціями:

040106 – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», спеціалізація «Комп'ютеризовані системи екологічного моніторингу»;

050101 – «Інтелектуальні системи прийняття рішень», спеціалізація «Інтелектуальні інформаційні технології обробки даних в системах моніторингу та контролю».

Кафедра для багатьох спеціальностей університету викладає курси інформатики, обчислювальної техніки, програмування, алгоритмічних мов; для екологічних та комп'ютерних спеціальностей – курси, пов'язані з моделюванням та оптимізацією складних систем, а також зі створенням баз даних, геоінформаційних систем, веб-систем, комп'ютерних систем моніторингу та контролю процесів у різних галузях господарства.

На кафедрі працюють 16 співробітників: 2 доктори наук, професори та 5 кандидатів наук, з них 2 є доцентами, 3 аспіранти і 1 докторант. На кафедрі викладають і випускники-екологи: к. т. н. А. Р. Ящолт, старший викладач Є. М. Крижановський, асистент Л. М. Скорина. Працюють і випускники інших спеціальностей університету, у яких викладали В. Б. Мокін та Б. І. Мокін: к. т. н. С. О. Жуков, В. Г. Сторчак, Ю. М. Коновалюк.

Значні зусилля для становлення навчального та наукового процесу кафедри доклали її чудові фахівці – викладачі та співробітники: Б. І. Мокін, В. Б. Мокін, М. П. Боцула, Г. В. Горячев, Н. М. Гончар, А. Р. Ящолт, Ю. М. Коновалюк, Є. М. Крижановський та інші колеги.

Колектив кафедри об'єднує висококваліфікованих вчених та фахівців. Завідувач кафедри В. Б. Мокін є лауреатом Премії Кабінету Міністрів України за внесок молоді у розбудову держави, в номінації «За наукові досягнення», стипендіатом Верховної Ради України для найталановитіших молодих учених, нагороджений знаком Міністерства освіти і науки України «За наукові досягнення», є директором Інституту магістратури, аспірантури та докторантури ВНТУ з 2000 року, членом двох спецрад – у ВНТУ та в Інституті телекомунікацій та глобального інформаційного простору НАН України.

Боцула М. П. – заступник з дистанційної освіти директора Інституту прогресивних освітніх технологій ВНТУ, був стипендіатом Кабінету Міністрів України для молодих вчених, є докторантом. Ю. М. Коновалюк – шестиразовий призер студентських всеукраїнських олімпіад з програмування.

Викладачами кафедри захищено 3 кандидатські та одна докторська дисертація. Опубліковано понад 600 наукових праць, зокрема 15 монографій, 20 навчально-методичних посібників, отримано понад 60 патентів на винаходи та свідоцтв про комп'ютерні програми.

Колектив кафедри моделювання та моніторингу складних систем. Зліва направо, нижній ряд: О. С. Гесаль, Є. М. Крижановський, Л. М. Скорина, Л. І. Волошина, Н. М. Гончар; верхній ряд: С. О. Жуков, Т. П. Гончар, Г. В. Горячев, В. Б. Мокін, М. П. Боцула, А. В. Камінський, Ю. М. Коновалюк, В. Г. Сторчак, А. Р. Ящолт

У складі кафедри є три потужні науково-дослідні лабораторії:

– екологічних досліджень та екологічного моніторингу (ЕДЕМ) (http://ndledem.vn.ua), науковий керівник д. т. н., професор В. Б. Мокін;

– математичного та імітаційного моделювання електромереж (МІМЕМ), науковий керівник ака-

демік АПНУ, д. т. н., професор Б. І. Мокін;

– проблем вищої школи (ПВШ) (http://cde.vstu.vinnica.ua/), науковий керівник академік АПНУ, д. т. н., професор Б. І. Мокін.

Вчені НДЛ ЕДЕМ виконали понад 30 науково-дослідних робіт загальним обсягом більше 1 900 000 гривень, у т. ч. на замовлення підрозділів Міністерства охорони навколишнього природного середовища України, Державного комітету України по водному господарству, Вінницької облдержадміністрації та ряду наукових установ України. Ведуться фундаментальні наукові дослідження в галузі моделювання, прогнозування та збалансованого управління станом довкілля.

Діяльність вчених кафедри є відомою як в Україні, так і за кордоном.

В. Б. Мокін та М. П. Боцула були експертами Єврокомісії від України у проектах TACIS. Створено та впроваджено системи підтримки прийняття рішень з інтегрованого управління водними ресурсами басейнів річок Тиса, Дністер, Південний Буг, Прип'ять, Сіверський Донець, Кальміус. В. Б. Мокін є керівником інформаційної групи від України у проекті «Дністер – ІІІ» ООН та ОБСЄ по трансграничному моніторингу та управлінню у басейні Дністра (2008–2010 рр.). Держекоінспекції України використовують пакет програм АСУ «ЕкоІнспектор», розроблений вченими кафедри, для отримання, накопичення, оброблення та аналізування результатів вимірювань стану забруднення довкілля, викидів, скидів і відходів усіх підприємств України. З 2003 р. виконано багато робіт по надрокористуванню, природно-заповідному фонду, зеленому туризму, оптимізації транспорту, розробці веб-сайтів тощо. Усі НДР кафедри є впровадженими на практиці в установах і організаціях України та за кордоном.

Завідувач кафедри є координатором створення системи «ЕкоПошук», за підтримки Мінприроди та Держводгоспу України, і має за мету зібрати в одній веб-системі усіх розробників прогресивних рішень, товарів та послуг, пов'язаних з екологією та водним господарством, а також відомості про вже впроваджені в Україні рішення: http://www.ecoposhuk.com.ua/

Кафедра ММСС періодично проводить науково-практичні семінари підвищення кваліфікації по роботі з АСУ «ЕкоІнспектор» для працівників держекоінспекцій усіх областей та великих міст України, по роботі з системами інтегрованого управління водними ресурсами басейнів річок країни для працівників Держводгоспу України, а також по роботі з ГІС «Панорама».

Кафедра ММСС активно співпрацює з багатьма установами, відомствами та ВНЗ України (НТУУ «КПІ», ДонНТУ, Житомирський ДТУ, УкрНДІ геодезії та картографії; НДІ телекомунікацій та глобального інформаційного простору НАНУ; НДІ проблем математичних машин і систем НАНУ, м. Київ; УНДІ екологічних проблем, м. Харків; ТОВ «ГІСІНФО»; ЗАТ «ЕСОММ Со»; ДНВП «Геосистема» та ін.), а також інших країн (Mott MacDonald, Великобританія-Нідерланди; ЗАТ КБ «Панорама», м. Ногінськ, РФ, «ГиперМетод IBS», м. Санкт-Петербург, РФ) та ін.

Випускники кафедри останніх п'яти років працюють в держекоінспекціях та держуправліннях охорони навколишнього природного середовища декількох областей України, у Басейновому управлінні водного господарства річки Південний Буг, в багатьох підприємствах, займаючись екологічними питаннями та інформаційними технологіями. Також вони є викладачами ВНТУ та ін.

Детальніша інформація про діяльність кафедри викладена на сайті: http://www.vstu.vinnica.ua/ua/kaf/mmss/

Кафедра екології та екологічної безпеки

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор Василь Григорович Петрук. Історія кафедри починається з дня заснування Вінницького політехнічного інституту. Після поділу потужної кафедри хімії та екологічної безпеки (ХЕБ) на дві окремі кафедри ХХТ та ЕЕБ, остання ввібрала в себе і продовжує найкращі традиції колективу своїх працелюбних попередників. У 2000 році на базі кафедри ЕЕБ була успішно ліцензована і акредитована спеціальність 6,7,8.070800 – «Екологія та охорона навколишнього середовища», яка є надзвичайно актуальною для збереження і відтворення природничо-ресурсного потенціалу Вінниччини і України в цілому. Багато зусиль для відкриття спеціальності та розвитку кафедри доклали її чудові фахівці – викладачі та співробітники:

В. Г. Петрук, Г. А. Корчинський, Е. Л. Звенигородський, М. В. Євсєєва, О. А. Гордієнко, І. В. Васильківський, С. М. Кватернюк, С. М. Вдовиченко, І. І. Безвозюк, О. О. Бобко, Н. С. Звуздецька, Т. М. Мельник та інші колеги. Більшість з них і сьогодні натхненно працюють над вихованням студентської молоді, підготовкою висококваліфікованих фахівців-екологів, які вкрай потрібні для народного господарства нашої держави. Сьогодні у колектив кафедри органічно ввійшли перші випускники-екологи, кращі з кращих: к. т. н. В. А. Іщенко, П. М. Турчик, О. А. Стискал, тому колектив кафедри налаштований на розвиток та з оптимізмом дивиться у своє майбуття.

Кафедра — одна з перших в Україні почала викладання екологічних дисциплін, зокрема, «Хімічні основи екології» та «Основи екології», де студентам прищеплюється дбайливе відношення до природно-сировинних ресурсів нашої Батьківщини, вивчаються інженерні шляхи вирішення екологічного дисбалансу, що вкрай необхідні для майбутнього організатора, технолога і керівника виробництва. Крім того, кафедра викладає дисципліни – біологічні, екологічні та інші, які необхідні для сучасних фахівців-екологів. У 2000/2001 навчальному році було прийнято на навчання першу групу студентів з цієї спеціальності. В 2009 р. здійснено п'ятий випуск фахівців-екологів та четвертий випуск магістрів екології, що націлені на поповнення штатних посад підприємств і установ державної і приватної форм власності, які у своїй виробничій і підприємницькій діяльності використовують природний потенціал, взаємодіють з навколишнім середовищем.

На сьогодні кафедра є випускною для напряму підготовки 6.040106 – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»; кваліфікації: бакалавр, спеціаліст, магістр екології за спеціалізацією – «Техногенно-екологічна безпека». На кафедрі працюють: 1 доктор наук, професор та 5 кандидатів наук, доцентів, 2 старші викладачі та 1 асистент, а також 1 науковий співробітник, аспірант та інженерно-лаборантський персонал.

Кафедра бере активну участь у науковій, методичній та навчальній діяльності. Її викладачі та співробітники мають понад 500 наукових статей та тез, 10 монографій, понад 20 навчально-методичних посібників, понад 50 патентів на винаходи України та авторських свідоцтв, в тому числі і міжнародних.

Кафедра екології та екологічної безпеки здійснює міжнародне науково-технічне співробітництво, зокрема, з науковцями Росії (Інститут неводних розчинів РАН, Івановський державний хіміко-технологічний університет, Саратовський державний університет), Білорусі (Інститут фізики НАНБ), Франції (Institut des Materiaux de Nantes), Канади (Barenco Inc. (Gormley), Medical Learning Centre (Toronto)), Німеччини (Deutsches Krebsforschungszentrum (Heidelberg)), Великобританії (University of Manchester School of Physics and Astronomy), Польщі (Свєнтокшиська політехніка). Також науковці кафедри тісно співпрацюють з багатьма університетами і науковими установами нашої держави, в першу чергу, з Національним університетом ім. Т. Шевченка, Національним технічним університетом України «КПІ», Національним космічним агентством та ін.

Колектив кафедри екології та екологічної безпеки.
Зліва направо, нижній ряд: О. А. Стискал, О. Л. Гладковська, Г. Г. Вальчук, О. Ф. Мельник, С. П. Бабій, С. М. Вдовиченко; верхній ряд: І. В. Васильківський, В. А. Іщенко, П. М. Турчик, В. П. Бараболя, І. І. Безвозюк, В. Г. Петрук, С. М. Кватернюк, О. О. Бобко

Директор ІнЕЕК В. Г. Петрук
зі студентами-екологами

Кафедра виконує держ- та госпдоговірні тематики, зокрема, з охорони навколишнього природного середовища. За 2001–2009 рр. виконано низку науково-дослідних робіт на замовлення Державного фонду охорони навколишнього середовища по розробленню екологічно чистих технологій знезараження та практичного використання продуктів переробки непридатних пестицидів, та технічного завдання на проектування устаткування для термічного знешкодження непридатних ХЗЗР. Науковцями кафедри також здійснено наукове обґрунтування регіональної програми поводження з токсичними відходами. На замовлення Державного фонду фундаментальних досліджень і Департаменту міжнародного співробітництва та євроінтеграції МОНУ виконується міжнародний україно-білоруський проект «Розробка нових принципів діагностики стану нормальних і патологічних біотканин за спектрами дифузного відбивання» разом з Інститутом фізики НАН Бєларусі на базі науково-дослідної лабораторії спектрофотометрії природних середовищ кафедри ЕЕБ. Крім цього, науковці кафедри беруть участь у держтематиці з контролю оптичних параметрів та локації полідисперсних природних середовищ.

Протягом останніх років на кафедрі захищена 1 докторська (В. Г. Петрук) і 6 кандидатських дисертацій (Е. Л. Звенигородський, М. А. Томчук, І. В. Васильківський, І. І. Безвозюк, В. А. Іщенко, Г. О. Черноволик). Над дисертаціями на кафедрі працюють аспірант С. М. Кватернюк і здобувачі В. М. Ночвай та П. М. Турчик.

Кафедра ЕЕБ має філіал у Вінницькому регіональному представництві Національного центру поводження з токсичними відходами.

Студенти-екологи на базовій випускній кафедрі ЕЕБ серед інших фундаментальних та фахових предметів вивчають такі дисципліни: екологію (та неоекологію), біологію, гідрологію, метеорологію та кліматологію, геологію з основами геоморфології, ресурсоенергозбереження, екологічну політику, нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище, управління та поводження з відходами, соціальну екологію, техноекологію, екологічну експертизу, екологію людини, екологію міських систем, екологічну безпеку, заповідну справу, ґрунтознавство, біотехнології та багато інших, пов'язаних з екологією – глобальною наукою про виживання людства.

На базі кафедри також створена і діє молодіжна екологічна організація «Екотопія Поділля», яка бере участь у важливих державних і місцевих екологічних проектах, міжнародних експедиціях і екскурсіях рідним краєм та веде еколого-просвітницьку роботу серед населення Подільського регіону.

Досягнення кафедри відтворені на її сайті http://eeb.vstu.vinnica.ua, який знають у різних куточках нашої держави і багатьох країнах світу.

Кафедра хімії і хімічної технології

Завідувач кафедри доктор хімічних наук, професор Анатолій Петрович Ранський.

Кафедра ХХТ забезпечує викладання таких дисциплін: «Хімія», «Фізична хімія» та «Хімія та основи матеріалознавства» для студентів всіх форм навчання і спеціальностей університету; «Хімія з основами біогеохімії»; «Органічна хімія в технологічних процесах»; «Фізико-хімічні та біологічні системи очищення води»; «Аналітична хімія природного середовища»; «Фізична та колоїдна хімія»; «Фізико-хімічні методи аналізу навколишнього середовища» та цикл дисциплін робітничої професії «Лаборант хімічного аналізу» для студентів напряму підготовки 6.040106 – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування».

Для проведення навчального процесу на кафедрі ХХТ створено п'ять хімічних лабораторій, які мають сучасне обладнання.

Навчально-методичний доробок кафедри за останні роки складає:

1. Підручники та навчальні посібники з грифом МОН України: «Хімія», автор проф. Г. А. Корчинський (2002 р.); «Збірник тестових завдань з органічної хімії», під ред. проф. А. П. Ранського (2007 р.).

2. Навчальні посібники з грифом ВНТУ: «Основи екології», автор М. В. Євсєєва (2000 р.); «Хімія неметалів», авторів М. В. Євсєєвої, О. А. Гордієнко, Н. С. Звуздецької (2003 р.); «Аналітична хімія. Частина 1. Якісний аналіз», авторів О. А. Гордієнко, М. В. Євсєєвої, Н. С. Звуздецької (2008 р.); «Органічна хімія. Теорія та лабораторний практикум», авторів А. П. Ранського, М. В. Євсєєвої, О. А. Гордієнко (2009 р.); «Хімія для студентів-іноземців підготовчих факультетів технічних вищих навчальних закладів», авторів А. П. Ранського, М. В. Євсєєвої, О. А. Гордієнко, Н. С. Звуздецької (2010 р.); «Органічна хімія і екологія», автор А. П. Ранський (2010 р.).

3. Розроблено дистанційний курс «Органічна хімія в техологічних процесах». Для дистанційної форми навчання підготовлено і впроваджено в навчальний процес навчальні посібники «Хімія неметалів», «Аналітична хімія. Ч.1. Якісний аналіз» та методичні вказівки до виконання курсових робіт з дисциплін «Техноекологія» і «Фізико-хімічні методи аналізу навколишнього середовища».

4. Методичні вказівки до вивчення основних розділів з різних дисциплін, лабораторні практикуми з проведення лабораторних робіт з загальної, органічної, аналітичної хімії та фізико-хімічних методів аналізу води і технічних об'єктів в кількості 12 найменувань.

На кафедрі ХХТ проводяться науково-дослідні роботи з фундаментальних і прикладних питань хімії та хімічної технології. В 2009 році на кафедрі була відкрита Науково-дослідна лабораторія технологічних процесів та синтезу напівпродуктів.

Фундаментальні наукові дослідження кафедри проводяться за напрямами:

1. Синтез, дослідження хімічних і фізико-хімічних властивостей ароматичних та гетероциклічних тіоамідів (науковий керівник д. х. н., професор А. П. Ранський);

2. Дослідження реакції комплексоутворення 3d- та 4f-металів з N-, O-, S- вмісними органічними лігандами в водно-органічних та органічних розчинах. Синтез гетерополікомплексів (наукові керівники д. х. н., професор А. П. Ранський; к. х. н., доцент М. В. Євсєєва).

НДЛ технологічних процесів та синтезу напівпродуктів О. А. Гордієнко, О. В. Резніченко, А. П. Ранський, С. В. Пелішенко

Прикладні наукові розробки пов'язані з вирішенням важливих проблем в галузі енерго-, ресурсозбереження та екології за напрямом: «Екологічні аспекти промислових технологій та розробка технічних рішень з утилізації та знешкодження викидів і відходів промислових виробництв». Науково-дослідні роботи цього напряму проводяться в НДЛ технологічних процесів та синтезу напівпродуктів. Співробітниками кафедри розроблені: технологія реагентної переробки непридатних до використання пестицидних препаратів; технологія переробки вторинної сировини спиртових виробництв України; технологія утилізації високотоксичного сірковуглецю, як вторинного продукту переробки хімічних продуктів коксування; технологія знешкодження токсичних відпрацьованих лужних розчинів очищення сирої нафти від сульфідів та меркаптанів; технологія утилізації компонентів рідкого ракетного палива ракет стратегічного призначення СС-19; технологія сумісної утилізації амоній- та фосфат-іонів промивних вод гальванічних виробництв.

За результатами наукових досліджень співробітниками кафедри опубліковано більше 400 робіт, із них 130 статей, 85 патентів України, 4 монографії: «Бионеорганическая химия защиты растений», авторів Б. А. Бовикіна, В. Г. Карцева, А. М. Омельченка, А. П. Ранського, К. Б. Яцимирського (Дніпропетровськ, 1991); «Сучасні екологічно

чисті технології знезараження непридатних пестицидів», за ред. професора В. Г. Петрука (Вінниця, 2003); «Екологічні аспекти термічного знешкодження непридатних отрутохімікатів», за ред. професора В. Г. Петрука (Вінниця, 2006); «Синтез, будова і реакції комплексоутворення ароматичних і гетероциклічних тіоамідів», авторів А. П. Ранського, М. В. Євсєєвої (Вінниця, 2009).

Кафедра хімії та хімічної технології була започаткована 25.08.1960 р. створенням секції хімії. Організатором і керівником секції хімії була призначена к. х. н., доцент Л. І. Скрипник 27.12.1961 р. секція хімії ввійшла до складу кафедри загальнонаукових дисциплін, керівником якої був викладач І. С. Юрківський, а з 05.09.1964 р. – к. х. н., доцент С. М. Кузьменко.

05.09.1967 р. була створена окрема кафедра хімії, керувати якою продовжував доц. С. М. Кузьменко до 1.09.1969 р., з 1.11.1969 р. завідувачем кафедри хімії призначено к. х. н., доцента Г. А. Корчинського, який очолював кафедру більше десяти років.

З 1.04.1983 р. завідувачем кафедри було призначено к. х. н., доцента Г. П. Котлярову, яка керувала кафедрою майже п'ять років. В 1987 р. кафедру хімії як структурну одиницю було ліквідовано, а всіх співробітників кафедри приєднано до кафедри технології металів, якою керував професор О. О. Жуков Так продовжувалось до 1989 р. і тільки після обрання на посаду ректора академіка АПНУ Б. І. Мокіна 29.09.1989 р. кафедра знову стала окремою структурною одиницею. Завідувачем відродженої кафедри хімії був призначений д. х. н., професор Г. А. Корчинський.

1.03.1997 р. на базі кафедри хімії була створена кафедра хімії та екологічної безпеки (ХЕБ), до якої увійшли секція цивільної оборони та безпеки життєдіяльності. В 2000 р. зусиллями співробітників кафедри була відкрита нова спеціальність 7.070801 – «Екологія та охорона навколишнього середовища» і здійснено перший набір студентів-екологів, для яких кафедра ХЕБ стала випускною. Завідувачем кафедри хімії та екологічної безпеки призначено д. т. н., професора В. Г. Петрука.

19.03.2007 р. було створено Інститут екології та екологічної кібернетики (ІнЕЕК), до складу якого ввійшла кафедра ХЕБ. Директором ІнЕЕК призначений д. т. н., професор В. Г. Петрук, який на громадських засадах продовжував завідувати кафедрою хімії та екологічної безпеки.

З 01.02.2008 р. наказом ректора ВНТУ № 15 від 25.01.2008 р. на базі кафедри хімії та екологічної безпеки створено дві окремі кафедри:

– кафедру хімії та хімічної технології (завідувач кафедри, д. х. н., професор А. П. Ранський);

– кафедру екології та екологічної безпеки (завідувач кафедри, д. т. н., професор В. Г. Петрук).

Перший ряд (зліва направо): С. В. Пелішенко, А. П. Ранський, М. А. Гаврилюк, О. В. Резніченко; другий ряд (зліва направо): О. А. Гордієнко, С. П. Прокопчук, Л. М. Мельник, Н. С. Звуздецька, М. В. Євсєєва.

З 1.10.2009 р. відновлено існування окремого Інституту екології та екологічної кібернетики, до складу якого нині входить кафедра хімії та хімічної технології (ХХТ).

Викладачі кафедри щорічно беруть участь в учнівській обласній олімпіаді з хімії та у підготовці учнів до всеукраїнської олімпіади з хімії. За багаторічну роботу з обдарованою учнівською молоддю викладачі кафедри нагороджені почесними грамотами Управління освіти та науки Вінницької обласної державної адміністрації.

Кафедра культурології, соціології, педагогіки та психології

Завідувач кафедри заслужений працівник народної освіти, кандидат філософських наук, професор Тамара Болеславівна Буяльська.

К. ф. н., проф. Т. Б. Буяльська під час заняття

Історія розвитку і становлення кафедри починається з 1 лютого 1990 року, коли згідно з Наказом ректора № 35-0 на базі секції «Естетика-етика-атеїзм», яка існувала при кафедрі філософії з 1988 року, було створено кафедру Історії та теорії культури. Кафедру заснувала і нині очолює професор Т. Б. Буяльська.

Вона є автором і організатором втілення в навчальну практику Проекту «Гуманізація технічної освіти у ВПІ (пошуки власних шляхів, методів, форм)», підтриманого ректором, академіком АПН України Б. І. Мокіним та ректоратом ВПІ.

Створення нової гуманітарної кафедри «Історія та теорія культури» (рішення Вченої Ради від 26 січня 1990 року) було першим кроком на шляху виконання запропонованого Проекту.

Концепцією авторського проекту були визначені основні стратегічні завдання, які полягали в такому:

– збереження (за умови оновлення і переорієнтації) суспільно-політичних та гуманітарних (також і мовних) кафедр;

– структурна та методологічна перебудова викладання суспільно-політичних дисциплін;

– введення нових суспільно-політичних дисциплін (історія України, політологія, право, соціологія, релігієзнавство);

– запровадження курсу психолого-педагогічних дисциплін;

– розширення навчально-предметної бази кафедри «Історія та теорія культури» шляхом введення циклу культурологічних і мистецькознавських дисциплін;

– розробка нових програм з усіх гуманітарних та суспільно-політичних дисциплін на засадах нової парадигми: «людина – світ людини; людина в світі — світ в людині».

Другим найважливішим кроком стало створення навчально-методичної лабораторної бази у формі постійно діючих художніх музеїв, художніх виставок, проведення, за щотижневим розкладом, літературних та музичних просвітницьких лекцій-концертів за загальною тематикою «Українська та світова культура».

Першими і найважливішими завданнями, які вирішувала кафедра з початку її заснування, були такі:

– створення художньо-естетичного середовища на території кафедри, створення нових навчально-методичних кабінетів і лабораторій;

– розробка структури нового інтегрального курсу «Історія та теорія культури» для бакалаврату;

– розробка зовсім нових навчальних програм з дисциплін, які раніше не викладались у вищих технічних закладах: «Культура України», «Психологія особистості», «Російська культура», «Західноєвропейське мистецтво»;

– розробка нових програм з курсів: «Етика і культура» та «Історія релігії та вільнодумства»;

– розробка навчальних програм з спецкурсів: «Людина і культура», «Культура управлінської діяльності», «Психологічна культура і етика управління», «Історія науки і техніки в контексті культури».

Кафедра стала методологічним та навчально-методичним центром процесів гуманітаризації технічної освіти та безпосереднім виконавцем завдань Проекту у Вінницькому політехнічному інституті.

15 жовтня 1998 р. кафедра перейменована – «Культурології, мистецтва та дизайну» (наказ № 175 від 15 жовтня 1998 р.). З 8.04.2008 р., згідно з наказом ректора № 92, кафедра об'єднується з кафедрою соціології, педагогіки, психології, і сьогодні вона має назву Культурології, соціології, педагогіки та психології.

До вересня 2009 р. кафедра організовувала і забезпечувала викладання інтегрального курсу «Культурологія» (на всіх факультетах протягом п'яти років навчання), який складався з таких навчальних дисциплін: «Людина та культура» – І курс, «Українська та зарубіжна культура» (частина 1 «Українська

Центр культурології та виховання студентів

культура»; частина 2 «Російська культура»; частина 3 «Західноєвропейське мистецтво») – I-III курси; «Практична культурологія» – I-IV курси; «Етика та культура» – III курс; «Культурологія. Теорія культури» – IV курс (для трьох економічних спеціальностей); «Естетика та культурологія», «Риторика» (для магістрів); «Методика педагогічної майстерності» – V курс, магістри.

Сьогодні кафедра забезпечує викладання циклу гуманітарних дисциплін, який складається з таких навчальних курсів: «Історія української культури», «Практична культурологія», «Етика та естетика», «Культурологія. Теорія культури», «Естетика та культурологія», «Основи риторики», «Методика педагогічної майстерності», «Основи психології та педагогіки», «Конфліктологія», «Соціологія», «Психологія управління», «Етика ділового спілкування» тощо.

На базі кафедри створено Центр культурології та виховання студентів ВНТУ (ЦКВС). Викладачі кафедри здійснюють науково-методичне керівництво роботою структурних підрозділів ЦКВС; пошуково-дослідницьку роботу, пов'язану з культурно-історичним життям Поділля; виховання духовності студентів та залучення їх до культурно-мистецького життя міста, пропагандують духовні надбання української культури, творчі здобутки митців Вінниччини.

На кафедрі працюють досвідчені викладачі:

– професор, кандидат філологічних наук Михайло Петрович Стрельбицький – Член Національної спілки письменників України з 1979 р. Лауреат літературної премії ім. О. Білецького. Автор монографії про творчість О. Гончара «Проза монументального історизму» (1988)

– доцент Леонід Володимирович Філонов – заслужений працівник культури України, Лауреат Всеукраїнського телефестивалю «Ук-

1-й ряд зліва направо: О. В. Зінько, Л. А. Мацко, М. Д. Прищак, Т. Б. Буяльська, Н. З. Грозна; 2-й ряд зліва направо: М. П. Харьков, Л. В. Філонов, О. В. Гречановська, Л. В. Косарєва, Л. О. Кадочнікова, Т. І. Сідлецька, О. Б. Залюбівська, Н. М. Гречанюк, О. М. Слободянюк, А. В. Слободянюк, В. А. Сіверський

раїна диво-дивовижне» та дипломант Всеукраїнського телерадіофестивалю «Калинові острови». Ним опубліковано понад 80 наукових та науково-популярних статей.

– доцент, кандидат історичних наук Олена Василівна Зінько. Досліджує культуру Поділля. Учасниця Міжнародних, Всеукраїнських наукових, регіональних, історико-краєзнавчих конференцій. Має понад 40 наукових публікацій.

– доцент, кандидат педагогічних наук Микола Дем'янович Прищак. Автор монографії «Генеза поняття духовності в педагогічній думці України (друга половина XIX – 20-ті роки XX століття)» 2008 р. та навчальних посібників психолого-педагогічної проблематики.

– доцент, кандидат філософських наук Лариса Анатоліївна Мацко. У 1990 р. створила і стала президентом психологічного клубу «полілог». Керівник служби психологічної підтримки при ЦК і ВС ВНТУ. Має понад 30 наукових публікацій.

– доцент, кандидат соціологічних наук Анатолій Володимирович Слободянюк. Науковий керівник Лабораторії соціологічних досліджень ВНТУ. Має понад 20 наукових публікацій.

– доцент, кандидат історичних наук Валентина Юріївна Годлевська. Автор монографії «Перехід від авторитаризму до демократичного суспільства в Іспанії 60–80-ті роки».

– доцент, кандидат мистецтвознавства Тетяна Іванівна Сідлецька. Автор монографії «Культурно-історична еволюція українського оркестру народних інструментів».

За роки роботи кафедри видано понад 700 наукових, науково-публіцистичних, методичних статей з проблем культури, мистецтва та методики викладання гуманітарних дисциплін в різних виданнях України.

Кафедра фізичного виховання

Кафедра фізичного виховання Вінницького національного технічного університету створена 27 листопада 1967 року. З січня 2008 року кафедру очолив доцент Анатолій Миколайович Голубович.

Головним завданням кафедри є забезпечення фізичної підготовки студентів, зміцнення їх здоров'я, підвищення спортивної майстерності. Пошуком шляхів формування міцного здоров'я студентів викладачі займалися всі роки. Постійно удосконалювались форми і методи фізичного виховання. З 1995 року кафедра є випускною, бере участь у підготовці бакалаврів зі спеціалізації «Менеджмент організації спорту».

А. М. Голубович

Останніми роками ця задача розв'язується через моніторинг стану фізичної підготовленості студентів. Розробка змістовних аспектів моніторингу дозволяє реально оцінити ефективність організації фізичного виховання і є основою для сучасних підходів щодо його удосконалення. Цей напрямок продовжує розвиватися і формує нові підходи, у тому числі й ті, що пов'язані з розробкою хронобіологічних оцінок рівня здоров'я студентів під час навчання у вузі.

Для практичної реалізації цього напрямку на базі кафедри створено унікальний Центр функціональної діагностики. Відтепер кожний студент має можливість оперативного отримання інформації про стан здоров'я і рівень функціональної готовності. У цьому процесі активно використовуються комп'ютерні програми з оздоровлення. Велику допомогу в організації Центру функціональної діагностики надає д. т. н. Сергій Володимирович Павлов.

Для розширення діапазону активного відпочинку студентів у вузі відкрито фізкультурно-оздоровчий центр, який надає бажаючим профільні послуги. Майже 400 студентів і співробітників у позаучбовий час займаються атлетичною і ритмічною гімнастикою, фітнесом, настільним тенісом, східними єдиноборствами. Навчальний процес проходить на прекрасно підготовленій спортивній базі, в перелік якої входить Льодовий палац спорту.

Навчально-виховний процес має достатнє науково-методичне забезпечення. За останні 5 років викладачами кафедри розроблено понад 20 найменувань різних науково-методичних матеріалів, видано 3 навчальних посібники, в т. ч. з грифом МОН України.

В університеті культивуються понад 20 видів спорту. У 23 секціях юнаки та дівчата підвищують свою спортивну майстерність. Найпопулярнішими видами спорту серед студентської молоді є футбол, легка атлетика, атлетична гімнастика, спортивні ігри, стрільба з лука, альпінізм та інші.

На даний момент на кафедру прийшло багато молодих, добре підготовлених у методичному плані, талановитих тренерів, серед яких А. Ю. Дмитрук, А. А. Чхань, Д. Л. Харіна, Д. Г. Кулик, які вже добилися успіхів у змаганнях.

На кафедрі фізичного виховання працюють 18 викладачів, з них 1 професор, 3 доценти, 7 старших викладачів, 1 майстер спорту міжнародного класу, 7 майстрів спорту, 1 заслужений тренер України. Кількість студентів стаціонарного відділення, які займаються спортом, становить 5617 чоловік.

Спортивне ім'я ВНТУ добре відоме в багатьох країнах світу, де змагались наші студенти.

Кафедра фізичного виховання і спортивний клуб підтримують постійний тісний діловий зв'язок із загальноосвітніми і спортивними школами області і країни. Це дозволяє запрошувати на навчання обдарованих абітурієнтів і протягом навчання у вузі підготувати з них зрілих майстрів спорту.

Спортивний клуб університету розробляє і реалізує повноцінний календар спортивно-масових і оздоровчих заходів, який визначає структуру і регламент діяльності всієї системи на рік.

Навчальний рік починається зі змагань першокурсників, найкращі з яких у фіналі (День фізичної культури України) виборюють особисту першість у 6 видах спорту. У День університету урочисто відкриваються змагання за програмою Спартакіади ВНТУ (14 видів спорту), а також проводяться окремі чемпіонати або першості з 7 видів спорту. Фактично кожен студент має змогу взяти участь у 7–10 змаганнях за рік, а члени збірних команд – у 12–15 найпрестижніших національних та міжнародних спортивних заходах.

Особливо за останні 3–4 роки активізувалась спортивно-масова робота в колективах інститутів та факультетів. Окрасою всіх спортивних заходів став традиційний Кубок ректора з футболу, в якому постійно беруть участь 8 команд інститутів, в присутності численних глядачів.

Склад кафедри фізичного виховання: зліва направо сидять: А. А. Чхань, А. П. Каплунська, Д. Л. Харіна, І. В. Прибельська, А. М. Голубович, Т. А. Карапетян, В. Г. Овчарук, О. А. Колос, С. В. Тихонова, зліва направо стоять: В. А. Столярик, В. В. Овчарук, І. А. Шемчак, М. Д. Клебан, П. О. Шарудін, І. В. Гайдаш, А. Ю. Дмитрук, П. Т. Забєлін, С. А. Костюк, Д. К. Поліш, В. К. Тихонов, Ю. А. Волохов, Є. П. Микитюк, О. І. Підлужняк, Д. Г. Кулик

Розвиток фізичної культури і спорту у ВНТУ визначається особливим підходом адміністрації, яка розповсюджує свій безпосередній вплив на весь ланцюжок: від навчальних груп, кафедр, факультетів і інститутів до звичайної спортивної секції. Протягом 40 років в університеті підготовлено 6 майстрів спорту міжнародного класу, 103 майстри спорту та понад 6000 спортсменів вищих розрядів.

Першим завідувачем кафедри фізичного виховання був Ярослав Ларіонович Кулик (1967–1995), на період з 1995 по 2007 – Микола Іванович Петренко.

В 1969 році кафедра розмістилася на першому поверсі корпусу № 2 у кімнаті розміром 9×6 м. У колективі працювало 10 викладачів. Прийшли на кафедру майстри спорту Л. В. Сатайкіна, В. Я. Сокоринська, В. І. Олійник, А. М. Бєрьозов, Б. І. Мазур, О. М. Змієвський, М. П. Орлов, В. Ю. Ходирєв.

Паралельно з проведенням занять, які проходили на об'їзній дорозі, почалось самодіяльне будівництво спортивної бази під гаслом «Політех, спортивну базу власними руками». Були збудовані 2 волейбольні, 2 баскетбольні, гандбольний та гімнастичний майданчики, зроблено розмітку стадіону, будівництво якого закінчилось у серпні 1971 року.

У 1979 році введено в експлуатацію спортивно-оздоровчий табір в с. Степашки на 160 відпочивальників в одну зміну, який з тієї пори регулярно працює в чотири зміни.

Колектив кафедри поповнився викладачами: І. П. Рудий, П. П. Турлюк, Г. Л. Лєбєдєв, О. Я. Кліменчук, П. С. Чернолуцький, Л. О. Бєрєстов, В. М. Пушкар, П. Т. Забєлін, А. І. Рудюк, О. І. Тарануха, М. І. Петренко. За цей час усі організаційні завдання були виконані, підготовчий період закінчився і почався період становлення кафедри.

З 1976 по 1990 роки – період розквіту кафедри. В інституті бурхливими темпами розвивався студентський спорт. Блискучих успіхів добились: Олександр Сорокаліт – МСМК капітан збірної команди СРСР з волейболу, Геннадій Власюк – МСМК з легкої атлетики, Чуприна Олександр – МСМК з акробатики, Віктор Бурлака – МСМК з веслування, Русецький Сергій – МСМК зі спортивного орієнтування, Олександр Пастух – МС з боротьби, Василь Пастушенко – МС з волейболу та десятки інших відомих спортсменів.

На кафедрі працювали знамениті тренери: заслужені тренери України Михайло Лазебник та Павло Забєлін, відомі тренери Ольга Потапова, Вільям Лаунець та інші. Чільні місця в області на республіканській та всесоюзній арені займали команди з легкої атлетики, спортивних ігор, боротьби, стрільби з луку.

Хоча, починаючи з 1990 року, спостерігався незначний спад у діяльності кафедри та спортивного клубу ВНТУ, але з 2007 року почався новий період у її роботі – період зростання.

Відмінно виступили спортсмени ВНТУ на IX літній Універсіаді серед вищих навчальних закладів області та у фінальних змаганнях Всеукраїнської Універсіади. У загальнокомандному заліку спортсмени ВНТУ посіли друге місце, програвши всього 380 очок Інституту фізичного виховання та спорту ВДПУ. Водночас, за результатами виступів на Всеукраїнській Універсіаді ми випередили ВДПУ на 436 очок. Отже, кафедра фізичного виховання впевнено дивиться у своє майбутнє!

ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ

М. І. Небава

Микола Іванович Небава, к. е. н., професор, директор Інституту менеджменту ВНТУ. Випускник економічного факультету Київського державного університету ім. Т. Шевченка (1983 р.).

Нагороджений неодноразово Почесними грамотами Вінницької обласної Ради та облдержадміністрації, міського голови, Управління освіти і науки Вінницької обласної державної адміністрації за підготовку якісних фахівців для економіки області та міста. За багаторічну сумлінну працю у колективі ВНТУ та з нагоди 50-річчя нагороджений у 2008 році Почесною грамотою ректорату ВНТУ та в 2009 р. Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України.

На перший курс інституту ліцензований набір на стаціонарну форму навчання на напрям підготовки 6.030601 – «Менеджмент організацій» становить 185 студентів, в тому числі на умовах державного замовлення – 30, магістрів – 20, а на напрям підготовки 6.170103 – «Управління інформаційною безпекою» становить 40 студентів, в тому числі на умовах державного замовлення – 15.

Навчання ведеться за триступеневою формою – бакалавр, спеціаліст, магістр. Термін денної форми навчання студентів для освітньо-кваліфікаційних рівнів становить: бакалавра – 4 роки, спеціаліста – 1 рік, магістра – 1 рік.

Всього в інституті навчається понад тисячу студентів, в тому числі понад 800 студентів на денній формі навчання. З кожним роком на збільшується попит іноземних студентів надання освітніх послуг. На сьогодні в інституті навчається близько 100 іноземних студентів. Це студенти з Китаю, Еквадору, Камеруну, Судану, Колумбії, Анголи, Туреччини, Росії, Казахстану, Таджикистану, Азербайджану, Молдови та Придністров'я.

Напрями підготовки «Менеджмент організацій» та «Управління інформаційною безпекою» користуються значним попитом в абітурієнтів. Незважаючи на те, що держзамовлення практично не змінюється, попит на ці напрями зростає.

Щорічно проводиться презентація програми інституту «Кар'єра розпочинається тут» за участю інституту інтеграції навчання з виробництвом, профкому студентів ВНТУ, адміністрації інституту, студентів випускних курсів та роботодавців з координації спільних зусиль по підготовці фахівців під конкретні замовлення працедавців з подальшим ефективним працевлаштуванням в умовах мінливого конкурентного середовища.

В інституті, починаючи з 1996 року, було зроблено чотирнадцять випусків фахівців, які отримали кваліфікацію «Менеджера-економіста» та два випуски бакалаврів з управління інформаційною безпекою. Всього за час існу-

Корпус Інституту

А. О. Азарова

вання інституту підготовлено понад півтори тисячі фахівців для підприємств і організацій нашої країни. Інститут веде підготовку магістрів. Починаючи з 2003 року магістратуру денного та заочного відділення закінчили та отримали диплом «Магістра з корпоративного управління» понад 200 магістрів.

В інституті функціонує аспірантура. Щорічно в аспірантуру вступає 8–10 магістрів. За час існування аспірантури було захищено 23 кандидатських та три докторських дисертації з економічних наук.

Наукова робота інституту планується та організується заступником директора з наукової роботи кандидатом технічних наук, доцентом Анжелікою Олексіївною Азаровою.

Інститут менеджменту має високий науковий рівень, основними складовими якого є здобутки наших викладачів та студентів, які відзначаються численними дипломами та грамотами на міжнародних і вітчизняних наукових конкурсах, конференціях, симпозіумах тощо. Численні подяки з боку керівництва країни, області та міста на адресу наших науковців свідчать про суттєву увагу, що приділяється в нашому інституті, науковій роботі.

Науковий потенціал інституту налічує 23 кандидати та 8 докторів наук, професорів. Лише за останні 5 років викладачами інституту було захищено понад 30 дисертацій. Інститут менеджменту опікується молодими науковцями, які навчаються в аспірантурі ВНТУ і є основними перспективними науковими та педагогічними кадрами.

Студенти Інституту менеджменту беруть активну участь у міжнародних та всеукраїнських конкурсах наукових робіт, посідаючи щорічно призові місця (понад 10 дипломів різних рівнів).

Протягом існування Інституту менеджменту було зроблено 7 випусків магістрів як наукового, так і менеджерського напрямків (понад 200 чол.), кожен з яких характеризується достатньо високим рівнем наукової складової.

Викладачами інституту щорічно публікуються великі обсяги високоякісної новітньої наукової літератури: монографії, підручники та посібники, зокрема з грифами МОНУ. Крім того, щорічно науковцями Інституту друкується більше сотні статей у фахових журналах, що входять до переліку ВАК України.

Інститут менеджменту активно займається підготовкою та проведенням регіональних та всеукраїнських конференцій, що дозволяє обмінюватися науковими здобутками з іншими вузами країни. У цих заходах беруть активну участь не лише провідні науковці ВНТУ, але й студенти інституту.

Сьогодні інститут готує висококваліфікованих фахівців – менеджерів-економістів за напрямом підготовки 6.030601 – «Менеджмент організацій» з таких спеціалізацій:

– менеджмент організацій з зовнішньоекономічних відносин;

– менеджмент організацій з фінансово-кредитної діяльності;

– менеджмент організацій машинобудування;

– менеджмент організацій радіоелектроніки і зв'язку;

– менеджмент організацій з інформаційної діяльності

та за напрямом підготовки 6.170103 – «Управління інформаційною безпекою».

Функціонує магістратура та аспірантура.

У складі інституту – 2 факультети, 6 кафедр, на яких навчається понад тисячу студентів. Навчальний процес забезпечує високопрофесійний професорсько-викладацький персонал: 8 докторів наук, професорів, 23 кандидати наук, доценти, 10 старших викладачів і чимало молодих перспективних викладачів.

Інститут має потужний сучасний комп'ютерний центр, що складається з п'яти комп'ютерних класів. Розробляються та інтенсивно впроваджуються у навчальний процес освітні прогресивні технології, інноваційні комплекси програмного забезпечення.

Інститут менеджменту бере свій початок з факультету фундаментальної економічної підготовки, який було створено в 1992 році. Першим деканом факультету був кандидат фізико-математичних наук, доцент Володимир Леонідович Карпенко. До складу фа-

культету фундаментальної економічної підготовки тоді входили такі кафедри:

– основи економічної теорії (зав. кафедри, к. е. н., проф. Р. Ю. Кігель);

– вищої математики (зав. кафедри, к. ф.-м. н., доц. В. Л. Карпенко);

– економіки промисловості та організації виробництва (зав. кафедри, к. е. н., доцент В. О. Козловський);

– технічного перекладу (зав. кафедри, викл. О. Г. Медведський);

– фізики (зав. кафедри, д. ф.-м. н., професор О. Г. Бунтар);

– фізичного виховання (зав. кафедри, доцент Я. І. Кулик).

Перший набір студентів на спеціальності «інженер-економіст у машинобудуванні» та «інженер-економіст у будівництві» був зроблений у 1992 році у кількості 50 осіб. В подальшому ці спеціальності були перейменовані у спеціальність «Менеджмент організацій». У 1993 році був зроблений перший набір студентів на спеціалізацію «Менеджмент організацій з поглибленим вивченням англійської мови» З розвитком факультету були сформовані нові кафедри.

В 2000 році створено кафедру ФК («фінанси і кредит»). У 2002 році створено кафедру ІМЕН («інформаційного менеджменту»). До структури факультету у 2002 році було введено кафедру УПП («українознавства, політології і права»).

З 2000 року деканом факультету було призначено доктора економічних наук, професора Олега Васильовича Мороза.

На підставі рішення Вченої ради ВДТУ та наказу ректора ВДТУ № 23 від 11.02.2002 р. з метою покращення оперативного керівництва всіма видами навчальної, методичної та науково-дослідної роботи факультет фундаментальної економічної підготовки був реорганізований в Інститут фундаментальної економічної підготовки, до структури якого введено два факультети – факультет фінансового та зовнішньоекономічного менеджменту (ФФЗЕМ) та факультет інформаційного, промислового та спортивного менеджменту (ФІПСМ).

З 2003 року Інститут очолює кандидат економічних наук, професор Микола Іванович Небава, якого було обрано колективом інституту на посаду директора та затверджено наказом ректора ВНТУ.

У вересні 2003 року наказом ректора ВНТУ змінено назву інституту на Інститут менеджменту.

З 2007 року з приєднанням до інституту факультету екології та екологічної кібернетики він став іменуватися як Інститут менеджменту і екології та економічної і екологічної кібернетики.

З 1 жовтня 2009 року з виділенням в самостійний структурний підрозділ факультету екології та екологічної кібернетики наказом ректора ВНТУ повернуто попередню назву інституту – Інститут менеджменту.

ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСОВОГО ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

В 2007 році деканом факультету було обрано кандидата економічних наук, доцента Людмилу Миколаївну Ткачук.

У складі факультету такі спеціалізації:

– менеджмент організацій з зовнішньоекономічних відносин – ведеться підготовка менеджерів-економістів у сфері національних та зовнішньоекономічних відносин з поглибленим вивченням іноземної мови. Ця спеціалізація передбачає отримання додаткових ґрунтовних знань з іноземної мови на рівні бакалавра менеджменту в галузі технічного перекладу;

– менеджмент організацій з фінансово-кредитної діяльності – передбачає ґрунтовне вивчення теорії і практики фінансово-кредитних відносин на сучасному підприємстві та у банківській системі, а також організації роботи і управління колективами спеціалістів, які формують фінансові потоки.

В структуру факультету входять три кафедри: менеджменту і моделювання в економіці, кафедра фінансів і кредиту, кафедра технічного перекладу, які забезпечують підготовку висококваліфікованих менеджерів-економіс-

Л. М. Ткачук

тів у сфері зовнішньоекономічних відносин та в сфері фінансово-кредитної діяльності.

Протягом навчання на 1–2 курсах студенти факультету здобувають робітничу професію «Обліковець. Реєстрація бухгалтерських даних», що дає можливість вже на старших курсах працювати за спеціальністю паралельно із навчанням. Цьому сприяє регулярна програма «Кар'єра розпочинається тут», в якій беруть участь провідні підприємства регіону з метою підбору молодих, амбітних та енергійних кадрів.

З метою підвищення якості навчання та максимального наближення навчального процесу до вимог сучасного ринку випускними кафедрами відкрито філії кафедр на успішних підприємствах м. Вінниці. Провідні фахівці цих закладів залучаються до викладання профільних дисциплін.

Триває співпраця факультету з Центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, який запрошує кращих студентів магістратури та спеціалітету на навчання до школи кадрового резерву, якою опікується Вінницька обласна державна адміністрація. Випускники школи отримують сертифікат державного зразка, зараховуються до кадрового резерву Вінницької обласної державної адміністрації та запрошуються на роботу до органів державної влади та місцевого самоврядування, державних підприємств і установ.

Висока кваліфікація науково-педагогічних працівників факультету сприяє активній науковій роботі студентів. Починаючи з другого курсу студенти залучаються до участі в щорічній конференції професорсько-викладацького складу та студентів ВНТУ, конференції «Гуманізм і освіта», щорічній конференції «Економічна безпека сучасного підприємства». Наші студенти гідно представляють факультет на міжнародних конференціях, публікуючи наукові статті за кордоном, зокрема, в Польщі, Болгарії, Чехії, беруть активну щорічну участь в науковому конкурсі «Новітній інтелект України», Всеукраїнському чемпіонаті зі стратегічного менеджменту «Global Management Challenge». На Всеукраїнській олімпіаді з банківської справи, яку щорічно проводить Укрсоцбанк, наші студенти увійшли у 2009 році до сотні кращих студентів України, що вивело в командному заліку наш університет на 16 місце серед вищих навчальних закладів країни, випередивши при цьому знані профільні університети.

На факультеті реалізується масштабна програма заходів виховного характеру, якою опікується заступник декана з виховної роботи Наталія Вікторівна Рибко. Такі заходи здійснюються згідно з «Планом гуманітарної політики та виховної роботи факультету ФЗЕМ», який щорічно розробляється на факультеті на основі програми реалізації гуманітарної політики та виховної роботи Вінницького національного технічного університету. Кінцевою метою здійснення таких планів є не тільки підготовка висококваліфікованих менеджерів, які добре знають свою справу, а, перш за все, фахівців, які понад усе цінують загальнолюдські і культурні цінності фахівців-патріотів.

В рамках таких планів та програм здійснюється гуманізація та гуманітаризація навчального процесу та студентського життя. Це, зокрема, проведення дня інституту, організація роботи «Команди Веселих та Кмітливих», участь в університетських конкурсах: «Студентська осінь», «Міс ВНТУ», «Містер Шарм»; в гуртках художньої самодіяльності, студіях, танцювальних колективах, «Брейн–рингах», спортивно-масовій роботі тощо.

В таких конкурсах та змаганнях студенти факультету неодноразово займали призові місця. Так переможницею конкурсу «Міс ВДТУ» в 2001 році була студентка гр. ММ-98, нині к. е. н., викладач кафедри ЕПОВ, Юлія Маримончик (Мокіна), «Міс ВДТУ» в 2002 році стала студентка гр. 2МЗВ-99 Олена Пігуль, в 2003 році – студентка гр. 1МЗВ-00 Вікторія Свистун. Пе-

Н. В. Рибко

реможницею конкурсу «Міс Гуртожитку», що відбувся в березні 2004 року, стала студентка гр. 1МФК-02 Ольга Філонова. А переможницею конкурсу «Міс ВНТУ» в 2005 році стала студентка гр. 1МФК-02 Катерина Баштова, яка вразила журі та глядачів не лише вродою, а й своїм чудовим голосом. Переможцем конкурсу «Містер Шарм ВНТУ» в 2009 році вперше став студент факультету ФЗЕМ Небава Олександр, який успішно навчається, чудово співає та грає в КВН.

В 2005 та в 2007 році студенти першого курсу факультету ФЗЕМ здобули почесне перше місце в університетському конкурсі талантів «Студентська осінь».

Кожну середу відбуваються старостати, на яких старости спілкуються з дирекцією інституту та отримують інформацію щодо навчального та виховного процесу.

В кожній із академічних груп 1 курсу працюють куратори. Кураторські години проводяться щотижня згідно з навчальним розкладом студентів. Кураторами призначаються висококваліфіковані і віддані своїй справі викладачі. Найкращими кураторами на факультеті є викладач кафедри ММЕ Н. В. Рибачук та викладач кафедри ТП Н. В. Рибко.

Кураторські години відрізняються різноманітними темами, які проводять куратори. Куратори відвідують разом зі студентами загально університетські концерти, театр ім. Садовського, музеї та кінотеатри м. Вінниці. Куратори, які працюють в групах з поглибленим вивченням англійської мови, заохочують студентів відвідувати Клуб англійської мови, разом переглядаючи фільми англійською мовою з метою подальшого обговорення на кураторських годинах.

Одним із масштабних заходів, що відбуваються щорічно за ініціативою кураторів та викладачів кафедри технічного перекладу є проведення декади англійської мови у ВНТУ, а саме: проведення конкурсу на кращу газету до дня Св. Валентина; проведення вікторини «Традиції британського та американського стилю життя»; проведення олімпіади з англійської та німецької мов; організація та проведення святкового концерту англійською мовою.

Активно працює об'єднання кураторів факультету. На зборах кураторів розглядаються питання загальнофакультетського та університетського рівня, обговорюються питання культурного та фізичного виховання студентів, навчального процесу, правового виховання, здорового способу життя, побуту та умов проживання в гуртожитку, правил безпеки тощо. Куратори факультету активно співпрацюють зі Службою психологічної підтримки ВНТУ.

Деканами цього факультету в різні роки були: кандидат економічних наук, доцент Фурик Василь Григорович (2002–2005 рр.), кандидат економічних наук, доцент Зянько Віталій Володимирович (2005–2007 рр.).

Кафедра менеджменту та моделювання в економіці

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор, відмінник освіти і науки України Олег Васильович Мороз.

О. В. Мороз

Кафедра веде підготовку менеджерів-економістів, які вільно володіють англійською мовою. Широкий профіль економічної діяльності, поглиблене вивчення іноземної мови на рівні технічного перекладача, глибокі знання в галузі комп'ютерних технологій, бухгалтерського обліку і податкового законодавства, макроекономіки, сучасного менеджменту і багатьох інших дисциплін надають значні переваги нашим випускникам у працевлаштуванні. Особливий попит на наших фахівців існує у спільних підприємств з часткою іноземного капіталу і підприємств, які активно ведуть зовнішньоекономічну діяльність.

Кафедра ММЕ відноситься до найпотужніших у ВНТУ з точки зору наукового потенціалу та здобутків у цій сфері. До складу кафедри входять провідні науковці, викладачі Вінницького національного технічного університету, під керівництвом яких проводяться наукові дослідження, виконуються науково-технічні розробки проектів, джерелами фінансування яких є як державні програми, так і госпдоговірна тематика. Науковим напрямом досліджень кафедри є «Розробка моделі ефективності сучасного вітчизняного

підприємства в умовах поглиблення впливу ринкових реформ».

З 2000 р. на кафедрі здійснюється підготовка аспірантів за спеціальностями 08.00.11 – «Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці» та 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами». За цей час було захищено такі кандидатські дисертації: «Макроекономічне моделювання та прогнозування валютного курсу в Україні на основі нечіткої логіки», 2003 р., (спеціальність 08.03.02, автор – С. В. Козловський); «Оптимізаційне управління структурою портфеля цінних паперів», 2003 р. (спеціальність 08.03.02, автор – А. В. Матвійчук); «Економіко-енергетичні засади ефективного використання ресурсів у сільському господарстві», 2003 р. (спеціальність 08.07.02, автор – Л. Б. Штефан); «Фінансова стійкість та її забезпечення на підприємствах м'ясної промисловості АПК», 2003 р. (спеціальність 08.04.01, автор – М. С. Заюкова); «Економіко-організаційні фактори забезпечення якості на промислових підприємствах», 2005 р. (спеціальність 08.06.01, автор – Л. М. Ткачук); «Оцінка ризикованості функціонування об'єктів комунального господарства на основі нечітко-множинного підходу», 2005 р. (спеціальність 08.03.02, автор – А. О. Свентух); «Ефективність корпоративного управління молочною промисловістю», 2005 р. (спеціальність 08.07.01, автор – Н. П. Карачина); «Діагностика фінансового стану підприємства в системі антикризового управління», 2006 р. (спеціальність 08.06.01, автор – О. А. Сметанюк); «Товарний брендинг підприємств та шляхи забезпечення його ефективності», 2006 р. (спеціальність 08.06.01, автор – О. В. Штовба); «Ефективність логістичної концепції постачання сировини на молокопереробних підприємствах», 2007 р. (спеціальність 08.00.04, автор – О. В. Безсмертна); «Управління якістю продукції на молокопереробних підприємствах», 2007 р. (спеціальність 08.00.04, автор – С. Д. Скуртол); «Механізм забезпечення ефективності антикризового управління підприємством (на прикладі машинобудівних підприємств)», 2008 р. (спеціальність 08.00.04, автор – І. В. Шварц); «Організаційно-економічний механізм санації підприємств цукрової промисловості», 2008 р. (спеціальність 08.00.04, автор – Т. М. Білоконь); «Управління інноваційними проектами термомодернізації будівель», 2008 р. (спеціальність 05.13.22, автор – О. Г. Ратушняк). Продовжується підготовка інших кандидатських дисертацій аспірантами, здобувачами, здійснюються активні наукові дослідження в рамках підготовки до захисту докторських дисертацій. За цей же час викладачами кафедри видано близько 300 наукових публікацій, у т. ч. 17 монографій і 20 навчальних посібників, у т. ч. з грифом МОНУ.

Викладацький склад кафедри ММЕ зліва направо: перший ряд: П. В. Чалюк, Л. О. Благодир, І. В. Романець, Н. В. Рибачук, Т. Я. Самофал, М. В. Грабко; другий ряд: М. Є. Дворніков, М. М. Белан, В. С. Бас, О. В. Мороз, П. А. Вінницький, О. А. Сметанюк

З 2003 р. кафедра стала ініціатором проведення щорічних науково-практичних конференцій «Економічна безпека сучасного підприємства», які є унікальними для України і мають за мету об'єднати зусилля науковців та практиків на ниві формування наукових і прикладних основ моделі безпеки і ефективності вітчизняних підприємств.

На кафедрі активно здійснюються наукові дослідження за держбюджетною і госпдоговірною тематикою. З по-

чатку 2000-х рр. були виконані і виконуються такі держбюджетні теми за розділом «Фундаментальні дослідження у ВНЗ»:

– впродовж 2001–2003 рр. – за темою «Організаційно-економічні основи забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на регіональному ринку» (№ держреєстрації 0101U004672);

– впродовж 2004–2006 рр. – за темою «Теорія трансформації сучасного ринку під впливом процесів глобалізації» (№ держреєстрації 0104U000739);

– впродовж 2007–2009 рр. – за темою «Теорія еволюційних процесів, стійкості та безпеки економічних систем» (№ держреєстрації 0107U002093).

В останні роки успішно здійснено наукові дослідження за госпдоговірними темами («Порівняльний аналіз фінансово-господарського стану та санаційної спроможності цукрових заводів Вінниччини», 2007 р., № держреєстрації 0107U004481) та ін.

Новизна та пріоритет наукових досліджень школи при кафедрі ММЕ підтверджені авторським свідоцтвом (№ 19834 від 12.03.2007 р.), реалізовані у вигляді теоретичних та прикладних розробок і на низці підприємств: «АВІС», МП ТОВ «ТЕХНОГАЗ», регіональному відділенні Української державної інноваційної компанії, ДП «Вінницянафтопродукт», на низці молокопереробних і машинобудівних підприємств Вінниччини. Низку рекомендацій і положень як результатів досліджень впроваджено Головним управлінням агропромислового розвитку та Головним управлінням економіки Вінницької обласної державної адміністрації при розробці пропозицій щодо внесення змін до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» для Міністерства економіки України.

З метою налагодження багатосторонніх зв'язків університету з виробництвом, подальшого удосконалення підготовки фахівців із спеціальності «Менеджмент організацій», активнішого залучення студентів до наукової та управлінської діяльності та більш швидкої адаптації їх на виробництві, після закінчення університету, зміцнення матеріально-технічної бази навчального процесу та наукових досліджень при кафедрі ММЕ створена і успішно діє філія на базі ТОВ «Люмен-люкс» (м. Вінниця).

В рамках наукової і просвітницької діяльності викладачами кафедри впродовж останніх років було здійснено ряд експедицій по річках П. Буг та Дністер, заповідних регіонах Карпат, Вінниччини, Криму та ін. Прапор кафедри та інституту неодноразово встановлювався на г. Говерла. Організатором таких експедицій є завідувач лабораторії кафедри ММЕ М. М. Белан.

Кафедра менеджменту та моделювання в економіці (ММЕ) – одна із найстаріших у ВНТУ. У червні 2009 р. кафедра відзначила своє 40-річчя. Нинішня кафедра ММЕ була створена на базі кафедри політичної економії, яку було створено в 1969 році. Засновником кафедри та її першим завідувачем був перший ректор нашого навчального закладу, тоді ще Вінницької філії Київського політехнічного інституту, професор Роман Юрійович Кігель. Згодом кафедру було перетворено на кафедру основ економічної теорії.

З вересня 1983 р. на посаду завідувача кафедри було призначено к. е. н., доцента Б. І. Пономаренка. У подальшому кафедру очолювали професор Р. Ю. Кігель (з травня 1993 р.), к. е. н, доцент Л. М. Ігнатов (з травня 1995 р.), надалі – к. е. н., доцент Н. Л. Стасюк та к. е. н, доцент П. В. Чалюк. З 1998 р. кафедра отримала назву менеджменту і моделювання в економіці (ММЕ). З січня 1999 р. кафедру ММЕ очолює д. е. н., професор О. В. Мороз. У травні 1993 р. кафедра стає випускною за спеціальністю 7.050201 «Менеджмент організацій» зі спеціалізації «Менеджмент організацій з зовнішньоекономічних відносин».

Кафедра ММЕ стала, по суті, основою для створення інших економічних кафедр ВНТУ. В 1970 р. із частини викладачів кафедри було сформовано кафедру економіки промисловості і організації виробництва (ЕПОВ), у 2001 р. – кафедру фінансів та кредиту (ФК), у 2005 р. – кафедру підготовки менеджерів (ПМЕН).

В різні роки на кафедрі ММЕ працювали такі відомі економісти і викладачі як професор В. О. Птущенко, доценти Л. Ф. Лапінський, В. І. Герасимчук, Є. Г. Румеліді, М. І. Радомисельський, Б. Є. Грабовецький, В. Г. Фурик, старші викладачі І. П. Борисевич, Т. А. Климюк, М. С. Заюкова та ін.

Кафедра фінансів і кредиту

Завідувач кафедри – випускник економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор економічних наук, професор Віталій Володимирович Зянько – автор понад 100 наукових публікацій, зокрема кількох одноосібних монографій та десятка навчальних посібників, співавтор Національної доповіді «Про стан та перспективи розвитку підприємництва в Україні» (2008 р.), нагороджений за значні досягнення у професійній діяльності Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України та Почесною грамотою Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва.

В. В. Зянько

Кафедра фінансів та кредиту створена у 2000 році зі статусом випускної за спеціалізацією: 6.030601фк – «Менеджмент організацій з фінансово-кредитної діяльності».

Основне завдання кафедри – готувати менеджерів-фінансистів, інноваційних менеджерів, навчати їх аналітичному мисленню, надавати сучасні знання і практичні навички, необхідні для роботи у різних сферах фінансової діяльності й управління фінансовими ринками.

Підготовку фахівців здійснює високопрофесійний професорсько-викладацький склад кафедри – вчені-економісти, які навчались і захистили свої дисертації у найпрестижніших в Україні ВНЗ, зокрема Київському національному університеті імені Тараса Шевченка та Київському національному економічному університеті. Вони викладають дисципліни за власними навчальними посібниками, до того ж мають досвід практичної роботи на підприємствах, а дехто і дотепер поєднує викладацьку роботу з успішною підприємницькою діяльністю. Це також кращі випускники Вінницького національного технічного університету – всі вони мають дипломи менеджерів з відзнакою, активно займаються науковою роботою, готують кандидатські дисертації.

Для підвищення професійного рівня майбутніх менеджерів-фінансистів кафедра запрошує провідних спеціалістів-практиків читати лекції та викладати предмети практичного спрямування. Приміром, курс «Банківська справа» нині викладає заступник директора Вінницького відділення ВАТ КБ «Енергобанк», а курс «Бюджетний облік» – головний бухгалтер нашого університету. Така нерозривність теорії і практики допомагає студентами усвідомити необхідність ґрунтовного вивчення базових економічних дисциплін і стимулює відповідальне ставлення до навчання.

За час навчання студентам, що обрали фінансовий фах, викладачі кафедри фінансів та кредиту надають ґрунтовні спеціальні знання з усього комплексу дисциплін економіко-фінансового спрямування: фінансів, міжнародних фінансів, фінансів підприємств, фінансового аналізу, бюджетної системи, грошей і кредиту, фінансового, інноваційного та інвестиційного менеджменту та ін. Під час виробничих практик на підприємствах, в установах, комерційних банках та інших організаціях наші студенти набувають практичних навичок менеджера у сфері фінансів, обліку і грошово-кредитних відносин.

Кафедра підтримує наукові зв'язки з університетами, державними науковими установами та органами влади України. Розробки та пропозиції результатів наукових досліджень вчених кафедри використовувалися Кабінетом Міністрів України, Державним комітетом України з питань регуляторної політики та підприємництва, Міністерством економіки України, Національним інститутом стратегічних досліджень при підготовці ряду Законів України, Указів Президента України, Постанов уряду та інших нормативно-правових актів і аналітичних матеріалів. Наукові напрацювання щодо розбудови економіки Вінниччини використовуються Головним управлінням економіки Вінницької обласної держадміністрації, зокрема стали основою для розробки Програми «Стратегія економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2005–2015 роки».

Кафедра фінансів та кредиту активно співпрацює також з промисловими підприємствами та комерційними банками. Зокре-

ма, колектив кафедри виконує госпрозрахункові теми: нещодавно завершено виконання госпдоговірних тем з агропромисловим науково-виробничим підприємством «ВІЗИТ» та ТОВ «Кристал», а також підготовлені рекомендації для ВАТ «Державний експортно-імпортний банк України» щодо кредитування інноваційно активних підприємств Вінницької області. У 2008 році відкрито філію кафедри фінансів та кредиту у Вінницькому регіональному управлінні АКБ «Надра».

До співпраці з підприємствами та банками кафедра активно залучає студентів старших курсів, завдяки чому багато з них, ще будучи студентами, вдало поєднують навчання з роботою за своєю майбутньою спеціальністю. Працевлаштуванню наших випускників сприяє також проходження ними переддипломної практики на тих підприємствах та в банках, з якими у кафедри налагоджене ефективне співробітництво. Приміром, лише у філії Вінницького РУ банку «Надра» нині працює близько двох десятків менеджерів та економістів, які навчалися за спеціалізацією «Менеджмент організацій з фінансово-кредитної діяльності», чи ще є студентами Вінницького національного технічного університету.

Майбутні менеджери-фінансисти є постійними учасниками всеукраїнських економічних конкурсів та фахових олімпіад з фінансових дисциплін і виборюють там призові місця. У 2009 році переможцем Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт за напрямом «Економіка підприємства та управління виробництвом» стала магістрантка зі спеціалізації «менеджмент з фінансово-кредитної діяльності» (гр. 3МФК-04) Вікторія Грумінська.

Випускники спеціалізації «Менеджмент організацій з фінансово-кредитної діяльності» успішно працюють фінансовими менеджерами не лише у банківській системі, але й на промислових підприємствах, фінансових біржах, а також викладачами і дослідниками. Такі широкі можливості працевлаштування пояснюються тим, що в умовах ринку практично всі економічні результати господарської діяльності оцінюються фінансовими показниками. А також тим, що на відміну від фахівців спеціальності «Фінанси і кредит», які в основному зосереджуються на формуванні фінансових потоків, наші випускники ще й вміють організувати та керують роботою тих спеціалістів, що формують фінансові потоки.

Викладацький склад кафедри ФіК зліва направо: В. Г. Фурик, І. М. Кулик, Т. О. Журко, О. Л. Рудковська, В. В. Зянько, Т. О. Наконечна, І. Ю. Єпіфанова, Н. О. Коваль

Кафедра українознавства, політології і права

Завідувач кафедри — доктор політичних наук, професор, академік Української академії політичних наук Валерій Олександрович Корнієнко. З 1984 року працює у Вінницькому національному технічному університеті. Пройшов шлях від лаборанта лабораторії соціологічних досліджень до доктора наук. В 1990 році захистив кандидатську дисертацію.

З 1991 року — доцент. З березня 2002 р. — доктор політичних наук, захистив докторську дисертацію на тему: «Політичний ідеал: проблеми еволюції та втілення в умовах сучасної України».

В. О. Корнієнко

З 2002 р. обіймає посаду професора, зав. кафедри українознавства, політології та права ВНТУ. В 2005 р. отримав вчене звання «професор». З 2009 р. — академік Української Академії політичних наук.

Має понад 150 наукових та науково-методичних праць, в тому числі 6 монографій. Є фундатором нового філософсько-політичного напряму і офіційним засновником власної наукової школи в політології; є членом спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських та докторських дисертацій за спеціальністю 23.00.03 — політична культура та ідеологія. З грудня 2006 року очолює Вінницький обласний осередок «Всеукраїнської Асоціації Політичних Наук», Президент громадської суспільно-політичної асоціації «Аналітикум».

Становлення кафедри українознавства, політології і права (УПП) пов'язано із необхідністю розширення, насамперед, гуманітарних знань студентів. Політичні і соціальні науки покликані відігравати особливу роль в суспільстві і освітньому процесі, будучи специфічним різновидом наукового знання, культурою засвоєння світу і соціалізації особистості.

Основна мета кафедри — це сприяння навчальній, науковій та творчій діяльності студентів та формування високоосвіченої, інтелектуально розвиненої людини.

Дисципліни, що викладаються на кафедри це: історія України; політологія; правознавство; Україна в Європі і світі; трудове право; господарче та трудове право; основи трудового та цивільного права; господарське законодавство; підприємницьке право; екологічне право.

Наукова робота викладачів кафедри проводиться в рамках комплексної науково-дослідної роботи «Вплив політичних процесів сучасності на формування громадянського суспільства в Україні» й ведеться за напрямами:

— взаємодія держави і громадянського суспільства;

— політика, політичний процес і політичні технології;

— моделювання в соціально-політичній сфері;

— історико-правові аспекти трансформації українського суспільства;

— політична комунікативістика і конфліктологія.

Всі члени кафедри УПП мають наукові ступені і звання.

Науково-методичний доробок кафедри представлений більш ніж 50 навчально-методичними посібниками та підручниками в тому числі і з дистанційної форми навчання, серед яких: «Історія України» (доц. Л. П. Громова); «Політологія», «Прикладна політологія» (проф. В. О. Корнієнко, доц. С. Г. Денисюк); «Правознавство» (В. О. Корнієнко, І. Д. Похило).

Опубліковано більш ніж 200 статей у фахових наукових виданнях, 20 наукових монографічних досліджень, серед яких: С. С. Плахотнюк «Культура українського села 20–30-ті рр. XX ст.: становлення, усіхи, підрахунки» (2009 р.); В. О. Корнієнко, С. Г. Денисюк «Імідж політичного лідера: проблеми формування та практичної реалізації» (2009 р.); В. О. Корнієнко, В. В. Добіжа «Формування політичної культури сучасної владної еліти в Україні» (2009 р.); В. О. Корнієнко, І. Д. Похило «Ефективність політичного лідера: критерії та механізм реалізації в сучасній Україні» (2009 р.);

Колектив кафедри УПП (2010 р.) зліва направо:
Д. О. Мельников, В. А. Довбиш, С. Я. Цуркан,
І. О. Головченко, С. Г. Денисюк, В. О. Корнієнко,
І. Д. Похило, Л. П. Громова, А. Б. Пономаренко,
С. С. Плахотнюк, В. Ф. Апонюк

Науково-методичний семінар на кафедрі УПП

В. О. Корнієнко, С. Г. Денисюк, А. А. Шиян «Моделювання процесів у політико-комунікативному просторі» (2010 р.); С. Г. Денисюк «Технологічні виміри політичної комунікації» (2010 р.).

Науково-методичні семінари проводяться на кафедрі раз на місяць. На них учасники семінарів діляться своїми досягненнями, здобутками, обговорюють актуальні проблеми, висловлюють власні точки зору стосовно сучасних соціальних процесів у світі.

Інтересами учасників є широкий спектр історико-політичних та правових питань розвитку відносин в Україні.

Наукові інтереси членів кафедри пов'язані з такою тематикою:

— принципи виборчої системи України;

— політична реформа в конституційному просторі України;

— концепція сталого розвитку в умовах політичної кризи в Україні;

— суб'єктивні та об'єктивні чинники ефективності діяльності політичного лідера;

— політична відповідальність: сутність та її роль у сучасному суспільстві;

— політичний імідж: особливості та механізми реалізації в Україні.

Членами кафедри ведеться цілеспрямована позааудиторна навчально-виховна робота.

Зокрема, викладачі проводять різноманітні політичні і соціально-культурні заходи: круглі столи, студентські симпозіуми, диспути, вікторини, політологічні читання, вечори запитань і відповідей. Проводиться міжкафедральний семінар на тему «Теорія ігор в політології».

Історичний розвиток кафедри у ВНТУ бере початок із 1960-х років, коли була створена загальна кафедра суспільних дисциплін, які відповідали духу свого часу. Викладачами читалися дисципліни «Історія КПРС», «Науковий комунізм», «Політична економія», «Педагогіка», «Соціологія», «Правознавство», «Теорія соціально-політичних відносин», «Психологія», «Політологія».

Серед перших завідувачів кафедри слід згадати доц. В. І. Бондаря, доц. Б. А. Вальчука; проф. М. М. Шкодіна, проф. В. Г. Балицького, доц. Л. П. Громову.

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНОГО, ПРОМИСЛОВОГО ТА СПОРТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

З 2005 року факультет інформаційного, промислового та спортивного менеджменту (ФІПСМ) очолює кандидат економічних наук, професор Олександр Йосипович Лесько.

Специфіка підготовки фахівців на факультеті полягає в орієнтації їх на управлінські посади, передусім, на підприємства галузевої спеціалізації: машинобудування, радіоелектроніки та зв'язку, галузі інформаційних технологій. Студенти поглиблено вивчають сучасні комп'ютерні інформаційні системи та їх ефективне застосування.

В структуру факультету входять три кафедри: кафедра економіки промисловості і організації виробництва, кафедра адміністративного та інформаційного менеджменту, кафедра підготовки менеджерів.

За 2003–2009 роки факультет підготував понад 350 висококваліфікованих фахівців, які працюють в різних сферах економіки України.

Нові економічні умови потребували кардинальної перебудови навчального процесу на факультеті. Це – опанування нових навчальних дисциплін економічного і управлінського спрямування, підготовка кадрів вищої кваліфікації. Щорічно викладачами факультету захищається 2–3 кандидатських дисертації, публікується понад 30 наукових праць. Видано 50 навчальних посібників, в

О. Й. Лесько

тому числі 10 з грифом МОНУ. Впроваджено дистанційні форми навчання, тестовий контроль знань студентів.

З моменту створення факультету в 2003 році заступником декана ФІПСМ з виховної роботи є старший викладач кафедри ЕПОВ Ігор Федорович Острий. Виховна робота на факультеті проводиться згідно з щорічним планом виховної роботи, який складається у відповідності до «Програми реалізації гуманітарної політики та виховної роботи у ВНТУ». Студенти факультету неодноразово ставали переможцями та призерами різних творчих та мистецьких заходів, що відбуваються в університеті.

Доброю традицією на факультеті стало проведення Свята першокурсника, яке організовується та проводиться виключно силами студентів старших курсів факультету з ініціативи студентської ради факультету за активної участі та підтримки профспілкового бюро факультету.

Особлива увага приділяється студентам першого та другого курсів, що допомагає їм адаптуватися в університеті, стати повноцінними студентами нашого університету та розвинути в них власні здібності.

Значна кількість студентів факультету беруть участь в діяльності самодіяльних творчих колективів, що функціонують на базі клубу університету.

Студенти ФІПСМ ведуть активне спортивне життя, серед них є чемпіони України, призери обласних та всеукраїнських змагань, члени збірних команд університету з різних видів спорту, неодноразові переможці загально університетських спартакіад.

Дозвілля студентів факультету насичене різноманітними заходами, серед яких неабияку популярність набули вечори та дискотеки, які організовуються органами студентського самоврядування в диско-клубі «Зодіак», що знаходиться в гуртожитку № 2 ВНТУ.

В рамках реалізації планів виховної роботи здійснюється гуманізація та гуманітаризація навчального процесу та студентського життя. Це, зокрема, проведення святкових заходів до Дня Університету, Дня інституту, «Свята першокурсника», організація роботи «Команди Веселих та Найкмітливіших», організація участі студентів факультету в університетських конкурсах: «Студентська осінь», «Міс ВНТУ» та «Містер Шарм ВНТУ», в гуртках художньої самодіяльності, студіях, танцювальних колективах, які працюють при клубі ВНТУ, «Брейн–рингах», спортивно-масовій роботі тощо.

На факультеті створено та ефективно працює студентська рада та профбюро факультету. Також студенти факультету входять до студентських рад гуртожитків № 2 та № 4. Варто зазначити що конкурс на одне місце в студентській раді факультету становив 4 особи, що свідчить про зростання ролі та значущості студентського самоврядування а також підвищення довіри студентів до його діяльності.

Щотижня проводяться збори старост академічних груп факультетів, на яких старости спілкуються з дирекцією Інституту, отримують інформацію щодо навчального та виховного процесу, інформацію про всі заходи, що заплановані центром культурології та виховання студентів ВНТУ, клубом університету, дирекцією, деканатом та про заходи, що проводяться під патронатом Студентської ради ВНТУ та профкому ВНТУ.

В кожній із академічних груп 1 курсу працюють куратори, на старших курсах – наставники. Кураторські години проводяться щотижня згідно з навчальним розкладом студентів. Всі куратори мають журнали обліку виховної роботи в академічних групах, що сприяє чіткому контролю за організацією і проведенням різноманітних заходів. На кураторських годинах обговорюються питання навчального характеру, аналізуються результати модульних контрольних заходів та рейтинг студентів групи перед заліково-екзаменаційною сесією. Піднімають-

І. Ф. Острий

ся питання культурного та фізичного виховання студентів, пропозиції щодо проведення кураторських годин, питання навчального процесу, правового виховання, здорового способу життя, побуту та умов проживання в гуртожитку, правил безпеки тощо.

Куратори груп активно співпрацюють з психологами, зокрема з психологом В. А. Сіверським для проведення психологічних тренінгів в групах.

Активно працює об'єднання кураторів факультету. На зборах кураторів розглядаються питання загально факультетського та університетського рівня. Щороку наприкінці першого триместру проводяться батьківські збори для батьків студентів-першокурсників. На зборах батьки інформуються про кредитно-модульну систему, результати першого модуля, правила внутрішнього розпорядку в гуртожитках, а також про конкурсну систему поселення в гуртожитки ВНТУ тощо.

З 2003 р. по 2005 р. деканом факультету була кандидат економічних наук, доцент Алла Володимирівна Смолінська.

Кафедра економіки промисловості та організації виробництва

Завідувач кафедри кандидат економічних наук, професор Микола Іванович Небава.

Понад 22 роки кафедрою керував кандидат економічних наук, професор Володимир Олександрович Козловський за часи керівництва якого кафедра набула авторитетного статусу в університеті.

Нині кафедра ЕПОВ – одна із провідних кафедр ВНТУ. Науковий напрям кафедри «Стан, проблеми та впровадження виробничого менеджменту на підприємствах регіону» віддзеркалює сучасні проблеми, що стоять перед економікою України. Щорічно викладачами кафедри публікується понад 30 наукових праць, захищається 1–2 кандидатських дисертації. За час існування кафедри її викладачами опубліковано 50 навчальних посібників, в тому числі 10 з грифом МОНУ, 150 методичних вказівок.

Нині випускники працюють в різних галузях економіки України, на підприємствах різних форм власності, у банківських та фінансових установах.

На кафедрі викладають висококваліфіковані спеціалісти у сфері виробничого менеджменту. Значна частина викладачів кафедри – це її випускники.

Основу ґрунтовної підготовки фахівців на кафедрі складають такі навчальні дисципліни: економіка підприємства, економіка праці, організація та планування виробництва, виробничий менеджмент, галузевий маркетинг тощо.

Викладачі кафедри активно працюють над покращенням навчально-методичної бази. Видано десятки навчальних посібників, сотні методичних розробок з різних напрямків навчального процесу: курсових та дипломних робіт, практичних та лабораторних занять тощо. Викладачі кафедри є ініціаторами впровадження у навчальний процес інтерактивних методів навчання.

Своє існування кафедра економіки промисловості і організації виробництва розпочала з 1 січня 1977 року. Основне завдання, яке було поставлено перед кафедрою полягало в тому, щоб надати студентам технічних спеціальностей сучасні знання з економіки підприємства, організації, планування і управління виробництвом. Кафедра спеціалізувалась на викладанні 2-х основних дисциплін: «Економіка виробництва» та «Організація, планування та управління виробництвом».

Протягом 1977–1991 рр. розвиток кафедри відбувався в умовах дії адміністративної системи управління економікою. За цей час кафедра сформувалась в методичному та науковому плані, зайняла провідне місце в системі підготовки інженерів різних спеціальностей.

Викладачі кафедри забезпечували викладання дисциплін «Економіка та організація виробництва» і «Основи менеджменту і маркетингу» для 1200–1500 студентів технічних спеціальностей, а також здійснювали консультування економічної частини дипломних проектів.

В. О. Козловський

Період 1983–1991 рр. характеризувався суттєвим розвитком наукових досліджень. В цей час на кафедрі виконувались наукові теми, які були

спрямовані на прискорення впровадження досягнень науково-технічного прогресу на підприємствах регіону, запровадження госпрозрахункових методів господарювання, розвиток бригадних форм організації і оплати праці, атестацію робочих місць, впровадження функціонально-вартісного аналізу тощо. В цей період на кафедрі працювало до 50-ти викладачів, наукових співробітників, аспірантів. Щорічний обсяг наукових досліджень сягав тоді 80–100 тис. крб.

Набуття в 1991 році Україною незалежності кардинально змінило задачі, які постали перед кафедрою ЕПОВ. Система централізованого планування та управління підприємствами уступила місце регульованому ринку.

В 1992 році кафедрою був здійснений перший набір 50-ти студентів на спеціальність «Менеджмент у виробничій сфері». Кафедра ЕПОВ отримала статус випускної і на неї було покладено відповідальність за підготовку бакалаврів, спеціалістів та магістрів за спеціальністю «Менеджмент у виробничій сфері (з машинобудування)» (з 1995 року «Менеджмент організацій»).

Станом на 1.09.2009 року кафедрою ЕПОВ здійснено 13 випусків менеджерів-економістів. За 1997–2009 роки кафедра здійснила підготовку більш ніж 450 висококваліфікованих фахівців, які в даний час працюють в різних сферах економіки України.

За всю історію кафедри її очолювали:

1977–1979 рр. – к. е. н., проф. Кирющенко Борис Федорович;

1980 рік – к. е. н., доцент Хржанівський Генріх Вікторович;

1981–1982 рр. – к. т. н., доцент Володимир Євдокимович Смалій;

1982–2002 рр. – к. е. н., проф. Володимир Олександрович Козловський;

2002–2004 рр. – к. т. н., доцент Анатолій Андрійович Храбан;

2004–2007 рр. – к. е. н., проф. Олександр Йосипович Лесько;

2007–2009 рр, – к. е. н., проф. Володимир Олександрович Козловський.

Викладацький склад кафедри ЕПОВ зліва направо: перший ряд: І. В. Причепа, О. В. Бурбела, Н. Л. Булгакова, Л. П. Руда, Т. К. Мещерякова, О. В. Лазарчук, Л. Д. Глущенко, О. В. Штовба; другий ряд: О. Г. Ратушняк, О. О. Адлер, Н. М. Малініна, Н. С. Бєлінська, О. Й. Лесько, М. І. Небава, В. О. Козловський, І. Ф. Острий, С. С. Мацкевічус, Г. М. Лобанкіна, І. М. Небава, Г. Г. Рузакова, В. В. Кавецький, С. В. Куленко

Кафедра адміністративного та інформаційного менеджменту

Завідувач кафедри доктор технічних наук, професор Олександр Митрофанович Роїк.

О. М. Роїк

Кафедра адміністративного та інформаційного менеджменту – це команда професіоналів, що здійснює освітню, науково-дослідну, навчально-методичну, інформаційну діяльність у сфері менеджменту й маркетингу.

Місія кафедри – підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють необхідним рівнем професійних компетенцій у сфері менеджменту, що необхідно для успішної підприємницької діяльності в сучасних ринкових умовах. Кафедра веде також підготовку фахівців у сфері управління інформаційною безпекою.

Викладачі кафедри й студенти активно займаються науковою діяльністю в різних сферах менеджменту, беруть участь у наукових конференціях, семінарах і практичних дослідженнях, публікують наукові монографії, статті.

Кафедра адміністративного та інформаційного менеджменту здійснює підготовку кадрів для відділів інформації, відділів патентної і нормативно-технічної документації, маркетингових підрозділів науково-дослідних та проектно-конструкторських інститутів, промислових підприємств, організацій охорони здоров'я. Випускники кафедри успішно працюють також референтами і діловими адміністраторами фірм науково-технічного профілю. Фахівці, яких готує кафедра, працюватимуть у різних галузях економіки управлінцями у сфері інформаційних технологій.

Це досягається поглибленим вивченням сучасних економіко-математичних моделей, алгоритмів та програмного забезпечення, необхідних для побудови та експлуатації систем обробки інформації та прийняття рішень у різних сферах бізнесу, фінансової діяльності та менеджменту: багатокритеріальний аналіз, діловодство, організація праці, багатоцільове планування, менеджмент проектів, грошовий облік, комп'ютерні банківські системи, управління якістю виробництва та інше.

Особливе значення надається вивченню сучасних інтелектуальних технологій прийняття рішень у бізнесі, фінансах та менеджменті.

В процесі підготовки фахівців зі спеціалізації «Менеджмент організацій з інформаційної діяльності» кафедра плідно співпрацює з такими підприємствами: акціонерне товариство «Інтехсервіс», ВАТ «Вінницький олійножировий комбінат», ДП «Тульчинське лісопромислове господарство», ТОВ «Полімер» та багато іншими.

В березні 2010 року з кафедри ОТ на кафедру АІМ була передана спеціальність «Адміністративний менеджмент у сфері захисту інформації з обмеженим доступом» разом з групою фахівців на чолі з доцентом Ю. Є. Яремчуком.

Особливістю спеціальності є підготовка керівників і адміністраторів у галузі інформаційної безпеки, які добре розуміються на програмуванні і комп'ютерній техніці, засобах технічного захисту інформації, криптографії, правових та економічних аспектах захисту інформації. Задачею таких фахівців є організація служб безпеки на підприємствах та установах.

Викладацький склад кафедри зліва направо: верхній ряд – А. А. Коренний, А. О. Азарова, М. В. Матохнюк, А. В. Поплавський, нижній ряд – Н. В. Лисак, С. С. Яремчук, О. М. Роїк, О. Ю. Хохлюк

На кафедрі впродовж 2007 року виконувались такі госпдоговірні теми: «Економіко-математичне моделювання систем підтримки прийняття рішень в умовах ризику» № держреєстрації 5901; «Розробка децентралізованого алгоритму маршрутизації на основі інтелектуальних агентів для мобільних комп'ютерних мереж» № держреєстрації 5902; «Розробка методу керування топологією мобільних комп'ютерних мереж» № держреєстрації 5903.

Викладачами кафедри впродовж 2008–2010 рр. виконується держбюджетна тема «Економіко-математичне моделювання систем підтримки прийняття рішень з урахуванням ризику» № держреєстрації 59-Д-308.

З метою налагодження багатосторонніх зв'язків університету з виробництвом, подальшого удосконалення підготовки фахівців зі спеціальності «Менеджмент організацій», активнішого залучення студентів до наукової і управлінської діяльності та більш швидкої адаптації їх на виробництві після закінчення університету, укріплення матеріально-технічної бази навчального процесу та наукових досліджень кафедрою ІМЕН створена філія на підприємстві «Едельвейс і К».

Кафедру засновано у 2002 році. Засновником кафедри був доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, Лауреат державної премії України, віце-президент АНПРЕ, президент ВМАН, другий ректор ВНТУ, академік Іван Васильович Кузьмін.

Створення кафедри було пов'язано з необхідністю відкриття нової спеціалізації на факультеті інформаційного, промислового та спортивного менеджменту, де б глибше вивчались інформаційні системи і технології, логістика, економетрія, управління проектами, АРМ менеджера, комп'ютерні мережі та телекомунікації. Всі ці дисципліни викладаються для студентів спеціальності 6.030601 – «Менеджмент організацій з інформаційної діяльності».

Кафедра підготовки менеджерів

Завідувач кафедри доктор економічних наук, професор Олена Омелянівна Мороз.

Кафедра підготовки менеджерів є однією з наймолодших кафедр університету. Її створення було одним із елементів далекоглядної політики ректорату щодо формування спеціалістів нового типу, врахування нових викликів ринку праці щодо професійності фахівців в умовах прискорених темпів науково-технічного прогресу, змін технічної, технологічної і організаційної бази матеріального виробництва, підвищення ролі людського, особистісного елемента в економічному розвитку. Ці фактори обумовлюють зміни в складі і функціях інженерних професій, аж до появи нових професій, спеціальностей та послуг, поєднання професійних технологічних і економічних знань, уміння розробляти і реалізовувати стратегію економічного розвитку.

Суттєвою перевагою навчального процесу у ВНТУ по другій освіті є надання студентам, які отримали базову вищу освіту і кваліфікацію бакалавра із технічних спеціальностей і продовжують навчання на спеціалітеті чи магістратурі, можливості паралельно навчатись за заочною формою за спеціальністю «Менеджмент організацій» і через півтора року отримати другий диплом про вищу освіту вже за економічною спеціальністю. За бажанням студент може навчатись за спеціалізацією: менеджмент організацій з фінансово-кредитної діяльності, менеджмент організацій з зовнішньоекономічних відносин, менеджмент організацій з інформаційної діяльності, менеджмент організацій з машинобудування, менеджмент організацій з радіоелектроніки та зв'язку, менеджмент організацій будівництва, менеджмент організацій електроенергетики.

Для забезпечення навчального процесу по другій вищій освіті з підготовки фахівців за затребуваною спеціальністю «Менеджмент організацій» і була створена в січні 2006 року кафедра підготовки менеджерів. Не дивлячись на незначний період функціонування кафедри, сьогодні можна відзначити значні наукові і навчально-методичні доробки кафедри. Так, протягом чотирьох років членами кафедри була захищена одна докторська дисертація і три кандидатські дисертації: докторська дисертація «Інституціональні основи розвитку аграрної економіки»,

О. О. Мороз

2006 р. (спеціальність 08.07.02 – економіка сільського господарства і АПК, автор – О. О. Мороз); кандидатські: «Ефективність логістичної концепції постачання сировини на молокопереробних підприємствах», 2007 р. (спеціальність 08.00.04, автор – О. В. Безсмертна); «Механізм забезпечення ефективності антикризового управління підприємством (на прикладі машинобудівних підприємств)», 2008 р. (спеціальність 08.00.04, автор – І. В. Шварц); «Організаційно-економічний механізм санації підприємств цукрової промисловості», 2008 р. (спеціальність 08.00.04, автор – Т. М. Білоконь). Продовжується підготовка двох кандидатських дисертацій аспірантами: ст. викл. Т. М. Пілявоз, асист. О. В. Чаплигіною.

На цей час на кафедрі працює 8 викладачів, із них один доктор економічних наук і п'ять кандидатів економічних наук. Значний вклад у підвищення ефективності забезпечення навчального процесу вносять старші лаборанти кафедри В. П. Костіна та Є. І. Петрова.

До навчального процесу на кафедрі за сумісництвом залучається 14 викладачів, в т. ч. один доктор та сім кандидатів наук. Викладачі кафедри забезпечують навчання з 22 дисциплін для слухачів другої вищої освіти і 5 дисциплін для студентів стаціонарної та заочної форми навчання ВНТУ. Зокрема, це такі начальні дисципліни: статистика, економіка підприємства, основи менеджменту, підприємницька діяльність і право, теорія економічного аналізу, гроші, банки і кредит, маркетинг, стратегічний менеджмент, операційний менеджмент, економетрія, інвестиційний менеджмент, фінансовий менеджмент, інноваційний менеджмент, біржова справа, фінанси, фінансовий аналіз і звітність, менеджмент зовнішньоекономічної діяльності, бюджетний устрій та фіскальне адміністрування, менеджмент організацій, управління персоналом, логістика, контролінг, управління регіональним розвитком та сучасними економічними процесами, економіка природокористування, сучасне світове господарство.

За цей же час викладачами кафедри опубліковано близько 70 наукових публікацій, у т. ч. 7 монографій і 3 навчальних посібники, підготовлено до видання 4 навчальних посібники.

На кафедрі ПМЕН активно здійснюються наукові дослідження за держбюджетною тематикою по розділу «Фундаментальні дослідження у ВНЗ» за темою «Теорія еволюційних процесів, стійкості та безпеки економічних систем» (№ держреєстрації 0107U002093).

Зліва направо: Т. М. Пілявоз, І. В. Шварц, Б. Є. Грабовецький, О. О. Мороз, Л. М. Ткачук, О. В. Безсмертна, О. В. Чаплигіна, Т. М. Білоконь, Є. І. Петрова

Кафедра є випускною і щорічно біля 200 студентів успішно захищають дипломні роботи і одержують диплом за спеціальністю «Менеджмент організацій» з кваліфікацією «Менеджер-економіст». Багато випускників успішно працюють за спеціальністю другої вищої освіти економістами, менеджерами підприємств, банківських установ, займають керівні посади і працюють спеціалістами муніципальних органів влади тощо.

Web-сторінка Інституту:
http://www.econom.vstu.vinnica.ua
E-mail: nebava@vstu.vinnica.ua

АДМІНІСТРАТИВНІ ПІДРОЗДІЛИ

ПЛАНОВО-ФІНАНСОВИЙ ВІДДІЛ

Ю. І. Богачук

Організація та забезпечення фінансово-економічної діяльності університету здійснюється планово-фінансовим відділом, який є самостійним структурним підрозділом і підпорядковується безпосередньо ректору ВНТУ.

Основне завдання планово-фінансового відділу – організація, планування та аналіз господарської та фінансово-економічної діяльності університету, формування найбільш оптимального розподілу матеріальних, фінансових і трудових ресурсів на основі принципів законності та економічної доцільності.

З 2009 року відділ очолює Юлія Іванівна Богачук, працює у ВНТУ з 2001 року. Її попередниця – Світлана Стасисівна Мацкевічус – керувала відділом більше десяти років поспіль, змінивши на цій посаді Раїсу Володимирівну Куколевську. Фінансово-економічну роботу здійснюють: заступник начальника Руслана Петрівна Слободяник, провідний економіст Світлана Іванівна Крохмаль, економіст І категорії Світлана Валеріївна Галінська, економіст ІІ категорії Людмила Аналоліївна Кругляк.

Планово-фінансовий відділ займається перспективним та поточним фінансовим плануванням, прогнозуванням та аналізом, що передбачає виконання основних функцій: розроблення планів і кошторисів доходів та витрат університету і його структурних підрозділів, в тому числі за видами діяльності, складання економічно обґрунтованих калькуляцій на платні послуги, формування бюджетних запитів, розподіл витрат загального й спеціального фондів бюджету за кодами економічної класифікації, розрахування фонду оплати праці, схем посадових окладів, складання штатного розпису університету, формування фінансової та статистичної звітності, організацію укладання та супроводження договорів оренди майна. Одним з основних напрямків роботи ПВФ є контроль за дотриманням штатно-фінансової дисципліни в університеті та розроблення пропозицій щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів на основі проведення комплексного економічного аналізу діяльності ВНТУ.

Колектив ПФВ: С. І. Крохмаль, Р. П. Слободяник, С. В. Галінська, Ю. І. Богачук

В процесі виконання своїх функціональних обов'язків відділ тісно співпрацює з іншими підрозділами ВНТУ, зокрема з бухгалтерією, відділом кадрів, навчальним, юридичним відділом, структурами адміністративно-господарської частини.

КАНЦЕЛЯРІЯ

Е. В. Кірчанов

Канцелярія університету забезпечує чітку організацію діловодства в університеті у відповідності з основними положеннями ЄДСД та інструкції з організації та ведення діловодства в університеті.

Керує роботою канцелярії університету вже більше 20 років завідувач канцелярії Едуард Васильович Кірчанов.

Канцелярія на високому та якісному рівні здійснює:

– прийом, перевірку, реєстрацію та організацію доставки кореспонденції в структурні підрозділи;

– забезпечення своєчасного розгляду вхідної кореспонденції керівництвом;

– системний контроль своєчасного виконання документів, інформування керівництва про хід їх виконання;

– прийом від структурних підрозділів університету підготовлених документів, перевірка правильності їх оформлення;

– подання підготовлених документів на затвердження керівництву університету;

Працівники канцелярії ВНТУ: Т. Г. Капріца, Л. В. Ільницька, Е. В. Кірчанов, О. П. Грицик

– ознайомлення співробітників університету з розпорядчими документами;

– оформлення і організація відправлення вихідної кореспонденції;

– оформлення відряджень;

– перевірку ведення діловодства в структурних підрозділах;

– прийом та передачу електронної пошти;

– формування виконаних документів у справи у відповідності до номенклатури справ університету та підготовку справ до здачі в архів;

– зберігання та використання документів у поточному діловодстві.

Канцелярія обладнана сучасною комп'ютерною технікою.

БУХГАЛТЕРІЯ

Бухгалтерія університету є його невід'ємною частиною. Відділ бухгалтерського обліку підпорядкований ректору університету та призначений для ведення бухгалтерського обліку всіх видів господарської діяльності. Від рівня професійності і чіткості роботи бухгалтерської служби залежить ефективність діяльності університету. Бухгалтерія університету забезпечує:

– ведення бухгалтерського обліку з виконання затвердженого кошторису;

– контроль за правильним і економним використанням бюджетних коштів згідно з асигнуваннями;

– своєчасне нарахування і виплату заробітної плати співробітникам та стипендії студентам;

– своєчасне здійснення розрахунків з організаціями, бюджетом, окремими особами, що виникають під час виконання кошторисів видатків;

– контроль за збереженням, використанням та списанням матеріальних та грошових цінностей, які належать університету;

Л. М. Нечепуренко

Бухгалтерія ВНТУ. Сидять зліва направо: Л. М. Нечепуренко, А. В. Бучинська, А. І. Горащук, Н. П. Кузьменко. Стоять зліва направо: О. Д. Заярна, Н. Б. Томчук, Л. М. Слободянюк, О. М. Ходацька, О. Г. Барабан, Л. П. Мартинюк, Д. Ф. Савченкова, М. А. Паламарчук, Р. П. Каменчук, С. В. Кузьменко, Н. Л. Христофор, Л. Ф. Кравчук, С. І. Ординська

– складання і подання у встановлені строки відповідним органам бухгалтерської звітності, взаємодія з контролюючими органами.

Крім того, бухгалтерська служба проводить роботу по зменшенню ризиків у проведенні операцій, пов'язаних з ефективним використанням ресурсів; вивчення стану бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю, перевірку наявності, стану і забезпечення збереження майна.

Загальне керівництво та координацію дій бухгалтерії університету здійснює головний бухгалтер Ліана Михайлівна Нечепуренко, яка вже п'ятнадцать років очолює бухгалтерію і за час роботи неодноразово нагороджувалась грамотами Міністерства освіти і науки України.

За різних часів в університеті на посаді головного бухгалтера працювали Микола Свенцицький (1968–1972), Михайло Пустовіт (1972–1984), Зінаїда Знатнова (1984–1995).

Структурно бухгалтерія університету складається з бухгалтерії бюджету, бухгалтерії НДЧ та бухгалтерії їдальні. З метою забезпечення високої якості ведення бухгалтерського обліку та контролю за виконанням робіт бухгалтерія також розподіляється на матеріальний відділ, відділ заробітної плати та стипендії, відділ розрахунків з підзвітними особами та інших розрахунків.

Висококваліфікований колектив бухгалтерії університету налічує 20 бухгалтерів-жінок. В університеті сумлінно працюють понад 20 років бухгалтери: Надія Рубан, Лідія Мартинюк, Надія Кузьменко, Ольга Ходацька, Наталія Томчук, Людмила Слободянюк, Раїса Каменчук.

ВІДДІЛ КАДРІВ ВНТУ

Кадрова служба в університеті створена одночасно з відкриттям вузу 50 років тому, і становлення її здійснювалось разом з розвитком навчального закладу.

Н. В. Ляховченко

Відділ кадрів має два структурних підрозділи: відділ кадрів працівників та студентський відділ кадрів.

Очолює відділ кадрів Наталія Володимирівна Ляховченко.

Відділ кадрів працівників

Спектр роботи відділу кадрів досить широкий, зокрема, ведення обліку особового складу викладачів і співробітників, встановленої документації щодо кадрів інститутів і підрозділів. Відділ кадрів здійснює прийом, переведення і звільнення працівників відповідно до трудового законодавства, положень, інструкцій і наказів, здійснює облік вакантних посад і передає в центр зайнятості. Формує і веде особисті справи співробітників, вносить зміни, пов'язані з трудовою діяльністю. Заповнює, веде облік і зберігання трудових книжок, підраховує трудовий стаж, видає довідки про теперішню і минулу трудову діяльність співробітників, готує звітність про інвалідів, щорічні відпустки, статзвітність, оголошує конкурс в засобах масової інформації на заміщення вакантних посад згідно з наказами ректора. Працівники відділу ведуть облік надання відпусток співробітникам, здійснюють контроль за складанням і дотриманням графіків чергових відпусток. На відділ кадрів покладена значна робота по оформленню документів на призначення пенсій за віком, інвалідності та наукових пенсій.

Студентський відділ кадрів

Відділ створено з метою більш тісної співпраці адміністрації зі студентами. Студентський відділ кадрів здійснює ведення особових справ студентів, видачу академічних довідок, відповідей на запити правоохоронних органів та навчальних закладів при навчанні студентів. Працівники відділу готують та оформляють звітну документацію для Міністерства освіти та науки України, органам місцевої влади про рух студентів на всіх стадіях навчання (від вступу до випуску), формують накази на зарахування, відрахування, поновлення, перевід студентів, приймають від приймальної комісії та перевіряють особові справи зарахованих або поновлених студентів, оформлюють довідки на вимогу студентів, готують особові справи студентів, що закінчили університет, для постійного зберігання в архіві.

Відділ кадрів ВНТУ, зліва направо:
Н. Г. Андрєєва, Т. І. Семко, Л. І. Кривак,
Н. В. Ляховченко, Л. Ф. Буковська,
Т. В. Мурга, С. М. Величко

АРХІВ

Для зберігання документів, закінчених у діловодстві, користування ними із службовою, науковою та іншою метою, а також для захисту законних прав та інтересів громадян в університеті створено архів.

З 1993 року посаду завідувача архіву обіймає Тетяна Василівна Грабко. Відновлення державної незалежності поклало початок створенню нової нормативно-правової бази усіх напрямів життєдіяльності суспільства в тому числі і новому етапу розвитку архівної справи. Продовжується розвиток і архівної справи університету. Протягом 1995–1997 років розроблені положення про архів університету, про експертну комісію університету, про надання архівом платних послуг. Кожні п'ять років розробляється зведена номенклатура справ університету, із зазначенням термінів збереження документів. Розроблені фондовий каталог архіву, архівний каталог та архівні описи.

Т. В. Грабко

Зростання потреб суспільного життя відобразилось на зростанні попиту до архівної інформації та потреб оператив-

ного і повноцінного доступу до неї. Для забезпечення збереженості фондів та оперативного доступу до архівної інформації, у 1998 році розпочалась інформатизація архіву університету. Тривалий час робота проводилась на громадських засадах, а з 2008 року, на вимогу часу, до архіву були введені інженерні посади з інформатизації архіву і робота набула постійного характеру. З 2000 року працівниками архіву розпочато реставраційні роботи з відновлення справ, пошкоджених в процесі інтенсивного використання.

На сьогодні загальний фонд документів архіву університету становить понад 38 тисяч справ, переважною частиною з яких є справи з особового складу.

Важливу роль у вирішенні питань організації та методики роботи архіву університету відіграє співпраця з Державним архівом Вінницької області, який постійно надає науково-методичну та практичну допомогу з питань архівної справи. Неодноразово архів ВНТУ визнавався одним з кращих відомчих архівів області, нагороджувався грамотами та цінними подарунками.

Основними завданнями архіву є:

– прийняття від структурних підрозділів університету, упорядкування та зберігання документів;

– контроль стану зберігання та правильності оформлення документів у структурних підрозділах;

– складання зведеної номенклатури справ університету;

– проведення попередньої експертизи цінності документів, що зберігаються, складання та подання на розгляд експертної комісії університету описів документів Національного архівного фонду, справ з особового складу та відбір для знищення документів, які не віднесені до Національного архівного фонду;

– створення та вдосконалення довідкового апарату до архівних документів;

– організація роботи з документами, видавання архівних довідок, копій, витягів юридичним особам та громадянам;

– підготовка та передача документів Національного архівного фонду до державного архіву.

Працівники архіву: О. М. Терешкова, Л. О. Лисюк, О. І. Величко, Т. В. Грабко, В. В. Медяна

Створення архівної служби університету розпочалось у 1967 році із введення у діловодній службі Вінницького філіалу Київського ордена Леніна політехнічного інституту посади архіваріуса, яку протягом семи років займав Петро Іванович Касаткін.

Зростання навчального закладу з факультету до філіалу, а потім до самостійного інституту супроводжувалось збільшенням кількості структурних підрозділів та кількості студентів, що в свою чергу збільшувало обсяг документаційних матеріалів. Тому у 1973 році, для забезпечення належного зберігання документів, які відкладались на постійне зберігання, з особового складу був створений самостійний структурний підрозділ – архів. Очолив архів філіалу, а потім Вінницького політехнічного інституту, – Олександр Олексійович Риськов. За час своєї роботи, з 1973 до 1987 року, колишній військовий забезпечив архівне зібрання, упорядкував та описав документи майже за 25 років роботи навчального закладу. Продовжив архівну справу інституту Герман Опанасович Гордєєв, який на засадах сумісництва очолював архів протягом п'яти років.

ЮРИДИЧНИЙ ВІДДІЛ

З метою вдосконалення правової роботи, спрямованої на правильне застосування законодавчих та підзаконних актів в сфері діяльності Вінницького національного технічного університету в 2002 р. було створено юридичний відділ, який підпорядковується безпосередньо ректору ВНТУ.

Основним завданням юридичного відділу є запобігання невиконанню вимог актів законодавства, інших нормативних документів

О. Б. Андрощук, І. В. Супрунець

ВНТУ, а також керівниками та працівниками структурних підрозділів під час виконання покладених на них завдань і функціональних обов'язків.

Начальник юридичного відділу О. Б. Андрощук має освітньо-кваліфікаційний рівень магістра права, працює у ВНТУ більше п'яти років.

Юрисконсульт І категорії І. В. Супрунець має освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, працює у ВНТУ більше семи років.

Юрисконсульт науково-дослідної частини ВНТУ А. А. Слепченко має освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, працює у ВНТУ більше шістнадцяти років.

Юридичним відділом проводиться робота в галузі правової освіти, зокрема, шляхом ознайомлення працівників структурних підрозділів університету зі змінами в українському законодавстві та ознайомлення з практикою їх застосування. Одним із напрямків правової освіти, спрямованої на зменшення проявів правового нігілізму, є проведення зі студентами та працівниками ВНТУ роз'яснювальної роботи з питань дотримання основних прав людини, застосування законодавства з різних галузей права тощо.

А. А. Слепченко

До правової роботи належать такі напрямки діяльності юридичного відділу:

– забезпечення правильного застосування у ВНТУ нормативно-правових актів та інших документів;

– проведення претензійної та позовної роботи;

– надання правової допомоги в процесі створення, освоєння та впровадження науково-технічних розробок, новітніх технологій;

– організація роботи, пов'язаної з укладенням договорів (контрактів) та наданням правової оцінки проектам таких договорів (контрактів);

– організація і проведення роботи, спрямованої на підвищення рівня правових знань працівників ВНТУ, з питань, що входять до їх посадових обов'язків;

– роз'яснення практики застосування законодавства;

– надання консультацій з правових питань працівникам ВНТУ, з питань, що входять до їх посадових обов'язків, зокрема, роз'яснення норм трудового права;

– проведення юридичної експертизи проектів актів та інших документів, підготовлених структурними підрозділами ВНТУ, їх погодження (візування) та ін.

За час роботи юридичного відділу, його керівником та працівниками представлялись інтереси університету більше ніж у 50 завершених судових процесах всіх інстанцій. Загальна ціна позовів, рішення по яких прийнято на користь ВНТУ – близько 14 млн грн.

ВІДДІЛ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Відділом охорони праці та безпеки здійснюється постійна і цілеспрямована організаційна робота по створенню здорових та безпечних умов праці співробітників і навчально-виховного процесу.

Очолює відділ Г. С. Бендерський. Разом з ним працюють інженер з охорони праці 2-ї категорії Н. А. Ширмівська та інженер з організації і нормування праці С. М. Кучер.

Проведена атестація робочих місць зі шкідливими умовами праці, що дозволило здійснити об'єктивне надання пільг та компенсацій, розроблені заходи з поліпшення і оздоровлення умов праці співробітників

Відділ охорони праці та безпеки, зліва направо
С. М. Кучер, Г. С. Бендерський,
Н. А. Ширмівська

університету. Документи з атестації робочих місць пройшли державну експертизу.

Проводяться роботи щодо отримання дозволу Держгірпромнагляду за охороною праці на виконання робіт підвищеної небезпеки. Щорічно виконуються комплексні заходи підвищення безпеки життєдіяльності навчально-виховного процесу. Для запобігання професійним захворюванням серед співробітників, які працюють в шкідливих умовах, проводиться періодичний медичний огляд і флюорографічне обстеження співробітників і студентів з метою виявлення туберкульозу.

На високому рівні проходить навчання і перевірка знань з питань охорони праці всіх співробітників та студентів університету. За останні роки в університеті немає виробничого травматизму.

В. О. Компанець

Протягом 18 років, з 1990 по 2008 рік, відділ очолював Василь Овсійович Компанець, учасник Великої Вітчизняної війни, полковник у відставці, нагороджений 9 орденами та 15 медалями, який вніс значний вклад в розбудову університету.

МАТЕРІАЛЬНЕ І ЕНЕРГЕТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УНІВЕРСИТЕТУ

В. І. Ковальчук

Стабільне і якісне матеріальне та енергетичне забезпечення – важлива умова і складова успішної роботи навчального закладу, а модернізація матеріальної бази – одна з умов його розвитку та інтеграції у Європейський та Світовий освітній простір.

За 50 років у Вінницькому національному технічному університеті створена потужна матеріальна база – надійний фундамент успішної роботи та впевненого розвитку університету.

Університет розміщується у найбільшому, екологічно безпечному районі міста Вінниця, поблизу найважливіших транспортних магістралей як міського, так і міжміського сполучення на компактній земельній ділянці площею 22,986 га.

На рівнинній ділянці з невеликим схилом на південь виросло чудове університетське містечко, до складу якого входять 29 об'єктів загальною площею 126980,3 кв. м., в т. ч. 9 навчально-лабораторних корпусів та 8 гуртожитків.

Університетське містечко по праву вважається ще одним парком міста, адже 55 % території університету займають зелені насадження, основою яких є майже 3000 дерев, з яких більше 600 цінних хвойних порід – усі вони висаджені працівниками та студентами.

Окрасою мікрорайону є озеро, створене нами у 1995 році на місці витоку підземної річечки.

Візиткою університету і міста та традиційним місцем зустрічей стали фонтан біля Головного корпусу та вхідна арка університету.

У мальовничому місці, яке називають «Подільською Швейцарією», на березі Ладижинського водосховища на 9,9 га розміщується спортивно-оздоровчий табір університету «Супутник», 70 об'єктів якого забезпечують належні умови відпочинку 220 відпочиваючих у зміну.

Багатогранна робота з утримання та розвитку матеріальної бази у ВНТУ гармонійно пов'язана з навчально-науковим процесом як шляхом використання у цій роботі університетського навчально-науково-виробничого потенціалу, так і реалізацією інноваційної технології інтеграції навчання з виробництвом, вперше розробленої і реалізованої у ВНТУ.

Ця робота будується також у тісній взаємодії з виховною роботою, адже виховання у працівників та студентів стійких навичок економії та ощадливості – важливий резерв зменшення витрат на утримання та відновлювальні ремонти матеріальної бази, а сама матеріальна база, як матеріальне середовище, грає важливу роль у виховному процесі.

Система матеріального та енергетичного забезпечення університету будується на взаємодії і взаємодоповнювальній участі усіх підрозділів АГЧ, допоміжного персоналу кафедр та інших підрозділів, активній участі більшості працівників та студентів у різних формах добровільної та оплачуваної роботи, залученні спонсорів тощо.

Багатопланова та багаторівнева робота з матеріального і енергетичного забезпечення університету реалізується під керівництвом ректорату через усі ланки адміністративної структури навчального закладу. Загальне керівництво та координація цього напрямку роботи покладені на проректора з науково-педагогічної роботи з матеріально-технічного забезпечення навчального та

наукового процесів Василя Івановича Ковальчука, який виконує ці обов'язки з 1998 року. У його підпорядкуванні 28 відділів, служб та підрозділів.

Матеріальне та енергетичне забезпечення університету на сучасному етапі будується на засадах:

– раціонального використання та економії матеріальних та енергетичних ресурсів;

– максимального використання власних технологічних, трудових та фінансових ресурсів, потенціалу патріотичних громадських ініціатив;

– комплексної поетапної модернізації елементів матеріальної бази шляхом координації роботи АГЧ та підрозділів з ремонтів та реконструкції, а також оптимізації їх технології.

Забезпечуючи належні виробничо-побутові та житлово-побутові умови в навчально-лабораторних корпусах, гуртожитках та інших об'єктах університету, в умовах обмеженого фінансування, шляхом реалізації в основному маловитратних організаційно-технічних заходів, в університеті досягнута економія ресурсів усіх видів. Так з 2000 року споживання тепла, наприклад, зменшилось на 31,5 %, води на 26 %, а газу на 80 %.

Підвищенню ефективності використання ресурсів, покращенню експлуатаційних якостей елементів матеріальної бази значною мірою допомагає запровадження наукових розробок вчених університету. Реалізовані за участі студентів та працівників АГЧ розробки доц. О. П. Шеремети, ст. викладача О. М. Мироненко, доц. В. Т. Івацько та інші уже сьогодні роблять помітний внесок у вирішення цих задач.

Економія ресурсів, використання власного навчально-науково-виробничого потенціалу, власних трудових ресурсів дозволяє і на сучасному етапі реалізовувати значні об'єми робіт з розвитку матеріальної бази, наприклад, лише з 2000 р. в університеті збудовано гуртожиток для сімейних на 6950,6 кв. м., тенісні корти на 1867,6 кв. м., на засадах співробітництва з фірмою «Оскар-С», збудовано критий льодовий каток площею 6720 кв. м., реконструйовано студентський гуртожиток на 4839,6 кв. м., інші об'єкти.

Виконано також реконструкцію значної кількості приміщень університету, оновлено лабораторну базу та обладнання, в основному за рахунок співробітництва з провідними фірмами-виробниками обладнання, в т. ч. зарубіжними.

Щораз більшу роль у ремонті та утриманні матеріальної бази грають студентські бригади, сформовані із студентів, що отримали робітничі професії в рамках інтеграції навчання з виробництвом. Так за останні три роки студентські бригади виконали будівельно-ремонтних робіт на загальну суму близько 2,7 млн. грн. – при цьому витрати на оплату їхньої праці склали лише 645,2 тис. грн. – це більш ніж у два рази ефективніше порівняно із залученням до виконання цих робіт сторонніх організацій.

Утримання, а також у значній мірі і розвиток матеріальної бази університету покладено на адміністративно-господарську частину (АГЧ) університету, яка у співпраці з колективами кафедр та ін. підрозділів, а також з технічними центрами інституту інтеграції навчання з виробництвом забезпечує комплекс робіт з утримання, ремонту та реконструкції споруд університету, їх інтер'єрів, інженерних мереж та території університету.

Структура АГЧ в сучасному вигляді, в основному сформувалась після 1975 р., зі створенням Вінницького політехнічного інституту, саме тоді були створені більшість відділів та служб АГЧ – відділ головного енергетика, відділ головного механіка, транспорту та інші, які є основними структурними одиницями АГЧ ВНТУ.

Сьогодні АГЧ ВНТУ об'єднує 412 працівників, які виконують свої функції у складі 28 відділів, служб, підрозділів. Більшість спеціалістів АГЧ – випускники ВНТУ.

Координуючою ланкою у роботі АГЧ є наймолодший у АГЧ **технічний відділ**, який було створено у 2003 році, керує ним з дня створення випускник ВНТУ С. М. Матвійчук. Під його керівництвом 12 працівників виконують значні об'єми з планування, нормування та організації усього комплексу ремонтно-будівельних робіт, а також ремонтів та обслуговування технологічного обладнання. На відділ покладені також функції координації, контролю та обліку цих робіт, що виконуються у структурних підрозділах університету, а також студентськими бригадами.

Важливим у роботі є моніторинг технічного стану об'єктів ВНТУ та розробка заходів з їх експлуатації та попередження аварійних ситуацій.

Колектив технічного відділу, зліва направо: О. М. Гайдук, І. В. Кравцова, Н. М. Ахмедова, С. М. Матвійчук, Г. М. Захарчук, П. В. Огородник

Колектив відділу постачання, зліва направо: В. О. Львова, Л. В. Москалюк, М. Д. Авраменко, Г. Ю. Гречанюк, О. М. Савосін, П. Є. Лось, О. О. Крикун, Н. В. Комаринська

Технічний відділ приймає до експлуатації об'єкти матеріальної бази.

У відділі запроваджуються сучасні засоби та методи автоматизації проектних та облікових робіт.

Особливо це актуально для обліку комунальних послуг, які забезпечують спеціалісти технічного відділу Р. А. Львов та В. М. Якімцева під керівництвом помічника проректора з НПР МТЗ В. А. Дишлюка.

Сьогодні вони за участю колег з відділу головного енергетика та головного механіка, партнерів з кафедр теплоенергетики, електротехнічних систем електроспоживання та енергетичного менеджменту та спеціалізованих фірм запроваджують системи автоматизованого обліку та управління процесами тепло- та електроспоживання – АСОДУ та АСКОЕ, що дозволять підняти ще на вищий рівень ефективність енергоспоживання у ВНТУ.

Широкий спектр робіт з матеріального забезпечення діяльності університету та обслуговування засобів малої механізації та оснастки виконує **відділ постачання та експлуатаційно-технічного забезпечення**, який з 1998 р. очолює випускник ВНТУ Л. В. Москалюк.

Колектив з 8 чоловік успішно справляється із забезпеченням роботи університету необхідними товарами в рамках чинного законодавства у сфері закупівель. Відділ активно працює і в напрямку використання власного виробничого і трудового потенціалу, наприклад організовано ремонт та пошив нескладних виробів із текстилю, запроваджуються сучасні системи обліку та обслуговування матеріальних ресурсів, обладнання тощо.

Його робота стає складовою системи інтеграції з виробництвом – для вивчення ринку товарів та послуг, підготовки оптимальних рішень із закупок залучаються студенти економічних спеціальностей.

Відділ є одним з перших відділів, створених в АГЧ навчального закладу, він був створений ще у 1968 р. До 1973 року його очолював І. І. Пільганчук. У 1973–1976 рр. начальником відділу був Н. Ф. Новокрещенов, до 1981 р. Р. Ф. Кравець. У 1981–1997 рр. відділ очолював В. М. Матвійчук, який став взірцем ефективного постачальника радянської пори. В різні роки у складі відділу працювали від 3 (у 1968–1976 рр.) до 18 (у 90-ті роки) спеціалістів.

У 1976 р. було створено **відділ головного енергетика**, який очолив О. Г. Нікітін.

Під його керівництвом 15 спеціалістів обслуговують потужне електрогосподарство, яке включає більше 11 км. кабельних ліній 0,4 кВ, більше 10 тис. одиниць ел. обладнання. Електроспоживачі університету живляться від 8 трансформаторних підстанцій загальною потужністю 3900 кВА. Середньорічне споживання електроенергії близько 3 млн. кВт/год.

ВГЕ першим в АГЧ забезпечив ще з 1999 р. виконання власними силами та за участю студентів усіх електромонтажних робіт на об'єктах будівництва, ремонту та реконструкції, що дало значний економічний ефект та покращує практичну підготовку студентів.

Колектив відділу головного енергетика, перший ряд зліва направо: В. К. Слезак (інженер протипожежної охорони), Р. І. Ставничий, О. Г. Нікітін, М. І. Ніконов. Другий ряд зліва направо: О. І. Юнаш, Г. М. Єленіч, А. А. Львов, М. Г. Кривий, О. Д. Вознюк.

Колектив відділу головного механіка, перший ряд зліва направо: М. А. Копанічук, І. М. Морозюк, І. А. Трегуб, М. Д. Маковій. Другий ряд зліва направо : І. В. Мельник, М. П. Мельник, В. Г. Демець, В. І. Зонов, О. П. Бень, Г. Л. Гром, В. А. Поляцько, М. К. Кадук, В. В. Зінченко, В. Ф. Юрченко

На сучасному етапі ВГЕ проводить роботи з реконструкції електрогосподарства, запровадження сучасних методів автоматизації обліку та керування процесами електроспоживання для забезпечення економії електроенергії та надійного електропостачання усіх об'єктів університету та належного рівня електробезпеки.

Відділ головного механіка (ВГМ) теж було створено у 1976 році. У різні періоди його очолювали М. Ф. Новокрещенов, В. І. Кибзун, М. С. Таксер.

З 1988 р. головний механік – О. П. Бень. Під його керівництвом колектив ВГМ у складі 18 чоловік обслуговує та ремонтує складне та масштабне господарство, що включає десятки тисяч метрів теплових мереж, водопроводів, зовнішніх та внутрішніх каналізаційних мереж, більше 2,5 тисяч сантехнічних приладів.

ВГМ, незважаючи на те, що обладнання та мережі тепловодопостачання у значній мірі застаріли і фізично і морально, у партнерстві з постачальниками тепла ДП «Теплокомуненерго Маяк» та КП «Вінницятеплокомуненерго», а також постачальниками води КП «Вінницяводоканал» забезпечують безперебійне постачання тепла в обсязі близько 10000 ГКал та близько 200000 куб. м. води.

На сучасному етапі ВГМ зробив практичні кроки до використання потенціалу інтеграції навчання з виробництвом для обслуговування і ремонту, а головне реконструкції сантехнічного господарства із застосуванням сучасних технологій, обладнання та матеріалів, що підвищить економічну ефективність цього напрямку утримання і розвитку матеріальної бази в т. ч. і за рахунок обґрунтованого зменшення дорогих послуг сторонніх спеціалізованих організацій.

Інформаційне обслуговування діяльності університету забезпечує **відділ зв'язку**.

Колектив з 5 чоловік, під керівництвом Є. П. Вовк, обслуговує більше 20 км. кабельних ліній, які з'єднали інформаційною мережею усі об'єкти університету. Безперебійно забезпечується зв'язком 730 абонентів внутрішньої мережі зв'язку за допомогою квазіелектронної АТС «Квант» ємністю 1024 номери, яка працює з 1988 року.

А ще відділ зв'язку встановлює та обслуговує системи охоронної сигналізації, забезпе-

Колектив відділу з'язку зліва направо : О. В. Тайдонова, В. І. Соловйов, О. П. Москалюк, Є. П. Вовк, О. В. Фогель

чує трансляцію дзвінків та радіо по об'єктах університету.

У 2005 р. у співробітництві з фірмою «Хорс-телеком» було здійснено перехід на цифрові з'єднувальні лінії, а у 2007 р., завдяки спонсорській допомозі фірми «Датагруп», модернізували комплекс управління АТС «Квант».

А починався внутрішній зв'язок нашого навчального закладу у 1972 р. з телефонної станції типу УАТС-49 на 300 номерів під керівництвом П. А. Неживенка, з 1999 по 2005 начальником відділу зв'язку був В. І. Соловйов.

Успішно забезпечує значний обсяг транспортного обслуговування університету, на ходу реформуючись, **відділ транспорту та механізації**, який першим та найбільше зазнав впливів ринкового реформування економіки держави.

Колектив з 8 чол. на чолі з В. М. Кириченком, теж випускником ВНТУ, забезпечують обслуговування та ремонт, роботу за заявками підрозділів університету 24 автотранспортних одиниць, в т. ч. 6 автобусів, 6 вантажних та 2 легкових автомобілів.

Відділ транспорту та механізації як самостійна структурна одиниця був створений у 1979 році. У попередній період транспортники перебували у складі відділу постачання.

У радянські часи, коли постачання забезпечувалось поставками з усього СРСР, часто самовивозом, наявність власного транспорту була обов'язковою умовою успішної роботи навчального закладу. І тому, якщо у 1969 році автогосподарство налічувало 4 одиниці автотранспорту (2 легкові – ГАЗ-21 та ГАЗ-69 і вантажні ГАЗ-51, ЗІС-150), то на початок 90-х років у нас було 62 одиниці автотранспортної техніки, сільгосптехніки та допоміжної техніки.

Колектив транспортного відділу, перший ряд зліва направо: М. М. Рижов, В. М. Кириченко, П. С. Гавриш. Другий ряд зліва направо: В. М. Огородник, В. В. Сакевич, О. М. Яровий, В. М. Свірідов

На цій потужній базі, спільно з відділом постачання, транспортники у 90-ті роки навіть вирощували сільськогосподарську продукцію на орендованих землях.

У різні роки транспортом керували В. М. Сидоренко, Ю. П. Грох, але найдовше, а фактично з 1974 р. транспорт перебував під опікою В. М. Матвійчука, який на різних посадах незмінно опікувався його розвитком аж до 1997 р., коли він перейшов працювати проректором з АГР у ВДАУ.

З розвалом СРСР і утвердженням ринкових відносин, потреба у потужному автопарку поступово відпала.

Адже уже з кінця 90-х років ринок товарів у м. Вінниця пропонував більшість потрібних товарів з доставкою в університет, а доставку товарів з інших регіонів доцільніше забезпечувати через наявні служби доставки.

Тому в міру морального та фізичного зношення автотранспортної техніки, вона реалізовується відповідно до чинного законодавства.

У найближчому майбутньому відділ транспорту та механізації буде важливою структурною одиницею, у складі якої буде переважно технологічний транспорт для забезпечення потреб, які сучасний ринок послуг ще не надає за прийнятними цінами та якістю, а також як складова системи інтеграції навчання з виробництвом за спорідненими спеціальностями.

Широкий спектр загально-будівельних та ремонтних робіт в університеті виконує **ремонтно-будівельна бригада**, яка була створена у 1976 р і в кінці 80-х років налічувала більше 70 чоловік. Бригада у 1994 р. була реорганізована у відділ капітального ремонту, а у 2003 р. на його основі було створено ремонтно-будівельну бригаду, яку очолює А. В. Підопригора.

У різні роки підрозділ очолювали: О. А. Кринець, І. Л. Осадчук, А. М. Пузаєнко, О. М. Гайдук.

Зменшення чисельності РББ компенсувалось широким залученням до ремонтно-будівельних робіт студентських бригад, які по-

Колектив НВД і РББ, зліва направо:
К. І. Гуменний, С. В. Щвець, О. І. Гуменний,
О. П. Пудов, В. І. Купчик. Другий ряд зліва
направо: В. П. Шоломов, Я. С. Жигадло,
Г. Б. Лозовський, М. І. Бондорєв, О. П. Сущук,
Ю. І. Герасімов, З. О. Наконечна,
М. М. Кругляк, О. І. Горбунов,
В. Л. Кривоніс, В. Пидопригора

ступово стали виконувати основні об'єми ремонтних робіт в університеті.

Важливу роль у забезпеченні господарських задач відіграє **навчально-виробнича дільниця** АГЧ, яка виготовляє широкий спектр нестандартного обладнання та виробів, а також виконує ремонтні роботи металевих та дерев'яних виробів.

Невеликий колектив з 20 осіб, серед яких є і справжні «лівші», виготовляють чи відновлюють найскладніші деталі з металу чи дерева навіть без технічної документації, яка не завжди збереглась, і підтримують у робочому і безпечному стані різноманітне обладнання університету.

Навчально-виробничі майстерні мають цікаву історію, яка тісно пов'язана із плином подій у останні 30 років.

Навчально-виробничі майстерні були створені у нашому навчальному закладі у 1974 р., їх очолював І. Г. Костюк, у 1977 році на їх базі був створений дослідний завод під його ж керівництвом. У 1980 р на базі цього заводу створено спеціальне конструкторське технологічне бюро «Модуль» (СКТБ «Модуль»), яке у часи свого розквіту виконувало значні об'єми науково-дослідних і конструкторських робіт, в т. ч. оборонного характеру і налічувало майже тисячу працівників.

Зміни в країні, зменшення оборонних замовлень та витрат на науково-технічні проекти зумовили його реформування у 1996 р. у навчально-виробничий центр. З 1998 р. підрозділ реформовано у виробничу дільницю АГЧ, а у 2003 р. у навчально-виробничі мастерні АГЧ, якими керували В. І. Сорочинський, О. М. Савосін, а тепер А. В. Підопригора.

Сьогодні у рамках інтеграції навчання з виробництвом створюються технічні центри ІнІНВ, поміж яких навчально-виробничі майстерні мають шанс стати важливою складовою навчально-виробничого потенціалу університету та базою покращення практичної підготовки студентів.

Не менш славну історію, яка теж має шанс продовжитись уже на новому рівні, в рамках ІНВ має відділ зберігання, систематизації та оновлення технічної документації на об'єкти та обладнання університету, який є наступником колишнього спеціального проектно-конструкторського бюро. Останній начальник СПКБ, нині начальник ВЗСОД О. Я. Шутов, з колегами надійно зберігають значний архів технічної документації на об'єкти та обладнання університету, реалізують ідеї створення електронного архіву та електронної моделі господарства університету, реалізація яких дозволить вирішити багато проблем документального та інформаційного забезпечення, утримання та розвитку матеріальної бази університету.

У 1977–2007 рр. СПКБ виконувало майже усі проектні роботи по будівництву об'єктів університету, лише головний навчальний корпус та корпус № 4 проектувався «Гіпровузом» з м. Харків.

Колектив головного навчального корпусу, зліва
направо перший ряд: Н. І. Голембієвська,
Л. М. Бардась, Н. М. Щвець, Н. Г. Костюк.
Другий ряд зліва направо: С. М. Ковальчук,
Т. М. Лідаговська, О. В. Юрченко,
Т. Ю. Ленська, О. П. Павлюк, Г. С. Генсицька

Колектив навчального корпусу № 3, перший ряд зліва направо: Н. І. Тулікова, Г. П. Рафаловська, Н. Ф. Василенко, Н. А. Царюк, Н. П. Трубляк. Другий ряд зліва направо: М. М. Безрученко, В. І. Стемблівський, М. Л. Бацинко, В. О. Знахаренко, Г. П. Резедент, Г. М. Голуб, Г. М. Вощина, В. А. Штень, В. П. Шкуренко, О. Ю. Голендухін, О. П. Коваль, Н. М. Будзінська

Колектив навчального корпусу № 1, перший ряд зліва направо: Г. І. Косінська, Т. В. Ключинська, Н. О. Циб, Л. Л. Піхоцька, Т. В. Захаревич. Другий ряд зліва направо: Н. В. Вовк, Н. А. Прокопова, Н. Ю. Щербань, Є. І. Макаревич, В. І. Стецюк, Г. В. Ошовська, В. І. Баран, Т. П. Маковій, В. В. Пасічник, В. Х. Говорова

У різні роки керівники СПКБ І. С. Глушко, В. В. Бухарський, О. І. Нахтман та працівники спільно із студентами розробляли чудові проекти, які реалізувались у прекрасне університетське містечко ВНТУ.

У 2009 р. Вчена рада університету вирішила відкрити СПКБ уже в рамках інтеграції навчання з виробництвом, щоб забезпечити проектними роботами новий етап розвитку матеріальної бази університету – її комплексну модернізацію до сучасних стандартів.

Поточну експлуатацію 9 навчально-лабораторних корпусів забезпечують колективи корпусів на чолі з комендантами Л. М. Бардась, Т. Н. Березовою, Н. Ф. Василенко, В. І. Лихоштан, Ю. Г. Оноховою, Л. І. Тарасюк, Н. О. Циб.

Дрібний ремонт, прибирання, охорона та багато різних функцій, що забезпечують належні виробничо-побутові умови в корпусах університету, виконують 163 працівники корпусів.

Порядок та належні житлово-побутові умови у студентському містечку з шести студентських гуртожитків на 2617 ліжко-місць з соціально-побутовою інфраструктурою забезпечує колектив студмістечка (91 чол.) на чолі з директором студмістечка М. І. Мрихом та завідувачами гуртожитків Л. В. Дядькович, М. І. Дя-

Колектив навчальних корпусів № 5, № 7, № 8, зліва направо: Т. І. Лозовська, Т. П. Чорна, О. І. Мусійчук, І. К. Каменєва, Л. Я. Гнідова. Другий ряд зліва направо: Л. К. Товстик, Є. В. Корінна, Л. І. Тарасюк, М. Я. Трохімчук, А. П. Корсунь, В. І. Шматко, М. І. Юркіна, В. О. Павловський, Л. В. Ящук

Адміністрація студмістечка, зліва направо: О. С. Шаповал, М. І. Дядюк, Р. В. Королюк, Т. В. Павлюк. Другий ряд зліва направо: Г. С. Качалко, Н. В. Салацинська, М. І. Мрих, О. В. Галаніна, С. М. Гудзь

Колектив господарчого двору, перший ряд зліва направо: І. С. Паламарчук, В. В. Рожок, Г. В. Марчук, О. С. Чірвінський. Другий ряд зліва направо: О. Д. Іванцов, В. С. Марчук, М. П. Дмитрук, В. І. Новіков, П. О. Фьодоров, І. І. Горобець, С. С. Софійчук, А. Й. Казіміров, А. В. Об'єдков, С. І. Марчук

дюк, О. В. Галаніною, С. М. Гудзь, Г. С. Качалко, Р. В. Королюк.

Вони своєю сумлінною працею, чуйним, справді батьківським та материнським відношенням до студентів – мешканців гуртожитків створили нашому студмістечку заслужений імідж затишного студентського дому – одного із кращих серед ВНЗ України.

Охорону території університету, регулювання руху транспорту по території, збереження будівельних матеріалів, техніки, розміщення автомобілів працівників університету у робочий час забезпечує колектив двох господарських дворів.

Під керівництвом завідувача В. В. Рожка 26 працівників господарського двору сумлінно виконують свою роботу, забезпечуючи порядок і спокій на території університету цілодобово, попереджаючи надзвичайні ситуації, а у разі їх виникнення вживають ефективних і своєчасних заходів для їх ліквідації.

Саме так, виявивши сміливість, рішуче і кваліфіковано сторожі В. І. Новіков та С. С. Софійчук вночі зуміли ліквідувати загоряння у лекційній залі корпусу № 1, у якій проводились ремонтні роботи.

Надійна робота колективу господарського двору дозволяє відмовлятись від дорогих послуг охоронних фірм у забезпеченні порядку та спокою на території університету.

Потужна матеріальна база Вінницького національного технічного університету, створена напруженою і самовідданою працею усіх поколінь працівників та студентів, адже історія будівництва університету – це історія успішної реалізації патріотичного смрямування кращих представників інтелігенції м. Вінниці, підтриманого місцевою владою, та колективу працівників і студентів нашого навчального закладу – прагнення мати на Вінниччині центр науки, техніки та духовності – центр, який став потужним двигуном науково-технічного та духовного прогресу у регіоні.

Це також пам'ятник титанічним організаторським зусиллям ректорів Р. Ю. Кігеля, І. В. Кузьміна, Б. І. Мокіна.

Створення та розвиток матеріальної бази університету – це результат консолідованих зусиль адміністрації та усіх громадських організацій навчального закладу – партійної, комсомольської та профспілкової, які спільно зуміли мобілізувати колектив, підтримку та ресурси органів влади усіх рівнів, багатьох підприємств та міністерств на вирішення цієї грандіозної задачі.

Практично усі об'єкти університету створювались за активної участі працівників та студентів. Гасло «Свій дім будуємо власними руками» наповнювали конкретними справами більшість працівників та студентів протягом практично усієї історії університету.

На усіх об'єктах працювали студентські будівельні загони, які виконували часто левову частку будівельно-монтажних робіт. Активну участь у розбудові корпусів та гуртожитків брали і працівники, які під час суботників та інших форм добровільної роботи будували, а головне створювали навчально-наукову лабораторну базу, адже навчально-наукові лабораторії та їх обладнання створені інтелектом та руками працівників та студентів за рахунок співробітництва з галузями Народного господарства СРСР та України.

Не тільки будівництво, але і його фінансування забезпечувалось у значній мірі зусиллями ентузіастів, які завдяки своєму науковому співробітництву з галузевими міністерствами добивались виділення, так званих, пайових коштів на будівництво чи обладнання корпусів та інших об'єктів навчального закладу.

Про масштаби цієї роботи, наприклад у 1981–1985 рр., свідчать дані, наведені у табл. 1, а всього у 1978–1991 рр. було отримано понад 15 млн. крб.

Таблиця 1

Узагальнені дані про залучення пайових коштів від галузевих міністерств за період 1981–1985 рр.

№ пп	Підрозділ, відповідальний	Загальна сума отриманих коштів тис. крб.					Всього
		1981р.	1982р.	1983р.	1984р.	1985р.	
1	Кафедра АСУ (І. В. Кузьмін)	150	150	200	200	200	900
2	Кафедра АІВТ (В. Т. Маліков)	—	—	—	—	200	200
3	Кафедра енергетики (Д. Б. Налбандян)	200	100	100	100	100	600
4	Кафедра КІВРа (М. В. Коваленко)	—	150	120	150	—	420
5	Кафедра КІВРа (В. Г. Руцький)	—	—	100	—	200	300
6	Кафедра РТП (Б. Л. Рудницький, Б. Я. Ліхтциндер)	—	50	200	100	—	350
7	Кафедра БК (В. Д. Свердлов)	—	—	—	150	100	250
8	Кафедра ПЦБ (А. Ф. Пономарчук, Г. С. Ратушняк)	—	—	100	—	—	100
9	Кафедра охорони праці (В. Ф. Кобевник)	—	200	200	100	—	500
10	Кафедра опору матеріалів (В. А. Огороднiков)	—	—	—	200	—	200
11	Кафедра енергетики та техн. металів (С. Й. Ткаченко, А. А. Жуков)	100	100	—	—	200	400
12	Кафедра ААГ (М. С. Сапон)	1530			100	—	1630
13	Кафедра ТММ і ДМ (А. М. Зарічний, А. І. Мохнатюк)	—	—	—	200	100	300
14	Кафедра ТАМ (І. А. Немировський, В. Б. Петров)	—	300	—	200	—	500
15	Кафедра хімії (Г. А. Корчинський)	200	200	200	200	100	900
16	СКТБ «Модуль» (І. В. Кузьмін)	—	—	—	—	80	80
	Всього:	2180	1250	1220	1700	1280	7630

З кінця 80-х років ще більш складна у нових умовах задача забезпечення фінансування розбудови університету лягла на плечі Б. І. Мокіна

Офіційно замовником з будівництва усіх об'єктів нашого навчального закладу до 1991 р. був відділ капітального будівництва міськвиконкому. Фактично –усі ці функції виконували ректорат та відповідні служби навчального закладу. Безпосередньо питаннями будівництва опікувались проректор В. Д. Свердлов, інженери М. І. Шинкарук, І. А. Мальований, декани та інші керівники факультетів, які шефствували над об'єктами будівництва.

Генеральним підрядчиком наших будівельних об'єктів до 1991 р. був комбінат «Вінницябуд», надійним помічником йому завжди були студентські будівельні загони та бригади працівників.

Індивідуальні проектні роботи Головного навчального корпусу та корпусу № 4 виконував інститут «Гіпровуз» з м. Харків. Усі інші об'єкти нашого ВНЗ проектувались нашим студентським проектно-конструкторським бюро.

З 1991 р. функції замовника став виконувати наш навчальний заклад, був створений **відділ капітального будівництва** під керівництвом М. І. Шинкарука.

З 2003 р. питаннями будівництва та ремонтів матеріальної бази університету опікується технічний відділ під керівництвом С. М. Матвійчука.

Будівництво матеріальної бази майбутнього університету розпочинають у середині 60-х років на виділеній ділянці тоді на околиці міста.

Перші об'єкти – гуртожиток № 1 та навчально-лабораторні корпуси №№ 1, 2 були введені в експлуатацію у 1967–1968 рр., останні великі об'єкти – гуртожиток для сімейних у 2002 р. та льодовий палац у 2008 р.

Темпи створення та масштаби матеріальної бази університету ілюструє таблиця 2.

Таблиця 2

Перелік об'єктів матеріальної бази ВНТУ

Рік введення в експлуатацію	Найменування об'єкта	Загальна площа, м^2
1967	Гуртожиток № 1	4839,6
1967	Господарча споруда	84,0
1968	Корпус № 1	6688,8
1969	Корпус № 2 (основна будівля)	10541,4
1969	Котельня	306,3
1972	Корпус № 8	2237,4
1973	Гуртожиток № 2	5729,3
1977	Прибудова В до корпусу № 2 (корпус кафедр суспільних наук)	2459,4
1977	Гуртожиток № 3	9133,6
1977	Матеріальні склади з боксами гаражів	2015,0
1977	Прибудова Б до корпусу № 7 (кафедра технології металів)	1389,6
1979	Гуртожиток № 8	428,6
1979	Спортивно-оздоровчий табір	2471,4
1980	Гуртожиток № 4	8579,8
1980	Корпус № 3 (основна будівля)	9143,5
1980	Корпус № 7 (корпус СКТБ «Модуль»)	7250,2
1981	Прибудова А до корпусу № 5 (кафедра АСУ)	1589,2
1981	Їдальня	3036,5
1982	Гуртожиток № 5	8544,8
1985	ГУК	10159,2
1986	Корпус № 6	2347,6
1986	Прибудови до корпусу № 3	3864,7
1987	Прибудова Б до корпусу № 2 (приміщення рем.-буд. бригади)	168,6
1989	Корпус № 4	11380,7
1989	Гуртожиток № 6 з побутовими приміщеннями	4237,1
1992	Прибудова Г до корпусу № 2 (кафедра КІВРа)	2287,2
1995	Побутовий комплекс вул. Келецька, 100а	277,0
1995	Корпус № 5 (основна будівля)	3019,3
2002	Гуртожиток № 7	6950,5
2005	Тенісні корти	1867,6
2005	Архітектурна споруда арка	
2008	Льодовий палац	6720,0

Матеріальна база університету завжди утримувалась належним чином. Забезпеченням цієї масштабної роботи у різні періоди успішно займались проректори з адміністративно – господарської роботи Георгій Георгієвич Балакірєв, Володимир Петрович Бубнов, Олександр Васильович Кравцов, Олександр Іванович Тарануха, Василь Володимирович Захаров.

ВНТУ успішно розбудовувався в усі періоди історії – у часи застою і розвалу соціалізму, у складні часи становлення незалежності України. Сьогодні стоїть задача не тільки будівництва нових об'єктів матеріальної бази університету, але і задача комплексної її модернізації до сучасних стандартів, як однієї з передумов успішної інтеграції ВНТУ у світовий освітній простір.

Запорукою успіху у вирішенні цієї надзвичайно складної в сучасних умовах задачі є чудові традиції колективу-будівника на чолі з ректором-будівником Б. І. Мокіним.

СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Соціальне забезпечення у ВНТУ орієнтоване на гарантування зайнятості, максимальне забезпечення соціально-побутових та соціально-культурних потреб працівників, членів їх сімей та студентів університету. Соціальне забезпечення завжди були в числі пріоритетних для ректорату, колективу та профспілкової організації як соціальних партнерів.

«Профорганізація ВНТУ — одна з найкращих в Україні», — виступає голова обкому профспілки С. Г. Пугачов на конференції 8 грудня 2009 р.

Основним напрямком соціального забезпечення у ВНТУ визначені:

– забезпечення житлово-побутових потреб працівників та студентів;

– забезпечення доступного та якісного громадського харчування в університеті;

– оздоровлення працівників, членів їх сімей та студентів, забезпечення додаткових умов для отримання якісної медичної допомоги;

– організація змістовного дозвілля, умов для участі в художній самодіяльності, інших видах творчості;

– забезпечення доступу до активних занять фізкультурою та спортом;

– забезпечення належних за законодавством виплат та пільг, їх розширення за рахунок університету;

– забезпечення гарантованої зайнятості, недопущення скорочень, створення належних умов для професійного росту;

– забезпечення належних виробничо-побутових умов, охорони праці, екологічної безпеки тощо.

Завдання соціального забезпечення реалізуються адміністрацією спільно з профспілковою організацією на основі Колективного договору між ректором Б. І. Мокіним та профспілковим комітетом. Колективний договір у нашому колективі укладається з 1991 р. і був першим серед ВНЗ України. Колективний договір ВНТУ включає реальні заходи із соціального забезпечення членів колективу, зареєстрований в установленому порядку і є повноправною складовою нормативної бази.

Узгоджені рішення ректорату та профкому, консолідація фінансових ресурсів, адміністративних зусиль та громадської ініціативи дозволяють колективу і сьогодні зберігати та навіть розвивати всю соціальну інфраструктуру, яка включає їдальню на 530 місць, стадіон на 5000 місць, 3 спортзали, 31 спортивний майданчик, спортивно-оздоровчий табір на 220 місць, санаторій-профілакторій на 50 місць, 4 студентських клуби, міні-базу відпочинку у м. Саки, медпункт та інші заклади, які надають різноманітні послуги працівникам, членам їх сімей та студентам безкоштовно, або за собівартістю – найдешевше серед аналогічних закладів. Усі ці заклади перебувають у структурі університету, утримуються за кошти університету, або за дольової участі університету, профкому, фонду соціального страхування, спонсорів.

Працівники ВНТУ на екскурсії

Члени профкому — працівники: зліва направо,перший ряд Г. О. Лєбєдєва, В. Л. Яремчук, Л. М. Кашканова, І. Д. Похило; другий ряд Л. В. Семенець, К. М. Дудко, Н. Ф. Василенко; третій ряд О. М. Тарасова, Н. Г. Ніколенко, Т. В. Грабко, Г. І. Майхрук (перший заступник голови профкому); четвертий ряд Л. В. Москалюк, І. О. Сивак, В. І. Ковальчук (голова профкому), І. М. Романюк, О. В. Кобилянський, О. О. Бобко,М. А. Шутило, В. О. Комар, В. В. Савуляк

Беззаперечна заслуга у збереженні та розвитку соціальної інфраструктури належить ректору Б. І. Мокіну, який твердо відстоює права університету на володіння закладами соціальної сфери та найчастіше сам ініціює нові соціальні проекти. Лише за останні роки ректор ініціював будівництво гуртожитку для сімейних, реконструкцію студентського гуртожитку № 1, добудову студентських гуртожитків №№ 3, 4, 5, створення міні-бази відпочинку у м. Саки, організацію нових форм надання медичної допомоги та багато інших різного масштабу соціальних проектів та рішень.

Безпосередньо реалізація соціальної політики, координація роботи адміністрації та профспілки покладена з 1998 р. на проректора з НПР МТЗ В. І. Ковальчука, який до 1998 р. працював головою профкому студентів та головою профкому працівників, а з 1998 р. обирається головою профкому на громадських засадах. Активну участь в реалізації напрямків соціальної політики беруть проректори по напрямках роботи, інші керівники усіх рівнів, профспілковий актив. Важлива роль у реалізації соціальних проектів належить громадськості, адже значна частина робіт по створенню соціальної інфраструктури, забезпеченню її функціонування виконується на добровільній основі працівниками та студентами, залучаються спонсори.

ВНТУ чи не єдиний ВНЗ у Державі, який будує житло протягом всього свого існування. До 1991 р. було збудовано для працівників університету 288 державних квартир, але, частина житла тоді передавалась на потреби різних категорій черговиків міськвиконкому. Після 1991 р. було збудовано 201 квартиру, що є абсолютним рекордом серед ВНЗ України. Абсолютним рекордом серед українських ректорів з великим відривом є також кількість квартир, які отримали працівники університету у роки ректорства Б. І. Мокіна. За радянських часів працівники нашого навчального закладу отримували також житло від міської влади та промислових підприємств, будували кооперативне житло. Всього за роки існування квартирного обліку в нашому навчальному закладі, з 1978 року, на квартирному обліку перебувало у загальному 767 осіб, отримали житло 685 працівників.

У колективі завжди житло розподілялось з дотриманням чинного законодавства та норм соціальної справедливості, гласно – на відкритих засіданнях адміністрації та профкому. Окремі незадоволені, звичайно, були, але усі перевірки підтверджували правоту адміністрації та профкому. Громадськість брала активну участь і у будівництві житла, як добровільною працею, так і участю у забезпеченні фінансування та матеріального забезпечення будівництва – практично на усіх будовах активно працювали громадські штаби будівництва, які брали на себе вирішення багатьох питань постачання, забезпечення робочою силою тощо. Усі будинки до 1991 р. будувались в основному за рахунок пайових коштів, які «добували» вчені університету у галузевих міністерствах, а з 1991 р. проблеми фінансування лягли практично на плечі ректора. Сьогодні Б. І. Мокін оголосив про намір збудувати з 2010 р. ще один житловий будинок – незрівняний сьогодні приклад піклування про соціальне забезпечення колективу!

Житлово-побутові умови студентів забезпечені у повному обсязі. 2617 місць у 6 гуртожитках, в основному сучасних проектів, забезпечують кращі, порівняно з більшістю

ВНЗ, умови проживання у студмістечку. Університет з ініціативи ректора розпочав реконструкцію студентських гуртожитків. Так у 2006–2008 рр. за рахунок реконструкції допоміжних приміщень, що не використовувались, обладнано додатково 80 комфортабельних ліжко-місць. У розробці проект, теж за ідеєю ректора, який добудовою гуртожитків №№ 3, 4, 5, подарує студентам близько 250 ліжко-місць з додатковими приміщеннями соціально-побутового призначення.

Колектив їдальні ВНТУ: зліва направо, верхній ряд О. С. Гладка, Л. С. Гуцуляк, О. Д. Долініна, Т. М. Мизюк, Г. І. Кушта, З. Г. Онохова, Р. І. Кучер, Л. С. Мельник, М. В. Лещенко, О. І. Лендя, В. І. Московко; нижній ряд: Г. Т. Мизинюк, М. І. Паламарчук, В. В. Кучальська (директор їдальні), Р. О. Епік, О. Т. Яковлева, В. О. Тарануха

У ВНТУ створено, безумовно найкращу і найсучаснішу систему громадського харчування, яка включає їдальню на 530 місць та 5 буфетів. Найближчим часом буде створено ще один буфет, який обслуговуватиме студентів у студмістечку після занять, а також додатковий буфет у навчальних корпусах. Успішну роботу закладів харчування забезпечує постійна увага ректорату та чудовий колектив їдальні у складі 38 чол. під керівництвом В. В. Кучальської. Прекрасні спеціалісти-кулінари нашої їдальні забезпечують високоякісне харчування за цінами, які у півтора-два рази нижчі, ніж в інших навчальних закладах. Вони також обслуговують численні вогники та інші культурно-масові заходи, які проводять у їдальні колективи підрозділів університету. Колектив їдальні забезпечує харчування відпочивальників у спортивно-оздоровчому таборі.

До 1982 р. в університеті працювало 2 їдальні тресту студентських та шкільних їдалень в гуртожитках № 1 та № 2. У 1982 р. була збудована сучасна їдальня за пайові кошти. До 1992 р. їдальня теж перебувала у структурі тресту студентських та шкільних їдалень.

У 1992 р., з ініціативи ректора Б. І. Мокіна, їдальня була включена у структуру університету – успішна робота їдальні у подальші роки підтвердила правильність цього рішення. Першим директором їдальні була М. Я. Білоцерківська У наступні періоди їдальню очолювали М. А. Мачерет, Л. О. Черниш, В. А. Гладкий, В. О. Тарануха. У 2001 р. директором стала її беззмінна завsідувач виробництва В. В. Кучальська – кулінар найвищого ґатунку і патріот університету, яка власним прикладом мобілізувала колектив їдальні на прекрасну роботу у складних умовах сучасності.

У 80-ті та на початку 90-х років – років тотального дефіциту, або недоступно дорогих товарів в університеті існувала система самозабезпечення товарами народного вжитку. Роботу її забезпечували профком та відділ постачання. З розвитком ринкових відносин та змін у законодавстві ця робота перейшла у розряд історичних спогадів.

Профспілковий комітет забезпечив практично всіх бажаючих ділянками для індивідуального будівництва, садовими ділянками, городами. Наприклад, лише у селі Зарванці, що розташоване у близькій приміській зоні, працівники отримали ділянки під забудову загальною площею більше 4 Га, а у с. Лукашівка на відстані 10 км від ВНТУ більше 48 га садових ділянок. Профком організовано забезпечив їх приватизацію, адміністрація надавала допомогу у електрифікації, будівництві доріг тощо.

Адміністрація та профком завжди ефективно працювали у галузі оздоровлення та відпочинку працівників, членів їх сімей та студентів. Основою оздоровчої роботи є потужна оздоровча база, що включає санаторій-профілакторій, спортивно-оздоровчий табір, мед-

пункт, міні-базу відпочинку у м. Саки, а також співробітництво з органами соціального страхування та спеціалізованими фірмами в галузі оздоровлення, лікування та відпочинку. Головними складовими бази оздоровлення та відпочинку є спортивно-оздоровчий табір та санаторій-профілакторій. Спортивно-оздоровчий табір розташований у екологічно чистій місцевості, заслужено названій «Подільською Швейцарією», на березі Ладижинського водосховища. Ліс та вода, розвинена інфраструктура, а у таборі до послуг відпочивальників 70 об'єктів житла, спортивних площадок, водних об'єктів та ін., роблять відпочинок приємним та корисним. Зважена цінова політика адміністрації та профкому, а у попередні роки ще і система пільг та знижок роблять його доступним, адже путівка на 12 днів з повним пансіоном коштує менше місячної стипендії. За роки своєї роботи у таборі оздоровилось більше 20 тис. працівників, членів їх сімей, студентів та гостей університету.

Створення спортивно-оздоровчого табору є яскравим прикладом об'єднання зусиль адміністрації та громадськості, адже табір збудовано в основному методом «народної толоки». У 1977 р., після збору 127 підписів та печаток, було вирішено питання надання нашому навчальному закладу земельної ділянки для спортивно-оздоровчого табору на березі Ладижинського водосховища. Уже у 1978 р. група викладачів кафедри фізвиховання під керівництвом завідувача кафедри Я. І. Кулика розпочала будівельні роботи. Будівельними роботами безпосередньо керував викладач кафедри, майбутній проректор з АГР протягом 18 років, О. І. Тарануха. Рік за роком працівники та студенти, поєднуючи відпочинок, тренування та будівельні роботи будували табір. Уже у 1979 р. було введено в експлуатацію спортивно-оздоровчий табір на 180 відпочивальників у зміну. Поступово створювалась побутова та спортивна інфраструктура табору, будувались нові житлові будинки. Сьогодні, через 30 років, табір незмінно користується великою популярністю як місце приємного та корисного відпочинку. На порядку денному його реконструкція, зміна формату роботи із сезонного в цілорічний. Очевидно, що реалізувати ці плани можна буде знову лише за умови, якщо сьогоднішнє покоління ентузіастів повторить в сучасних умовах звитягу патріотизму та колективної творчості, що дозволить мобілізувати наявні та знайти необхідні матеріальні та трудові ресурси для комплексної модернізації спортивно-оздоровчого табору до сучасних стандартів.

Спортивно-оздоровчий табір «Степашки»

Схожим методом створювався і санаторій-профілакторій. Усі роботи виконувались персоналом АГЧ та студентами, яких організовував профком студентів. В результаті 10 жовтня 1982 р. був відкритий санаторій-профілакторій ВПІ на 50 ліжко-місць. Колектив висококваліфікованих спеціалістів санаторію-профілакторію за 27 років свого існування оздоровив 30800 студентів та працівників. Усі чотири головні лікарі санаторію-профілакторію були спеціалістами найвищої кваліфікації. У 1982–2001 рр. П. П. Коба – заслужений лікар України, лікар вищої категорії, ветеран війни, полковник медичної служби. У 2001-2007 рр. В. І. Крамаренко теж заслужений лікар України, лікар вищої категорії, полковник медичної служби. У 2007–2008 рр. А. С. Поліщук – лікар першої категорії, а у 2008–2009 рр. П. Т. Бондар – лікар вищої категорії, полковник медичної служби.

За роки успішної роботи санаторій-профілакторій отримав багато різних відзнак, в т. ч. двічі удостоювався Диплому за перше місце серед санаторіїв-профілакторіїв вищих навчальних закладів СРСР.

Сьогодні необхідно реформувати санаторій-профілакторій для врахування сучасних реалій законодавства, економічних та соціальних умов функціонування, узгодження позицій університету та фінансового донора санаторію-профілакторію – фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Ректорат спільно з профспілковим комітетом, виходячи з важливості збереження цього ефективного лікувально-профілак-

Колектив санаторію-профілакторію ВНТУ: зліва направо Н. Й. Велика (головний лікар), В. В. Ладнюк, Т. І. Якубенко, О. С. Дем'янчук, М. Д. Савінська, І. В. Моргун, Л. Я. Калініна, В. І. Макаєв, Л. Є. Підопригора

Першого головного лікаря санаторію-профілакторію П. П. Кобу вітають студенти на «Зустрічі поколінь»

тичного закладу, мають програму дій і наполегливо їх реалізують.

Велику профілактичну та лікувальну роботу проводить медпункт університету. Його колектив у складі чотирьох лікарів та чотирьох медсестер щорічно надає медичну допомогу 17000 студентів та працівників університету. Проводиться значна робота з диспансеризації, забезпечення періодичних медичних оглядів, медичного контролю під час занять фізкультурою та спортом. Медпрацівники проводять значну санітарно-просвітницьку роботу у колективі, забезпечують контроль санітарно-гігієнічного стану гуртожитків та ідальні. У медпункті надається кваліфікована стоматологічна допомога.

Колектив медпункту університету: зліва направо М. С. Площанська, Н. В. Хамайдула, С. І. Мудрик, Т. П. Кусьпісь, А. С. Поліщук, Е. Г. Скорюкова, В. В. Ляшко

1,5 ставки лікаря та ставка медсестри утримуються за рахунок університету згідно з Колективним договором.

А відкривався у нашому навчальному закладі перший медпункт у гуртожитку № 1 1970 р. У 1970–1973 рр. його очолювала фельдшер Л. В. Кравець, до 1994 р. ним завідувала лікар вищої категорії Н. М. Корж. З 1994 р. на чолі медпункту – лікар вищої категорії А. С. Поліщук. Ректорат та профком організували медичну допомогу високої якості на основі Договорів з лікувальними закладами.

З 2002 р., у м. Саки, працює міні-база відпочинку, яка функціонує на базі квартири, яку подарував університету наш працівник В. Л. Юрченко. Щорічно десятки працівників та членів їх сімей оздоровлюються на лікувальній базі відомого курорту Саки.

Усі бажаючі працівники та їх діти забезпечуються санаторно-курортними путівками через Фонд соціального страхування. Комісія із соціального страхування, голова В. І. Ковальчук, заступник голови профкому Г. І. Майхрук організували справу так, що ми отримуємо путівок стільки, скільки треба, а це у кілька разів більше визначеного планами соцстраху. За останні 5 років ми отримали 7167 оздоровчих путівок всіх видів та 483 путівки для дітей. Велику роботу профком проводить також з організації туристичних та пізнавальних поїздок працівників та студентів. Укладені договори, які забезпечують здешевлення користуванням ба-

Г. І. Майхрук

сейном, працюють безкоштовні оздоровчі групи з аеробіки, атлетизму. Цими видами послуг користуються щорічно тисячі працівників та студентів.

Великою популярністю користуються змістовні культурно-масові заходи у колективі, які проводяться на базі їдальні, клубів, як правило за пайовим фінансуванням профкому та адміністрації. Найбажаніші гості на цих заходах – ветерани колективу. Ветеранам надається матеріальна та моральна підтримка профспілкою, колективами, де вони працювали. Традиційними і популярними в колективі стали вшанування ветеранів до Дня Перемоги, заходи клубу «Зустріч поколінь».

Профком за допомогою адміністрації організував різнопланову роботу з дітьми працівників, серцевиною якої є дитячий табір «Живинка», що існує з середини 90-х років. Ця робота колективу визнана кращою в Україні – профком ВНТУ переможець Всеукраїнського огляду-конкурсу в організації відпочинку та оздоровлення дітей.

Забезпечується широкий доступ до занять спортом як на університетській спортивній базі, так і орендованій профкомом спортивній базі. Студенти університету мають змогу двічі на тиждень безкоштовно, а працівники на пільгових умовах користуватись льодовим

«Зустріч поколінь». В першому ряду ветерани: В. О. Компанець, М. С. Макаренко, В. Й. Коваленко, Б. А. Земляков, Б. С. Бугорський, В. М. Говоров

Діти з оздоровчого табору ВНТУ «Живинка» у Парку Слави

палацом. Університетська збірна викладачів – переможець обласної профспілкової спортивної спартакіади.

У ВНТУ виплачуються усі передбачені законодавством виплати та пільги – це результат успішної роботи університету і зваженої соціальної політики ректорату та профкому, врегульованої у рамках Колективного договору. В колективі не допускається скорочення персоналу, кадрова політика ведеться на основі солідарних домовленостей адміністрації, профкому та працівників. Її базою є надзвичайно ефективна робота з підготовки кадрів найвищої кваліфікації, ефективна система мотивації до продуктивної роботи та професійного росту.

В університеті створені належні виробничо-побутові умови, забезпечується охорона праці, екологічна безпека. Ці питання регулюються Угодою з охорони праці, яка є невідкладною частиною Колективного договору. Лише у 2005-2009 роки університетом профінансовано заходи за Угодою на суму 893 тис. грн. Відповідність виробничо-побутових та житлово-побутових умов чинним вимогам підтверджена усіма належними сертифікатами та висновками.

Соціальне забезпечення у колективі ВНТУ будується на основі послідовного дотримання принципів соціального партнерства адміністрації, працівників та профкому. Профком визнає головною умовою ефективного захисту прав членів профспілки стабільну роботу і впевнений розвиток університету. Тому свою роботу будує на принципах опти-

А. М. Тхорівський

В. П. Дубровський

О. М. Кузьмін

В. М. Ребедайло

В. А. Дусанюк

Керівники профспілки ВНТУ в різні роки

мального поєднання інтересів кожного і загальних інтересів колективу.

Колектив університету досяг значних успіхів, займає міцні лідерські позиції у багатьох напрямках роботи. Профком університету теж працює на відповідному рівні – у 2008 р. профспілкова організація ВНТУ стала переможцем Всеукраїнського огляду-конкурсу первинних профспілкових організацій.

Історія ВНТУ і профспілкової організації єдині – в усі часи в колективі панували соціальний мир та настрій на плідну роботу, на загальний і особистий успіх. У різні роки профспілкою керували патріоти університету, які вносили свій вклад у загальну справу. Першим головою профкому у загально-технічному факультеті Київського технічного інституту харчової промисловості у серпні 1960 р. було обрано Адольфа Максимовича Тхорівського. Другим головою профкому у 1966 р. обрали Георгія Івановича Бондаренка. У подальші періоди головами профкому обирались Вадим Петрович Дубровський, Олександр Миколайович Кузьмін, Вадим Миколайович Ребедайло, Микола Антонович Філинюк, Юрій Анатолієвич Буренніков, Віктор Аркадійович Дусанюк, а з 1992 р. головою профкому обирається Василь Іванович Ковальчук.

Члени профкому — студенти: зліва направо, перший ряд В. Ю. Булига, О. М. Григор'єва, Т. М. Жевега, Ж. С. Ткач; другий ряд Є. І. Тимченко, В. В. Степанов; третій ряд І. В. Палько (перший заступник голови профкому по роботі із студентами), Я. В. Музика, Ю. В. Фесенко, В. Ф. Граняк, Р. Б. Григорук

Значну роботу в колективі проводить також і профспілкова організація студентів, яка у всі періоди, разом з іншими молодіжними організаціями, мобілізувала студентську молодь на активну участь у загальній роботі колективу. Профком студентів проводив значну роботу з організації змістовного дозвілля, оздоровлення студентів. На його рахунку немало досягнень, в т. ч. третє місце у Всеукраїнському огляді-конкурсі первинних профспілкових організацій у 2008 р. У різні періоди головами профкому студентів були Анатолій Миколайович Довгалюк, Василь Іванович Ковальчук, Віктор Іванович Павлюков, Віталій Семенович Боднар, Володимир Іванович Шиндер, Андрій Вікторович Запорожан. 9 грудня 2009 року волею членів профспілки – працівників та студентів університету створена об'єднана профспілкова організація Вінницького національного технічного університету, яка, безумовно розвиваючи кращі традиції своїх попередників, буде надійним соціальним партнером ректорату та колективу університету у нашому впевненому русі до повноправного членства у елітному світовому університетському клубі.

ГАЛЕРЕЯ УВІЧНЕННЯ

Для відзначення заслуг перед університетом тих його працівників, які внесли найбільший, особливий, індивідуальний вклад, в 1993 році рішенням Ученої ради створена Галерея Увічнення, в якій сьогодні налічується 10 портретів, виконаних відомими художниками Вінниччини. Це портрети (в порядку їх появи в галереї):

— засновника і першого ректора Вінницького політехнічного інституту, заслуженого працівника народної освіти України, професора Романа Юрійовича Кігеля, який керував вузом з 1960 по 1976 роки, відкрив 11 спеціальностей і створив першу третину матеріальної бази (портрет роботи художника В. Пірогова);

— другого ректора Вінницького політехнічного інституту, заслуженого діяча науки і техніки УРСР, професора Івана Васильовича Кузьміна, який керував вузом з 1976 по 1989 роки, відкрив ще 5 спеціальностей, створив другу третину матеріальної бази і вивів інститут в число провідних в Україні (портрет роботи заслуженого художника України А. Сороки);

— першого декана енергетичного факультету, заслуженого працівника вищої школи УРСР, професора Давида Бегляровича Налбандяна, який створив факультет, побудував його корпус і протягом 20 років керував факультетом (портрет роботи художника О. Назаренка);

— першого завідувача кафедри фізичного виховання, заслуженого працівника народної освіти України, доцента Ярослава Іларіоновича Кулика, який створив кафедру, майже 30 років її очолював і вніс основний вклад в створення університетського стадіону, який є найкращим у Вінниці, та університетського спортивно-оздоровчого табору в мальовничому куточку Вінниччини (портрет роботи заслуженого художника України Л. Гринюка);

— завідувача кафедри промислового та цивільного будівництва, заслуженого будівельника України, професора Володимира Деонисовича Свердлова, який майже 20 років працював проректором університету, і курирував будівництво половини університетських корпусів, житлових будинків для викладачів і гуртожитків для студентів (портрет роботи художника М. Бабія);

— проректора з виховної роботи, та наукової роботи в галузі гуманітарних дисциплін з 1992 року по 2008 рік, заслуженого працівника народної освіти України, професора Тамари Болеславівни Буяльської, яка розробила і впровадила в життя авторську концепцію гуманізації та гуманітаризації вищої технічної освіти, створила кафедру культурології, мистецтва та дизайну і Центр культурології та виховання студентів і вже більше 10 років є незмінним їх керівником (портрет роботи художника М. Бондаря);

– заступника директора ВФКПІ з 1966 по 1973 роки, проректора Вінницького політехнічного інституту з 1974 по 1992 роки, декана факультету транспорту, триботехніки та теплоенергетики з 1992 по 1996 роки, професора Михайла Євгеновича Іванова (портрет роботи художника Г. Солдатова);

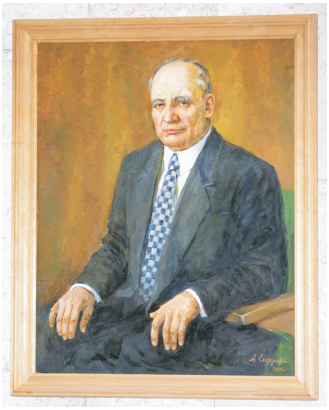

– декана вечірнього факультету ВФКПІ з 1968 по 1971 роки, заступника директора ВФКПІ з 1971 по 1973 роки, проректора Вінницького політехнічного інституту з 1974 по 1980 роки та з 1987 по 1992 роки, Заслуженого працівника Народної освіти України, професора, завідувача кафедри Станіслава Йосиповича Ткаченка (портрет роботи художника О. Сидорова);

– заступника проректора з навчальної роботи з 1998 по 2001 роки, відповідального секретаря приймальної комісії, доцента Юрія Володимировича Лук'яненка (портрет роботи художника І. Грищука);

– заступника Голови Наглядової ради ВНТУ, Почесного професора ВНТУ, член-кореспондента НАНУ, Лауреата Державної премії України, випускника ВПІ 1974 року, доктора фізико-математичних наук, професора Валерія Сергійовича Мельника (портрет роботи художника В. Грицини).

ПОЧЕСНІ ПРОФЕСОРИ ВНТУ

Андріан Діма (рік присвоєння звання 1999) – д. т. н., професор, декан факультету науки та інженерії металів Яського технічного університету (Румунія).

Павло Костянтинович Пискляров (1999 р.) – Президент Асоціації Південно-Західного-енерго.

Валерій Сергійович Мельник (2000 р.) – д. ф.-м. н., професор, член-кореспондент НАН України, начальник відділу науково-навчального комплексу інституту прикладного системного аналізу НАН України.

Віталій Павлович Білоус (2000 р.) – д. т. н., професор, Генеральний менеджер Національного інституту винахідництва (Румунія, м. Яси).

Отар Георгійович Натрошвілі (2000 р.) – д. т. н., професор, Заступник директора Інституту інформатики та систем управління Грузинського технічного університету.

Володимир Петрович Семиноженко (2002 р.) – д. т. н., професор, академік НАН України, віце-прем'єр з гуманітарної політики Кабінету Міністрів України.

Віктор Францович Коцемир (2003 р.) – к. т. н., Голова Вінницької обласної державної адміністрації.

Віктор Іванович Іваненко (2003 р.) – д. т. н., професор, Національний університет «Києво-Могилянська академія».

Сергій Леонідович Тігіпко (2004 р.) – к. е. н., Голова Національного банку України.

Фуаду Джаланович Касимов (2005 р.) – д. т. н., професор, директор Інституту експериментального дослідження при Азербайджанській авіаційній академії.

Юлія Володимирівна Тимошенко (2007 р.) – к. е. н, Прем'єр-міністр України.

НАГЛЯДОВА РАДА

З 2006 року у ВНТУ активно функціонує Наглядова рада, яка була створена з метою сприяння розвитку ВНТУ як центру вищої освіти, науки і культури в регіоні, забезпечення його успішного функціонування, залучення до розв'язання проблем, що постають перед університетом, широкої громадськості, налагодження взаємодії з органами державної влади, місцевого самоврядування, підприємствами та організаціями, навчальними та науковими закладами України та інших держав, а також для здійснення контролю за виконанням покладених на ВНТУ завдань.

Діяльність Наглядової ради ВНТУ спрямована на: забезпечення участі університету в реалізації важливих державних програм; сприяння розвитку в університеті наукових шкіл світового рівня; вжиття заходів щодо зміцнення матеріально-технічної бази університету; пошук додаткових джерел фінансування університету; вжиття заходів, що сприятимуть суворому дотриманню керівництвом університету фінансової дисципліни та боротьбі з корупцією.

До складу Наглядової ради ВНТУ входять:

Кремень Василь Григорович – голова ради – президент Академії педагогічних наук України, доктор філософських наук, професор, академік НАНУ та АПНУ;

Гуржій Андрій Миколайович – перший заступник начальника управління гуманітарної політики Кабінету Міністрів України, доктор технічних наук, професор, академік АПНУ;

Данилов Валерій Якович – професор Інституту системного аналізу НТУУ «КПІ», доктор технічних наук, професор;

Домбровський Олександр Георгійович – голова Вінницької обласної державної адміністрації, кандидат економічних наук, заслужений економіст України;

Зайчук Валентин Олександрович – керівник апарату Верховної Ради України, академік АПНУ, кандидат педагогічних наук, професор;

Кузнєцов Петро Дмитрович – голова Спостережної ради ВАТ «Маяк», голова Вінницького відділення Українського союзу промисловців і підприємців, кандидат технічних наук;

Кутін Василь Михайлович – професор кафедри електричних станцій та систем ВНТУ, доктор технічних наук, професор;

Навроцький Євген Миколайович – директор Південно-західної електроенергетичної системи ДП НЕК «Укренерго», заслужений енергетик України;

Романюк Сергій Андрійович – перший заступник міністра економіки України, доктор економічних наук;

Яблонський Віктор Феодосійович – директор Вінницької філії ВАТ «Укртелеком», кандидат технічних наук.

ЗМІСТ

Переднє слово . . . 3

Університет як регіональний центр науки . . . 13
Інститут магістратури, аспірантури та докторантури . . . 20
Науково-дослідна частина . . . 23
Комп'ютерний інформаційно-видавничий центр . . . 25
Центр інформаційних технологій і захисту інформації . . . 28

Університет як регіональний центр підготовки спеціалістів з вищою технічною освітою . . . 32
Головний центр організації та методичного забезпечення навчання . . . 34
Науково-технічна бібліотека . . . 39
Головний центр довузівської підготовки . . . 41

Університет як регіональний центр виховної роботи і гуманітарної політики . . . 44
Інститут гуманітарно-педагогічних проблем . . . 45
Кафедра культурології, соціології, педагогіки та психології . . . 47
Кафедра філософії . . . 49
Кафедра мовознавства . . . 50
Кафедра українознавства, політології і права . . . 51
Кафедра іноземних мов . . . 52
Головний центр виховної роботи . . . 56

Внутрішня та міжнародна інтеграція . . . 61
Інститут інтеграції навчання з виробництвом . . . 61
Центр підвищення кваліфікації керівників організацій та підприємств . . . 63
Центр підвищення кваліфікації в галузі енергетики . . . 64
Центр підвищення кваліфікації з сучасних комп'ютерних технологій . . . 64
Центр післядипломної освіти . . . 65
Відділ професійної підготовки студентів . . . 65
Організаційний відділ . . . 66
Відділ цільової підготовки та працевлаштування студентів . . . 66
Інформаційно-аналітичний центр . . . 66
Комп'ютерний центр . . . 67
Навчально-виробничий центр «Будівельні технології» . . . 67
Навчально-виробничий центр «Спеціальні технології» . . . 67
Навчально-виробничий центр «Інноваційні технології» . . . 68
Головний центр міжнародних зв'язків . . . 69
Центр технічного перекладу . . . 76

Інститут автоматики, електроніки та комп'ютерних систем управління . . . 78
Факультет автоматики та комп'ютерних систем управління . . . 80
Кафедра автоматики та інформаційно-вимірювальної техніки . . . 82
Кафедра комп'ютерних систем управління . . . 84
Кафедра інтеграції навчання з виробництвом . . . 86
Факультет функціональної електроніки та лазерної техніки . . . 87
Кафедра лазерної та оптоелектронної техніки . . . 89
Кафедра метрології та промислової автоматики . . . 91
Кафедра загальної фізики та фотоніки . . . 93

Інститут електроенергетики та електромеханіки . . . 96
Факультет електромеханіки, електроспоживання та енергетичного менеджменту . . . 98
Кафедра електромеханічних систем автоматизації в промисловості і на транспорті . . . 100
Кафедра відновлювальної енергетики та транспортних електричних систем і комплексів . . . 102
Кафедра електротехнічних систем електроспоживання та енергетичного менеджменту . . . 103
Факультет електроенергетики . . . 106
Кафедра електричних станцій та систем . . . 108
Кафедра теоретичної електротехніки та електричних вимірювань . . . 111
Кафедра філософії . . . 114

Інститут радіотехніки, зв'язку та приладобудування . . . 117
Факультет радіотехніки та телекомунікацій . . . 119
Кафедра телекомунікаційних систем і телебачення . . . 121
Кафедра радіотехніки . . . 124
Кафедра мовознавства . . . 128

Факультет медико-біологічного та електронного приладобудування . . . 130
Кафедра проектування комп'ютерної та телекомунікаційної апаратури . . . 132
Кафедра проектування медико-біологічної апаратури . . . 135
Кафедра електроніки . . . 137
Інститут будівництва, теплоенергетики та газопостачання . . . 141
Факультет будівництва та будівельного менеджменту . . . 142
Кафедра промислового та цивільного будівництва . . . 144
Кафедра містобудування та архітектури . . . 147
Кафедра менеджменту будівництва та цивільної оборони . . . 149
Факультет теплоенергетики та газопостачання . . . 151
Кафедра теплогазопостачання . . . 153
Кафедра теплоенергетики . . . 155
Кафедра інженерної та комп'ютерної графіки . . . 158
Інститут машинобудування та транспорту . . . 161
Факультет технології, автоматизації та комп'ютеризації машинобудування . . . 162
Кафедра технології та автоматизації машинобудування . . . 165
Кафедра металорізальних верстатів та обладнання автоматизованого виробництва . . . 167
Кафедра безпеки життєдіяльності . . . 170
Факультет автомобілів та їх ремонту і відновлення . . . 171
Кафедра автомобілів та транспортного менеджменту . . . 173
Кафедра технології підвищення зносостійкості . . . 176
Кафедра опору матеріалів і прикладної механіки . . . 178
Інститут інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії . . . 181
Факультет комп'ютерних систем та мереж . . . 182
Кафедра обчислювальної техніки . . . 184
Кафедра захисту інформації . . . 187
Кафедра іноземних мов . . . 189
Факультет комп'ютерного інтелекту . . . 191
Кафедра програмного забезпечення . . . 193
Кафедра комп'ютерних наук . . . 195
Кафедра вищої математики . . . 198
Інститут екології та екологічної кібернетики . . . 201
Кафедра моделювання та моніторингу складних систем . . . 202
Кафедра екології та екологічної безпеки . . . 204
Кафедра хімії і хімічної технології . . . 206
Кафедра культурології, соціології,педагогіки та психології . . . 209
Кафедра фізичного виховання . . . 211
Інститут менеджменту . . . 214
Факультет фінансового та зовнішньоекономічного менеджменту . . . 216
Кафедра менеджменту та моделювання в економіці . . . 218
Кафедра фінансів і кредиту . . . 221
Кафедра українознавства, політології і права . . . 222
Факультет інформаційного, промислового та спортивного менеджменту . . . 224
Кафедра економіки промисловості та організації виробництва . . . 226
Кафедра адміністративного та інформаційного менеджменту . . . 228
Кафедра підготовки менеджерів . . . 229
Адміністративні підрозділи . . . 231
Планово-фінансовий відділ . . . 231
Канцелярія . . . 232
Бухгалтерія . . . 232
Відділ кадрів ВНТУ . . . 233
Архів . . . 234
Юридичний відділ . . . 235
Відділ охорони праці . . . 236
Матеріальне і енергетичне забезпечення університету . . . 238
Соціальне забезпечення . . . 248
Галерея увічнення . . . 255
Почесні професори ВНТУ . . . 258
Наглядова рада . . . 259
Фотогалерея . . . 266

Довідкове видання

Вінницький національний технічний університет 50 років розвитку

У виданні використані фотографії Сергія Маркова

Редагування та коректура: А. Власюк, Т. Андреєва, В. Голубєва, С. Малішевська
Художнє оформлення Т. Криклива, Л. Хльосткіна
Макетування, комп'ютерна верстка Г. Багдасар'ян, О. Кушнір

Підписано до друку 15.03.2010 р. Формат 60×90/8. Папір крейдований.
Гарнітура «Newton». Друк офсетний.
Умовн. друк. арк. 33,00.

Вінницький національний технічний університет,
Комп'ютерний інформаційно-видавничий центр,
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95, ВНТУ, ГНК, к. 114.
Тел. (0432) 59-85-32.
E-mail vstu@vstu.vinnica.ua, kivc.vntu@gmail.com
www.vstu.vinnica.ua, www.universum.vinnica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.

Віддруковано

Вінницький національний технічний університет. 50 років розвит-
В 48 ку. — Вінниця : ВНТУ, 2010. — 264 с.
ISBN 978-966-641-350-8

Видання присвячене 50-річчю Вінницького національного технічного університету – флагману науки, освіти та культури Подільського регіону, знаному в Україні та за кордоном самобутньому навчальному закладу з сучасними навчальними планами та оригінальною системою виховання.

В книзі висвітлена історія розвитку університету та сучасний рівень науково-практичної підготовки спеціалістів та наукових кадрів вищої кваліфікації, вшановані наукові школи та здобутки вчених та викладачів університету, які разом з численними випускниками роблять вагомий внесок в розвиток вітчизняної науки та культури України.

УДК 378.4 (477.44) (03)
ББК 74.58 я2(4Укр-4ВІН)